

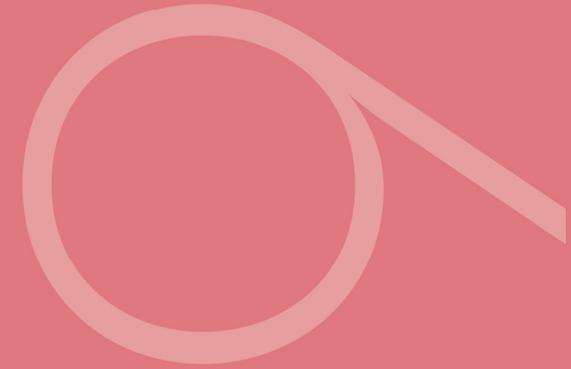
ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ
ΙΑΤΡΕΙΩΝ & ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2019

2015-2019

- Το Πρόγραμμα Κοινωνικής Πολιτικής 2015-2019 εγκρίθηκε από το ΔΣ (10/12/2015/ ΑΔΣ 603/2015)
- Ο Απολογισμός εγκρίθηκε από το ΔΣ στις 14/2/2019

Περιεχόμενα

ΜΗΝΥΜΑ ΔΗΜΑΡΧΟΥ	4
ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΑΝΤΙΔΗΜΑΡΧΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ, ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΚΑΙ ΙΣΟΤΗΤΑΣ.....	5
ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ.....	7
ΜΗΝΥΜΑ ΑΝΤΙΔΗΜΑΡΧΟΥ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ.....	8
ΜΗΝΥΜΑ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΚΥΑΔΑ.....	9
ΜΗΝΥΜΑ ΕΝΤΕΤΑΛΜΕΝΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΡΙΤΗ ΗΛΙΚΙΑ.....	10
A. ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΑΚΡΑΙΑΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ	11
Εισαγωγή	11
A1. ΣΙΤΙΣΗ ΚΑΙ ΠΑΡΟΧΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΥΛΙΚΩΝ ΑΓΑΘΩΝ	13
Πολιτικές – θεσμικό πλαίσιο	13
Δραστηριότητες – απολογισμός.....	14
Προτεραιότητες-Έργα.....	15
A2. ΣΤΕΓΑΣΗ.....	22
Πολιτικές - θεσμικό πλαίσιο	22
Δραστηριότητες – απολογισμός.....	23
Προτεραιότητες - Έργα.....	25
A3.ΕΝΤΑΞΗ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.....	32
Πολιτικές-θεσμικό πλαίσιο	32
Δραστηριότητες – απολογισμός.....	33
Προτεραιότητες – Έργα	34
B. ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ - ΠΡΟΑΣΠΙΣΗ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ	39
Εισαγωγή	39
B1.ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ –ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ.....	41
Πολιτικές – θεσμικό πλαίσιο	41
Δραστηριότητες –απολογισμός.....	41
Προτεραιότητες - έργα.....	42
B2. ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΕΣ.....	49
Πολιτικές – θεσμικό πλαίσιο	49
Δραστηριότητες – απολογισμός.....	49
Προτεραιότητες – έργα	52
B3. ΕΞΑΡΤΗΜΕΝΑ ΑΤΟΜΑ.....	59
Πολιτικές – θεσμικό πλαίσιο	59
Δραστηριότητες – απολογισμός.....	60

Προτεραιότητες - Έργα.....	61
B4. ΕΜΦΥΛΕΣ ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ.....	66
Πολιτικές – θεσμικό πλαίσιο	66
Δραστηριότητες – απολογισμός.....	68
Προτεραιότητες – έργα	72
Γ. ΥΓΕΙΑ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ	76
Εισαγωγή	76
Γ1.ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΕΠΙΔΟΜΑΤΑ	78
Πολιτική-Θεσμικό Πλαίσιο	78
Γ2.ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΙΑΤΡΕΙΑ	82
Πολιτική – θεσμικό πλαίσιο.....	82
Δραστηριότητες – απολογισμός.....	82
Γ3: ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ	92
Πολιτική – θεσμικό πλαίσιο.....	92
Δραστηριότητες – απολογισμός.....	93
Γ4. ΤΡΙΤΗ ΗΛΙΚΙΑ – ΛΕΣΧΕΣ ΦΙΛΙΑΣ	96
Πολιτικές – Γενικό Θεσμικό Πλαίσιο.....	96
Περιγραφή του Ειδικού Πλαισίου – Τρόπος Λειτουργίας Λεσχών Φιλίας Δήμου Αθηναίων.....	97
Δ. ΟΡΙΖΟΝΤΙΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ- ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ	109
Εισαγωγή	109
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι-ΠΙΝΑΚΕΣ.....	125
ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΕΡΓΑ ΕΣΠΑ/ΟΧΕ 2018.....	125
ΠΙΝΑΚΑΣ 2: ΤΕΒΑ: ΕΙΔΗ ΚΑΙ ΠΟΣΟΤΗΤΕΣ ΔΙΑΝΟΜΩΝ 2016- 2018.....	127
ΠΙΝΑΚΑΣ 3: ΤΕΒΑ: ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ-ΠΡΟΣΕΡΧΟΜΕΝΟΙ 2016-2018.....	128
ΠΙΝΑΚΑΣ 4: ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΠΑΚΕΤΩΝ ΚΥΑΔΑ 2018 ΝΟΙΑΖΟΜΑΙ	129
ΠΙΝΑΚΑΣ 5: ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ & ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ 2018.....	130
ΝΟΙΑΖΟΜΑΙ	130
ΠΙΝΑΚΑΣ 6: ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΙΑΤΡΕΙΩΝ 2018 ΝΟΙΑΖΟΜΑΙ	131
ΠΙΝΑΚΑΣ 7: ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 2014-2018	132
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ α: ΕΡΓΑ ΠΟΥ ΥΛΟΠΟΙΗΘΗΚΑΝ/ΥΛΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ.....	133
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ β: ΕΡΓΑ ΥΠΟ ΕΠΟΠΤΕΙΑ	135
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ-ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ESTI@	136
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙV-ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΡΓΩΝ 2015-2019.....	140
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V-ΑΦΙΣΕΣ	146

ΜΗΝΥΜΑ ΔΗΜΑΡΧΟΥ

Για δύο συνεχείς θητείες, η Κοινωνική Πολιτική αναδείχθηκε σε προτεραιότητα μέγιστης σημασίας για τη σημερινή δημοτική αρχή. Ήδη από την πρώτη θητεία (2011-2014), η οικονομική κρίση και οι κοινωνικές της επιπτώσεις διαμόρφωσαν την ανάγκη επείγουσας αντιμετώπισης των αυξημένων αναγκών χιλιάδων συμπολιτών μας, ενώ στη συνέχεια το προσφυγικό αύξησε κατακόρυφα τις ανάγκες κοινωνικής στήριξης. Έχοντας τον πολίτη στο επίκεντρο ο δήμος Αθηναίων ανταποκρίθηκε με πλήθος δράσεων και πρωτοβουλιών. Η δεύτερη θητεία σηματοδοτείται από την έγκριση του **Προγράμματος Κοινωνικής Πολιτικής (2015-2019)**, με το οποίο η άσκηση Κοινωνικής Πολιτικής από το δήμο Αθηναίων αναπροσαρμόζεται συντεταγμένα στη νέα σύνθετη πραγματικότητα: η ξεπερασμένη έννοια της **Φιλανθρωπίας** αντικαθίσταται από τη στόχευση της **Αλληλεγγύης** και στη συνέχεια της ολοκληρωμένης **Κοινωνικής Ένταξης**. Προγραμματίζεται σειρά έργων, συστηματοποιημένα σε τρεις θεματικούς άξονες, τίθενται τα εργαλεία και οι προϋποθέσεις υλοποίησης τους και – κυρίως – η πρόθεση άσκησης πολιτικής αναβαθμίζεται σε δέσμευση επίτευξης μετρήσιμων αποτελεσμάτων.

Λίγους μήνες πριν την εκπνοή της δεύτερης θητείας, στον τομέα της Κοινωνικής Πολιτικής, ο Απολογισμός δικαιώνει τον Προγραμματισμό. Η στόχευση επικαιροποίησης της άσκησης Κοινωνικής Πολιτικής επιτεύχθηκε χάρη σε εργαλεία όπως η διαμόρφωση ενός σταθερά διευρυνόμενου **δικτύου συνεργειών με φορείς του δημόσιου αλλά και του ιδιωτικού τομέα, η μεταφορά τεχνογνωσίας από άλλους δήμους** και η αποτελεσματικότερη **αξιοποίηση χορηγιών**, ευρωπαϊκών πόρων και προγραμμάτων. Στη βάση αυτή, ο δήμος Αθηναίων **καινοτόμησε απαντώντας σφαιρικά στις σύνθετες ανάγκες των κατοίκων** με την παροχή συνδυαστικών υπηρεσιών, και στην ενίσχυση των υπηρεσιών αυτών με υποστηρικτικές δράσεις επαγγελματικής αποκατάστασης και κοινωνικής επανένταξης.

Το αποδεικνύουν τα σαράντα έργα που υλοποιήθηκαν και έφεραν απτά αποτελέσματα, συμβάλλοντας στην **καταπολέμηση της ακραίας φτώχειας, στην αντιμετώπιση των κοινωνικών διακρίσεων και στην προάσπιση της υγείας και της κοινωνικής φροντίδας**. Συνολικά, το Πρόγραμμα Κοινωνικής Πολιτικής υλοποιήθηκε σχεδόν στο σύνολό του. Από τα 43 έργα υλοποιήθηκαν 36, ενώ δημιουργήθηκαν 8 νέα έργα. Στον Απολογισμό περιλαμβάνεται τεκμηρίωση για όσα έργα δεν υλοποιήθηκαν, ως αναγκαίο εργαλείο λογοδοσίας αλλά και διασφάλισης διοικητικής συνέχειας.

Στα παραπάνω επιτεύγματα περιλαμβάνεται και μια μεγάλης κλίμακας **διοικητική αναβάθμιση** με νέες μονάδες αλλά και με ευρεία εφαρμογή **πληροφορικών συστημάτων** για την αποτελεσματικότερη εξυπηρέτηση του πολίτη στην παροχή υπηρεσιών υγείας και κοινωνικής πρόνοιας. Σε αυτό το σημαντικό κοινωνικό έργο, η συμβολή του **προσωπικού της Διεύθυνσης Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Υγείας** υπήρξε συνεχής, πολύτιμη και καθοριστική. Στον τομέα της Κοινωνικής Πολιτικής, η σημερινή δημοτική αρχή αφήνει μία πολύτιμη παρακαταθήκη διοικητικής επιτυχίας: ένα ανθεκτικό δίκτυο υπηρεσιών κοινωνικής αλληλεγγύης, χωρίς εξαιρέσεις και αποκλεισμούς, για την Αθήνα.

Γιώργος Καμίνης
Δήμαρχος Αθηναίων

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΑΝΤΙΔΗΜΑΡΧΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ, ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΚΑΙ ΙΣΟΤΗΤΑΣ

Το Δεκέμβριο 2015 όταν παρουσίασα το Πρόγραμμα Κοινωνικής Πολιτικής 2015-2019 στο Δημοτικό Συμβούλιο δεν μπορούσα να φανταστώ ούτε το μέγεθος των δυσκολιών που θα αντιμετώπιζα στην προσπάθεια μου να εκπληρώσω τις προσδοκίες και τις προσωπικές μου δεσμεύσεις, ούτε τις προκλήσεις που θα εμφανιζόντουσαν στο δήμο τα επόμενα χρόνια, με τις όλο και μεγαλύτερες ομάδες ευάλωτων κατοίκων της πόλης μας. Ούτε άλλωστε, την ικανοποίηση που νοιώθεις, όταν τελικά επιτυγχάνεις το αυτονόητο πολλές φορές και το ακατόρθωτο λιγότερες, πάντα όμως με πολύ περισσότερη δουλειά από ό,τι περιμένεις ή θα χρειαζόταν σε κανονικές συνθήκες.

Ο Απολογισμός του έργου μιας υπηρεσίας και μιας πολιτικά εποπτεύουσας αρχής, όπως είναι η Αντιδημαρχία, αποτελεί ηθική και δεοντολογική υποχρέωση **λογοδοσίας** για μια θητεία που ολοκληρώνεται. Το καθήκον να υπηρετήσεις το δημόσιο συμφέρον, στην περίπτωση της κοινωνικής πολιτικής συνδυάζεται με το καθήκον να υπηρετήσεις τους ασθενέστερους και να πραγματοποιήσεις την κοινωνική αλληλεγγύη με τον καλύτερο δυνατό τρόπο.

Ο παρών Απολογισμός είναι διαρθρωμένος με τον ίδιο τρόπο με το Πρόγραμμα Κοινωνικής Πολιτικής 2015-2019 (ΑΔΣ 603/2015) και περιλαμβάνει όλα τα έργα που πραγματοποιήθηκαν με ίδια μέσα, όπως επίσης και τα έργα που υλοποιήσαμε με νέες χρηματοδοτήσεις (βλ. Παράρτημα III). Περιλαμβάνει επίσης, και τα έργα που δεν υλοποιήθηκαν για να διευκολυνθεί η αντιπαραβολή των προθέσεων με τα αποτελέσματα, και να εντοπισθούν ευκολότερα οι δυσκολίες. Αυτή η διαδικασία εύχομαι να αποδειχθεί χρήσιμη στην επόμενη δημοτική αρχή και να τροφοδοτήσει τον νέο προγραμματισμό με γόνιμο τρόπο.

Ως δημοτική αρχή στον τομέα της **Καταπολέμησης της Ακραίας Φτώχειας (Ενότητα Α)** πραγματοποιήσαμε μεγάλα έργα διανομής τροφίμων και βασικών αγαθών (TEBA και Κόμβος Αλληλεγγύης), περάσαμε από την φιλανθρωπία στην κοινωνική αλληλεγγύη και στη συνέχεια στην εργασιακή ένταξη με τη δημιουργία του Job Center, υποστηρίξαμε τις υπάρχουσες δομές (κοινωνική κατοικία, ξενώνας αστέγων, ξενώνας κακοποιημένων γυναικών), ενώ σχεδιάσαμε το επόμενο βήμα για την αντιμετώπιση των αστέγων στο δρόμο προσαρμόζοντας στις δικές μας συνθήκες το μοντέλο του ασφαλούς καταφυγίου (safe haven) που αναμένεται να υλοποιηθεί εντός του 2019.

Στον τομέα των **Κοινωνικών Διακρίσεων και της Προάσπισης των δικαιωμάτων (Ενότητα Β)**, αντιμετωπίσαμε τις προσφυγικές ροές με συνέπεια και αποτελεσματικότητα, επεκτείναμε τις δράσεις του δήμου σε νέα πεδία όπως είναι η μείωση της βλάβης των εξαρτημένων και η αντιμετώπιση των διακρίσεων των ατόμων ΛΟΑΤΚΙ, ενισχύσαμε τη λειτουργία του Ξενώνα κακοποιημένων γυναικών και σχεδιάσαμε για το 2019, νέο Συμβουλευτικό Κέντρο για τις γυναίκες και καμπάνιες ευαισθητοποίησης ανδρών και γυναικών στο πλαίσιο της Εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Χάρτας για την ισότητα στην Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Στον τομέα της **Υγείας και Κοινωνικής Φροντίδας (Ενότητα Γ)** αρχίσαμε την αναβάθμιση των Δημοτικών Ιατρείων σε Πολυδύναμα Κέντρα κοινωνικών υπηρεσιών και υπηρεσιών υγείας από την Κυψέλη και τα Πατήσια (εντός του 2019 αναμένεται η

αναβάθμιση των Δημοτικών Ιατρείων στη Σόλωνος, στα Πετράλωνα και τον Νέο Κόσμο), εξορθολογήσαμε τη λειτουργία (τήρηση του ωραρίου των γιατρών, διευρυμένο ωράριο λειτουργίας των Ιατρείων) και αναπτύξαμε πολλές νέες υπηρεσίες και δραστηριότητες στις Λέσχες Φιλίας οι οποίες έγιναν σημαντικοί κοινωνικοί χώροι για τις μεγαλύτερες ηλικίες.

Οριζόντια αναβάθμιση του κοινωνικού έργου του δήμου αποτελεί η λειτουργία δύο Κέντρων Κοινότητας με παραρτήματα για τους μετανάστες και τους Ρομά και η εφαρμογή δύο πληροφοριακών συστημάτων ΝΟΙΑΖΟΜΑΙ και ΕΞΥΠΗΡΕΤΩ. Αφού κάμφθηκαν οι αρχικές αντιδράσεις, σήμερα, εξυπηρετούνται πλέον οι πολίτες αποτελεσματικά και ταχύτατα, ενώ αξιολογείται το έργο των υπαλλήλων.

Σε όλους τους παραπάνω τομείς, τροχοπέδη στην περαιτέρω ανάπτυξη υπήρξε σε όλο το χρονικό διάστημα, η απαγόρευση των προσλήψεων, η γραφειοκρατία που διέπει τις προμήθειες και τις δημόσιες δαπάνες καθώς και οι πολύπλοκες διαδικασίες για την χρηματοδότηση των κοινωνικών έργων από το ΟΧΕ/ΕΣΠΑ.

Ανάχωμα στις δυσκολίες και καθυστερήσεις αποτέλεσε η προσέλκυση σημαντικών χορηγιών από Ιδρύματα και ιδιώτες και τα ευρωπαϊκά προγράμματα (όπως το ESTI@) τα οποία αφού ξεπέρασαν την έλλειψη διαχειριστικής εμπειρίας του διοικητικού μηχανισμού του δήμου, λειτούργησαν υποστηρικτικά για την κοινωνική πολιτική.

Νέες προσεγγίσεις και διεύρυνση των υπηρεσιών πρόσφερε η συνεργασία μας με φορείς και οργανώσεις που εξειδικεύονται σε κοινωνικούς τομείς και υπηρεσίες. Οι σημαντικότερες συνεργασίες έγιναν με την **Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών, τους Συμμάχους Υγείας, τον ΟΚΑΝΑ, το ΚΕΘΕΑ, τους Γιατρούς του Κόσμου, την PRAKSIS, το Δίκτυο για τα Δικαιώματα του Παιδιού, το Solidarity NOW, τη Θετική Φωνή, την Φαιναρέτη** και πολλές άλλες.

Καθοριστική για την οργάνωση της κοινωνικής πολιτικής και τον ρόλο του δήμου στον τομέα αυτό υπήρξε η θεσμοθέτηση του Κοινωνικού Εισοδήματος Αλληλεγγύης (ΚΕΑ), και ο εξορθολογισμός των προνοιακών επιδομάτων μέσω κεντρικής ηλεκτρονικής πλατφόρμας διαχείρισης των ωφελουμένων. Με τον τρόπο αυτό η κοινωνική υπηρεσία μετεξελίχθηκε σε **βασικό σημείο σύνδεσης του πολίτη με το κοινωνικό κράτος**. Ο ρόλος αυτός υποστηρίζεται πλέον από τα δύο Κέντρα Κοινότητας, νέες δημοτικές δομές που συμβάλλουν στην σφαιρική προσέγγιση των κοινωνικών αναγκών των πολιτών.

Εν κατακλείδι, όσες και όσοι εργαζόμαστε στην κοινωνική πολιτική έχουμε πολλά όνειρα για το μέλλον της κοινωνικής συνοχής και κοινωνικής ευημερίας, δεδομένης μάλιστα της αύξησης των ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού σε συνθήκες συνεχιζόμενης υψηλής ανεργίας. Τα όνειρά μας, όμως, δεν μπορούν να γίνουν πραγματικότητα αν δεν ενσωματωθούν δύο βασικές παραδοχές για την κοινωνική πολιτική: (α) η **κοινωνική επένδυση είναι αναπτυξιακός στόχος** και παραγωγική δραστηριότητα και (β) οι κοινωνικοί στόχοι πρέπει να ενταχθούν σε όλες τις άλλες πολιτικές πράγμα που σημαίνει ότι κάθε δημόσια πολιτική θα πρέπει να αποτιμάται σε σχέση με τον **κοινωνικό αντίκτυπο** πριν υλοποιηθεί.

Μαρία Στρατηγάκη
Αντιδήμαρχος Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Πρόνοιας και Ισότητας
Αν. Καθηγήτρια Κοινωνικής Πολιτικής, Πάντειο Πανεπιστήμιο

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Στην προσπάθεια αναβάθμισης της κοινωνικής πολιτικής του δήμου συμπορευθήκαμε με τον Αντιδήμαρχο Μεταναστών και Προσφύγων **Λευτέρη Παπαγιαννάκη** που συντόνισε με υποδειγματικό τρόπο την νέα δημοτική πολιτική στον κρίσιμο αυτό τον τομέα, την **Ελένη Κατσούλη** που ηγήθηκε με ευαισθησία και πείσμα ΚΥΑΔΑ, του επιχειρησιακού βραχίονα του Δήμου στον τομέα της Κοινωνικής Αλληλεγγύης και την **Ελένη Ζαχαροπούλου** που ανέλαβε στην πορεία και έφερε εις πέρας με επιτυχία την αναβάθμιση των Λεσχών Φιλίας σε χώρους πολιτισμού, αναψυχής και δημιουργίας για την τρίτη ηλικία. Και οι τρεις, συνάδελφοι στο Δημοτικό Συμβούλιο, συμμετέχουν στον Απολογισμό με τις δράσεις του δήμου στον τομέα της αρμοδιότητάς τους. Ακολουθεί σύντομο μήνυμά τους.

Στην πενταετή θητεία μου στην θέση της Αντιδημάρχου δεν μπορώ να αποκρύψω ότι δεν ήταν όλα τα στελέχη του δήμου που ανταποκρίθηκαν στις προκλήσεις που αντιμετωπίσαμε. Όμως, πολλοί και πολλές πρόσφεραν εργασία, δημιουργικότητα και προσωπική εμπλοκή πέραν από τις τυπικές υποχρεώσεις τους. Παράδειγμα τα στελέχη που βρέθηκαν σε θέσεις κλειδιά της Διεύθυνσης Κοινωνικής Πολιτικής και Υγείας: Ευχαριστώ τον επί σειρά ετών Διευθυντή **Γεώργιο Μαθιουδάκη** για την εξαιρετική συνεργασία. Ευχαριστώ επίσης τους νέους και παλαιούς προϊσταμένους: **Ευδοξία Ιωαννίδου, Παντελή Κυπραίο, Γεωργία Μπούρη, Τώνια Πατέλκου, Αδριάνα Καρούσου, Άννα Κωστοπούλου, Σοφία Μαρινάκη, Παναγιώτη Ψαθά, Παναγιώτη Αλεξόπουλο, Ραχήλ Δαναλάτου** και φυσικά, τον νέο Διευθυντή **Αλέξανδρο Θεοφανόπουλο**, για την σκληρή δουλειά τους σε όλη τη διάρκεια της θητείας μου.

Καθοριστικό ρόλο στον σχεδιασμό των έργων ΟΧΕ/ΕΣΠΑ έχει ο **Νίκος Ρωμυλιώτης** στέλεχος της ΕΑΤΑ ΑΕ. Τον ευχαριστώ για την επιμονή και την υπομονή του. Ευχαριστώ επίσης τη **Δώρα Παπαδημητρίου** που συνέβαλε ενεργά και ουσιαστικά στις προσπάθειες μας από τη θέση της Συμβούλου του Δημάρχου.

Στην συγγραφή του Απολογισμού πρωταρχικό ρόλο έπαιξε ο **Λάζαρος Πετρομελίδης**, όπως επίσης και η **Άννη Καββαδία** με την οποία μοιραστήκαμε στο ίδιο γραφείο τις χαρές και τις λύπες όλων αυτών των χρόνων. Τους ευχαριστώ πολύ.

ΜΗΝΥΜΑ ΑΝΤΙΔΗΜΑΡΧΟΥ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

Η πολιτική επιλογή του Δήμου Αθηναίων να εμπλακεί στο ζήτημα του Προσφυγικού, ειδικά εν μέσω της οικονομικής κρίσης, αποτελεί μια εξαιρετικά συμβολική αλλά και ουσιαστική επιλογή. Ο δήμος κλήθηκε να διαχειριστεί περισσότερα ζητήματα με λιγότερα μέσα, προσωπικό και χρήματα.

Αυτή η επιλογή δεν βασίστηκε μόνο σε κριτήρια, τα οποία έχουν να κάνουν με αρχές ανθρωπισμού και σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, αλλά στην θέση μας ότι ο δήμος έχει την υποχρέωση να προσφέρει βασικές υπηρεσίες σε όλους του ανθρώπους μέσα στα όρια του δήμου.

Η συμμετοχή στην διαχείριση της **Δομής Φιλοξενίας του Ελαιώνα**, στο Πρόγραμμα Στέγασης της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες και η δημιουργία του Κέντρου Συντονισμού για θέματα Μεταναστών και Προσφύγων αποτέλεσε κεντρική επιλογή για την εμπλοκή αυτή.

Με την ίδια λογική δημιουργήθηκε **τμήμα Υποδοχής και Κοινωνικής Ένταξης Μεταναστών και Προσφύγων**, μέσω του οποίου γίνεται η υπηρεσιακή εμπλοκή των των υπηρεσιών του δήμου στα ζητήματα αυτά. Εξαιρετικά σημαντικός και ο ρόλος του Συμβουλίου Ένταξης Μεταναστών και Προσφύγων και των Κέντρων Ένταξης Μεταναστών, τα οποία είναι ο αποδέκτης και διαχειριστής αιτημάτων για την παροχής υπηρεσιών σε Μετανάστες και Πρόσφυγες.

Ο τρόπος με τον οποίο ο Δήμος Αθηναίων διαχειρίστηκε την εμπλοκή σε ζητήματα Μεταναστών και Προσφύγων, παρουσιάζεται μέσα από το **Στρατηγικό Σχέδιο Ένταξης Μεταναστών και Προσφύγων**, το οποίο υιοθετήθηκε από το Δημοτικό Συμβούλιο και θα συμβάλει στον αποτελεσματικότερο συντονισμό όλων των εμπλεκόμενων

Λευτέρης Παπαγιαννάκης
Αντιδήμαρχος Μεταναστών και Προσφύγων

ΜΗΝΥΜΑ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΚΥΑΔΑ

Το έργο του Κέντρου Υποδοχής και Αλληλεγγύης του Δήμου Αθηναίων (Κ.Υ.Α.Δ.Α.) έχει εδραιωθεί στη συνείδηση των κατοίκων της Αθήνας ως συνώνυμο της αλληλεγγύης και της προστασίας των κοινωνικά ευάλωτων ομάδων της πόλης.

Στα δύσκολα χρόνια της κρίσης και τις συνεχώς αυξανόμενες ανάγκες που προέκυψαν εξαιτίας της, ο φορέας μας αντέδρασε άμεσα και αποτελεσματικά, με διαφάνεια, αξιοπιστία και εξωστρέφεια. Αποκτήσαμε πολύτιμο υλικοτεχνικό εξοπλισμό ενώ σχεδιάστηκαν επιπλέον δομές (όπως ο Κόμβος Αλληλοβοήθειας Πολιτών του Δήμου Αθηναίων) και υλοποιήθηκαν προγράμματα με άμεσα και μετρήσιμα αποτελέσματα («Αντιμετώπιση της Φτώχειας και της Κοινωνικής Περιθωριοποίησης», κ.ά.). Κι όλα αυτά με πυξίδα την αξιοπρέπεια και τον σεβασμό των πολιτών που βρίσκονται σε ανάγκη και προτεραιότητα την κοινωνική τους επανένταξη.

Καταφέραμε επίσης υψηλή διοικητική αναβάθμιση παρέχοντας εξαιρετικό επίπεδο υπηρεσιών προς το κοινό (ηλεκτρονική καταγραφή ωφελούμενων από την Κοινωνική μας Υπηρεσία με αντικειμενικά κριτήρια, σύστημα Logistics για τη διαχείριση χορηγιών και δωρεών κλπ) όσο και προς τις εσωτερικές μας διαδικασίες. Έτσι δυναμώσαμε ακόμα περισσότερο την παρουσία μας στην πόλη και όχι μόνο αφού είμαστε ουσιαστικά ο μοναδικός φορέας ευρείας υποστήριξης των ευπαθών ομάδων στην Ελλάδα.

- Ξαναστήσαμε το Κοινωνικό Παντοπωλείο του φορέα μας και καταφέραμε να το εντάξουμε μαζί με το Κοινωνικό μας Φαρμακείο στο ΕΣΠΑ 2014-2020.
- Αναπτύξαμε πολύ σημαντικές συνεργασίες με τον ιδιωτικό τομέα (π.χ. Κοινωνικό Πλυντήριο, πρόγραμμα «Δεύτερο Σπίτι» κοκ)
- Ξεπεράσαμε τα ελληνικά σύνορα καθώς έχουμε στο πλευρό μας την απανταχού ελληνική ομογένεια αλλά και ξένους φορείς όπως η γερμανική ΜΚΟ TAFEL.

Κι αν κάποιος ρωτήσει ποιο είναι το μυστικό πίσω από όλα αυτά και άλλα πολλά για τα οποία είμαστε τόσο υπερήφανοι που πετύχαμε, η απάντηση είναι: σκληρή δουλειά και συνεργασία.

Συνεργασία και δικτύωση με κάθε κομμάτι της κοινωνίας (απλοί πολίτες, εθελοντές, γειτονιές, κοινότητες, ομάδες, εταιρείες, σχολεία, γηροκομεία, νοσοκομεία...). Όλοι μαζί δουλεύουμε για να απλώσουμε ένα ακόμα μεγαλύτερο δίκτυο προστασίας γύρω από τους ανθρώπους που μας χρειάζονται. Γιατί μόνο έτσι μπορεί η αλληλεγγύη από όραμα να γίνει πράξη και αυτό είναι το αληθινό νόημα της: Να συνεργαζόμαστε και να μοιραζόμαστε. Κι είμαστε υπερήφανοι που η Αλληλεγγύη είναι κομμάτι όχι μόνο του ονόματός μας αλλά και της δράσης μας.

Ελένη Κατσούλη
Δημοτική Σύμβουλος
Πρόεδρος ΚΥΑΔΑ

ΜΗΝΥΜΑ ΕΝΤΕΤΑΛΜΕΝΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΡΙΤΗ ΗΛΙΚΙΑ

Το ενδιαφέρον του δημάρχου **Γιώργου Καμίνη** για τα άτομα τρίτης ηλικίας αποτελεί προτεραιότητα και στην παρούσα θητεία της δημοτικής αρχής (2014-2019).

Το πρώην Γραφείο Λεσχών Φιλίας που ανήκε στην Δ/ση Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Υγείας, αναβαθμίστηκε και συστάθηκε **Τμήμα Τρίτης Ηλικίας** στην ίδια Διεύθυνση, ώστε να προσεγγίζονται ολιστικά τα θέματα των ατόμων που ανήκουν στην Τρίτη Ηλικία.

Οι Λέσχες Φιλίας αλλάζουν πρόσωπο και γίνονται χώροι ποιοτικής ενασχόλησης, μάθησης και έκφρασης ταλέντου και δημιουργίας για τους ηλικιωμένους συμπολίτες μας.

Με την υποστήριξη εξειδικευμένου προσωπικού του Δήμου, με τη συνεργασία εθελοντών και φορέων παρέχονται γνώσεις ξένων γλωσσών, εξοικείωσης με τις νέες τεχνολογίες και γενικότερα δράσεις που αφορούν την σωματική και ψυχική υγεία των ατόμων αυτών, με σκοπό **την αποφυγή του κοινωνικού αποκλεισμού, την ενσωμάτωσή τους στο κοινωνικό σύνολο και την αρμονική συνύπαρξή τους** με τα νεότερα άτομα του περιβάλλοντός τους.

Στα **Δημοτικά Ιατρεία** και ειδικότερα στα Πολυδύναμα Ιατρεία Πατησίων και Κυψέλης παρέχεται **δωρεάν πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας** προς τα άτομα τρίτης ηλικίας.

Το Πρόγραμμα **«Βοήθεια στο Σπίτι»** βοηθά άτομα μοναχικά, ηλικιωμένα, με αναπηρία και χαμηλό εισόδημα, με σεβασμό στο πρόβλημα και στην ιδιαιτερότητά τους ώστε να αντεπεξέρχονται με αξιοπρέπεια στην δύσκολη κατάστασή τους.

Με τις παρεχόμενες υπηρεσίες του **Δήμου Αθηναίων** προς τα άτομα τρίτης ηλικίας έχουμε επιτύχει ώστε τα άτομα αυτά να μην διαβιούν στο περιθώριο της ζωής, αλλά να είναι άτομα υγιή, δραστήρια, ικανά και διατεθειμένα να μεταδώσουν την πολύτιμη εμπειρία της ζωής τους στις επόμενες γενεές.

Ελένη-Σπυριδούλα Ζαχαροπούλου
Εντεταλμένη Δημοτική Σύμβουλος Δήμου Αθηναίων
για την Εποπτεία και τον Συντονισμό θεμάτων Τρίτης Ηλικίας

Α. ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΑΚΡΑΙΑΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ

Εισαγωγή

Στο Πρόγραμμα Κοινωνικής Πολιτικής 2015-2019 η ενότητα Α «Καταπολέμηση της ακραίας φτώχειας» συμπεριέλαβε τις πολιτικές για την εξασφάλιση των πρωταρχικών αναγκών του ανθρώπου (σίτιση, στέγαση και ένταξη στην αγορά εργασίας). Την υλοποίηση αυτών των πολιτικών την εγγυάτο ένα πλαίσιο λειτουργίας του Δήμου με πολλές δυνατότητες και ευκαιρίες ταυτόχρονα όμως την παρεμπόδιζε και την απειλούσε ένα σύνολο αρκετών αδυναμιών και σοβαρών κινδύνων.

Στην ανάλυση SWOT το 2015 είχαν εντοπισθεί δυνατότητες και ευκαιρίες που αφορούσαν κυρίως τη στάση της δημοτικής αρχής να θεωρήσει την Κοινωνική Πολιτική προτεραιότητα μεγίστης σημασίας και να αναληφθούν επειγόντως δράσεις και πρωτοβουλίες. Ταυτόχρονα είχαν διαμορφωθεί ευνοϊκές προϋποθέσεις για την ανάπτυξη της πολιτικής από τη λειτουργία του Κέντρου Υποδοχής & Αλληλεγγύης (ΚΥΑΔΑ) το οποίο είχε σημαντική εμπειρία στον τομέα της σίτισης και της στέγασης των αστέγων, τις συνεργασίες με την Εκκλησία, με Ιδιώτες, με ΜΚΟ και φορείς του εξωτερικού, την ανάπτυξη εκτεταμένου δικτύου χορηγών κατά την πρώτη θητεία της δημοτικής αρχής του δημάρχου Γιώργου Καμίνη, τις δυνατότητες χρηματοδότησης των δομών από το ΕΣΠΑ (2014 -2020), το νέο ευρωπαϊκό πρόγραμμα του ΤΕΒΑ (Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους, τη δημιουργία δικτύου υπηρεσιών σίτισης, στέγασης & ένταξης στην αγορά εργασίας, όπως και τη δημιουργία από το Κεντρικό Κράτος νέου θεσμικού πλαισίου λειτουργίας των δομών αντιμετώπισης της φτώχειας (υπνωτήρια, κέντρα ημέρας κλ.π).

Η αξιοποίηση επίσης πρωτοβουλιών διεθνών οργανισμών για το σχεδιασμό και υλοποίηση σχετικών πολιτικών, οι καλές πρακτικές και καινοτομικές παρεμβάσεις από άλλους ευρωπαϊκούς δήμους και η δυνατότητα συνδυασμένης χρήσης πόρων (ευρωπαϊκοί, διεθνείς, εθνικοί) για την ανάπτυξη συνεκτικών μοντέλων στέγασης & ένταξης στην αγορά εργασίας ευνόησαν ιδιαίτερα την εφαρμογή των συγκεκριμένων πολιτικών.

Από την άλλη πλευρά, είχαν εντοπισθεί αδυναμίες και κίνδυνοι που παρεμπόδιζαν ή καθυστερούσαν την υλοποίηση των έργων. Αυτές αφορούσαν κυρίως στο πολύπλοκο και γραφειοκρατικό πλαίσιο των έργων ΕΣΠΑ, στις περιορισμένες δυνατότητες διοικητικής ενίσχυσης της Δ/σης, ώστε να διαχειριστεί τις αυξημένες ανάγκες, στην έλλειψη διαθέσιμων στατιστικών στοιχείων για τους ευάλωτους πληθυσμούς και στην απαγόρευση προσλήψεων νέου εξειδικευμένου προσωπικού.

Ταυτόχρονα, οι δημοσιονομικοί περιορισμοί, η συνθετότητα των κοινωνικών προβλημάτων, και η αναμενόμενη αύξηση των νεόπτωχων, των προσφύγων και των άλλων ευάλωτων ομάδων που αντιμετωπίζουν την φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό, απειλούσαν την επιτυχία του προγράμματος. Σήμερα στο τέλος της περιόδου, πολλές αδυναμίες και κίνδυνοι έχουν ξεπεραστεί ενώ έχουν ενισχυθεί τα δυνατά στοιχεία και οι ευκαιρίες. Η κατάσταση σήμερα αποτυπώνονται ως εξής:

ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ	ΑΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ
<ul style="list-style-type: none"> • Ισχυρή πολιτική βούληση για την ανάπτυξη κοινωνικών πολιτικών • Επέκταση και ανάπτυξη του Κόμβου Αλληλεγγύης του ΚΥΑΔΑ • Εγκατάσταση του ΝΟΙΑΖΟΜΑΙ (case management system) και της προσωπικής κάρτας «Δικαιούχου Κοινωνικών Υπηρεσιών» • Ανάπτυξη συνεργασιών με Εκκλησία, χορηγούς, ιδιώτες, Μ.Κ.Ο. & φορείς εκτός Ελλάδας • Νέο εθνικό θεσμικό πλαίσιο για τη λειτουργία δομών αστέγων (υπνωτήρια, κέντρα ημέρας κλπ) • Χρηματοδότηση από ΕΣΠΑ- ΠΕΠ Αττικής δομών υπηρεσιών σίτισης, στέγασης (κοινωνικά φαρμακεία, κοινωνικά παντοπωλεία κλπ) • Σχεδιασμός έργων στο πλαίσιο της ΟΧΕ/ΕΣΠΑ του δήμου (υποστηριζόμενη στέγη, κοινωνική κατοικία κλπ) • Επέκταση έργου «Στέγαση, επανένταξη» • Επέκταση προγράμματος ΤΕΒΑ 2019-2020 • Δημιουργία job center για ευάλωτες ομάδες 	<ul style="list-style-type: none"> • Ανάγκη προσαρμογής των πολιτικών στις διαφοροποιημένες ανάγκες σίτισης, στέγασης & ένταξης στην αγορά εργασίας • Λίγα διαθέσιμα στατιστικά στοιχεία για τους ευάλωτους πληθυσμούς • Πολύπλοκο και γραφειοκρατικό πλαίσιο ΕΣΠΑ/ΟΧΕ καθυστερήσεις στην ένταξη των έργων • Αυξημένες ανάγκες διαχείρισης προγραμμάτων με περιορισμένες δυνατότητες ενίσχυσης της Διεύθυνσης Κοινωνικής Αλληλεγγύης με εξειδικευμένο προσωπικό. • Αδυναμία προσλήψεων νέων κοινωνικών στελεχών για να ανταποκριθούν στις αυξανόμενες ομάδες ωφελουμένων
ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ	ΚΙΝΔΥΝΟΙ
<ul style="list-style-type: none"> • Δημιουργία νέου τμήματος στην Διεύθυνση Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Κοινωνικής ένταξης) • Εθνικό πρόγραμμα για επιδότηση ενοικίου • Αξιοποίηση πρωτοβουλιών διεθνών οργανισμών για το σχεδιασμό και υλοποίηση σχετικών πολιτικών • Μεταφορά καλών πρακτικών και καινοτομικών παρεμβάσεων για την έλλειψη στέγης (Housing First, υποστηριζόμενη στέγη κλπ) . • Μεταφορά τεχνογνωσίας για την αντιμετώπιση των αστέγων (καταγραφή αστέγων, μοντέλο safe haven). 	<ul style="list-style-type: none"> • Δημοσιονομικοί περιορισμοί στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής από τους δήμους. Περικοπές προϋπολογισμών και πόρων. • Ισχυρές πιθανότητες αύξησης της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού με νέες ομάδες πληθυσμού (κόκκινα δάνεια, πρόσφυγες κλπ) τα επόμενα χρόνια • Έλλειψη θεσμικού πλαισίου για την κοινωνική κατοικία, την έλλειψη στέγης και την προσωρινή φιλοξενία οικογενειών που κινδυνεύουν να μείνουν στον δρόμο.

A1. ΣΙΤΙΣΗ ΚΑΙ ΠΑΡΟΧΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΥΛΙΚΩΝ ΑΓΑΘΩΝ

Πολιτικές – Θεσμικό πλαίσιο

Οι κοινωνικές επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης μετά από μια εννεαετή (2008-2017) περίοδο συνεχούς ύφεσης, έχουν διαμορφώσει ένα νέο κοινωνικό τοπίο στη χώρα. Η περίοδος αυτή χαρακτηρίστηκε από τη μεγαλύτερη καταγεγραμμένη ύφεση σε καιρό ειρήνης¹, ενώ το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο εκτιμά² πως η διαρθρωτική ανεργία ανερχόταν σε 15% το 2017, με πιθανή σταδιακή βελτίωση να αναμένεται στις επόμενες δύο δεκαετίες.

Με βάση πρόσφατα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, 3 τα άτομα που βρίσκονται σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό φτάνουν στο 34,8% του συνολικού πληθυσμού της χώρας, καθιστώντας την Ελλάδα την τρίτη πιο φτωχή χώρα της Ε.Ε. μετά την Βουλγαρία και τη Ρουμανία.⁴ Στην Αθήνα, πρόσφατη έρευνα⁵ τοποθετεί το ποσοστό του πληθυσμού που βρίσκεται σε ακραία φτώχεια στο 16,4%, ποσοστό το οποίο σχεδόν διπλασιάζεται σε περίπτωση ενοικίασης κατοικίας.

Οι κοινωνικές και οικονομικές αυτές εξελίξεις διόγκωσαν τις υπάρχουσες ανάγκες παροχής υπηρεσιών σίτισης σε μεγάλη μερίδα του πληθυσμού, οι οποίες συνεχώς διευρύνονται. Ιδιαίτερα στις μεγάλες πόλεις, άτομα τα οποία προηγουμένως ήταν σε θέση να καλύψουν βασικές ανάγκες διατροφής, δεν μπορούν πλέον να το κάνουν.

Η αύξηση των τιμών των τροφίμων με ταχύτερους ρυθμούς από αυτούς της Ευρωζώνης είχε ως αποτέλεσμα τη μείωση της δαπάνης για τρόφιμα σε απόλυτους όρους, παράλληλα όμως την αύξησή της ως ποσοστό της μηνιαίας δαπάνης⁶ των νοικοκυριών. Οι κύριες ομάδες που για σειρά ετών αποτελούσαν τον κύριο στόχο παρέμβασης (π.χ. άστεγοι, άποροι) διευρύνονται, καθώς προστίθενται οικογένειες με σοβαρά οικονομικά προβλήματα εξαιτίας της αυξανόμενης ανεργίας και των επακόλουθων κοινωνικών επιπτώσεων.

Το Υπουργείο Εργασίας & Κοινωνικής Αλληλεγγύης έχει αναπτύξει μια σειρά εργαλείων για την διαχείριση και κατά το δυνατόν αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κοινωνικής κρίσης. Πιο συγκεκριμένα και με έμφαση στα τελευταία χρόνια:

- 1) Δημιουργήθηκε το Εθνικό Σύστημα Κοινωνικής Αλληλεγγύης, με κύριους πυλώνες τον Εθνικό Μηχανισμό Συντονισμού, Παρακολούθησης & Αξιολόγησης των Πολιτικών Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Συνοχής» και τον ΟΠΕΚΑ (Οργανισμός Προνοιακών Επιδομάτων και Κοινωνικής Αλληλεγγύης).
- 2) Το 2017 δημιουργήθηκαν τα Κέντρα Κοινότητας των δήμων, ως βασικές δομές πληροφόρησης για τις υπηρεσίες που παρέχονται σε τοπικό επίπεδο.

¹<https://www.forbes.com/sites/francescoppola/2018/07/31/the-greatest-depression/>

²<https://www.imf.org/en/Publications/CR/Issues/2018/07/31/Greece-2018-Article-IV-Consultation-and-Proposal-for-Post-Program-Monitoring-Press-Release-46138>

³<http://www.statistics.gr/documents/20181/acdec3d5-2b15-4b7f-ab45-f95bc479e699>

⁴https://ec.europa.eu/eurostat/statisticsexplained/index.php/People_at_risk_of_poverty_or_social_exclusion

⁵https://www.dianeosis.org/wp-content/uploads/2016/06/ftwxeia_version_070616_3.pdf

⁶https://www.tni.org/files/publicationdownloads/tni_greek_report_executivesummary_in_greek.pdf

- 3) Το 2017 θεσπίστηκε το Κοινωνικό Εισόδημα Αλληλεγγύης (ΚΕΑ) και η επιδότηση ενοικίου. Το Κοινωνικό Εισόδημα Αλληλεγγύης, αντικατέστησε μεταξύ άλλων και δράσεις παροχής τροφίμων που στο παρελθόν υλοποιήθηκαν μέσα από το «Πρόγραμμα Αντιμετώπισης της Ανθρωπιστικής Κρίσης».
- 4) Ολοκληρώθηκε ο πρώτος κύκλος το 2015 και προκηρύχθηκε το 2016 ο δεύτερος κύκλος λειτουργίας δομών Κοινωνικών Παντοπωλείων, τα οποία διανέμουν τρόφιμα σε ωφελούμενους.
- 5) Με τη χρήση πόρων του Ταμείου Ευρωπαϊκής Βοήθειας για τους Απόρους (ΤΕΒΑ)⁷ εκπονήθηκε και υλοποιείται από το 2015 ως σήμερα το Πρόγραμμα Επισιτιστικής και Βασικής Υλικής Συνδρομής, με βασική δράση την παροχή τροφίμων και επικουρικά συσσιτίου. Το Πρόγραμμα αναμένεται να υλοποιηθεί τουλάχιστον ως το 2022.

Δραστηριότητες – απολογισμός

Ο Δήμος Αθηναίων δίνει ιδιαίτερο βάρος σε δύο κατηγορίες πολιτών που η φτώχεια και ο κοινωνικός αποκλεισμός έχουν οδηγήσει σε αδυναμία κάλυψης των διατροφικών τους αναγκών:

- Άνεργοι, άποροι, μοναχικά άτομα, μετανάστες, πρόσφυγες, μαθητές στα σχολεία, συνήθως με προβλήματα στέγασης, που η **συμμετοχή** τους σε **συσσίτια** αποτελεί την μόνη σχεδόν δυνατότητα εξασφάλισης ικανοποιητικής τροφής.
- Φτωχές οικογένειες ιδίως με παιδιά, συνταξιούχοι και γενικά άτομα με σημαντικά οικονομικά προβλήματα, που έχουν στέγη και η **τακτική παροχή τροφίμων** ή και άλλων ειδών καθημερινής χρήσης τους δίνει τη δυνατότητα να μην βιώνουν καταστάσεις ακραίας φτώχειας.

Η αρμοδιότητα δράσεων παροχής σίτισης και διανομής τροφίμων στον Δήμο Αθηναίων ανήκει:

1) Στην **Διεύθυνση Κοινωνικής Αλληλεγγύης**, η οποία:

- Συντόνισε, σε συνεργασία με το ΚΥΑΔΑ, τη διανομή ρυζιού σε άπορους στα τέλη του 2015 στο πλαίσιο του Εθνικού προγράμματος Δωρεάν Διανομής ρυζιού parboiled.
- Οργάνωσε έως και το 2016 και σε συνεργασία με αγροτικούς συνεταιρισμούς διανομές, στο πλαίσιο της εφαρμογής του Κανονισμού 1031/2014 της Ε.Ε. για συμπληρωματικά έκτακτα μέτρα στήριξης στους παραγωγούς ορισμένων φρούτων.
- Το 2014 σχεδίασε, οργάνωσε και συνεχίζει να συντονίζει την Κοινωνική Σύμπραξη «Αθήνα Πρωτεύουσα της Αλληλεγγύης» του Δήμου Αθηναίων, στο πλαίσιο του προγράμματος Επισιτιστικής και Βασικής Υλικής Συνδρομής(ΤΕΒΑ).
- **Μέσω του τμήματος Κοινωνικής Εργασίας** πραγματοποιεί συνεργασίες για παροχή υλικής βοήθειας σε συνεργασία με τις εξής ΜΚΟ και ιδρύματα: Ίδρυμα Ευαγγελιστρίας Τήνου, Ίδρυμα Λαμπρόπουλου, Equal Society, σωματείο «Φίλοι του Παιδιού», Νέστωρ- Κέντρο Αλτσχάϊμερ, Κέντρο Στήριξης Παιδιού και Οικογένειας, Παιδικά Χωριά S.O.S., Ηλιοτρόπιο, Ανέλιξη, Υπουργείο Οικονομικών -Τμήμα

⁷<http://teba.eiead.gr/v>

Εθνικών Κληροδοτημάτων, Κέντρο Άνοδος, Χαμόγελο του Παιδιού, Δεσμός, Γηροκομείο Αθηνών, Αποστολή “Άνθρωπος”, Μαζί για το παιδί, Καραβάνι Αλληλεγγύης, Ίδρυμα Χρονίων Πασχόντων κ.α.

2) Στο ΝΠΔΔ Κέντρο Υποδοχής και Αλληλεγγύης Δήμου Αθηναίων (ΚΥΑΔΑ)⁸ το οποίο παρέχει επισιτιστική βοήθεια μέσω:

- του Κοινωνικού Παντοπωλείου (αναλύεται παρακάτω στο ΕΡΓΟ Α.1.3)
- του Ανοικτού Κέντρου Σίτισης (Σοφοκλέους 66)

Στο Ανοικτό Κέντρο Σίτισης μέχρι και το τέλος του 2017 παρέχονταν δύο διανομές φαγητού ημερησίως, σε συνεργασία με την ΜΚΟ Αποστολή (Ιερά Αρχιεπισκοπή) οι οποίες αντιστοιχούσαν σε 1.200 μερίδες την ημέρα. Σε αυτές προσθέτονταν καθημερινά επιπλέον περίπου 100 μερίδες από το Ναυτικό Νοσοκομείο, ενώ κάθε Κυριακή προστίθεντο επιπλέον 50 μερίδες από το ξενοδοχείο Μεγάλη Βρετάνια. Επιπλέον σε τακτική βάση αξιοποιούνταν δωρεές από εστιατόρια, αρτοποιεία κ.λπ.

Κατά το 2018 μέχρι και τον Σεπτέμβριο μοιράζονταν στην αυλή του ΚΥΑΔΑ άπαξ ημερησίως 700 γεύματα από τη ΜΚΟ Αποστολή. Στη διάρκεια του υπόλοιπου έτους γίνονταν δύο διανομές την ημέρα (12:30 και 14:30). Στην πρώτη διανομή μοιράζονταν 550 γεύματα δαπάνη του Κ.Υ.Α.Δ.Α. και στη δεύτερη διανομή 450 γεύματα από τη «ΜΚΟ Αποστολή» (Σύνολο γευμάτων: 1000).

Στο διάστημα Ιανουαρίου 2015 – Ιουνίου 2018, έχουν διανεμηθεί κατά προσέγγιση 1.500.000 μερίδες φαγητού. Δεν έχει παρατηρηθεί σημαντική αύξηση της προσέλευσης ατόμων, πιθανόν λόγω της διεύρυνσης των φορέων (ανεπίσημων και επίσημων), οι οποίοι παρέχουν υπηρεσίες σίτισης.

Προτεραιότητες Έργα

ΕΡΓΟ Α.1.1: Παροχή επισιτιστικής βοήθειας και συνοδευτικών υπηρεσιών σε απόρους (ΤΕΒΑ 2014-2022)

Στόχος: Αντιμετώπιση ακραίων μορφών φτώχειας μέσα από την παροχή επισιτιστικής βοήθειας και συνοδευτικών υπηρεσιών σε απόρους.

Αντικείμενο: Παροχή βοήθειας σε πληθυσμούς που διαβιούν στο όριο της ακραίας φτώχειας, μέσα από την παροχή σίτισης (διανομή τροφίμων και μερίδων φαγητού), ειδών πρώτης ανάγκης και συνοδευτικών υπηρεσιών ψυχοκοινωνικής υποστήριξης (Σ.Υ.Υ.)

Δράσεις

Ο Δήμος έχει συγκροτήσει Κοινωνική Σύμπραξη με τίτλο «Αθήνα-Πρωτεύουσα Αλληλεγγύης» για τη συμμετοχή στις δράσεις του ΤΕΒΑ, σε συνεργασία με το ΚΥΑΔΑ, το Δημοτικό Βρεφοκομείο, την Ιερά Αρχιεπισκοπή και τους φορείς: Ελληνικό Φόρουμ Προσφύγων, «Νόστος», «ΑΡΣΙΣ», ΑΜΚΕ Equal Society, «Διοτίμα», PRAKSIS, Θρυαλλίδα, ΚΕΘΕΑ MOSAIC, «Το Μυρμήγκι», Τράπεζα Τροφίμων,

⁸ Πλήρης απολογισμός των πεπραγμένων ΚΥΑΔΑ θα γίνει από το Διοικητικό Συμβούλιο του Κέντρου.

Παιδικά Χωριά SOS, Caritas, Prolepsis, ΕΛΙΞ, Δίκτυο για τα Δικαιώματα του Παιδιού, ΕΑΔΑΠ, Γιατροί του Κόσμου.

Με βάση σχετικό πρωτόκολλο συνεργασίας έχουν καθοριστεί αναλυτικά οι δράσεις που υλοποιεί ο κάθε φορέας στο πλαίσιο του εγκεκριμένου προγράμματος, το οποίο έχει διαρθρωθεί σε τέσσερα Υποέργα (Διανομή τροφίμων, Διανομή ειδών πρώτης ανάγκης, Παροχή Συνοδευτικών υπηρεσιών, Διοίκηση/διαχείριση).

Στην πρώτη φάση του προγράμματος ο Δήμος Αθηναίων είχε την ευθύνη της διανομής των προϊόντων που προμηθεύτηκε το Υπουργείο Εργασίας & Κοινωνικής Αλληλεγγύης ενώ στη δεύτερη φάση έχει την ευθύνη επιπλέον της προμήθειας προϊόντων που αποφάσισε να διανείμει στους δικαιούχους του προγράμματος εντός των ορίων του Δήμου Αθηναίων.

Το Έργο υλοποιείται με συνολικό προϋπολογισμό 14,5 εκατ. Ευρώ. Η πρώτη φάση έχει αρχίσει από τον Δεκέμβριο 2015 με λήξη στο τέλος του 2019 (5.000 εκατ. Ευρώ), ενώ η έναρξη της δεύτερης φάσης έγινε το 2018 με λήξη το 2022 (9.500 εκατ. Ευρώ).

Διανομές 2016-2018

Ως τον Δεκέμβριο 2018 έχουν συνολικά πραγματοποιηθεί 13 διανομές τροφίμων και βασικής υλικής συνδρομής.

- Το 2016 πραγματοποιήθηκαν 5 διανομές, καθώς και 1 διανομή σε άστεγους δικαιούχους.
- Το 2017 επίσης πραγματοποιήθηκαν 5 διανομές(δηλαδή συσκευασία και διανομή τροφίμων και βασικής υλικής συνδρομής).
- Το 2018 πραγματοποιήθηκαν 2 διανομές που διήρκεσαν 21 εργάσιμες ημέρες η καθεμία (2-31 Μαΐου η πρώτη και 17/12/2018 μέχρι 22-1-2019 η δεύτερη).

Το 2018 η συσκευασία και διανομή πραγματοποιήθηκαν **από ΚΟΙΝΣΕΠ με στόχο να πολλαπλασιαστεί η κοινωνική συμβολή του προγράμματος**. Για κάθε διανομή, οι δικαιούχοι ενημερώνονται με sms στα κινητά τους τηλέφωνα για την ακριβή μέρα, ώρα και σημείο της διανομής ενώ, χάρη στην κινητοποίηση των υπαλλήλων της Διεύθυνσης Κοινωνικής Αλληλεγγύης, η διανομή πραγματοποιείται στις βέλτιστες συνθήκες σεβασμού της αξιοπρέπειας των δικαιούχων.

Η πρώτη διανομή έλαβε χώρα τον Απρίλιο του 2016. Είχαν υποβληθεί 11.609 αιτήσεις εκ των οποίων εγκρίθηκαν 9.574 για 19.409 ωφελούμενους, ενώ τα σημεία διανομής ήταν τα εξής: Equal Society (Αλικαρνασσού 49), Αποστολή Αρχιεπισκοπής (Ήρας 8), Άρσις (Τενέδου 21^Α), Γιατροί του Κόσμου (Δεληγιώργη 32), Κλειστό Γυμναστήριο Γκράβας, Κόμβος Αλληλεγγύης (Φρουραρχείο Δήμου Αθηναίων), ΚΕΣΟ Αρχιεπισκοπής (Αχαρνών 205), Νόστος (Ακομινάτου 63), 2η Δ.Κ. (Υμηττού 251), 6η Δ.Κ. (Πανόρμου 59) και Κλειστό Γυμναστήριο Ρουφ

Δικαιούχοι

Ο Δήμος Αθηναίων διαχειρίζεται τον μεγαλύτερο όγκο αιτήσεων ΚΕΑ και οργανώνει τον μεγαλύτερο όγκο διανομών σε πανελλαδικό επίπεδο.

Το εγχείρημα της προμήθειας και διανομής τροφίμων σε τόσο μεγάλες ποσότητες ήταν μια μεγάλη πρόκληση για τις υπηρεσίες του δήμου Αθηναίων. Αξιοποιώντας τις ευρωπαϊκές διασυνδέσεις της δημοτικής αρχής ο Δήμος Αθηναίων απηύθυνε αίτημα προς την Ε.Ε ζητώντας να αλλάξει ο ευρωπαϊκός κανονισμός υλοποίησης με τρόπο ώστε να προβλέπεται η δυνατότητα παροχής κουπονιού (voucher) για supermarket σε αντικατάσταση της διανομής τροφίμων. Το αίτημα αυτό δεν ικανοποιήθηκε παρά τις παράλληλες αντίστοιχες ενέργειες εκ μέρους του αρμόδιου Υπουργείου.

Το διάστημα 2015-2016 δικαιούχοι του ΤΕΒΑ ήταν σύμφωνα με την υπ' αριθμ. Δ23/οικ.19162/1277 (ΦΕΚ 1066/5-6-2015 τ. Β) ΥΑ «Καθορισμός εισοδηματικών και περιουσιακών κριτηρίων των ωφελούμενων του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Επισιτιστικής και Βασικής Υλικής Συνδρομής για το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας για τους Απόρους (ΤΕΒΑ/FEAD)» οι κάτοικοι του δήμου Αθηναίων που είχαν ετήσιο ατομικό εισόδημα μικρότερο από 3.000 Ευρώ και οικογενειακό μικρότερο από 4.500€.

Από τον Ιούνιο του 2017, με την δημιουργία του Κοινωνικού Επιδόματος Αλληλεγγύης (ΚΕΑ), οι δικαιούχοι του ΤΕΒΑ ήταν όσοι δικαιούχοι του ΚΕΑ συμπεριελάμβαναν στην αίτησή τους την επιλογή ΤΕΒΑ. Τον Ιούνιο του 2018 το σύνολο των αιτήσεων ΚΕΑ ήταν 116.988 (από 65.280 τον 9/2017) όπου οι εγκεκριμένες/ενεργές αιτήσεις είναι **23.337** εκ των οποίων οι δικαιούχοι ΤΕΒΑ ήταν **18.552** και οι συνολικά ωφελούμενοι 37.854. **Στις 31 Δεκεμβρίου 2018 οι δικαιούχοι ανέρχονταν σε 20.015 και οι συνολικά ωφελούμενοι σε 40.151 άτομα.**

Συνοδευτικές Υπηρεσίες:

Οι συνοδευτικές Υπηρεσίες του προγράμματος ΤΕΒΑ παρέχονται από τους εταίρους της Αναπτυξιακής Σύμπραξης (ενδεικτικά ΚΕΣΟ Αρχιεπισκοπής, Caritas, Παιδικά Χωριά SOS) και περιλαμβάνουν ενέργειες όπως:

- Συμβουλευτική Επαγγελματικού Προσανατολισμού
- Νομική συμβουλευτική,
- Συμβουλευτική διαχείρισης οικογενειακού προϋπολογισμού,
- Ψυχολογική υποστήριξη παιδιού και γονέα,
- Εργοθεραπεία, λογοθεραπεία κ.α.

Είδη διανομής

Οι ποσότητες και τα είδη τροφίμων που διανεμήθηκαν σε κάθε διανομή παρουσιάζονται στο Πίνακα 2. Τα είδη τροφίμων και βασικών αγαθών πρώτης ανάγκης που διανεμήθηκαν στους δικαιούχους του ΤΕΒΑ ήταν:

α) Είδη Οικιακής χρήσης: Σκόνη ρούχων, υγρό πιάτων, καθαριστικά, οδοντόκρεμα, οδοντόβουρτσα, σαμπουάν, πάνες, σερβιέτες, τσάντες, μωρομάντηλα, σκόνη πλυντηρίου

β) Τρόφιμα και Είδη Παντοπωλείου: Βρεφικές τροφές, πουλερικά, ελαιόλαδο, μοσχάρι, χοιρινό, λάδι, φέτα, τόνος κονσέρβα, γάλα σκόνη, ρυζάλευρο, εβαπορέ βρεφών, κομπόστα, ρύζι, μακαρόνια, φακές, φασόλια, πελτές, ζάχαρη

γ) Είδη Οπωροπωλείου: Λάχανα, μήλα, πορτοκάλια

Προσέλευση δικαιούχων

Από τα στατιστικά στοιχεία (Πίνακας 3) συνάγεται ότι το ποσοστό προσέλευσης των δικαιούχων ΚΕΑ-ΤΕΒΑ στις διανομές εμφανίζεται μεγαλύτερο στο 5ο, 6ο και 7ο διαμέρισμα του Δήμου Αθηναίων, ενώ υποχωρεί σχετικά στα υπόλοιπα, κυρίως σε 1ο και 2ο. Ιδιαίτερη προσέλευση ωφελουμένων παρατηρείται σε Πλατεία Κολιάτσου, Πλατεία Αμερικής, Αγ. Νικόλαο, Λυκαβηττό, Εξάρχεια, Μουσείο, Κάτω Πατήσια, Μέτς, Γούβα, δηλαδή κυρίως περιοχές που γειτνιάζουν με τα σημεία διανομής ή βρίσκονται αρκετά κοντά.

Σημαντικό ρόλο στη προσέλευση παίζουν η εθνική προέλευση και η κατανόηση της γλώσσας (μετανάστες), το μορφωτικό επίπεδο, η ικανότητα χειρισμού κινητών και ανάγνωσης των μηνυμάτων ειδοποίησης (SMS), η πρόσβαση στο σημείο διανομής (πχ. κοντινός σταθμός Μετρό) και οι καιρικές συνθήκες (ψύχος-καύσωνας).

Σημαντικός είναι ο ρόλος του αριθμού των ωφελουμένων μελών κάθε οικογένειας, καθώς είναι απολύτως ανάλογος με την προσέλευση. Όσο περισσότερα άτομα έχει μια οικογένεια, τόσο μεγαλύτερη είναι και η παρουσία της στις διανομές. Οι μονομελείς αιτήσεις έχουν ποσοστό προσέλευσης μόλις 1 στους 2, ενώ από 3 άτομα και πάνω το ποσοστό κυμαίνεται από 70 έως 100%. Είναι φανερό ότι οι μεγάλες οικογένειες είναι εκείνες που έχουν απόλυτη ανάγκη τα προϊόντα του ΤΕΒΑ, καθώς πλήττονται ιδιαίτερα από την οικονομική κρίση, ενώ οι ολιγομελείς αρκούνται κυρίως στα χρηματικά οφέλη του ΚΕΑ.

ΕΡΓΟ Α.1.2: Αποκέντρωση της παροχής γευμάτων σε απόρους και άστεγους

Στόχος: Αποκέντρωση των υπηρεσιών σίτισης στις δημοτικές κοινότητες.

Αντικείμενο: Παροχή υπηρεσιών σίτισης σε όλες τις Δημοτικές Κοινότητες με παράλληλη αναμόρφωση του συστήματος

Το Έργο υλοποιήθηκε μόνο στην 4η Δ.Κ, όπου με την εποπτεία του Δήμου Αθηναίων έχει οργανωθεί διανομή συσσιτίου στην Δομή για την Καταπολέμηση της Φτώχειας (Αλικαρνασσού 49). Η δομή αυτή χρηματοδοτείται σήμερα από το ΕΣΠΑ ΠΕΠ ΑΤΤΙΚΗΣ), εντάσσεται στον δεύτερο κύκλο του προγράμματος «Κοινωνικές δομές αντιμετώπισης της φτώχειας» (2017-2018) και σιτίζει 100 περίπου άτομα την ημέρα. Τη λειτουργία του συσσιτίου έχει αναλάβει η Μ.Κ.Ο. «Equal Society».⁹

Η εμπειρία του ΚΥΑΔΑ αναφορικά με την μη αυξανόμενη προσέλευση στα συσσίτια που οργανώνει, δείχνει πως ενδεχομένως η αποκέντρωση των συσσιτίων δεν ήταν πλέον αναγκαία. Η αύξηση των φορέων που οργανώνουν διανομές τροφίμων, η έναρξη λειτουργίας του ΤΕΒΑ, καθώς και η θέσπιση επιδοματικών πολιτικών όπως πχ το ΚΕΑ,

⁹<http://www.socialattica.gr/domi/domi-parohis-vasikon-agathon-parohi-syssitioy-sto-dimo-athinaion-0>

συνέτειναν στη μείωση της ανάγκης για συσσίτια αφού σε κάποιο βαθμό διασφάλισαν την υποστήριξη της ανάγκης με άλλο τρόπο. Τέλος η εκκλησία με την αποκεντρωμένη δράση τους μέσω των ενοριών ικανοποίησαν σε μεγάλο βαθμό την κάλυψη της ανάγκης σίτισης των κατοίκων.

ΕΡΓΟ Α.1.3: Διεύρυνση και επέκταση των υπηρεσιών του Κόμβου Αλληλεγγύης Πολιτών

Στόχος: Εμπλουτισμός των υπηρεσιών που παρέχονται από τον Κόμβο.

Αντικείμενο: Δημιουργία τράπεζας χρόνου και κοινωνικού πλυντηρίου για άστεγους και άπορους.

Η υλοποίηση της δράσης που αφορά την δημιουργία Τράπεζας Χρόνου κρίθηκε σκόπιμο να μην επιδιωχθεί. Καθώς η διαχείριση της εθελοντικής προσφοράς στο Δήμο Αθηναίων περνά μέσα από την καταγραφή στο Μητρώο Εθελοντών, αποφασίστηκε η μεθοδολογία αυτή να μην αλλάξει. Να σημειωθεί επίσης πως η αξιολόγηση της πρώτης φάσης λειτουργίας των Τραπεζών Χρόνου ενδέχεται από πλευράς αποτελέσματος να μην ήταν θετική, αφού το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης που είχε σχεδιάσει και υποστηρίζει την πρώτη αυτή φάση αποφάσισε να μην συνεχίσει την χρηματοδότησή της.

Ο αριθμός των εγγεγραμμένων στον Κόμβο Αλληλεγγύης ανέρχεται πλέον σε 5.000 άτομα κατά προσέγγιση. Η μείωση αυτή κατά 20% σε σχέση με το 2014 οφείλεται στην αδυναμία πλέον εγγραφής στο μητρώο του Κόμβου των δικαιούχων του Κοινωνικού Εισοδήματος Αλληλεγγύης. Στο πλαίσιο της λειτουργίας του, το ΚΥΑΔΑ επεξέτεινε τις ακόλουθες δράσεις που ήδη υλοποιούσε ενώ δημιούργησε τη νέα παροχή το Κοινωνικό Πλυντήριο. Πιο συγκεκριμένα στον Κόμβο Αλληλεγγύης του ΚΥΑΔΑ στο Φρουραρχείο λειτουργούν σήμερα:

Κοινωνικό πλυντήριο: Το Κοινωνικό Πλυντήριο ξεκίνησε να λειτουργεί τον Νοέμβριο 2016, με ωράριο 9:00-15:00, στη βάση συμφωνητικού συνεργασίας με την εταιρία Unilever, η οποία, πέραν του κόστους κατασκευής, θα προμηθεύει το πρόγραμμα με τα απαραίτητα υλικά για τουλάχιστον 3 έτη. Κατά τους πρώτους δύο μήνες πιλοτικής λειτουργίας, εξυπηρετήθηκαν κατά προτεραιότητα μονογονεϊκές και πολύτεκνες οικογένειες (55 οικογένειες/περίπου 150 άτομα). Σήμερα στο πρόγραμμα είναι εγγεγραμμένες 160 οικογένειες που εξυπηρετούνται σε τακτική βάση ανάλογα με τις ανάγκες τους.

Κοινωνικό παντοπωλείο: Μέχρι τη λήξη της λειτουργίας του τον Απρίλιο 2016, οπότε το πρόγραμμα διακόπηκε λόγω πτώχευσης της χορηγού εταιρείας (super market Μαρινόπουλος), το Κοινωνικό Παντοπωλείο εξυπηρετούσε 200 οικογένειες/500 άτομα το εξάμηνο, 1 φορά/εβδομάδα. Το ΚΥΑΔΑ πέτυχε την επανεκκίνηση του προγράμματος, με χρηματοδότηση ΕΣΠΑ (ΠΕΠ ΑΤΤΙΚΗΣ), από την 1/10/2017. Έκτοτε, οι ωφελούμενοι του Κοινωνικού Παντοπωλείου ανέρχονταν σε 150 οικογένειες ανά εξάμηνο ενώ από τον Νοέμβριο του 2018 ο αριθμός ανέβηκε σε 450 οικογένειες / εξάμηνο.

Κοινωνικό φαρμακείο: Το 2016 εκδόθηκαν συνολικά 5.903 ατομικές κάρτες και διανεμήθηκαν 13.546 φαρμακευτικά σκευάσματα. Το 2017 και αφού η δομή κλήθηκε

να διαχειριστεί ουσιαστικά ζητήματα λειτουργίας, το ΚΥΑΔΑ πέτυχε την υποστήριξη της με χρηματοδότηση ΕΣΠΑ (ΠΕΠ ΑΤΤΙΚΗΣ). Το 2017 εξυπηρετήθηκαν 2.663 κάρτες ενώ δόθηκαν 12.870 φαρμακευτικά σκευάσματα. Επιπλέον έχει επιτευχθεί δικτύωση και με άλλους φορείς (νοσοκομεία, δημοτικά ιατρεία κ.λπ.) ώστε όταν υπάρχει πλεόνασμα εκατέρωθεν να διακινείται ανάλογα με τις εκάστοτε ανάγκες. Το 2018 εξυπηρετήθηκαν 5.453 κάρτες/λήπτες ενώ διανεμήθηκαν 18.656 σκευάσματα.

Παροχή σίτισης: Κατά το 2017, διανεμήθηκαν 29.139 πακέτα τροφίμων στους δικαιούχους του Κόμβου και άλλα 963 πακέτα τροφίμων στους δικαιούχους του Κοινωνικού Παντοπωλείου (μετά την επανέναρξη λειτουργίας του). Επιπλέον δόθηκαν πάνω από 26 τόνοι φρούτα σε πάνω από 3.000 οικογένειες, 4.852 μερίδες έτοιμου φαγητού και σχολικά είδη σε 338 οικογένειες. Το 2018 διανεμήθηκαν 16.663 πακέτα τροφίμων (τα 72 από αυτά ήταν πακέτα ξηράς τροφής που δόθηκαν σε ισάριθμους άστεγους). Στο Κοινωνικό Παντοπωλείο δόθηκαν 4.655 πακέτα τροφίμων σε 600 οικογένειες.

Αθηναϊκή Αγορά: Ένδυση, είδη πρώτης ανάγκης Σχετικά με είδη ρουχισμού, μέσα στο 2017, εξυπηρετήθηκαν 4.989 άτομα δικαιούχοι του Κόμβου και επιπλέον 133 άστεγοι, 124 ωφελούμενοι της ΕΑΤΑ (πρόσφυγες) καθώς και ωφελούμενοι άλλων οργανώσεων.

Το 2018 εξυπηρετήθηκαν 5.151 άτομα εκ των οποίων 289 ήταν άστεγοι, περίπου 50 ήταν πρόσφυγες (ΕΑΤΑ, Κέντρο Υποστήριξης Μεταναστών και προσφύγων Δήμου Αθηναίων) καθώς και ωφελούμενοι λοιπών οργανώσεων.

Ψυχοκοινωνική υποστήριξη: Το ΚΥΑΔΑ παρείχε ψυχοκοινωνική στήριξη σε 7193 άτομα κατά το 2016 και σε επιπλέον 9.120 το 2017 και διασφάλισε τον εμβολιασμό των φιλοξενούμενων στους δύο ξενώνες καθώς και τη συνοδεία και παραπομπή τους σε νοσοκομεία για τη διενέργεια ιατρικών πράξεων. Το 2018 μέσω του Κοινωνικού Φαρμακείου παρασχέθηκε ψυχοκοινωνική στήριξη σε 528 ωφελούμενους.

Ενδυνάμωση και ψυχοκοινωνική στήριξη παρασχέθηκε σε επιπλέον 545 ωφελούμενους του Κοινωνικού Παντοπωλείου. Επίσης η Κοινωνική υπηρεσία του Κόμβου παρείχε κοινωνική στήριξη σε 1.489 ωφελούμενους. Τέλος μέσα από το Πρόγραμμα «ESTI@» παρασχέθηκε κοινωνική στήριξη σε 879 ωφελούμενους.

Ανταπόκριση σε έκτακτες συνθήκες: Σε περιόδους ακραίων καιρικών φαινομένων, η Κοινωνική Υπηρεσία του ΚΥΑΔΑ λειτουργεί σε 24ωρη βάση, συντονίζοντας επιπλέον όλους τους συνεργαζόμενους φορείς (ΟΚΑΝΑ, ΚΕΘΕΑ, Ερυθρός Σταυρός, Γιατροί του Κόσμου, Γιατροί Χωρίς Σύνορα, Σαμαρείτες, Θετική Φωνή, Praksis, Έμφασις, Σύμμαχοι Υγείας, Καταφύγιο Αγάπης, ΕΚΚΑ κ.ά.). Η συμμετοχή των παραπάνω φορέων διαμορφώνεται ανάλογα με τα προγράμματά τους, ωστόσο η παρουσία του ΚΥΑΔΑ και των σχετικών υπηρεσιών του δήμου είναι αδιάλειπτη και αδιαμφισβήτητη.

Πρόγραμμα «Αλληλεγγύη στην Οικογένεια»: Υποστηρίζονται σταθερά 100 οικογένειες/εξάμηνο (από την Cosmote). Παρέχεται επίσης ψυχοκοινωνική και ιατρική υποστήριξη στο σύνολο των ωφελούμενων του προγράμματος. Το 2018 ωφελήθηκαν συνολικά 200 οικογένειες (799 μέλη) και μοιράστηκαν 3581 πακέτα. Στις οικογένειες δόθηκαν επίσης 150 ζευγάρια υποδήματα από την συνεργασία με την ΜΚΟ «Μαζί για το Παιδί» και την εταιρία «TOMS».

Πρόγραμμα για οικογένειες «Πηγή Ενέργειας»: Υποστηρίζονται σταθερά 30 οικογένειες/ εξάμηνο (από τη «ΔΕΠΑ»). Το 2018 εξυπηρετήθηκαν 60 οικογένειες (236 μέλη) στις οποίες δόθηκαν 632 πακέτα.

Streetwork: Στο πλαίσιο υλοποίησης του προγράμματος «Καταπολέμηση της φτώχειας και της κοινωνικής περιθωριοποίησης» το ΚΥΑΔΑ παρουσίασε τον Μάιο του 2016 αναλυτική έρευνα, σχετικά με το προφίλ των αστέγων της Αθήνας.¹⁰ Παράλληλα, η ομάδα streetwork του ΚΥΑΔΑ κάνει καθημερινές εξορμήσεις στους δρόμους της πόλης, μετά από αίτημα στο 1595 ή στα κεντρικά τηλέφωνα του ΚΥΑΔΑ αλλά και χωρίς να απαιτείται αίτημα ενώ σε συνθήκες κακοκαιρίας η δράση του streetwork εντείνεται. Ενδεικτικά, κατά το 2017, πραγματοποιήθηκαν από την επιστημονική ομάδα του streetwork 968 επιτόπιες παρεμβάσεις. Από αυτές για τις 20, ζητήθηκε από την Εισαγγελία Πρωτοδικών Αθηνών να γίνει παρέμβαση. Το 2018 πραγματοποιήθηκαν 1099 επιτόπιες παρεμβάσεις και έγιναν 33 εισαγγελικές παραγγελίες.

Οι εγγραφές του ΝΟΙΑΖΟΜΑΙ σχετικά με τις παραδόσεις ειδών από το ΚΥΑΔΑ το 2018 βρίσκονται στο Πίνακα 4.

ΕΡΓΟ Α.1.4: Δημιουργία νέου Κόμβου Αλληλεγγύης Πολιτών

Στόχος: Πλήρης κάλυψη του πληθυσμού της πόλης σε ανάλογες υπηρεσίες.

Αντικείμενο: Δημιουργία μια νέας δομής Κόμβου Αλληλεγγύης Πολιτών (περιοχή Αμπελοκήπων).

Το Έργο δε στάθηκε δυνατόν να υλοποιηθεί.

ΕΡΓΟ Α.1.5: Δημιουργία Ανοικτού Κέντρου ημερήσιας φροντίδας

Στόχος: Ανταπόκριση στις διευρυμένες κοινωνικές ανάγκες των πολιτών μέσα από τον εμπλουτισμό των υπηρεσιών που παρέχονται από το ΚΥΑΔΑ.

Αντικείμενο: Δημιουργία Ανοικτού κέντρου ημερήσιας φροντίδας.

Σε ανταπόκριση της προκήρυξης του Β' Κύκλου των Δομών Καταπολέμησης της Φτώχειας από το ΠΕΠ ΑΤΤΙΚΗΣ στην οποία περιλαμβάνονταν τα Κέντρα Ημέρας, υποβλήθηκε σχετική πρόταση από την ΜΚΟ Praksis η οποία είχε υλοποιήσει και το αντίστοιχο πρόγραμμα στον πρώτο κύκλο. Το συγκεκριμένο Κέντρο Ημέρας λειτουργεί στην οδό Δεληγιώργη στο κέντρο της Αθήνας.¹¹ (ΠΕΠ ΑΤΤΙΚΗΣ). Το ΚΥΑΔΑ δεν υπέβαλε σχετική πρόταση.

¹⁰<http://socialpolicy.gr/2016/06/%CE%B1%CF%80%CE%BF%CF%84%CE%B5%CE%BB%CE%AD%CF%83%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B1-%CE%AD%CF%81%CE%B5%CF%85%CE%BD%CE%B1%CF%82-%CF%84%CE%BF%CF%85-%CE%BA%CF%85%CE%B1%CE%B4%CE%B1-%CE%B3%CE%B9%CE%B1-%CF%84%CE%BF.html>

¹¹<http://www.socialattica.gr/domi/yfistameni-domi-astegon-dimoy-athinaion-anoihto-kentro-imeras-astegon-akia>

A2. ΣΤΕΓΑΣΗ

Πολιτικές - Θεσμικό πλαίσιο

Η αντιμετώπιση των κοινωνικών ζητημάτων που γεννιούνται από την έλλειψη, επισφάλεια ή ακαταλληλότητα της στέγης, έχει αναχθεί σε μία από τις κύριες προτεραιότητες την περίοδο της οικονομικής κρίσης. Το πρόβλημα είναι έντονο στις μεγάλες πόλεις, όπου μερίδα πληθυσμού δεν μπορεί να υποστηρίξει την διαμονή του σε κατοικία που να πληροί σειρά γενικά αναγνωρισμένων προδιαγραφών.

Ο ορισμός των αστέγων ως ευπαθής κοινωνική ομάδα έχει εισαχθεί στο ελληνικό νομικό πλαίσιο ήδη από το 2012¹². Όμως, μέχρι τις καταγραφές του δήμου Αθηναίων (Δεκέμβριος 2017) και του Υπουργείου Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Μάιος 2018) δεν είχε εφαρμοσθεί αποτελεσματική μεθοδολογία μέτρησης των αστέγων, σε εθνικό είτε σε τοπικό επίπεδο. Για το λόγο αυτό, αλλά και για λόγους καταγραφής/ αποτύπωσης της κοινωνικής κατάστασης και χάραξης σχετικών πολιτικών, το Υπουργείο Κοινωνικής Αλληλεγγύης και η Αυτοδιοίκηση συνεργάστηκαν σε μια σειρά ενεργειών:

- Νομοθετήθηκε η θέσπιση επιδόματος στέγασης για δικαιούχους που αδυνατούν να πληρώσουν ενοίκιο ή να αποπληρώσουν στεγαστικό δάνειο.¹³
- Δημιουργήθηκε θεσμικό πλαίσιο προδιαγραφών για δομές υποστήριξης αστέγων.¹⁴
- Δόθηκε η δυνατότητα εγγραφής στο Μητρώο Ανέργων του ΟΑΕΔ ατόμων που δεν μπορούσαν να επικαλεστούν μόνιμο τόπο κατοικίας
- Αναμορφώθηκε η Εθνική Στρατηγική για τους αστέγους που είχε αρχικά σχεδιαστεί το 2013. Στο πλαίσιο αυτό, υλοποιήθηκε πιλοτικό πρόγραμμα στοχευμένης απογραφής αστέγων σε 7 μεγάλους Δήμους της χώρας.¹⁵
- Δημιουργήθηκε Τμήμα Κοινωνικών Πολιτικών και Στέγασης το οποίο υπάγεται στη Διεύθυνση Καταπολέμησης της Φτώχειας (Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης).¹⁶
- Ολοκληρώθηκε ο πρώτος και προκηρύχθηκε ο δεύτερος κύκλος λειτουργίας Κέντρων Ημέρας, Υπνωτηρίων και Ξενώνων για άστεγους, στο πλαίσιο του Δικτύου Άμεσης Κοινωνικής Παρέμβασης του Υπουργείου Εργασίας
- Ολοκληρώνεται επίσης στις αρχές του 2019 ο κύκλος υλοποίησης του Έργου «Στέγαση και Επανάταξη», ενώ ήδη έχει ξεκινήσει η υλοποίηση του δεύτερου κύκλου με ονομασία «Στέγαση και Εργασία για τους Αστέγους»¹⁷

¹² Ν 4052/2012 (ΦΕΚ Α΄41/01.03.2012)

¹³ <https://ineobservatory.gr/wp-content/uploads/2015/12/MELETH-391.pdf>

¹⁴ <https://aplo.yeka.gr/Pages/KoinwnikhAllhleggyh/KatapolemshshFtwxeias/KoinwnikesPolitikesStegashs.aspx>

¹⁵ Ν.4472/2017 (ΦΕΚ Α΄74) <https://www.aftodioikisi.gr/ipourgeia/erevna-gia-tous-astegous-1-645-atoma-sto-dromo-se-domes-se-7-dimous/>

¹⁶ Κ.Υ.Α. αρ. Δ23/οικ.19061-1457/2016 (ΦΕΚ Β΄ 1336)

¹⁷ http://www.eiead.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=452&Itemid=227&lang=el

Δράσεις παροχής στέγης υλοποιούνται επίσης είτε μέσα από προγραμματικές συμφωνίες του Ε.Κ.Κ.Α και του Υπουργείου με εξειδικευμένους φορείς, είτε μέσα από το ΕΣΠΑ και αφορούν συγκεκριμένες ομάδες πληθυσμού (κακοποιημένες γυναίκες, αιτούντες άσυλο, επαναπατριζόμενοι αλλοδαποί κ.λπ.).

Παράλληλα, δράσεις που συντείνουν στην καταπολέμηση του φαινομένου της έλλειψης στέγης έχουν αναπτυχθεί από Μ.Κ.Ο. και εξειδικευμένους ή μη φορείς, σε τοπικό κυρίως επίπεδο. Οι δράσεις αυτές υποστηρίζονται μέσω ιδιωτικών χορηγιών, εθελοντικής προσφοράς ατόμων, είτε με συνδυασμό και των δύο.

Δραστηριότητες – απολογισμός

Η θεσμική αρμοδιότητα δράσεων παροχής στέγης στον Δήμο Αθηναίων ανήκει στη Διεύθυνση Κοινωνικής Αλληλεγγύης και στο ΚΥΑΔΑ.

A. Η Διεύθυνση Κοινωνικής Αλληλεγγύης:

Λειτουργεί από το 2013 το Δίκτυο Κοινωνικής Κατοικίας. Μέσω αυτού, παρέχεται η δυνατότητα σε άτομα και οικογένειες, που αντιμετωπίζουν άμεσο κίνδυνο έλλειψης στέγης ή που δεν διαθέτουν ασφαλές κατάλυμα, να φιλοξενηθούν προσωρινά σε δομές που λειτουργούν με την άμεση ή έμμεση εποπτεία του Δήμου για συνολικό διάστημα έως και 15 μήνες (9 αρχικά και με δυνατότητα παράτασης για ακόμη 6). Παράλληλα προβλέπεται τόσο η ψυχολογική και κοινωνική τους υποστήριξη, ώστε σε σύντομο διάστημα να είναι και πάλι σε θέση να υποστηρίξουν αυτόνομα την ανεξάρτητη διαβίωσή τους, όσο και η εργασιακή τους επανένταξη μέσω της υπηρεσίας εργασιακής συμβουλευτικής και διασύνδεσης του Δήμου.

Ωφελούμενοι είναι και όσοι διαμένουν σε ανεπαρκείς συνθήκες δίχως να εξυπηρετούνται οι βασικές τους ανάγκες (στερούνται ύδρευση, ηλεκτρικό ρεύμα, θέρμανση κ.ά.) καθώς επίσης ηλικιωμένα ζευγάρια και έγκυες. Οι εταιρικές χορηγίες και η συνεργασία με το εξειδικευμένο στον τομέα αυτό Φιλανθρωπικό Σωματείο «Ανθρώπινοι Άνθρωποι», με το οποίο ο δήμος υπέγραψε Μνημόνιο Συνεργασίας, (αποφ. 9, 1η συνεδρίαση ΔΣ) συνέβαλαν καθοριστικά στην ανάπτυξη του Δικτύου μέχρι σήμερα. Το παραπάνω Σωματείο προσέφερε με την συνεργασία αυτή την δυνατότητα χρήσης κτιρίων που ανευρίσκει, επιπλώνει και επισκευάζει.

Τα διαμερίσματα παραχωρούνται στον Δήμο Αθηναίων με Προγραμματικές Συμβάσεις, χρησιδάνεια και μισθώσεις.

Για την αξιολόγηση της καταλληλότητας των κτιρίων και διαμερισμάτων που παραχωρούνται για την συγκεκριμένη δράση, διενεργείται έλεγχος από αρμόδιες τεχνικές επιτροπές των εμπλεκόμενων φορέων.

Η λειτουργία του Προγράμματος ρυθμίζεται με τον Κανονισμό Λειτουργίας Κοινωνικής Κατοικίας. Ο Κανονισμός Λειτουργίας εγκρίθηκε από το Δ.Σ. (ΑΔΣ 1271/05-12-2013) ο οποίος τροποποιήθηκε με την ΑΔΣ 119/28-01-2016.

Η διαδικασία επιλογής φιλοξενουμένων μεταξύ των οικογενειών που απευθύνονται στην κοινωνική υπηρεσία με το αίτημα της ένταξής τους στο πρόγραμμα, διενεργείται από την **Διαπαραταξιακή Επιτροπή Αξιολόγησης**, μετά την εισήγηση της Κοινωνικής

Υπηρεσίας. Η Επιτροπή συστάθηκε με την ΑΔΣ.257/19-03-2015, ενώ με ΑΔΣ 448 ΑΠ 12820/27-04-2017) διευρύνθηκε κατά 2 μέλη και έγινε επταμελής.

Απαραίτητη για την ένταξη των ωφελουμένων στο Πρόγραμμα είναι η υπογραφή του Ιδιωτικού Συμφωνητικού Προσχώρησης το οποίο είναι διμερές και υπογράφεται από τον ωφελούμενο και τον Δήμαρχο ή τον εκπρόσωπό του. Σε αυτό αναγράφονται οι παροχές και οι υποχρεώσεις τους καθώς και ο καθορισμένος χρόνος της φιλοξενίας τους. Το Ιδιωτικό Συμφωνητικό Προσχώρησης τροποποιήθηκε με την Α.Δ.Σ. 119/28-01-2016.

Παράλληλα για τις οικογένειες που περιμένουν την ένταξή τους στο Δίκτυο Κοινωνικής Κατοικίας υπάρχει υλική στήριξη ,μέσω δωρεών από εταιρίες με κουπόνια αγοράς ειδών σίτισης, παιχνίδια, είδη ένδυσης και υπόδησης..

Παρά την πολύπλευρη στήριξη των ωφελουμένων, υπήρξαν δυσκολίες στην επαγγελματική τους αποκατάσταση και στην αποχώρησή τους από το πρόγραμμα.

Η πολύχρονη αδράνειά τους μέχρι την ένταξή τους στο πρόγραμμα, η παρατεινόμενη οικονομική δυσπραγία στην οποία περιήλθαν έφεραν δυσκολίες στην έγκαιρη κινητοποίησή τους, με αποτέλεσμα να μην μπορούν να ανεξαρτητοποιηθούν μετά την λήξη του χρόνου παραμονής τους στο πρόγραμμα. Επιπλέον για την επαγγελματική τους επανένταξη, σε πολλές περιπτώσεις υπήρξε αντικίνητρο το Κ.Ε.Α.

Η Διεύθυνση Κοινωνικής Αλληλεγγύης υποστηρίζει και εποπτεύει τον Ξενώνα προσωρινής φιλοξενίας στην οδό Αλικαρνασσού στην 4η Δ.Κ. Η δομή αυτή, στην οποία φιλοξενούνται 50 περίπου άτομα, εντάσσεται στην δράση «Κοινωνικές δομές αντιμετώπισης της φτώχειας» και λειτουργεί από την Μ.Κ.Ο.«Γιατροί του Κόσμου» (ΕΣΠΑ-ΠΕΠ 2014-2018).

Συμμετέχει ως επικεφαλής εταίρος στο πρόγραμμα «Στέγαση και Εργασία για τους Αστέγους» ενώ ολοκληρώνει την υλοποίηση του προγράμματος «Στέγαση και Επανένταξη». Και τα δύο προγράμματα αναλύονται παρακάτω.

Παρακολουθεί τις εργασίες της FEANTSA, της ευρωπαϊκής οργάνωσης των φορέων που εργάζονται στο χώρο της αστεγίας.

Μεριμνά για την Διαδικασία Αδειοδότησης των Δομών Παροχής Υπηρεσιών σε Αστέγους.

Β. Το Κέντρο Υποδοχής και Αλληλεγγύης Δήμου Αθηναίων (ΚΥΑΔΑ) λειτουργεί

α) τον ξενώνα βραχείας φιλοξενίας "ΙΩΝΙΣ" με δυνατότητα φιλοξενίας 160 ατόμων.

Το ποσοστό κάλυψης ανέρχεται σε 80-100% των διαθέσιμων θέσεων, από αστέγους που πληρούν τα κοινωνικοοικονομικά κριτήρια. Τον Δεκέμβριο του 2018 φιλοξενούνταν 120 άτομα.

β) τον ξενώνα σταθερής φιλοξενίας «Εστία Αθηνών», με δυνατότητα φιλοξενίας 50 ατόμων. Στην Εστία των Αθηνών φιλοξενούνται σήμερα 29 άτομα, επί μέγιστης χωρητικότητας 52. Το ποσοστό κάλυψης που προκύπτει δεν έχει μεταβληθεί σημαντικά τα τελευταία χρόνια, λόγω του όρου που συμπεριλήφθηκε στην παραχώρηση του

κτιρίου στον Δήμο, περί φιλοξενίας ηλικιωμένων και μόνο ατόμων. Αυτή την περίοδο κάθε φιλοξενούμενος έχει δικό του δωμάτιο (τα ζευγάρια στεγάζονται από κοινού) ενώ είμαστε στη διαδικασία της πλήρους εκμετάλλευσης της δυνατότητας του χώρου λόγω των αυξημένων αναγκών.

Συνολικά το ΚΥΑΔΑ φιλοξενεί 149 άτομα (Δεκέμβριος 2018) στα οποία παρέχει σίτιση, ψυχολογική στήριξη και ιατρική παρακολούθηση. Παράλληλα, υπάρχει μέριμνα για την κοινωνικοποίηση των φιλοξενούμενων, μέσα από δημιουργικές δραστηριότητες θεατρικές ομάδες κλπ), κοινωνική δικτύωση με άλλες ομάδες (π.χ. Σχεδία), συμμετοχή στη διοργάνωση εκδηλώσεων και όπου υπάρχει δυνατότητα, επανασύνδεσή τους με το οικογενειακό περιβάλλον.

Σε κοινή δράση η Διεύθυνση Κοινωνικής Αλληλεγγύης και το ΚΥΑΔΑ έχουν αναλάβει την έκτακτη στέγαση αστέγων στην διάρκεια του παγετού (στο χώρο του ΚΥΑΔΑ και σε Λέσχες Φιλίας), καθώς και σε περιόδους καύσωνα με τις κλιματιζόμενες αίθουσες των Λεσχών Φιλίας.

Προτεραιότητες - Έργα

Ο Δήμος Αθηναίων θεωρεί ότι η έλλειψη ή ανεπαρκής στέγη που βιώνει μεγάλη μερίδα συμπολιτών μας, ειδικά οι οικογένειες με παιδιά, αποτελεί ένα κοινωνικό φαινόμενο, το οποίο έχει ήδη λάβει σοβαρές διαστάσεις. Στο βαθμό που του επιτρέπει ο θεσμικός του ρόλος και αξιοποιώντας όλες τις δυνατότητες χρηματοδότησης, συνέχισε να αναπτύσσει νέα σχήματα δημιουργίας κοινωνικής κατοικίας

ΕΡΓΟ Α.2.1.: «Επέκταση του Δικτύου Κοινωνικής Κατοικίας»

Στόχος: Υποστήριξη ατόμων που βιώνουν έλλειψη στέγης με στόχο την αυτόνομη και ανεξάρτητη διαβίωσή τους, την ψυχοκοινωνική τους στήριξη και την προσπάθεια μέσω του Job Center της εργασιακής τους επανένταξης.

Αντικείμενο: Εμπλουτισμός του υπάρχοντος Δικτύου Κοινωνικής Κατοικίας με νέα διαμερίσματα.

Σύμφωνα με τον αρχικό σχεδιασμό, ο Δήμος επρόκειτο να συνάψει προγραμματική σύμβαση με το ΝΑΤ για την ένταξη στο Δίκτυο τριών ακινήτων του τελευταίου μέσω παραχώρησης στο Κέντρο της Αθήνας. Ο σχεδιασμός δεν προχώρησε, καθώς τα εν λόγω ακίνητα θα δοθούν τελικώς στο Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής.

Στα πλαίσια της επέκτασης του Δικτύου, βρίσκεται σε διαδικασία παραχώρησης κτίριο 7όροφο στην οδό Μαυροματαίων 17, ιδιοκτησίας του ΕΦΚΑ. Με την απόφαση 727/4-10-2018 της 45ης Συνεδρίασης του Δ.Σ. του ΕΦΚΑ εγκρίθηκε η παραχώρησή του στον Δήμο Αθηναίων. Επίκειται η συνεργασία των αρμοδίων υπαλλήλων των Διευθύνσεων Κτιριακών Υποδομών των εμπλεκόμενων φορέων προκειμένου να εκτιμηθεί το συνολικό κόστος της τελικής ανακατασκευής του κτιρίου.

Το Δίκτυο Κοινωνικής Κατοικίας, από το 2014 μέχρι σήμερα, έχει επεκταθεί ως εξής:

Κτίριο επι της οδού Μπουμπουλίνας 36. Το πρώτο κτήριο που εντάχθηκε στο Δίκτυο της Κοινωνικής Κατοικίας και ξεκίνησε η λειτουργία του με την ένταξη 15 οικογενειών τον Απρίλιο του 2014. Το κτίριο ανήκει στο Ίδρυμα “Γ. Και Αικ. Χατζηκώστα και στις

11-03-14 έγινε η σύναψη της Προγραμματικής Σύμβασης (102546/ 11-03-2014) . Η Σύμβαση έληξε στις 11/03/2017 και παρατάθηκε μέχρι τις 30/06/2017. Στο κτίριο εξακολουθούν να διαμένουν παράτυπα 4 οικογένειες και ένα μοναχικό άτομο (σύνολο 12 άτομα). Παρά την ενέργειες για μεταστέγασή τους και την εύρεση άλλων δομών προς φιλοξενία δεν θέλησαν να αποχωρήσουν.

Κτίριο επί της οδού Βρεσθένης 41 στο Νέο Κόσμο, δυναμικότητας 9 διαμερισμάτων. Το κτίριο αυτό εντάχθηκε στο Δίκτυο Κοινωνικής Κατοικίας τον Φεβρουάριο του 2015. Το κτήριο είναι κληροδότημα του Δήμου Αθηναίων, ανακαινίστηκε και επιπλώθηκε με χορηγία της Procter @ Gamble. Η ένταξη των οικογενειών των πρώτων οικογενειών πραγματοποιήθηκε στις 2-2-2015 και σήμερα διαμένουν 7 οικογένειες ενώ σύντομα θα ενταχθεί άλλη μία μονογονεϊκή οικογένεια. Σύνολο ωφελούμενων 21 άτομα.

Κτίριο επί της οδού Επιδάμνου 5, δυναμικότητας 4 διαμερισμάτων, το οποίο ανήκει στο Κοινοφελές Ίδρυμα “Στέγη” και είχε παραχωρηθεί στον Δ. Αθηναίων με Χρησιδάνειο, με την Α.Δ.Σ 3236/3-12-2014, Α.Δ.Α. ΒΓΥΣΩ6Μ-ΒΦΧ, διάρκειας δύο ετών. Η ένταξη των οικογενειών ξεκίνησε τον Ιανουάριο του 2015 και μέχρι σήμερα διαμένουν 3 οικογένειες Σύνολο ωφελούμενων 18 άτομα. Το συγκεκριμένο χρησιδάνειο έχει λήξει και με το Ίδρυμα δεν θα υπάρξει ανανέωση της συνεργασίας.

Κτίριο επί της οδού Αμβρακίας 10 Σεπόλια, δυναμικότητας 10 διαμερισμάτων, όπου διαμένουν 3 μονογονεϊκές οικογένειες και σύντομα θα ενταχθούν άλλες 3 μονογονεϊκές οικογένειες. Σύνολο ωφελούμενων 13 άτομα. Το κτίριο παραχωρήθηκε στον Δ. Αθηναίων από την CRS (Φιλανθρωπικό σωματείο της καθολικής εκκλησίας στην Ελλάδα) στις 16/05/2018 μέχρι τον Σεπτέμβριο του ίδιου έτους με στόχο στην συνέχεια να αναλάβει ο Δήμος την εκμίσθωσή του. Μέχρι σήμερα δεν έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία παράδοσης – παραλαβής, καθώς εκκρεμεί η προσκόμιση δικαιολογητικών από την πλευρά των ιδιοκτητών.

Εκτός των ανωτέρω δομών, στο Δίκτυο περιλαμβάνονται 10 μεμονωμένα διαμερίσματα, στα οποία φιλοξενούνται 37 άτομα. Υπάρχουν ακόμη 2 διαμερίσματα σε διαδικασία ένταξης στο Δίκτυο Κοινωνικής Κατοικίας.

Από το 2014 μέχρι και το τέλος του 2018 έχουν αιτηθεί για την ένταξή τους 224 οικογένειες.

Συνολικά έχουν φιλοξενηθεί στο Δίκτυο από τον Απρίλιο του 2014 μέχρι τον Δεκέμβριο του 2018, 58 οικογένειες και συνολικά 205 άτομα, ενώ έχουν εγκριθεί άλλες 4 οικογένειες, που αποτελούνται από 11 άτομα οι οποίες προσεχώς θα ενταχθούν. Λόγω της ένταξης αρκετών οικογενειών από το Δίκτυο στο πρόγραμμα “Στέγαση και Εργασία για τους Αστεγούς”, θα υπάρξει ανανέωση στις οικογένειες του προγράμματος.

Αναλυτικά από την έναρξη του προγράμματος, κατά έτος έχουν φιλοξενηθεί στο Δίκτυο Κοινωνικής Κατοικίας :

<u>ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΕΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΕΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ</u>							ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΑΤΟΜΑ
<u>“ΔΙΚΤΥΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ”</u>							
	ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΕΣ				ΣΥΝΘΕΣΗ		
	ΠΥΡΗΝΙΚΕΣ	ΜΟΝΟ ΓΟΝΕΪΚΕΣ	ΜΟΝΑΧΙΚΑ	ΣΥΝΟΛΟ	ΕΝΗΛΙΚΕ Σ	ΑΝΗΛΙΚΑ	
2014	8	6	1	15	26	30	56
2015	11	14		25	32	48	80
2016	4	6	2	12	24	25	49
2017	1	4		5	6	10	16
2018	1			1	2	2	4
	25	30	3	58	90	115	205
<u>ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΩΝ : 58</u>				<u>ΣΥΝΟΛΟ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ : 205</u>			

A.2.2

ΕΡΓΟ A.2.2.1: Συνέχιση του Προγράμματος «Στέγαση και επανένταξη» (2014-2019)

Το Νοέμβριο 2014 ο Δήμος Αθηναίων αναγνωρίζοντας την αναγκαιότητα ολιστικής υποστήριξης της ευάλωτης πληθυσμιακής των αστέγων με νέους μηχανισμούς, υπέβαλλε αίτηση πρότασης χρηματοδότησης μετά από την υπ' αριθμ. Δ28/οικ.31354/2352/15-09-2014 Πρόσκληση του Υπουργείου Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης στο πλαίσιο των Δράσεων Στέγασης, Σίτισης και Κοινωνικής Φροντίδας για τους Αστέγους του άρθρου 29 του ν.4052/12. Η αίτηση του Δήμου Αθηναίων εγκρίθηκε με την υψηλή βαθμολογία 4,95 με άριστα το 5.

Το Σχέδιο Δράσης «ΣΤΟΧΕΥΟΝΤΑΣ ΣΤΟ ΜΕΛΛΟΝ –ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΤΗ ΣΤΕΓΗ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ» υλοποιείται με τη χρηματοδότηση του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης. Διαχειριστική Αρχή του προγράμματος είναι το Εθνικό Ινστιτούτο Εργασίας και Ανθρώπινου Δυναμικού (Ε.Ι.Ε.Α.Δ.). Το Πρόγραμμα «Στέγαση και Επανένταξη» υλοποιείται σε 2 φάσεις. Η Α' φάση ξεκίνησε σύμφωνα με την ημερομηνία βεβαίωσης έναρξης του Σχεδίου στις 30-1-2015 και ολοκληρώθηκε στις 31-12-2016. Η Β' φάση του Προγράμματος ξεκίνησε στις 1-1-2017 και ολοκληρώνεται στις 28-02-2019.

Εταίροι του Προγράμματος είναι η Εταιρεία Ανάπτυξης και Τουριστικής Προβολής Αθηνών (Ε.Α.Τ.Α.), το Κέντρο Υποδοχής και Αλληλεγγύης του Δήμου Αθηναίων (Κ.Υ.Α.Δ.Α.) και το Κέντρο Επανάταξης Αποφυλακισμένων «Επάνοδος».

Κατά την Α΄ φάση του Προγράμματος: ο προϋπολογισμός ανήλθε συνολικά σε 445.000€. Οι ωφελούμενοι του Προγράμματος είναι 51 και προέρχονται από δομές φιλοξενίας του Δήμου Αθηναίων και της Επανάταξης. Από τους 51 ωφελούμενους που υποστηρίζονται, οι 37 είναι ενήλικες και 14 ανήλικα παιδιά.

Η Β΄ φάση του Προγράμματος: ολοκληρώνεται το Φεβρουάριο 2019. Συμμετέχουν οι ίδιοι ωφελούμενοι, καθώς αξιολογήθηκε από το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης η δυσκολία της διατήρησης της εργασίας των αστέγων που οδηγεί και στην μετέπειτα αυτονομία τους. Ο συνολικός προϋπολογισμός ανέρχεται σε 611.942,18€.

Το 50% των ωφελουμένων έχει αλλάξει κατοικία σύμφωνα με δική τους επιθυμία, ενώ σε ποσοστό μεγαλύτερο από 50% οι ωφελούμενοι έχουν αλλάξει από 1 έως 3 εργοδότες. Υπάρχει δηλαδή συνεχής ανάγκη υποστήριξης μέχρι να επιτευχθεί μία σταθερότητα στον τρόπο διαβίωσης των ωφελουμένων του Προγράμματος.

Οι ενέργειες ψυχοκοινωνικής στήριξης και εργασιακής επανένταξης των ωφελουμένων παρέχονται καθ' όλη τη διάρκεια του Προγράμματος.

Επιδιώχθηκε νέα συνεργασία με επιχειρήσεις και ΚΟΙΝ.Σ.Ε.Π., ενώ παράλληλα έγινε διασύνδεση των ανέργων ωφελουμένων με την υπηρεσία του Job Center του Δήμου Αθηναίων. Η εργασιακή επανένταξη της Β΄ φάσης κρίνεται δυσκολότερη, καθώς τόσο θέματα υγείας, όσο και η επιδότηση ανεργίας του ΟΑΕΔ λειτουργούν σε ορισμένες περιπτώσεις ως αντικίνητρα για τη διατήρηση της εργασίας μέρους των ωφελουμένων.

ΕΡΓΟ Α 2.2.2.Πρόγραμμα «Στέγαση και Εργασία» για τους αστέγους (2018-2020)

Ο Δήμος Αθηναίων στο πλαίσιο των δράσεων κοινωνικής φροντίδας για τους αστέγους και μετά από την έγκριση του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Αλληλεγγύης, ξεκινά το Πρόγραμμα «Στέγαση και Εργασία για τους Αστέγους», με διαχειριστή φορέα την ΕΑΤΑ και Αρχή Διαχείρισης το Εθνικό Ινστιτούτο Εργασίας και Ανθρώπινου Δυναμικού (Ε.Ι.Ε.Α.Δ.). Το πρόγραμμα υλοποιεί η Διεύθυνση Κοινωνικής Αλληλεγγύης και συγκεκριμένα το Τμήμα Κοινωνικής Ένταξης.

Στόχοι του Προγράμματος είναι:

- Η άμεση μετάβαση σε αυτόνομες μορφές διαβίωσης μέσω της παροχής υπηρεσιών στέγασης και κοινωνικής φροντίδας
- Η κινητοποίηση για επανένταξη στον κοινωνικό ιστό μέσω της παροχής υπηρεσιών συμβουλευτικής και εργασιακής επανένταξης
- η ανάπτυξη συνεργασίας μεταξύ υπηρεσιών για την αντιμετώπιση της έλλειψης στέγης

Ο συνολικός προϋπολογισμός ανέρχεται στις **729.890,40 €**. Το πρόγραμμα, απευθύνεται σε ωφελούμενους των κοινωνικών υπηρεσιών του Δήμου Αθηναίων, του Κέντρου Υποδοχής και Αλληλεγγύης του Δήμου (Κ.Υ.Α.Δ.Α.), του Ξενώνα Γυναικών Θυμάτων

Βίας και των παιδιών τους του Δήμου Αθηναίων και του Ν.Π.Ι.Δ. «Επάνοδος» (στήριξη αποφυλακισμένων). Στις Υπηρεσίες που προσφέρει περιλαμβάνονται:

- Στέγαση
- Κάλυψη ειδών πρώτης ανάγκης
- Ένταξη στην αγορά εργασίας
- Ψυχοκοινωνική Στήριξη
- Συμβουλευτική(εργασιακή, νομική, χρηματοοικονομικής διαχείρισης, αγωγή υγείας και διατροφής)
- Διασύνδεση με αρμόδιες Υπηρεσίες, για διάστημα έως και 18 μήνες.

Συνολικά στο πρόγραμμα θα ενταχτούν 47 νοικοκυριά, με σύνολο ωφελουμένων 76, από τους οποίους οι 54 είναι ενήλικες και οι 22 ανήλικοι.

Το πρόγραμμα ξεκίνησε σύμφωνα με την ημερομηνία βεβαίωσης έναρξης του Σχεδίου στις 1-10-2018 (Α.Π. 4307/2-10-2018).

ΕΡΓΟ Α.2.3: Δίκτυο κατοικιών «Housing First»

Στόχος: Υποστήριξη αστέγων με επιβαρυνόμενη ψυχοπαθολογία (ουσιοεξαρτημένοι).

Αντικείμενο: Παροχή στεγαστικών υπηρεσιών κυρίως σε χρήστες ουσιών και σε όσους αποκλείονται λόγω σχετικών απαγορεύσεων από οργανωμένες μορφές στέγασης

Η ιδιαιτερότητα του ωφελούμενου πληθυσμού καθώς και η καθυστέρηση στη θέσπιση σχετικού νομικού πλαισίου το οποίο τη στιγμή αυτή δεν υπάρχει στην Ελλάδα, δεν επέτρεψαν στην Διεύθυνση να προχωρήσει άμεσα τον σχετικό σχεδιασμό.

Σε κάθε περίπτωση, σύμφωνα και με την παρακολούθηση των εξελίξεων στην Ευρώπη¹⁸, η προσέγγιση του Housing First θεωρείται ως η πλέον αποτελεσματική επιλογή για τους συγκεκριμένους πληθυσμούς. Για το λόγο αυτό η Διεύθυνση σχεδίασε ολοκληρωμένη πρόταση με στόχο την ένταξή της στα Έργα ΟΧΕ του Δήμου, η δε σχετική διαβούλευση είναι σε εξέλιξη.

ΕΡΓΟ Α.2.4: Υποστηρικτική υπηρεσία για την πρόληψη της απώλειας στέγης

Στόχος: Ανάπτυξη υπηρεσιών πρόληψης της απώλειας στέγης μέσω συμβουλευτικών υπηρεσιών υποστήριξης των απειλούμενων με αστεγία.

Αντικείμενο: Επέκταση της συμβουλευτικής υποστήριξης των οικογενειών στον τομέα της πρόληψης της αστεγίας (νομική συμβουλευτική για τα υπερχρεωμένα νοικοκυριά, ψυχοκοινωνική στήριξη, δικτύωση με φορείς και οργανώσεις που μπορούν να προσφέρουν βοήθεια κλπ).

Αν και δεν δημιουργήθηκε «γραφείο στέγασης» σύμφωνα με τον αρχικό σχεδιασμό ως διακριτή δομή παροχής συμβουλευτικής, η διάσταση της υποστήριξης χαρακτήρισε τις επιμέρους ενέργειες της Διεύθυνσης. Μέσα από το Έργο ESTI@, παρασχέθηκαν

¹⁸<https://housingfirsteuropa.eu/>

υπηρεσίες συμβουλευτικής και καθοδήγησης για ορθολογική διαχείριση χρημάτων τόσο στο Πολυδύναμο Δημοτικό Ιατρείο της 5ης Δ.Κ., στο Δημοτικό Ιατρείο της Οδού Χανίων και στο Φρουραρχείο, όσο και μέσα από παραπομπές στο Επίκεντρο της Action Aid που παρέχει λογιστικές υπηρεσίες και διαχείριση οικογενειακού προϋπολογισμού).

Με πρόσφατη ρύθμιση¹⁹, η αρμοδιότητα παροχής της συγκεκριμένης πληροφόρησης ανήκει πλέον στην Ειδική Γραμματεία Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους. Σε εφαρμογή της ως άνω πρόβλεψης, έχει δημιουργηθεί μεταξύ άλλων και σχετική ιστοσελίδα²⁰. Σε κάθε περίπτωση, η Διεύθυνση παρακολουθεί τις εξελίξεις ενεργώντας πάντοτε με γνώμονα την ποιοτικότερη παροχή υπηρεσίας στον πολίτη της Αθήνας.

ΕΡΓΟ Α.2.5: ΝΕΟ ΕΡΓΟ Δημιουργία Ασφαλούς Καταφυγίου για Άστεγους στο κέντρο της Αθήνας (Safe Haven)

Στόχος: Υποστήριξη αστέγων με επιβαρυσμένη ψυχοπαθολογία

Αντικείμενο: Παροχή στεγαστικών υπηρεσιών σε ωφελούμενους που αποκλείονται λόγω σχετικών απαγορεύσεων από οργανωμένες μορφές στέγασης

Το έργο αποτελεί μια σημαντικά διαφοροποιημένη μετεξέλιξη πρότερου σχεδιασμού, με βάση τον οποίον θα δημιουργείτο ένα ασφαλές καταφύγιο για αστέγους, συμπεριλαμβανομένων και χρηστών ουσιών, με στόχο την φιλοξενία σε 60 θέσεις με απώτερο στόχο την μεταστέγασή τους σε άλλα προγράμματα ένταξης.

Το Ασφαλές Καταφύγιο συνιστά μια καινοτόμο μεθοδολογία ένταξης, με ομάδα στόχο τους περισσότερο ευάλωτους των αστέγων οι οποίοι διαβιούν στο δρόμο (ενδεικτικά: άστεγοι με προβλήματα υγείας, ή/και ψυχικής υγείας, ή/και χρήσης ουσιών, ή/και αποφυλακισθέντες ή/και με μακρά παραμονή στο δρόμο χωρίς χρήση υπηρεσιών στέγασης). Πρόκειται για μεταφορά και προσαρμογή στην ελληνική πραγματικότητα τεχνογνωσίας, η οποία ξεκίνησε πιλοτικά στη Νέα Υόρκη το 2009 και εφαρμόζεται έκτοτε με επιτυχία. Την σχετική τεχνογνωσία μετέφεραν στο δήμο Αθηναίων οι Bloomberg Associates, άμισθοι σύμβουλοι της παρούσας δημοτικής αρχής.

Η φιλοσοφία του Ασφαλούς Καταφυγίου στοχεύει στην εκούσια κινητοποίηση του άστεγου, βασίζεται δε στην πεποίθηση ότι οι άνθρωποι αποφασίζουν μόνοι τους για τον βαθμό κινητοποίησής τους, εφόσον έχουν καλύψει βασικές ανάγκες όπως η στέγαση. Ο σεβασμός προς την προσωπικότητα του ατόμου και η δυνατότητα να υποδείξει ο ίδιος τις ανάγκες του αποτελεί βασικό και καινοτόμο στοιχείο του.

Οι βασικές υπηρεσίες θα παρέχονται στο μοντέλο “Bed first 24/7” και θα περιλαμβάνουν ασφαλή χώρο για ύπνο με πρόσβαση σε κλίνες, φροντίδα βασικής υγιεινής, πρωινό, χώρο για ψυχαγωγία, παροχή ιατρικών υπηρεσιών πρωτοβάθμιας φροντίδας και υποστήριξη για αναζήτηση κατάλληλης στέγης.

¹⁹Ν. 4497/2017 - ΦΕΚ Α' 171/13.11.2017, άρθρο 102,

²⁰http://www.keyd.gov.gr/fysikaprosopa_1_home/

Η Διεύθυνση έχει σχεδιάσει έργο για χρηματοδότηση από την ΟΧΕ/ΕΣΠΑ του δήμου Αθηναίων σε συνεργασία με το ΚΥΑΔΑ, τον ΟΚΑΝΑ το ΚΕΘΕΑ την PRAKSIS και τη Θετική Φωνή (βλ. Πίνακας 1).

A3.ΕΝΤΑΞΗ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Πολιτικές-θεσμικό πλαίσιο

Σύμφωνα με την «Περιφερειακή Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη και την Καταπολέμηση της Φτώχειας για την Αττική», κύριο χαρακτηριστικό της ανεργίας είναι ότι έχει πλέον μετατραπεί σε διαρθρωτική, δεδομένου του μακροχρόνιου χαρακτήρα της. Το γεγονός αυτό επιβεβαιώνεται και από πρόσφατη σχετική έρευνα της Περιφέρειας και του Εργατικού Κέντρου Αθήνας²¹, η οποία καταδεικνύει εξελίξεις όπως οι χαμηλοί μισθοί, η εξάπλωση της μερικής απασχόλησης και της μη ασφαλιστικής κάλυψης και η περιστασιακή εργασία. Παράλληλα, η πλειοψηφία των ανέργων δηλώνει ανεργία μεγαλύτερη των δύο ετών.

Οι παραπάνω παραδοχές δικαιολογούν εν μέρει τα μειωμένα σε σχέση με το 2015 ποσοστά ανεργίας της ΕΛΣΤΑΤ²², σύμφωνα με τα οποία η ανεργία (η οποία όπως αναφέρθηκε είναι πια σε μεγάλο βαθμό διαρθρωτική) στο 2^ο τρίμηνο του 2018 ανέρχεται για την Αττική στο 19,9%. Να σημειωθεί ότι σύμφωνα με τα πλέον πρόσφατα²³ (10^{ος} 2018) στοιχεία του ΟΑΕΔ προκύπτει πως το 36% όσων αναζητούν εργασία κατοικούν στην Αττική, ενώ το ποσοστό αυτό παρουσιάζει αυξητική τάση σε σχέση με τους προηγούμενους μήνες.

Τα θεσμικά όργανα του κράτους (Υπουργείο Εργασίας, ΟΑΕΔ, ΕΙΕΑΔ κλπ) προσπαθούν να αντιμετωπίσουν το πρόβλημα μέσα από πλήθος, διαφορετικών δράσεων: Επιδοτήσεις αυτοαπασχολούμενων και εργοδοτών, προγράμματα για ευπαθείς ομάδες, κοινωφελής εργασία, ενίσχυση κοινωνικής οικονομίας, στοχευμένα προγράμματα, είναι λίγα από τα εργαλεία που έχουν χρησιμοποιηθεί για την ένταξη ή επανένταξη ανέργων ή τη δημιουργία νέων θέσεων στην αγορά εργασίας.

Δεν έχουμε στη διάθεσή μας επικαιροποιημένα στοιχεία για τον αριθμό των ανέργων στην πόλη της Αθήνας. Τα παραπάνω στοιχεία διαμορφώνουν μια εικόνα, μπορούμε πάντως να υποθέσουμε βάσιμα πως οι αριθμοί στην Αθήνα είναι μεγαλύτεροι. Προβάλλει έτσι ανάγλυφα και έντονα το πρόβλημα της αδυναμίας απορρόφησης χιλιάδων συμπολιτών μας σε κάποιο πλαίσιο εργασίας, ενώ παράλληλα τεκμηριώνεται η ανάγκη δράσεων σε τοπικό επίπεδο από τον Δήμο Αθηναίων.

Στο σκέλος της Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας, ο Ν. 4019/2011 αντικαταστάθηκε από το Ν. 4430/2016 ο οποίος, επιπρόσθετα, θέσπιζε νέες μορφές φορέων κοινωνικής οικονομίας. Παρά πάντως το νέο νομικό πλαίσιο, οι ατέλειες και οι πρακτικού τύπου ελλείψεις²⁴ δεν έχουν ακόμη επιτρέψει στην Κοινωνική Οικονομία να κατακτήσει το χώρο που της αναλογεί στην αγορά εργασίας.

²¹ http://www.eka.org.gr/images/anak/EREYNA_EKA_175.pdf

²² <https://www.statistics.gr/statistics/-/publication/SJO01/->

²³ <http://www.oaed.gr/2018-okt>

²⁴ Μόλις στις 26/11/2018 και με καθυστέρηση οκτώ ετών από την εξαγγελία τους ανακοινώθηκε η έγκριση των πρώτων κέντρων στήριξης της κοινωνικής οικονομίας σε ορισμένες περιοχές της χώρας (http://www.esfhellas.gr/Lists/Proclamations/Attachments/4425/20181126_Katalogos_Dikaiouxwn.pdf)

Δραστηριότητες – απολογισμός

Σε επίπεδο Δήμου Αθηναίων, μέχρι το 2015 η Εταιρεία Ανάπτυξης και Τουριστικής Προβολής Αθηνών (ΕΑΤΑ Α.Ε.) λειτούργησε ως η δομή εκείνη του Δήμου που εξειδικεύτηκε στο πεδίο της Κοινωνικής Οικονομίας και της ενίσχυσης της Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας.

Πέρα όμως από τις δυο αυτές διακριτές και στοχευμένες δραστηριότητες, από το 2016 η Διεύθυνση Κοινωνικής Αλληλεγγύης υλοποίησε μια σειρά από αλληλοσυμπληρούμενες δράσεις, με στόχο την αξιοποίηση όλου του δυναμικού της πόλης για την υποστήριξη των ευάλωτων ομάδων. Στο πλαίσιο εφαρμογής των υπάρχουσών πολιτικών ένταξης στην αγορά εργασίας η Διεύθυνση Κοινωνικής Αλληλεγγύης υλοποίησε, όπως αναλύεται στη συνέχεια, το μεγαλύτερο μέρος του προγραμματισμού της. Παράλληλα, ανταποκρινόμενη σε προκλήσεις και αξιοποιώντας ευκαιρίες που παρουσιάστηκαν στην πορεία της τετραετίας, σχεδίασε στρατηγικές και, ανέπτυξε/ ολοκλήρωσε νέες δράσεις οι οποίες δεν είχαν περιγραφεί στον αρχικό προγραμματισμό της.

Σε πρώτη φάση η Διεύθυνση Κοινωνικής Αλληλεγγύης:

- **Επόπτευσε ως τον 2^ο 2017 τη λειτουργία δύο Γραφείων Διαμεσολάβησης**, τα οποία παρείχαν, μεταξύ άλλων, υπηρεσίες υποστήριξης της ένταξης στην αγορά εργασίας. Τα Γραφεία αυτά εντάχθηκαν στο πρόγραμμα «Κοινωνικές δομές αντιμετώπισης της φτώχειας στο Δήμο Αθηναίων». Το πρώτο λειτούργησε από την Μ.Κ.Ο. «Κλίμακα» στα κεντρικά της γραφεία και χρηματοδοτήθηκε από το ΕΠΑΝΑΔ. Το δεύτερο λειτούργησε από την Χ.Ε.Ν. στην οδό Κουμουνδούρου 35 με χρηματοδότηση από τον Ενδιάμεσο Φορέα Διαχείρισης του Δήμου Αθηναίων, στο πλαίσιο του ΕΠΑΝΑΔ.
- **Συμμετείχε ως επικεφαλής εταίρος στο πρόγραμμα «Στέγαση και Επανένταξη»**, καθώς και στη δεύτερη φάση του με τίτλο «Στέγαση και Εργασία». Και τα δύο προγράμματα έχουν αναλυθεί παραπάνω, ενώ στο πλαίσιο υλοποίησής τους, υπήρξε στενή συνεργασία με το Επαγγελματικό Επιμελητήριο και με ιδιωτικές επιχειρήσεις, χορηγούς του Δήμου Αθηναίων. Επιπλέον των 11 τόμων που έχουν αναφερθεί, μέσα από το πρόγραμμα «Στέγαση και Επανένταξη» εντάχθηκαν στην αγορά εργασίας 14 ακόμη ωφελούμενοι. Το σύνολο όσων εντάχθηκαν εργασιακά είναι 25 στα 32 άτομα.
- Με το Έργο “**Από την Κοινωνική Αλληλεγγύη στην Κοινωνική Επιχειρηματικότητα**” το Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας, η υπηρεσιακή δομή που πρώτη έρχεται σε επαφή με τα αιτήματα των πολιτών, εμπλούτισε τα διαγνωστικά του εργαλεία εντάσσοντας σε αυτά τη διάσταση της απασχόλησης. Με τον τρόπο αυτό το στελεχικό δυναμικό της Διεύθυνσης επέκτεινε το πεδίο παρέμβασής του, κάνοντας ένα ποιοτικό βήμα μπροστά στην υποστήριξη των αναγκών του πολίτη.

Σε δεύτερη φάση, η Διεύθυνση σχεδίασε και οργάνωσε τη λειτουργία των «Υπηρεσιών επαγγελματικής συμβουλευτικής και επανένταξης». Οι κεντρικοί πυλώνες του προγράμματος είναι:

α) διαχείριση της μετάβασης κατά την διάρκεια αναζήτησης εργασίας ως την επαγγελματική αποκατάσταση

β) συμβουλευτική επαγγελματικής καθοδήγησης-εκπαίδευση στις τεχνικές αναζήτησης και στην ανάπτυξη επαγγελματικών δεξιοτήτων και γ) πρακτική

υποστήριξη κατά την αναζήτηση εργασίας με την παροχή υλικοτεχνικής υποδομής και δικτύωσης με πιθανούς εργοδότες

Οι υπηρεσίες που παρέχονται είναι:

- ατομικές συναντήσεις με ειδικούς σε θέματα ανθρώπινου δυναμικού
- Ομάδες ψυχοκοινωνικής στήριξης
- βιωματικά εργαστήρια εκπαίδευσης και
- συνεργασία-δίκτυση με πιθανούς εργοδότες για την δυνατότητα απασχόλησης σε όσους πληρούν τις προδιαγραφές που τίθενται
- ενημέρωση για την κοινωνική οικονομία/ κοινωνική επιχειρηματικότητα για όσους εκφράζουν ενδιαφέρον.

Προτεραιότητες – Έργα

ΕΡΓΟ Α.3.1: Σύνδεση της κοινωνικής αλληλεγγύης με την κοινωνική επιχειρηματικότητα

Στόχος: Καταπολέμηση της ανεργίας μέσω της κοινωνικής επιχειρηματικότητας

Αντικείμενο: Δημιουργία και λειτουργία κοινωνικών επιχειρήσεων με την υποστήριξη του Δήμου από τους ωφελούμενους των κοινωνικών υπηρεσιών (ευάλωτες ομάδες). Η υποστήριξη περιλαμβάνει δράσεις επιμόρφωσης, διασύνδεση με προγράμματα «πρώτου κεφαλαίου», mentoring και παρακολούθηση της πρώτης φάσης της επιχειρηματικότητας.

Υλοποίηση:

- Σε συνεργασία με την ΕΑΤΑ Α.Ε. υλοποιήθηκε το 2015-2016 το Έργο “Από την Κοινωνική Αλληλεγγύη στην Κοινωνική Επιχειρηματικότητα”, μέσω του οποίου εκπαιδεύτηκαν στην κοινωνική επιχειρηματικότητα 21 ωφελούμενοι των κοινωνικών υπηρεσιών του Δήμου. Τα άτομα αυτά αποτέλεσαν την πρώτη ομάδα υποψήφιων κοινωνικών επιχειρηματιών, στο πλαίσιο δε της εκπαίδευσής τους ήρθαν σε επαφή με το οικοσύστημα της Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας, βελτιώνοντας τις δεξιότητές τους. Δεδομένων των ελλειμμάτων του νομικού πλαισίου, μόνο δύο άτομα ανέπτυξαν σαφείς και πλήρεις επιχειρηματικές ιδέες προς υλοποίηση. Οκτώ επιπλέον άτομα εντάχτηκαν στην αγορά εργασίας ως μισθωτοί. Οι υπόλοιποι ωφελούμενοι κινητοποιήθηκαν και ενδυναμώθηκαν, κάτι που απέβη χρήσιμο για άλλες διαστάσεις της ζωής τους. Παράλληλα, η μεθοδολογία «Επιχειρώ Κοινωνικά» της ΕΑΤΑ αναδιαμορφώθηκε, ώστε να μπορεί να ανταποκριθεί και σε πιο εξειδικευμένες και ιδιαίτερες ανάγκες ωφελούμενων.

Παρόμοιες δράσεις από άλλα έργα που τρέχουν παράλληλα:

- Στο πλαίσιο υλοποίησης του Έργου «Στέγαση και Επανένταξη», 11 ωφελούμενοι εργάστηκαν σε Κοιν.Σ.Επ, ενώ δύο ωφελούμενοι έγιναν επιπλέον και μέλη τους

- Στο πλαίσιο του Έργου ESTI@²⁵ και σε συνεργασία με την EATA A.E και την Praksis, οργανώνεται ένα μοντέλο ανίχνευσης και υποστήριξης μελλοντικών κοινωνικών επιχειρηματιών ως μέρος του ενιαίου συστήματος υποδοχής και διάγνωσης αναγκών, με στόχο τον εντοπισμό των ωφελούμενων που μπορούν να ενταχθούν σε πρόγραμμα επαγγελματικής ένταξης. (θα αναλυθεί στο Έργο A.3.3.). (Bloomberg Associates).
Το Έργο βρίσκεται σε εξέλιξη, μέχρι στιγμής πάντως έχουν καταγραφεί 45 υποψήφιοι κοινωνικοί επιχειρηματίες οι οποίοι συνεχίζουν και υποστηρίζονται από την EATA A.E

ΕΡΓΟ Α.3.2:Πιλοτική εφαρμογή δημοσίων συμβάσεων κοινωνικής αναφοράς

Στόχος: Υποστήριξη της ένταξης στην αγορά εργασίας ευάλωτων ομάδων πληθυσμού μέσω της δυνατότητας παροχής των υπηρεσιών τους σε δημόσιους και δημοτικούς φορείς.

Αντικείμενο: Αξιοποίηση και ανάδειξη των δημοσίων συμβάσεων κοινωνικής αναφοράς ως εργαλείου κοινωνικής παρέμβασης και επανένταξης των ευάλωτων ομάδων.

Υλοποίηση:

Τα προβληματικά σημεία του Ν. 4019/2011 επέβαλαν, όπως αναφέρθηκε, την αντικατάστασή του από το Ν. 4430/2016 ο οποίος, στο άρθρο 2 παρ. 10, εισάγει την έννοια του «Κοινωνικού Αντικτύπου», ο τρόπος μέτρησης του οποίου παραπέμπεται σε απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης. Πράγματι στο Υπουργείο έχει συσταθεί Υπηρεσιακή μονάδα με τη συγκεκριμένη, μεταξύ άλλων, αρμοδιότητα²⁶, όμως σχετική απόφαση δεν έχει ως τώρα εκδοθεί.

Το έλλειμμα αυτό έχει μεν οδηγήσει σε μια ευρεία και ενδιαφέρουσα συζήτηση σχετικά με διαφορετικά μοντέλα μέτρησης, εμποδίζει όμως τη βούληση φορέων του δημοσίου να εισάγουν στο σχεδιασμό τους συμβάσεις κοινωνικής αναφοράς, αφού λείπει ο τρόπος τεκμηρίωσής της. Σε πρόσφατη (2017) σχετική απόφαση του Κυβερνητικού Συμβουλίου Οικονομικής Πολιτικής σημειώνεται ως στόχος η «ενίσχυση της κοινωνικής οικονομίας και της ανάπτυξης χωρίς αποκλεισμούς μέσω της προώθησης σύναψης δημοσίων συμβάσεων κοινωνικής αναφοράς»²⁷, η διαδικασία όμως αυτή δεν έχει ακόμη ολοκληρωθεί.

²⁵ Αναλύεται περισσότερο στο κεφάλαιο Γ2 Δημοτικά Ιατρεία

²⁶ <https://aplo.yeka.gr/Pages/KoinonikiAllilegiaOikonomia/EreunesMeletes.aspx>

²⁷ <http://www.avgi.gr/article/10951/7827840/kysoip-apophase-gia-ethnike-strategike-gia-tis-demosies-symbaseis-kai-prometheies>

Παρά το θεσμικό αυτό κενό, η Διεύθυνση προσπάθησε να υλοποιήσει τον σχεδιασμό της για την υλοποίηση «πειραματικής κοινωνικής πολιτικής» με την ανάθεση στη ΚΟΙΝΣΕΠ «Νέοι Ορίζοντες» της εργασίας συσκευασίας και διανομής των τροφίμων του ΤΕΒΑ. Ο σχετικός φάκελος όμως επεστράφη από την Επίτροπο του Ελεγκτικού Συνεδρίου ως μη σύννομος. Σε κάθε περίπτωση, βούληση της Διεύθυνσης είναι να αξιοποιήσει τη συγκεκριμένη δυνατότητα με την πρώτη ευκαιρία.

ΕΡΓΟ Α.3.3: ΝΕΟ ΕΡΓΟ Υπηρεσίες Συμβουλευτικής και Επανένταξης ατόμων ευάλωτων ομάδων- Δημιουργία Job Center

Στόχος: Υποστήριξη της ένταξης στην αγορά εργασίας ευάλωτων ομάδων πληθυσμού

Αντικείμενο: Δημιουργία συστήματος αξιοποίησης πόρων, ανίχνευσης αναγκών ευάλωτων ωφελούμενων και διασύνδεσή τους με την αγορά εργασίας.

Υλοποίηση:

1. Job Center

Το Job Center ξεκίνησε τη λειτουργία του τον Ιανουάριο του 2017, στη βάση μοντέλου που ήδη λειτουργεί με επιτυχία στο εξωτερικό. Ξεκίνησε με κύριο και πρωταρχικό στόχο την εργασιακή (επαν)ένταξη και τη διατήρηση της εργασίας των ωφελούμενων του Δικτύου Κοινωνικής Κατοικίας του Δήμου, πλέον όμως παρέχει υπηρεσίες και σε άτομα από παραπομπές κοινωνικών δομών του Δήμου. Έχει σχεδιαστεί σύμφωνα με Ευρωπαϊκές προδιαγραφές και έχει αναγνωριστεί ως καλή πρακτική. Διακρίθηκε ως το πρώτο, στην Ελλάδα, Κέντρο Επανένταξης στην αγορά εργασίας για ευάλωτες κοινωνικές ομάδες.

Ο σχεδιασμός, η πιλοτική λειτουργία, η διαρρύθμιση του χώρου καθώς και η παροχή του αναγκαίου εξοπλισμού έγιναν από την **BAT Hellas**, η οποία επιπλέον υποστήριξε τη λειτουργία του για συνολική διάρκεια 1,5 έτους από την έναρξη της λειτουργίας του.

Ο ειδικός και απώτερος στόχος του είναι η εργασιακή ενεργοποίηση ατόμων από ευάλωτες κοινωνικές ομάδες, μέσα από ένα ολιστικό μοντέλο κινητοποίησης, ενίσχυσης δεξιοτήτων, υποστήριξης σε όλη τη διαδρομή της αναζήτησης ως και την προσαρμογή στο νέο εργασιακό περιβάλλον.

Το προφίλ των ωφελούμενων είναι: άνεργοι ή εργαζόμενοι που αναζητούν καλύτερη εργασία, άνδρες και γυναίκες ηλικίας 20-60 ετών, μακροχρόνιοι άνεργοι, αρχηγοί μονογονεϊκών οικογενειών, αναλφάβητοι, άτομα με γλωσσικές και πολιτισμικές ιδιαιτερότητες μετανάστες, πρόσφυγες. Όλοι προέρχονται από προγράμματα και υπηρεσίες του δήμου, όπως το πρόγραμμα της Κοινωνικής Κατοικίας, τα Κέντρα Κοινότητας, τα Πολυδύναμα Δημοτικά Ιατρεία, το ΚΥΑΔΑ και το πρόγραμμα «Στέγαση & Επανένταξη», καθώς και το πρόγραμμα “Στέγαση και Εργασία για τους Αστέγους” το οποίο υλοποιείται τώρα.

Οι υπηρεσίες που παρέχονταν από το Job Center περιλάμβαναν:

- Διαχείριση της μετάβασης κατά την διάρκεια αναζήτησης εργασίας ως και την προσαρμογή στο νέο εργασιακό περιβάλλον

- Συμβουλευτική Επαγγελματικής Καθοδήγησης-Εκπαίδευση (ατομικά ή ομαδικά) στις τεχνικές αναζήτησης και στην ανάπτυξη επαγγελματικών δεξιοτήτων
- Πρακτική υποστήριξη στην αναζήτηση εργασίας με την παροχή υλικοτεχνικής υποδομής και διασύνδεση με φορείς/ΜΚΟ/Κέντρα δια βίου μάθησης, για ενίσχυση δεξιοτήτων
- Δικτύωση με πιθανούς εργοδότες και κατάλληλους φορείς

Μέχρι σήμερα οι ωφελούμενοι του ανέρχονται στους **253**. Από αυτούς οι **173** είναι ενεργοί στην αναζήτηση εργασίας και οι **80** ανενεργοί για διάφορους λόγους (υγείας, άδειας εργασίας, ηλικίας, ακατάλληλο επαγγελματικό προφίλ, αρνητική στάση κ.λ.π).

Από το σύνολο των 173 ενεργών ωφελουμένων βρήκαν εργασία 91 άτομα, οι 40 άμεσα μέσω του Job Center και από προσωπική αναζήτηση μετά από ενδυνάμωση που έλαβαν, 51 άτομα.

Παράλληλα με χορηγία της ΒΑΤ πραγματοποιήθηκαν στο Ι.Ε.Κ. ΔΕΛΤΑ τρεις κύκλοι εκπαίδευσης για ωφελούμενους του Job Center στην Αγγλική Γλώσσα, την Ελληνική και στην εκμάθηση χειρισμού Η/Υ. Ο στόχος της ενέργειας αυτής ήταν η παροχή πιστοποίησης καθώς και η απόκτηση γνώσης για την ανάπτυξη δεξιοτήτων και εύρεση καταλληλότερης εργασίας.

Συνολικά παρακολούθησαν τα ανωτέρω προγράμματα 60 άτομα και πήραν πιστοποίηση 24 άτομα. Στον πρώτο κύκλο οι οικογένειες βοηθήθηκαν πολύ με την παρακολούθηση της Αγγλικής Γλώσσας καθώς μπορούσαν να ενταχθούν και ανήλικοι μαθητές.

Το Job Center λειτουργεί συνδυαστικά και συμπληρωματικά με τις υπηρεσίες ένταξης στην αγορά εργασίας που παρέχονται στο πλαίσιο των Κέντρων Κοινότητας του Δήμου. Παράλληλα, φέρει την κύρια ευθύνη διασύνδεσης με τους εργοδότες και στο χώρο του γίνονται κατά κύριο λόγο οι επαφές μεταξύ άνεργων ωφελούμενων και υποψήφιων εργοδοτών.

2. Πολυδύναμο Δημοτικό Ιατρείο:

Πολυδύναμο Δημοτικό Ιατρείο Πατησίων.: Με την υποστήριξη του Έργου ESTI@, οι μέχρι σήμερα ωφελούμενοι των δράσεων ένταξης στην αγορά εργασίας ανέρχονται σε 575, από τους οποίους ήδη εργάζονται οι 63.

Η ψυχοκοινωνική υποστήριξη παρέχεται από τα στελέχη του Δήμου, ενώ η επαγγελματική συμβουλευτική από τα στελέχη της PRAKSIS. Όπως αναφέρθηκε, καλύπτεται επίσης η διάσταση της κοινωνικής οικονομίας/ κοινωνικής επιχειρηματικότητας σε συνεργασία με την ΕΑΤΑ Α.Ε και την PRAKSIS. Τέλος, σε συνεργασία με τη ΓΣΕΕ παρέχεται συμβουλευτική σε εργαζόμενους αναφορικά με διεκδίκηση δικαιωμάτων στον χώρο εργασίας αλλά και τις νομοθετικές αλλαγές που αφορούν τους εργαζόμενους και τους συνταξιούχους.

Συμπληρωματικά, οι ωφελούμενοι της Υπηρεσίας λαμβάνουν μια σειρά παράλληλων υποστηρικτικών ενεργειών αναλόγων των αναγκών που εκφράζουν. Η υποστήριξη αυτή παρέχεται κυρίως στο Πολυδύναμο Δημοτικό Ιατρείο της 5^{ης} Δ.Κ. και αφορά ψυχοκοινωνική και νομική συμβουλευτική, περιγεννητική αγωγή, και ψυχοκοινωνική στήριξη παιδιών – γονέων, λειτουργεί δε υποστηρικτικά στην προσπάθεια του άνεργου ατόμου να ενταχτεί στην αγορά εργασίας.

3. Φρουραργείο

Με την χρηματοδότηση επίσης του Έργου ESTI@ παρασχέθηκαν από την Praksis σχετικές υπηρεσίες για το 2017 σε 1.263 ωφελούμενους. Για το 2018 η παροχή των υπηρεσιών συνεχίστηκε από το Solidarity Now αλλά και τα στελέχη του ΚΥΑΔΑ, ενώ το σύνολο των ατόμων που έλαβαν υπηρεσίες ανέρχεται σε 702 άτομα από τα οποία 68 βρήκαν δουλειά.

Τα στελέχη των παραπάνω τριών σημείων παροχής υπηρεσιών συμβουλευτικής και επανένταξης ατόμων από ευάλωτες ομάδες επικοινωνούν σε καθημερινή βάση μεταξύ τους παραπέμποντας ωφελούμενους και αξιοποιώντας προς όφελος του πολίτη τα συγκριτικά πλεονεκτήματα που έχουν αποκτήσει. Παράλληλα, έχουν αναπτύξει σύστημα εξωτερικών παραπομπών με στόχο την κάλυψη αναγκών που δεν υποστηρίζονται ακόμη από την Υπηρεσία, πχ συμπλήρωση φορολογικών δηλώσεων.

B. ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ - ΠΡΟΑΣΠΙΣΗ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

Εισαγωγή

Στο Πρόγραμμα Κοινωνικής Πολιτικής 2015-2019, η Ενότητα Β «Κοινωνικές Διακρίσεις –Προάσπιση των Δικαιωμάτων» συμπεριέλαβε τις πολιτικές του Δήμου προς τις ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού (μετανάστες/πρόσφυγες, άτομα με αναπηρία, εξαρτημένα άτομα, γυναίκες και άτομα που υφίστανται διακρίσεις λόγω σεξουαλικού προσανατολισμού , εμφάνισης και ταυτότητας φύλου) καθώς και τις πολιτικές για την προώθηση της ισότητας των φύλων σε όλες τις δημοτικές πολιτικές.

Η εφαρμογή αυτών των πολιτικών πραγματοποιήθηκε σε ένα πλαίσιο που παρείχε πολλές δυνατότητες και ευκαιρίες: Η ισχυρή πολιτική βούληση της δημοτικής αρχής να υλοποιήσει έργα για την καταπολέμηση των διακρίσεων αποτέλεσε την προϋπόθεση για να αξιοποιηθούν οι δυνατότητες και ευκαιρίες όπως είναι η σύνδεση με άλλες δημοτικές δομές για την παροχή κοινωνικών υπηρεσιών και υπηρεσιών υγείας (Δημοτικά Ιατρεία κ.α), οι συνεργασίες με φορείς που ασχολούνται με τις ευάλωτες ομάδες για την στήριξη και ένταξή τους, η λειτουργία του Συμβουλίου Ένταξης Μεταναστών (ΣΕΜ) και του Συντονιστικού Κέντρου για τους Πρόσφυγες (ACCMR) με τη συμμετοχή 93 οργανώσεων, το πρόγραμμα φιλοξενίας και ένταξης προσφύγων της ΕΑΤΑ, η αξιοποίηση ευρωπαϊκών προγραμμάτων και διεκδίκηση πόρων για την στήριξη και ένταξη μεταναστών, προσφύγων, Αμεα και εξαρτημένων .

Ευκαιρίες επίσης αποτέλεσε η ύπαρξη υπηρεσιακών δομών (Γραφείο Ισότητας, Ξενώνας κακοποιημένων γυναικών κλπ), το ικανοποιητικό εθνικό και ευρωπαϊκό νομικό πλαίσιο για την ισότητα των φύλων και κυρίως η σημαντική παρουσία των γυναικών στο δημοτικό Συμβούλιο καθώς και θέσεις ευθύνης της Δημοτικής Αρχής (Αντιδήμαρχοι κ.λπ).

Ταυτόχρονα υπήρχαν σοβαρές δυσκολίες και κίνδυνοι που απειλούσαν την υλοποίηση των πολιτικών κατά των διακρίσεων, όπως η έλλειψη προσωπικού, οι γραφειοκρατικές δυσκαμψίες, ο αυξανόμενος αριθμός των ωφελούμενων, η παρεμπόδιση δράσεων στις τοπικές κοινωνίες λόγω φοβικών και στερεοτυπικών αντιλήψεων, οι περιορισμένες δομές για πρόσφυγες και χρήστες, η εμφάνιση νέων αναγκών των ΑμεΑ λόγω του περιορισμού των προνοιακών επιδομάτων κ.λπ, η αντιμετώπιση της πολιτικής της ισότητας των φύλων ως «πολυτέλειας» στη συγκεκριμένη συγκυρία της οικονομικής και κοινωνικής κρίσης.

Σήμερα η κατάσταση στα πεδία της κοινωνικής πολιτικής που περιλαμβάνονται στην δεύτερη ενότητα του Προγράμματος έχει ως εξής:

ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ
<ul style="list-style-type: none"> • Επιτυχής λειτουργία του Συμβουλίου Ένταξης Μεταναστών (ΣΕΜ). • Δημιουργία Συντονιστικού Κέντρου για τους Πρόσφυγες (ACCMR) • Πολιτική βούληση για την ανάπτυξη πολιτικών καταπολέμησης των διακρίσεων & προώθησης της ισότητας των φύλων • Σύνδεση με τα Δημοτικά Ιατρεία και τις άλλες κοινωνικές δομές στο δήμο Αθηναίων • Ενίσχυση των δημοτικών υπηρεσιών και δομών (Ξενώνας κακοποιημένων γυναικών) • Σημαντική παρουσία γυναικών στο Δημοτικό Συμβούλιο καθώς και σε θέσεις ευθύνης. • Συνεργασίες με φορείς που ασχολούνται με τους μετανάστες/πρόσφυγες, ΑμεΑ, Εξαρτήσεις, Ισότητα των φύλων, ΛΟΑΤΚΙ 	<ul style="list-style-type: none"> • Κά με άλλες παρεμφερείς βάσεις, όπ υποδοχής των προσφύγων • Αδυναμία αποτύπωσης του αριθμού των εξαρτημένων χρηστών έχουν ανάγκη παροχής υπηρεσιών • Περιορισμένες δομές Κέντρων Ημέρας και κοινωνικών υπηρεσιών μίας στάσης και δομών πρόληψης και προαγωγής υγείας για χρήστες • Απαγόρευση των χώρων εποπτευόμενης χρήσης • Φοβικά και στιγματιστικά στερεότυπα στις τοπικές κοινωνίες για τις ομάδες ΑμεΑ, ΛΟΑΤΚΙ, εξαρτημένους • Στερεοτυπικές σεξιστικές και ρατσιστικές αντιλήψεις σχετικά με τις γυναίκες και πρόσφυγες/μετανάστες • Περιορισμένη αναγνώριση της αναγκαιότητας ένταξης της ισότητας των φύλων στις δημοτικές πολιτικές (gender mainstreaming)
ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ	ΚΙΝΔΥΝΟΙ
<ul style="list-style-type: none"> • Σχεδιασμός έργων προς χρηματοδότηση από την ΟΧΕ-ΕΣΠΑ για την ισότητα των φύλων, για τις διακρίσεις κατά των ΛΟΑΤΚΙ, και τα ΑμεΑ. • Σχεδιασμός έργων για την ένταξη των μεταναστών και προσφύγων. Ευρωπαϊκά και εθνικά προγράμματα • Αξιοποίηση εμπειρίας και πρωτοβουλιών διεθνών οργανισμών για ΑμεΑ και εξαρτημένα άτομα. • Ανάπτυξη της δυνατότητας συντονισμού των δράσεων και συνεργασιών με Περιφέρεια Αττικής, ΟΚΑΝΑ και ΚΕΘΕΑ (πρόγραμμα street work). • Ισχυρό εθνικό και ευρωπαϊκό νομικό πλαίσιο για την ισότητα των φύλων και παροχή ίσων ευκαιριών • Επικύρωση της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης για την βία κατά των γυναικών 	<ul style="list-style-type: none"> • Αυξανόμενος αριθμός των ωφελούμενων όλων των ευάλωτων ομάδων ιδιαίτερα των προσφύγων • Περιορισμένες δυνατότητες της αγοράς εργασίας να δεχθεί νέους πληθυσμούς ανέργων. • Νέες πηγές προσφοράς και διακίνησης ναρκωτικών ουσιών • Εμφάνιση νέων αναγκών των ΑμεΑ λόγω αλλαγής προϋποθέσεων για την χορήγηση των προνοιακών επιδομάτων

B1.ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ –ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ

Πολιτικές – θεσμικό πλαίσιο

Οι τεράστιες ροές των προσφύγων το καλοκαίρι του 2015 άλλαξαν το τοπίο της χώρας, δημιουργώντας ανάγκες για πολιτικές υποδοχής, διαχείρισης και ένταξης σε βάθος δεκαετιών. Δίοδοι προς την κεντρική Ευρώπη άνοιξαν και έκλεισαν, χρηματοδοτικά πλαίσια δημιουργημένα για άλλες ανάγκες προσαρμόστηκαν για να μπορέσουν να παρέχουν ενίσχυση στην Ελλάδα, πολιτικά εργαλεία πέτυχαν ή απέτυχαν, ενώ η αρχή της αλληλεγγύης μεταξύ των χωρών μελών της Ε.Ε. χρειάστηκε πολλές φορές να δοκιμαστεί στην πράξη.

Οι αιτήσεις ασύλου είναι σταθερά αυξημένες κατά 500-600% στην Ελλάδα σε σχέση με το 2014 ως σήμερα²⁸. Το 22% των αιτημάτων υποβάλλεται στα αρμόδια γραφεία της Αττικής, ποσοστό όμως που αντιστοιχεί στο 46,5% αυτών που υποβάλλονται στην ηπειρωτική Ελλάδα. Είναι προφανές πως η Αττική και ιδίως η πόλη της Αθήνας, είναι αναγκασμένη να διαχειριστεί μια ευθύνη μεγαλύτερη από αυτήν που της αναλογεί.

Ήδη από το 2009, η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες (UNHCR) αναγνώρισε τις πόλεις ως ιδανικούς χώρους διαβίωσης για τους πρόσφυγες.²⁹ Στο πλαίσιο αυτής της πολιτικής, και δεδομένου ότι μεγάλο μέρος της διαχείρισης του ζητήματος στην Ελλάδα υποστηρίχτηκε - πέραν της ελληνικής κεντρικής Διοίκησης - από το σύστημα των Ηνωμένων Εθνών ή του ΔΟΜ (Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης), οι πόλεις έπαιξαν και θα παίζουν σημαντικό ρόλο στις δράσεις διαχείρισης και ένταξης του μεταναστευτικού και προσφυγικού πληθυσμού. Και στο πλαίσιο αυτό ο δήμος Αθηναίων κλήθηκε να ανταποκριθεί στις νέες επείγουσες ανθρωπιστικές ανάγκες.

Δραστηριότητες –απολογισμός

Στο Δήμο Αθηναίων έχει συγκροτηθεί και λειτουργεί το Σ.Ε.Μ. (Συμβούλιο Ένταξης Μεταναστών) βάσει του Ν. 3852/10 που επικαιροποιήθηκε με Ν. 4555/2018. Το Σ.Ε.Μ. ασκεί συμβουλευτικό ρόλο σε ζητήματα κοινωνικής ένταξης, με την ενεργό συμμετοχή των μεταναστευτικών κοινοτήτων και συλλόγων που έχουν την έδρα τους στο Δήμο. Το Τμήμα Υποστήριξης και Κοινωνικής Ένταξης Μεταναστών παρέχει γραμματειακή και τεχνική υποστήριξη στο ΣΕΜ και συνεργάζεται με αυτό στους τομείς της αρμοδιότητας του.

Οι μεγάλες προσφυγικές ροές το 2015 οδήγησαν τον Δήμαρχο να ορίσει, ο πρώτος Δήμος στη χώρα, **Αντιδήμαρχο Μεταναστών και Προσφύγων**, ενώ με τον νέο Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας του Δήμου το 2016, συστήθηκε το **Τμήμα Υποστήριξης και Κοινωνικής Ένταξης Μεταναστών και Προσφύγων** στη Διεύθυνση Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

Δημιουργήθηκε η πρώτη δομή φιλοξενίας στον Ελαιώνα το καλοκαίρι του 2015 κατόπιν παραχώρησης δημοτικού χώρου. Φιλοξένησε αρχικά 700 άτομα, 1.500 κατά την πρώτη επέκταση και σήμερα μετά από δύο επεκτάσεις, φιλοξενεί σε χώρο 37 στρεμμάτων περίπου 2.500 πρόσφυγες εκ των οποίων πολλά παιδιά. Για να

²⁸ http://asylo.gov.gr/wp-content/uploads/2018/11/Greek_Asylum_Service_Statistical_Data_GR.pdf

²⁹ <http://www.urban-refugees.org/wp-content/uploads/2015/08/UNHCR-policy-on-refugee-protection-and-solution-in-urban-areas-2009.pdf>

καλυφθούν βασικές ανάγκες των φιλοξενούμενων έχουν αναπτυχθεί συνεργασίες με τα αρμόδια υπουργεία Μεταναστευτικής Πολιτικής, Εσωτερικών και Υποδομών και Μεταφορών και Δικτύων, καθώς και με όλες τις ΜΚΟ που δραστηριοποιούνται στο χώρο. Παράλληλα, το Τμήμα Υποστήριξης και Κοινωνικής Ένταξης Μεταναστών και Προσφύγων συντονίζει τις εργασίες και παρέχει τεχνικές υπηρεσίες και υλικά στη Δομή φιλοξενίας του Ελαιώνα, πχ συντονίζει την καθαριότητα, έχει την ευθύνη των υπηρεσιακών λειτουργιών εντός της Δομής κ.α.

Από τον Οκτώβριο του 2016 και στο πλαίσιο του προγράμματος «Προώθηση απασχόλησης μέσω προγραμμάτων κοινωφελούς χαρακτήρα σε Δήμους και Υπηρεσίες Ά υποδοχής», εργάστηκαν στον Ελαιώνα 125 συμβασιούχοι στην 1^η φάση υλοποίησης και 116 στην 2^η φάση, έως και σήμερα.

Ο Δήμος παρέχει στους μετανάστες και πρόσφυγες δωρεάν πρόσβαση στα Δημοτικά Ιατρεία, στις γυναίκες μετανάστριες - θύματα κακοποίησης και ενδοοικογενειακής βίας δωρεάν πρόσβαση στον ειδικό Ξενώνα και στους αλλοδαπούς άστεγους δωρεάν πρόσβαση στο βραδινό πρόγραμμα σίτισης (ΚΥΑΔΑ). Ο Δήμος, μέσω του Σ.Ε.Μ., συμμετέχει μαζί με άλλες 147 πόλεις, στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο EUROCITIES, με βασικό αντικείμενο την ανταλλαγή καλών πρακτικών στο πεδίο της κοινωνικής ένταξης των μεταναστών.

Ο Δήμος Αθηναίων, σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες της Κεντρικής Διοίκησης και φορείς της κοινωνίας των πολιτών, συνέβαλε με την παροχή τεχνικής υποστήριξης στη διαμόρφωση και λειτουργία του Κέντρου Ανοιχτής Φιλοξενίας Προσφύγων στον Ελαιώνα, ενώ το ΚΥΑΔΑ υποστηρίζει τις καθημερινές ανάγκες των προσφύγων με τη συγκέντρωση ανθρωπιστικής βοήθειας.

Σε συνεργασία τόσο με τον ΟΠΑΝΔΑ όσο και με εθελοντικούς φορείς υλοποιήθηκαν και υλοποιούνται προγράμματα εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας, στοιχείο απαραίτητο για την ομαλή ενσωμάτωσή των μεταναστών στην κοινωνία και προγράμματα εκμάθησης βασικών δεξιοτήτων Η/Υ. Ακόμη στους παιδικούς σταθμούς του Δημοτικού Βρεφοκομείου Αθηνών γίνονται δεκτά, σε ένα μεγάλο ποσοστό (20%), παιδιά μεταναστών.

Στόχος του Δήμου Αθηναίων, ιδιαιτέρως σε περιόδους όξυνσης των μεταναστευτικών και προσφυγικών εισροών στην Ελλάδα, είναι η εστιασμένη και συστηματική λήψη μέτρων στοχεύουν:

- στην παροχή ισότιμης και ισόνομης αντιμετώπισης των μεταναστών
- στην κοινωνική προστασία
- στην εμπέδωση της ασφάλειας και όλους τους κατοίκους της πόλης

Προτεραιότητες - έργα

Οι βασικές δημοτικές προτεραιότητες - στόχοι αναλύονται ως εξής:

- 1) **Πρόσβαση των μεταναστών σε βασικές υπηρεσίες επιβίωσης** με παροχή, ακόμη και σε άτομα που στερούνται νομιμοποιητικών εγγράφων, παροχών που θα τους εξασφαλίζουν ένα μίνιμουμ επίπεδο διαβίωσης.
- 2) Όλα τα μέτρα που λαμβάνονται πρέπει να έχουν ως τελικό κριτήριο την αντιμετώπιση **ανθρώπινων αναγκών**. Απαραίτητες είναι οι δράσεις σίτισης, στέγασης και παροχής υγειονομικών υπηρεσιών που να καλύπτουν τις αυξημένες ανάγκες που υπάρχουν ιδίως κατά το τελευταίο χρονικό διάστημα

- 3) **Πολιτισμικός και πληθυσμιακός εμπλουτισμός της πόλης:** Η ομαλή ένταξη των μεταναστών στον κοινωνικό ιστό και η ενεργή συμμετοχή τους στις κοινωνικοοικονομικές δραστηριότητες, συμβάλλει στη δημιουργία μιας πολυπολιτισμικής κοινωνίας που μακροπρόθεσμα ωφελείται από τα θετικά στοιχεία της συνύπαρξης των επιμέρους πολιτισμών. Επιπρόσθετη ωφέλεια αποτελεί η αύξηση του πληθυσμού, δίνοντας έτσι μερική λύση στα προβλήματα που υπάρχουν από την υπογεννητικότητα και τη γήρανση του πληθυσμού
- 4) **Συμμετοχή των ίδιων των μεταναστών:** Κρίνεται απαραίτητη μέσω των προτάσεων που μπορούν να καταθέσουν για να αντιμετωπιστούν τα προβλήματα που βιώνουν και είναι σε θέση να γνωρίζουν καλύτερα, έτσι ώστε να επιτευχθεί συνεργασία και να δημιουργηθεί κλίμα εμπιστοσύνης και ομαλότερη ενσωμάτωσή τους
- 5) **Βελτιστοποίηση της συνεργασίας μεταξύ φορέων που ασχολούνται με τη μετανάστευση:** Στόχος είναι να εξοικονομηθούν πόροι, να γίνει αξιοποίηση των επιμέρους εμπειριών όσων ασχολούνται με το ζήτημα, έτσι ώστε να προσφέρονται άμεσες και αποτελεσματικές λύσεις

ΕΡΓΟ Β.1.1: Παροχή εξειδικευμένων υπηρεσιών και πληροφοριών σε μετανάστες, πρόσφυγες και αιτούντες άσυλο

Στόχος: Διευκόλυνση της πρόσβασης των υπηκόων τρίτων χωρών στις διοικητικές και κοινωνικές υπηρεσίες του Δήμου και αναβάθμιση του έργου του προσωπικού του Δήμου στις αντίστοιχες υπηρεσίες

Αντικείμενο:

- Παροχή πληροφοριών για τις δραστηριότητες και παροχές του Δήμου που απευθύνονται στους υπηκόους τρίτων χωρών σε επιλεγμένα σημεία (π.χ. ΣΕΔ)
- Έκδοση οδηγού παροχής κοινωνικών υπηρεσιών του Δήμου σε βασικές γλώσσες και διανομή του σε επιλεγμένα σημεία
- Ενίσχυση των Σ.Ε.Δ. και άλλων υπηρεσιών που συναλλάσσονται καθημερινά με μετανάστες (ληξιαρχείο, κοινωνικές υπηρεσίες κτλ), με διαπολιτισμικούς μεσολαβητές στις γλώσσες (προτεινόμενες): αλβανικά, ρωσικά, αγγλικά, γαλλικά, αραβικά, ουρντού, παντζάμπι, μπάνγκλα, φαρσί

Από τον Δεκέμβριο 2017 και στο πλαίσιο της δράσης «Κέντρα Κοινότητας» που υλοποιείται με τη χρηματοδότηση του ΠΕΠ Αττικής, έχει ξεκινήσει η λειτουργία των δύο ΚΕΜ (Κέντρα Ένταξης Μεταναστών) του Δήμου Αθηναίων. Ο σχεδιασμός των Κέντρων είχε ήδη ξεκινήσει από το καλοκαίρι του 2016, ενώ οι υπηρεσίες τους προβλέπεται να παρέχονται έως τον Δεκέμβριο του 2020. Τα ΚΕΜ στεγάζονται στην οδό Μαιζώνος 45, σε χώρο οικείο στον μεταναστευτικό πληθυσμό, καθώς παλαιότερα λειτουργούσε εκεί το Κέντρο Εξυπηρέτησης Αλλοδαπών του Δήμου.

Στο ΚΕΜ παρέχονται μεταξύ άλλων εξειδικευμένες υπηρεσίες και πληροφόρηση σε μετανάστες, πρόσφυγες, αιτούντες άσυλο και δικαιούχους διεθνούς προστασίας. Στον πρώτο χρόνο της λειτουργίας του επιλύθηκαν διάφορα ζητήματα οργανωτικού τύπου, ενώ ο αριθμός των ωφελομένων ανέρχεται σε 709 (έως 13/07/2018), σε σύνολο 17.365 ατόμων ως τις 13/12/2018 (πηγή: www.socialattica.gr)

Από τον Απρίλιο του 2018 ως σήμερα παρέχεται σε συνεργασία με την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες (UNHCR), εξειδικευμένη νομική συμβουλευτική σε ζητήματα που αφορούν αιτούντες άσυλο και δικαιούχους διεθνούς προστασίας. Δυο φορές την εβδομάδα, κλιμάκιο 2 νομικών και 2 διερμηνέων στις

γλώσσες αραβικά και φαρσί, παρευρίσκεται στο χώρο υποστηρίζοντας τα αιτήματα των ωφελούμενων του ΚΕΜ.

Από τον Μάρτιο του 2018 οι Υπηρεσίες του Δήμου Αθηναίων υποστηρίζονται από διερμηνείς οι οποίοι εξυπηρετούν πολίτες τρίτων χωρών. Η διερμηνεία παρέχεται στις γλώσσες: αραβικά, φαρσί, γαλλικά και ουρντού. Τα σημεία εξυπηρέτησης είναι τα Δημοτικά και Πολυδύναμα Δημοτικά Ιατρεία, το Ληξιαρχείο, ο Ξενώνας Γυναικών Θυμάτων Βίας, τα ΚΕΜ, το ΚΥΑΔΑ (Κέντρο Υποδοχής και Αλληλεγγύης του Δήμου Αθηναίων) και ο Κόμβος Αλληλοβοήθειας Πολιτών. Η παροχή υπηρεσιών διερμηνείας είναι δωρεά της ΜΚΟ IRC (International Rescue Committee) με υλοποίηση από την υπηρεσία διερμηνείας της ΜΚΟ Μετάδραση & δωρεά της Synapse-Μετάδραση)

Σε συνεργασία με τις ΜΚΟ Danish Refugee Council (DRC) και Almasar και με την υποστήριξη του Δήμου Αθηναίων, λειτούργησε κατά το διάστημα 11/2017 – 08/2018 το Συμβουλευτικό Κέντρο «Διαδρομές». Στόχος του Κέντρου είναι η παροχή νομικής συμβουλευτικής καθώς και η οικονομική ενσωμάτωση των πολιτών τρίτων χωρών μέσα από ενέργειες υποστήριξης της απασχόλησής τους. Συμβουλευτική προώθησης στην αγορά εργασίας καθώς και εκμάθηση ηλεκτρονικών υπολογιστών παρέχονται επίσης από τα ΚΕΜ.

Επιπρόσθετα λειτούργησε από τον Ιούνιο 2017 έως και τον Ιανουάριο 2019, λειτουργεί στην οδό Μαιζώνος το «Κέντρο Προστασίας για τη Γυναίκα και το Παιδί» (Blue Dot Child and Family Support Center). Η λειτουργία του κέντρου είναι αποτέλεσμα της συνεργασίας μεταξύ του Δήμου Αθηναίων και της Αλληλεγγύης Τώρα - Solidarity Now, με την υποστήριξη της Unicef. Το Κέντρο παρέχει υποστηρικτικές υπηρεσίες για την προστασία των παιδιών προσφύγων/μεταναστών και των οικογενειών τους.

Τέλος, και για να ενισχυθούν οι δεξιότητες και γνώσεις των στελεχών της Διεύθυνσης που συναλλάσσονται σε καθημερινή βάση με αιτούντες άσυλο και δικαιούχους διεθνούς προστασίας, οργανώθηκαν σε συνεργασία με το UNHCR δύο κύκλοι επιμορφωτικών σεμιναρίων στα οποία ο Δήμος παρείχε επιπλέον το χώρο και την υλικοτεχνική υποδομή.

Ο πρώτος κύκλος αφορούσε γενικές αρχές του δικαίου διεθνούς προστασίας και το νομικό καθεστώς διεθνούς προστασίας. Ο δεύτερος κύκλος διαπραγματεύτηκε εξειδικευμένα θέματα π.χ. ανιθαγενείς αιτούντες άσυλο, νομικά έγγραφα, θύματα trafficking κ.α. Κατά τη διάρκεια υλοποίησής τους, επιμορφώθηκαν συνολικά 43 στελέχη της Διεύθυνσης Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Υγείας.

ΕΡΓΟ Β.1.2: Προγράμματα εκμάθησης της ελληνικής και απόκτησης βασικών δεξιοτήτων Η/Υ

Στόχος: Η εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας αποτελεί σημαντική παράμετρο ένταξης του μεταναστευτικού πληθυσμού, αναβαθμίζοντας τις γλωσσικές δεξιότητες με θετική επίδραση στη βελτίωση των καθημερινών συναλλαγών και της επικοινωνίας, στην επαφή με τις δημόσιες υπηρεσίες, στην αναζήτηση εργασίας κτλ.

Αντικείμενο

- Δημιουργία τμημάτων εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας για αρχάριους (νεοεισερχόμενοι μετανάστες και αιτούντες άσυλο)

- Δημιουργία τμημάτων εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας και στοιχείων ελληνικής ιστορίας και πολιτισμού σε προχωρημένο επίπεδο
- Δημιουργία τμημάτων κατάρτισης στο βασικό πακέτο εκμάθησης της χρήσης Η/Υ ανάλογη με αυτή των αντίστοιχων πιστοποιημένων κέντρων.

Πέρα από τα μαθήματα ελληνικής γλώσσας που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο των Ανοιχτών Σχολείων, διδασκαλία ελληνικών παρέχεται επίσης στον 3^ο όροφο του κτιρίου της οδού Μαιζώνος 45 σε συνεργασία με διάφορες οργανώσεις. Στο πλαίσιο επίσης της λειτουργίας των ΚΕΜ, προβλέπεται η υλοποίηση κύκλων εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας, με στόχο την απόκτηση γνωστικού επιπέδου που να επιτρέπει την πρόσβαση σε πιστοποιητικό γλωσσομάθειας. Η έναρξη των μαθημάτων έχει ξεκινήσει τον Νοέμβριο του 2019.

Παράλληλα με την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας, είναι επίσης προγραμματισμένη η υλοποίηση κύκλων εκμάθησης της αγγλικής γλώσσας καθώς και απόκτησης βασικών δεξιοτήτων στους ηλεκτρονικούς υπολογιστές. Από τον Νοέμβριο του 2019 έχουν ξεκινήσει οι ενταξιακές δράσεις που απευθύνονται σε πολίτες τρίτων χωρών και σε πρόσφυγες. Συγκεκριμένα, έχουν συγκροτηθεί (4) τμήματα εκμάθησης ελληνικής γλώσσας επιπέδου Α1 και (2) τμήματα εκμάθησης βασικού πακέτου χρήσης Η/Υ και επίκειται η συγκρότηση (3) τμημάτων για την εκμάθηση της αγγλικής γλώσσας.

ΕΡΓΟ Β.1.3. Δημιουργία πολυπολιτισμικού χώρου δραστηριοτήτων για τις μεταναστευτικές κοινότητες

Στόχος: Ενίσχυση της δυνατότητας των συλλογικών φορέων των μεταναστών να συμμετάσχουν στην κοινωνική και πολιτισμική ζωή της πόλης, παράλληλα με την οργανωμένη παροχή υπηρεσιών σε εξειδικευμένες ομάδες τους.

Αντικείμενο

- Διαμόρφωση ακινήτου με τον σχετικό εξοπλισμό, όπου οι μεταναστευτικές κοινότητες θα μπορούν να στεγάσουν τις δραστηριότητές τους (κοινωνικές – πολιτιστικές εκδηλώσεις, δράσεις ενημέρωσης – αλληλεγγύης κτλ.)
- Στέγαση δραστηριοτήτων των συλλογικών φορέων και μεταναστευτικών κοινοτήτων που εκπροσωπούνται στο ΣΕΜ.
- Παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών από εξειδικευμένο προσωπικό (κοινωνική και ψυχολογική στήριξη ιδιαίτερα για τους προερχόμενους από εμπόλεμες ζώνες, ψυχοκοινωνική στήριξη και συμβουλευτική με στόχο την εργασιακή ένταξη, παροχή νομικών συμβουλών σε θέματα διοικητικών διαδικασιών, εργασιακών δικαιωμάτων κτλ

Στο πλαίσιο των δράσεων του Τμήματος Υποστήριξης και Κοινωνικής Ένταξης Μεταναστών και Προσφύγων λειτουργεί αίθουσα πολλαπλών δραστηριοτήτων, η οποία παραχωρείται σε συνεργαζόμενους φορείς και μεταναστευτικές κοινότητες για την υλοποίηση δράσεων ένταξης, ενημέρωσης και εκπαίδευσης. Ενδεικτικά έχουν υλοποιηθεί μαθήματα ελληνικών, συμβουλευτική γονέων, μαθήματα δημιουργικής απασχόλησης για παιδιά. Η αίθουσα βρίσκεται στο κτίριο επί της οδού Μαιζώνος 45, στον 3ο όροφο. Επίσης, προγραμματίζεται η επέκταση των δραστηριοτήτων και σε επιπλέον ακίνητο του Δήμου Αθηναίων με τη συνεργασία διεθνών οργανισμών (Υπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης κλπ) και φορέων της κοινωνίας των πολιτών.

ΕΡΓΟ Β.1.4: Συγκρότηση Ομάδας Έργου για τον συντονισμό των φορέων και των δράσεων διαχείρισης των μεταναστευτικών και προσφυγικών ροών

Στόχος: Δημιουργία Ομάδας Έργου η οποία θα συμβάλλει στον οριζόντιο συντονισμό και τη δικτύωση των φορέων των διαφορετικών επιπέδων διοίκησης φορέων και οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, που εμπλέκονται στην διαχείριση του μεταναστευτικού και προσφυγικού ρεύματος, μέσα στα γεωγραφικά όρια του Δήμου Αθηναίων (Υπάτη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης κλπ).

Αντικείμενο

- Εντοπισμός και καταγραφή των προβλημάτων που ανακύπτουν από τη διέλευση και παραμονή μεταναστευτικών και προσφυγικών πληθυσμών στην Αθήνα και η εισήγηση δράσεων και πρωτοβουλιών για τη διαχείρισή τους
- Οριζόντια δικτύωση και συντονισμός των φορέων που υλοποιούν δράσεις υποδοχής και διαχείρισης του μεταναστευτικού και προσφυγικού ρεύματος στην Αθήνα (κρατικές, περιφερειακές υπηρεσίες, δομές ανοιχτής φιλοξενίας – κάλυψης βασικών αναγκών – παροχής ιατρικής βοήθειας – παροχής νομικής υποστήριξης, εθελοντικών ομάδων κτλ)
- Διερεύνηση των διαθέσιμων χρηματοδοτικών εργαλείων από εθνικούς και κοινοτικούς πόρους, που σχετίζονται με την υποδοχή, υποστήριξη και κοινωνική ένταξη μεταναστών και προσφύγων

Σε απάντηση της έντασης με την οποία διατυπώθηκαν τα νέα ερωτήματα αναφορικά με το μεταναστευτικό/ προσφυγικό στην πόλη της Αθήνας, ο Δήμος αναβάθμισε της στόχευσή του και έθεσε νέες προτεραιότητες. Για το λόγο αυτό, τον Ιούνιο του 2017 δημιουργήθηκε το **Κέντρο Συντονισμού για θέματα Μεταναστών και Προσφύγων του δήμου Αθηναίων**. Το Κέντρο εδρεύει στην οδό Μαιζώνος 45 ενώ υποστηρίχτηκε από χρηματοδότηση του Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος.

Στόχοι του Κέντρου είναι ο συντονισμός των φορέων που ασχολούνται με το μεταναστευτικό/ προσφυγικό και η καλύτερη ενημέρωση σχετικά με τις υπηρεσίες που παρέχουν, η εκπόνηση στρατηγικού σχεδίου για την ένταξη των μεταναστών και η διαμόρφωση ενός μηχανισμού ετοιμότητας για την αντιμετώπιση έκτακτων ή αυξητικά κλιμακούμενων προσφυγικών και μεταναστευτικών ροών στην πόλη.

Το Κέντρο διαθέτει 11 θέσεις εργασίας και χώρους συνεδριάσεων, ενώ αριθμεί ήδη 75 διεθνείς και ελληνικές οργανώσεις, διεθνείς οργανισμούς (Ηνωμένα Έθνη, ΔΟΜ κ.ά) και θεσμικές αρχές (Υπουργεία, Ευρωπαϊκή Επιτροπή κ.α.). Λειτουργεί τη διαδικτυακή πλατφόρμα www.accmr.gr ως εργαλείο που διευκολύνει τη συνεργασία και διασύνδεση μεταξύ των φορέων του, ενώ παράλληλα, προχωρά την υπογραφή Μνημονίων Συνεργασίας με άλλους δήμους για την παροχή τεχνογνωσίας και την υποστήριξη ανάλογων εγχειρημάτων

Η διαδικτυακή πλατφόρμα³⁰ ως διακριτό εργαλείο διευκολύνει την αποτελεσματική χαρτογράφηση - καταγραφή των υπηρεσιών και δράσεων που υλοποιούνται στις δημοτικές Κοινότητες της Αθήνας και απευθύνονται σε μετανάστες και πρόσφυγες. Η πλατφόρμα απευθύνεται επίσης στις οργανώσεις και φορείς που παρέχουν υπηρεσίες ή/και οργανώνουν δράσεις προς όφελος των μεταναστών και των προσφύγων στα όρια του Δήμου Αθηναίων.

³⁰ https://www.accmr.gr/el/διαδικτυακή-πλατφόρμα.html#link_tab

Για την αποτελεσματικότερη καταγραφή των αναγκών των ίδιων των μεταναστών και προσφύγων αλλά με στόχο επίσης την αποτύπωση των στάσεων και απόψεων των Αθηναίων για τη συμβίωσή τους με τους νέους τους γείτονες, δημιουργήθηκε το Παρατηρητήριο του δήμου Αθηναίων για τους πρόσφυγες³¹. Το Παρατηρητήριο έχει ήδη διενεργήσει δυο σχετικές έρευνες (μεταξύ των φιλοξενουμένων στη δομή προσφύγων του Ελαιώνα και μεταξύ των ωφελουμένων στο πρόγραμμα προσωρινής στέγασης προσφύγων σε ενοικιαζόμενα διαμερίσματα στην πόλη), καθώς και μία δημοσκόπηση που φωτίζει τις απόψεις που έχουν οι Αθηναίοι για το προσφυγικό ζήτημα.

³¹ <http://www.cityofathens.gr/node/29959> και <http://www.publicissue.gr/en/3019/aori/>

B.1.5: ΝΕΟ ΕΡΓΟ Δημιουργία και αξιοποίηση υπερτοπικών δικτύωσης

Στόχος: Ανταλλαγή και αξιοποίηση εμπειριών από φορείς ΟΤΑ σε εθνικό και διεθνές επίπεδο

Αντικείμενο: Δημιουργία δικτύωσης σε υπερτοπικό επίπεδο

Σε εθνικό επίπεδο,

Σχεδιάστηκε και δημιουργήθηκε το «**Δίκτυο Πόλεων για την Ένταξη**»³². Το Δίκτυο ιδρύθηκε τον Ιανουάριο του 2018 βάσει υπογραφής μνημονίου συνεργασίας μεταξύ των δήμων Αθήνας και Θεσσαλονίκης, με στόχο την θέσπιση ενός μηχανισμού που θα λειτουργήσει ως κόμβος διαβούλευσης, ανταλλαγής τεχνογνωσίας, ενθάρρυνσης συμπράξεων και προώθησης συντονισμένων δράσεων για την ανάπτυξη πολιτικών κοινωνικής ένταξης προσφύγων και μεταναστών στη ζωή των πόλεων.

Το Δίκτυο αριθμεί τη στιγμή αυτή 12 πόλεις-μέλη (Αθήνα, Άγιος Δημήτριος, Ηράκλειο, Θεσσαλονίκη, Ιωάννινα, Καρδίτσα, Λάρισα, Λιβαδειά, Νέα Φιλαδέλφεια, Πειραιάς, Τρίκαλα και Τρίπολη) και υποστηρίζεται από το Κέντρο Συντονισμού του δήμου Αθηναίων για θέματα Μεταναστών και Προσφύγων, σε συνεργασία με την International Rescue Committee (IRC) και την υποστήριξη της Πολιτικής Προστασίας και Ανθρωπιστικής Βοήθειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ECHO).

Σε υπερεθνικό επίπεδο

- A. Στο πλαίσιο συμμετοχής του δήμου Αθηναίων στο δίκτυο πόλεων **Eurocities**, το Τμήμα Υποστήριξης και Κοινωνικής Ένταξης Μεταναστών και Προσφύγων συμμετέχει στις τακτικές συναντήσεις της ομάδας εργασίας για τη μετανάστευση και την ένταξη. Από τον Μάιο του 2018 ο δήμος μέσω του **Αντιδημάρχου Μεταναστών και Προσφύγων κατέχει τη θέση του Προέδρου στη συγκεκριμένη Ομάδα Εργασίας**.
- B. Συμμετέχει επίσης, σε συνεργασία με τον δήμο Μονάχου, στο Έργο “CITIES GroW”³³, (Οι πόλεις ενσωματώνουν τους μετανάστες και τους πρόσφυγες μέσω της οικονομικής δραστηριότητας). Το παραδοτέο του Έργου είναι η συγγραφή «Προσχέδιου Δράσης» για την Αθήνα με στόχο την ένταξη των προσφύγων και μεταναστών στην αγορά εργασίας.
- C. Ο δήμος συμμετέχει επίσης στον **Ευρωπαϊκό Συνασπισμό Πόλεων κατά του Ρατσισμού**.³⁴ Ο ECCAR εργάζεται για τη βελτίωση των πολιτικών κατά των διακρίσεων, του ρατσισμού και της ξενοφοβίας. Η συμμετοχή του δήμου στο εν λόγω δίκτυο αποτελεί σημαντική πηγή πληροφόρησης για την εφαρμογή μεθόδων εγρήγορσης και ενημέρωσης της τοπικής κοινωνίας για την αντιμετώπιση και πρόληψη ρατσιστικών και ξενοφοβικών αντιλήψεων. Από τον Οκτώβριο του 2017 ο **Αντιδήμαρχος Μεταναστών και Προσφύγων κατέχει την θέση του Αντιπροέδρου στη συντονιστική επιτροπή για θέματα προσφύγων και μεταναστών**.

³² <http://www.cityofathens.gr/node/32350>

³³ <http://www.eurocities.eu/eurocities/projects/CITIES-GroW&tpl=home>

³⁴ <https://www.eccar.info/>

B2. ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΕΣ

Πολιτικές – Θεσμικό πλαίσιο

Σύμφωνα με τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες των Ηνωμένων Εθνών «τα άτομα με αναπηρίες περιλαμβάνουν εκείνα που έχουν μακροχρόνια σωματικά, ψυχικά, διανοητικά ή αισθητήρια εμπόδια, που σε αλληλεπίδραση με διάφορα εμπόδια, μπορούν να παρεμποδίσουν την πλήρη και αποτελεσματική συμμετοχή τους στην κοινωνία, σε ίση βάση με τους άλλους».

Στην Ελλάδα, ο αριθμός των ατόμων με αναπηρία υπολογίζεται γύρω στο ένα εκατομμύριο³⁵, καθώς επίσημη απογραφή δεν έχει γίνει. Η εκτίμηση για τον αριθμό τους έχει προκύψει από ποσοστά της Παγκόσμιας Οργάνωσης Υγείας και άλλων κρατικών φορέων. Υπολογίζεται επίσης πως το 35% κατοικεί στην Αττική.

Σε επίπεδο πολιτείας, από το 2015 έχουν νομοθετηθεί τρεις σημαντικές αλλαγές:

- 1) Αυξήθηκε ο αριθμός των ασθενειών που χαρακτηρίζονται μη αναστρέψιμες, ώστε οι ασθενείς να λαμβάνουν πλέον το επίδομα εφ'όρου ζωής χωρίς να χρειάζεται να περάσουν ξανά από ΚΕΠΑ³⁶
- 2) Αυξήθηκε από 5% σε 15% το ποσοστό των ΑμεΑ και των μελών οικογενειών τους που θα προσλαμβάνονται στο δημόσιο στις προκηρύξεις του ΑΣΕΠ³⁷
- 3) Νομοθετήθηκε³⁸ το δικαίωμα σε άτομα με ψυχική νόσο ή νοητική στέρωση να εργάζονται χωρίς να διακόπτεται το προνοιακό επίδομα που λαμβάνουν. Αναγνωρίζεται με τον τρόπο αυτό ότι το προνοιακό επίδομα δεν αποτελεί εισόδημα αλλά δίνεται για κάλυψη των ειδικών αναγκών των ΑμεΑ, ενώ παράλληλα διευρύνονται οι δυνατότητες εργασίας τους.³⁹

Με το νόμο 4488/2017 (άρθρο 71), οι Δήμοι καλούνται να ορίσουν ένα Σημείο Αναφοράς για την παρακολούθηση της εφαρμογής της Σύμβασης για τα Δικαιώματα των ΑμεΑ. Στο Δήμο Αθηναίων, αρμόδιο Σημείο Αναφοράς είναι το Τμήμα Πολιτικών Ισότητας και Αντιμετώπισης Διακρίσεων της Διεύθυνσης Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Υγείας.

Δραστηριότητες – απολογισμός

Ένας από τους βασικούς στόχους του **Τμήματος Πολιτικών Ισότητας και Αντιμετώπισης Διακρίσεων της Δ/σης Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Υγείας** είναι η ευαισθητοποίηση της κοινότητας σε θέματα αναπηρίας για τη σημασία της διαφορετικότητας, για τη συνειδητοποίηση και κατανόηση της πραγματικότητας της αναπηρίας και για την ανάγκη επανένταξης των ατόμων με αναπηρία στον κοινωνικό ιστό. Για το λόγο αυτό ο Δήμος Αθηναίων έχει καθιερώσει από το 2015 το μήνα **Μάρτιο ως «Μήνα Δράσεων Εξοικείωσης και Ευαισθητοποίησης για την αναπηρία»**, όπου οργανώνονται εκδηλώσεις, βιωματικές δράσεις και επιστημονικές

³⁵ <http://www.ameaplus.gr/%CF%84%CE%B1-%CE%B1%CE%BC%CE%B5%CE%B1-%CF%83%CE%B5%CE%B1%CF%81%CE%B9%CE%B8%CE%BC%CE%BF%CF%8D%CF%82>

³⁶ <https://www.esamea.gr/legal-framework/ministerial-decisions/3796-antikatastasi-toy-pinaka-pathiseon-poy-xarakterizontai-mi-anastrepshmes>

³⁷ Ν. 4440/2016 (ΦΕΚ Α' 224)

³⁸ Ν. 4488/2017 (ΦΕΚ Α' 137)

³⁹ Ως τότε μπορούσαν να εργαστούν μόνο σε ΚΟΙΝΣΕΠ ή ΚΟΙΣΠΕ, διαφορετικά έχαναν το επίδομα

ημερίδες σε συνεργασία με αρμόδιους φορείς που δραστηριοποιούνται στο χώρο της αναπηρίας. Στο πλαίσιο των δράσεων ευαισθητοποίησης της κοινότητας σε θέματα αναπηρίας έχουν πραγματοποιηθεί από το 2014 μέχρι το 2018:

Στις **11 Δεκεμβρίου 2014**, το Τμήμα διοργάνωσε ημερίδα με αφορμή την Παγκόσμια ημέρα για τα Άτομα με Αναπηρίες (3 Δεκεμβρίου) και την Παγκόσμια ημέρα των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (10 Δεκεμβρίου) με θέμα: «Στηρίζοντας τα Άτομα με Αναπηρία» στο Πνευματικό Κέντρο Δήμου Αθηναίων- Αίθουσα Αντώνης Τρίτσης.

Κατά το χρονικό διάστημα **Φεβρουαρίου – Ιουνίου 2015** αναπτύχθηκε συνεργασία για το Πρόγραμμα της Πινακοθήκης Γκίκα για άτομα με χαμηλή όραση ή τυφλότητα.

Στις **28 Μαρτίου 2015**, το Τμήμα σε συνεργασία με τον σύνδεσμο Κοινωνικής Ευθύνης για Παιδιά και Νέους (Σ.Κ.Ε.Π.) και με τη υποστήριξη εθελοντών των Συμμάχων Υγείας διοργάνωσε «Δράση προσομοίωσης κινητικής και αισθητηριακής αναπηρίας» στην πλατεία Συντάγματος (ώρα 12:00-14:00).

Στις **29 Οκτωβρίου 2015** το Τμήμα παρουσίασε τις υπηρεσίες που παρέχει συμμετέχοντας στην ημερίδα με θέμα «Δικαίωμα στην Πράξη» του Κέντρου Κοινωνικής Φροντίδας Ατόμων με Νοητική Υστέρησης «Εστία» που πραγματοποιήθηκε στο ξενοδοχείο St George Lycabettus.

Στις **19 Μαρτίου 2016**, το Τμήμα σε συνεργασία με τον Σύνδεσμο Κοινωνικής Ευθύνης για Παιδιά και Νέους (ΣΚΕΠ), την Ελληνική Εταιρεία Προστασίας Αυτιστικών Ατόμων (ΕΕΠΑΑ) και τον Ελληνικό Σύλλογο για το Σύνδρομο Άσπεργκερ (ΕΛΣΣΑ), διοργάνωσε δράσεις εξοικείωσης με την αναπηρία στο πλαίσιο των δράσεων «Μάρτιος: Μήνας δράσεων του δήμου αθηναίων για την αναπηρία» στην Τεχνόπολη του δήμου Αθηναίων και στο κτίριο Μηχανουργείο (ώρες 11.00-14.30).

Στις **22 Μαρτίου 2016**, το Τμήμα σε συνδιοργάνωση με τη «Μελεδώνη- Πανελλήνια Ένωση Στήριξης Ατόμων με Νοητική Υστέρηση», οργάνωσε ημερίδα με θέμα «Δράσεις και Προοπτικές για τα άτομα με αναπηρία» στο πλαίσιο των δράσεων «Μάρτιος: Μήνας δράσεων του δήμου Αθηναίων για την αναπηρία» στο Αεροφυλάκιο 1 – Αμφιθέατρο στην Τεχνόπολη του δήμου Αθηναίων (ώρες 8:30-17:30).

Στις **22 Φεβρουαρίου 2017** το Τμήμα παρουσίασε τις υπηρεσίες που παρέχει συμμετέχοντας στο focus group που οργανώθηκε από το Higher Incubator Giving Growth and Sustainability (HIGGS) στα γραφεία του HIGGS, στο πλαίσιο του προγράμματος Erasmus+ με τίτλο «Advancing the Sector through Innovation and Variation» με στόχο την καταγραφή των εκπαιδευτικών αναγκών των Μη Κερδοσκοπικών Οργανώσεων στην Ελλάδα.

Στις **8 Μαρτίου 2017** το Τμήμα παρουσίασε τις υπηρεσίες που παρέχει συμμετέχοντας στο focus group που οργανώθηκε από την ΠΕΨΑΕΕ στην αίθουσα Europe Direct City of Athens, στο πλαίσιο του προγράμματος Erasmus+ “HERO” με στόχο την ανάπτυξη ενός ευρωπαϊκού μοντέλου εκπαίδευσης για τη στέγαση ατόμων με ψυχική νόσο.

Στις **18 Μαρτίου 2017** το Τμήμα σε συνεργασία με τον Σύνδεσμο Κοινωνικής Ευθύνης για Παιδιά (Σ.Κ.Ε.Π.), την Ελληνική Εταιρεία Προστασίας Αυτιστικών

Ατόμων (Ε.Ε.Π.Α.Α.) και τον Ελληνικό Σύλλογο για το Σύνδρομο Άσπεργκερ (ΕΛ.Σ.Σ.Α.) διοργάνωσε Δράση εξοικείωσης με την αναπηρία στο πλαίσιο των δράσεων "Μάρτιος: Μήνας δράσεων του δήμου Αθηναίων για την αναπηρία" στην αίθουσα Europe Direct του δήμου Αθηναίων (ώρες 11.00-14.00).

Στις **22 Μαρτίου 2017**, το Τμήμα σε συνεργασία με τον Πανελλήνιο Σύλλογο Προσαρμοσμένων Δραστηριοτήτων ΑΛΜΑ και το χοροθέατρο ΔΑΓΠΠΟΛΗ διοργάνωσε Δράση ευαισθητοποίησης για την αναπηρία στο πλαίσιο των δράσεων "Μάρτιος: Μήνας δράσεων του δήμου Αθηναίων για την αναπηρία" και της λειτουργίας των Ανοικτών Σχολείων στο 9ο Ειδικό Δημοτικό σχολείο Αθηνών (ώρες 17.00-18.30).

Στις **17 Μαρτίου 2018** το Τμήμα σε συνεργασία με τον Σύνδεσμο Κοινωνικής Ευθύνης για Παιδιά (Σ.Κ.Ε.Π.), το Κέντρο "Σκύλοι Οδηγοί Ελλάδος", την Ελληνική Εταιρεία Προστασίας Αυτιστικών Ατόμων (Ε.Ε.Π.Α.Α.) και τον Ελληνικό Σύλλογο για το Σύνδρομο Άσπεργκερ (ΕΛ.Σ.Σ.Α.) διοργάνωσε Δράση εξοικείωσης με την αναπηρία στο πλαίσιο των δράσεων "Μάρτιος: Μήνας ενημέρωσης και εξοικείωσης με την αναπηρία στο δήμο Αθηναίων" στην αίθουσα Νέοι Φούρνοι στην Τεχνόπολη δήμου Αθηναίων (ώρες 9.30-14.30).

Στις **8 Μαΐου 2018** το Τμήμα παρουσίασε τις υπηρεσίες που παρέχει συμμετέχοντας στο 13ο Διεθνές CIF Hellas (Council International Fellowship Hellas- Συμβούλιο Διεθνούς Συμφιλίωσης Ελλάδος) Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα Ανταλλαγών που πραγματοποιήθηκε στα γραφεία του Ε.Κ.Κ.Α. (Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης).

Στις **14 Μαΐου 2018** το Τμήμα παρουσίασε τις υπηρεσίες που παρέχει συμμετέχοντας στο Συνέδριο της Ομοσπονδίας Φορέων Ψυχοκοινωνικής Αποκατάστασης και Ψυχικής Υγείας «Αργώ» με θέμα «αναζητώντας την ψυχική υγεία στους χώρους εργασίας μέσα στην κρίση» που πραγματοποιήθηκε στην Τεχνόπολη του Δήμου Αθηναίων.

Στις **16 Οκτωβρίου 2018** το Τμήμα σε συνεργασία με το Κοινωνικό ΕΚΑΒ διοργάνωσαν εκδήλωση με Θέμα: «Πρόσφυγες με αναπηρία: Μία αφανής τραγωδία στη χώρα μας» στο Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Αθηναίων - Αίθουσα Αντώνης Τρίτσης (ώρες 18.00-21.00).

Παράλληλα, το Τμήμα παρέχει συμβουλευτική και κοινωνική στήριξη σε άτομα με αναπηρίες και στις οικογένειές τους. Συγκεκριμένα, υποστηρίζει τα ΑμεΑ τα οποία απευθύνονται στην υπηρεσία αναζητώντας ενημέρωση για τα δικαιώματά τους, καθώς και για την εργασιακή τους ένταξη και αποκατάσταση μετά την ολοκλήρωση της εκπαίδευσής τους. Οι υπηρεσίες συμβουλευτικής είναι θεμελιώδεις τόσο σε επίπεδο πρόληψης όσο και αποτελεσματικής αντιμετώπισης περιστατικών, δημιουργώντας ένα ισχυρό δίκτυο δράσης σε τοπική και ευρύτερη κλίμακα. **Ο αριθμός των ΑμεΑ που απευθύνεται στο Τμήμα μηνιαίως ανέρχεται σε 30 περίπου άτομα. Αναλύοντας το προφίλ τους σε ποσοστό 47% είναι άντρες και 53% γυναίκες, σε ποσοστό 91% είναι Έλληνες και 9% προέρχονται από άλλες χώρες, ενώ ως προς το είδος της αναπηρίας ποσοστό 34% είναι άτομα με νοητική υστέρηση, 16% άτομα με ψυχική νόσο 15% με αυτισμό, 12% άτομα με κινητική αναπηρία και 23% άτομα με βαριά αναπηρία ή άλλες αναπηρίες.**

Για το συντονισμό και την καλύτερη εξυπηρέτηση των ατόμων με αναπηρία έχει δημιουργηθεί ηλεκτρονική βάση δεδομένων με καταγραφή φορέων και υπηρεσιών, κέντρων κατάρτισης και συλλόγων ΑμεΑ. Με τον τρόπο αυτό το Τμήμα λειτουργεί ως υπηρεσία πληροφόρησης και δικτύωσης με αρμόδια όργανα και φορείς. Για την ενίσχυση της εξυπηρέτησής τους αξιοποιούνται παράλληλα, οι υπηρεσίες που παρέχονται από τις ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων «ΝΟΙΑΖΟΜΑΙ» και «ΕΞΥΠΗΡΕΤΩ» του δήμου Αθηναίων.

Προτεραιότητες – έργα

Προκειμένου να ενισχυθούν οι παρεχόμενες υπηρεσίες του δήμου, προσαρμοσμένες στις ιδιαίτερες ανάγκες των ΑμεΑ, χωρίς διακρίσεις, καθώς και οι δράσεις της εξοικείωσης του κοινού σε θέματα αναπηρίας, της άρσης του ψηφιακού αποκλεισμού των ΑμεΑ και της αναβάθμισης της ποιότητας ζωής τους, το Τμήμα Πολιτικών Ισότητας και Αντιμετώπισης Διακρίσεων έχει σχεδιάσει και επεξεργαστεί ένα μεγάλο έργο για την αναπηρία που περιγράφεται στη συνέχεια, έργο που θα υποβληθεί για χρηματοδότηση στην Ο.Χ.Ε/ ΕΣΠΑ του δήμου Αθηναίων. Το έργο, εκτιμώμενου προϋπολογισμού 1.135.000 (βλ. Πίνακας 1) ενσωματώνει στο έργο Β.2.1. τα έργα του Προγράμματος Κοινωνικής Πολιτικής 2015-2019 Β.2.2. (ΔΡΑΣΕΙΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ & ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΕ ΘΕΜΑΤΑ ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ) και Β.2.4 (ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΓΙΑ ΤΑ ΑΜΕΑ).

Ως εκ τούτου το έργο (Β.2.1.) μετονομάζεται σε «ΔΡΑΣΕΙΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΩΝ ΑΜΕΑ».

Το Έντυπο Υποβολής Πρότασης έχει υποβληθεί από το Δήμο Αθηναίων στις 11/06/2018 και αναμένεται η Πρόσκληση από τον ΕΦΔ ώστε να κατατεθεί το Τεχνικό Δελτίο Πράξης.

ΈΡΓΟ Β.2.1: ΔΡΑΣΕΙΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΩΝ ΑΜΕΑ

Το νέο μεγάλο έργο περιλαμβάνει 4 δράσεις:

ΔΡΑΣΗ 1: ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΓΙΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ.

Στόχοι:

- Παροχή εξατομικευμένης συμβουλευτικής υποστήριξης στα ΑμεΑ και τις οικογένειές τους, με στόχο τη διαχείριση του άγχους και των συναισθημάτων τους και δικτύωσή τους με φορείς που ασκούν κοινωνικό έργο προς όφελός τους.
- Εκπαίδευση της κοινωνίας σε θέματα αναπηρίας (δικαιώματα, αντιμετώπιση, σχεδιασμός κ.α.) και καταπολέμησης των διακρίσεων.

Η Δράση 1 περιλαμβάνει πέντε (5) ενέργειες:

Ενέργεια 1: Ψυχολογική και Εργασιακή στήριξη σε άτομα με αναπηρία.

Σκοπός της Ενέργειας 1 είναι η παροχή ψυχολογικής, κοινωνικής και εργασιακής συμβουλευτικής στήριξης σε άτομα με αναπηρία που αντιμετωπίζουν διακρίσεις, προκειμένου να υποστηριχτούν αποτελεσματικά και βάσει των ιδιαίτερων αναγκών τους για την καταπολέμηση των διακρίσεων σε βάρος τους και την προώθηση του σεβασμού των δικαιωμάτων τους. Στο πλαίσιο υλοποίησης της συγκεκριμένης

ενέργειας προβλέπεται η δημιουργία Ομάδας για την παροχή κοινωνικής, ψυχολογικής και εργασιακής στήριξης η οποία θα αποτελείται από άτομα επαρκώς επιστημονικά καταρτισμένα και με εμπειρία στη συμβουλευτική στήριξη ατόμων με Αναπηρία.

Τα στάδια παρέμβασης που θα εφαρμοστούν στη συμβουλευτική βασίζονται στην ανάπτυξη της σχέσης εμπιστοσύνης, στη συλλογή πληροφοριών, στην εκτίμηση της κατάστασης, στην κυρίως παρέμβαση, και στην αξιολόγηση. Την εργασιακή συμβουλευτική, αναλαμβάνουν εξειδικευμένα στελέχη, με στόχο την ενδυνάμωση, την εκμάθηση τεχνικών για αναζήτηση εργασίας, την εκπαίδευση στη διαχείριση της πληροφόρησης για την αγορά εργασίας, την προετοιμασία για εργασιακή ένταξη και την εκπαίδευση για την διατήρηση της θέσης εργασίας.

Ενέργεια 2: Ευαισθητοποίηση και Ενίσχυση των γνώσεων και δεξιοτήτων των Υπαλλήλων του Δήμου Αθηναίων.

Σκοπός της Ενέργειας 2 είναι η ευαισθητοποίηση των υπαλλήλων και η ενίσχυση των γνώσεων και των δεξιοτήτων τους σε σχέση με την εν γένει συμπεριφορά τους ως προς τα ΑμεΑ και στόχο τη διαφύλαξη των δικαιωμάτων και της αξιοπρέπειάς τους. Η ενέργεια περιλαμβάνει την υλοποίηση σεμιναρίων για την ευαισθητοποίηση και την ενίσχυση των γνώσεων και δεξιοτήτων (capacity building) των υπαλλήλων των κοινωνικών υπηρεσιών του Δήμου Αθηναίων από εξειδικευμένο φορέα κατόπιν ανάθεσης από το Δήμο Αθηναίων.

Ενέργεια 3: Δράσεις Δημοσιότητας για την Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του κοινού σε θέματα αναπηρίας.

Η Ενέργεια 3 έχει ως βασικό σκοπό την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των κατοίκων του Δήμου Αθηναίων, αλλά και τοπικών φορέων/οργανισμών για θέματα αναπηρίας, για τις ιδιαίτερες ανάγκες των ΑμεΑ, αλλά και για τις διακρίσεις και τον κοινωνικό αποκλεισμό που υφίστανται τα άτομα αυτά. Η ενέργεια περιλαμβάνει τη δημιουργία υλικού δημοσιότητας καθώς και την πραγματοποίηση ενημερωτικών ημερίδων.

Συγκεκριμένα περιλαμβάνονται:

- *Ανάπτυξη Υλικού Ενημέρωσης:* α) δημιουργία έντυπου ενημερωτικού υλικού (ενημερωτικό υλικό για τις εκδηλώσεις του Δήμου για Αθηναίων σε θέματα αναπηρίας, Δελτία Τύπου και αφίσα κ.ά.), β) δημιουργία και παραγωγή ραδιοφωνικών σποτ, τα οποία θα αναπαράγονται από τον Ραδιοφωνικό Σταθμό του Δήμου Αθηναίων και θα παρέχουν ενημέρωση για τις προγραμματισμένες ενέργειες και εκδηλώσεις του Δήμου για Αθηναίων σε θέματα αναπηρίας.
- *Διοργάνωση ενημερωτικών ημερίδων* για την ευαισθητοποίηση του κοινού σε θέματα αναπηρίας. Οι δράσεις θα απευθύνονται στο ευρύ κοινό και θα εστιάζουν σε ειδικότερα θέματα που σχετίζονται με την αναπηρία (π.χ. υγεία, απασχόληση, εκπαίδευση). Στις Ημερίδες θα καλούνται να συμμετάσχουν επιστήμονες, εμπειρογνώμονες και εκπρόσωποι φορέων που δραστηριοποιούνται στο πεδίο της αναπηρίας κ.λπ. ανάλογα με το θεματικό αντικείμενο της κάθε Ημερίδας.

Ενέργεια 4: Αναβάθμιση της ιστοσελίδας του δήμου Αθηναίων.

Η συγκεκριμένη ενέργεια αφορά στην αναβάθμιση της ιστοσελίδας του δήμου Αθηναίων, ώστε να είναι προσβάσιμη για άτομα με οπτική αναπηρία. Για την υλοποίηση της δράσης θα ακολουθηθούν συγκεκριμένες τεχνικές προδιαγραφές που έχουν αναπτυχθεί (World Wide Web Consortium -W3C και Web Accessibility Initiative -WAI). Η ηλεκτρονική πρόσβαση στην ιστοσελίδα του Δήμου είναι άλλο ένα εργαλείο ενημέρωσης για νέες εγκυκλίους, ανακοινώσεις, προκηρύξεις αλλά και συμμετοχής των ατόμων με οπτική αναπηρία σε κοινωνικές, πολιτιστικές δράσεις.

Ενέργεια 5: Δράσεις ευαισθητοποίησης και εξοικείωσης με την αναπηρία.

Η Ενέργεια 5 αφορά, στην υλοποίηση βιωματικών δράσεων εξοικείωσης με την αναπηρία με στόχο την ευαισθητοποίηση και η εξοικείωσή του κοινού με την εικόνα της αναπηρίας. Οι δράσεις αφορούν στην κινητική αναπηρία, την αισθητηριακή αναπηρία και τον αυτισμό και οργανώνονται ήδη κάθε χρόνο τον μήνα Μάρτιο. Η δράση στοχεύει στην ενίσχυση των εκδηλώσεων αυτών και τον μήνα Οκτώβριο, ώστε να λαμβάνουν χώρα δύο (2) φορές τον χρόνο. Οι δράσεις εξοικείωσης υλοποιούνται σε συνεργασία με αρμόδιους φορείς, σε διασύνδεση με την ενέργεια των βιωματικών ομιλιών, προκειμένου να προωθείται η συμμετοχή και των μαθητών/-τριών.

ΔΡΑΣΗ 2: ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΟΠΤΙΚΗ ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΣΤΗ ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΗ

Σκοπός της Δράσης 2 είναι η διευκόλυνση της πρόσβασης των ατόμων με οπτική αναπηρία στη διασκέδαση. Την υλοποίηση της συγκεκριμένης Δράσης θα αναλάβει η Εταιρεία Ανάπτυξης και Τουριστικής Προβολής Αθηνών (ΕΑΤΑ). Μεταξύ της ΕΑΤΑ και του Δήμου Αθηναίων θα υπογραφεί Μνημόνιο Συνεργασίας και κατόπιν αυτού η ΕΑΤΑ θα υποβάλει Σχέδιο Υλοποίησης με Ίδια Μέσα.

Ενέργειες:

Ανάπτυξη συνεργασίας με το Τμήμα Καταστημάτων του Δήμου Αθηναίων, ώστε να δοθούν κίνητρα σε καφετέριες και εστιατόρια του δήμου Αθηναίων για να αποκτήσουν καταλόγους - μενού σε μορφή Braille. Στα συγκεκριμένα καταστήματα θα τοποθετείται ειδικό σήμα προσβασιμότητας και θα επιβραβεύονται με δημοσιότητα.

- Εκπαίδευση του προσωπικού των καταστημάτων σχετικά με την οπτική αναπηρία, τη συμπεριφορά απέναντι στα άτομα με προβλήματα όρασης καθώς και απέναντι στους σκύλους –οδηγούς τυφλών.
- Δημιουργία οδηγού/λίστας με τα προσβάσιμα καταστήματα στην Αθήνα.

ΔΡΑΣΗ 3: ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΚΙΝΗΤΙΚΗ ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΣΤΗ ΧΡΗΣΗ ΤΠΕ

Σκοπός της Δράσης 3 είναι η βελτίωση των δεξιοτήτων που σχετίζονται με την χρήση των ΤΠΕ των ατόμων με κινητική αναπηρία, προκειμένου να προωθηθεί η εργασιακή τους (επαν)ένταξη. Η Δράση περιλαμβάνει προγράμματα κατάρτισης με στόχο την

προώθηση της εργασιακής ένταξης των ατόμων με κινητική αναπηρία μέσα από την ενίσχυση δεξιοτήτων που σχετίζονται με τη χρήση των ΤΠΕ, την αξιοποίηση των Νέων Τεχνολογιών από χρήστες/-τριες με κινητική αναπηρία και την άρση του ψηφιακού αποκλεισμού τους. Η Δράση θα υλοποιηθεί από πιστοποιημένο και εξειδικευμένο στα θέματα φορέα κατάρτισης κατόπιν Πρόσκλησης Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος του Δήμου Αθηναίων.

Ενέργειες:

Εκπαίδευση ατόμων με κινητική αναπηρία στη χρήση ΤΠΕ

Στις περισσότερες περιπτώσεις, ατυχήματα (τροχαία, εργατικά ή άλλα) αποτελούν τη κύρια αιτία πρόκλησης κινητικής αναπηρίας για άτομα ηλικίας 18-40 ετών. Πρόκειται για ενεργό ανθρώπινο δυναμικό και αντιπροσωπεύουν ένα σημαντικό ανθρώπινο κεφάλαιο, τόσο σε παραγωγικό όσο και κοινωνικό επίπεδο, καθώς είτε ήταν εργαζόμενοι/-ες, ή επρόκειτο να μπουν στην αγορά εργασίας. Λαμβάνοντας υπόψη ότι οι περισσότεροι/-ες από τη συγκεκριμένη ηλικιακή ομάδα χρησιμοποιούν ως κύριο μέσο επικοινωνίας τον ηλεκτρονικό υπολογιστή, καθώς η μετακίνηση και η πρόσβασή τους στις υπηρεσίες είναι πολύ δύσκολη, κρίνεται σκόπιμη η βελτίωση δεξιοτήτων που σχετίζονται με την χρήση των ΤΠΕ, προκειμένου να προωθηθεί εργασιακή τους (επαν)ένταξη.

Με βάση τα παραπάνω, η συγκεκριμένη ενέργεια περιλαμβάνει τα ακόλουθα:

Διοργάνωση τριών (3) προγραμμάτων κατάρτισης ανά έτος με τη συμμετοχή δεκαπέντε (15) ατόμων με κινητική αναπηρία στο καθένα. Τα προγράμματα που θα υλοποιηθούν κατά τη διάρκεια του Έργου θα αφορούν σε κατάρτιση των ατόμων με κινητική αναπηρία στα εξής αντικείμενα: α) χρήση Η/Υ και β) επαγγελματική κατάρτιση με την αξιοποίηση ΤΠΕ (π.χ. κατασκευή ιστοσελίδας, τηλε-πωλήσεις κ.ά.).

ΔΡΑΣΗ 4: ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΟΠΤΙΚΗ ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΣΤΗ ΧΡΗΣΗ ΤΠΕ

Σκοπός της Δράσης 4 είναι η ενίσχυση των δεξιοτήτων που σχετίζονται με τη χρήση των ΤΠΕ των ατόμων με οπτική αναπηρία, άρση του ψηφιακού τους αποκλεισμού και αναβάθμιση της ποιότητας ζωής τους μέσα από δράσεις κατάρτισης. Η Δράση θα υλοποιηθεί από πιστοποιημένο και εξειδικευμένο στα θέματα φορέα κατάρτισης κατόπιν Πρόσκλησης Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος του δήμου Αθηναίων.

Με βάση πρόσφατα στοιχεία του δήμου Αθηναίων, περίπου 1000 άτομα αντιμετωπίζουν πρόβλημα οπτικής αναπηρίας και βρίσκονται σε κίνδυνο ψηφιακού αποκλεισμού, λόγω δυσκολιών πρόσβασης στις Νέες Τεχνολογίες. Ωστόσο, έχουν αναπτυχθεί υποστηρικτικές τεχνολογίες για άτομα με οπτική αναπηρία, οι οποίες αξιοποιούνται είτε για να προσαρμόσουν κοινές τεχνολογίες στα μέτρα των χρηστών/τριών με πρόβλημα όρασης, είτε για να αντικαταστήσουν πλήρως τα μέσα με τα οποία τα άτομα αυτά ολοκληρώνουν καθημερινές διαδικασίες.

Ενέργειες:

Διοργάνωση τριών (3) προγραμμάτων κατάρτισης ανά έτος με τη συμμετοχή δεκαπέντε (15) ατόμων με οπτική αναπηρία στο καθένα. Τα προγράμματα που θα υλοποιηθούν κατά τη διάρκεια του Έργου θα αφορούν σε εκπαίδευση ατόμων με οπτική αναπηρία στα εξής αντικείμενα:

- χρήση Η/Υ,
- χρήση κινητών τηλεφώνων, τάμπλετ, οθόνων αφής και
- εξοικείωση με απομακρυσμένη τεχνική υποστήριξη μέσω Team Viewer.

ΕΡΓΟ Β.2.2: ΔΡΑΣΕΙΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ & ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΕ ΘΕΜΑΤΑ ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ

Ενσωματώθηκε στο Έργο Β.2.1. Δράση 1 (Ενέργειες 3, 4 και 5).

ΕΡΓΟ Β.2.3.: ΕΡΓΑ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΓΙΑ ΑΜΕΑ ΣΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟ ΧΩΡΟ ΚΑΙ ΣΤΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΚΤΙΡΙΑ

Σύμφωνα με το Τεχνικό Πρόγραμμα του δήμου Αθηναίων αναφέρονται κατά τα έτη 2017 και 2018 ενέργειες δημιουργίας χώρων υγιεινής και προσβασιμότητας (ΑμεΑ) σε δημόσια κτίρια του δήμου. Με αφετηρία τα κτίρια στην Αγ. Κωνσταντίνου 14 και Μαιζώνος 45-47 έχουν ολοκληρωθεί οι ενέργειες δημιουργίας χώρων υγιεινής και προσβασιμότητας και έχει εξασφαλιστεί η πρόσβαση για ΑμεΑ στο Πολυδύναμο Δημοτικό Ιατρείο στα Πατήσια. Τα έργα προσβασιμότητας απαιτούν τη συνεργασία και την οργάνωση των απαιτούμενων ενεργειών από την Δ/ση Κτιριακής Υποδομής.

ΕΡΓΟ Β.2.4.: ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΓΙΑ ΤΑ ΑΜΕΑ

Το έργο ενσωματώθηκε στο μεγάλο έργο για τα ΑΜΕΑ (ΟΧΕ/ΕΣΠΑ) Β.2.1., Δράσεις 3 και 4.

Β.2.5. ΝΕΟ ΕΡΓΟ: ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΝΕΟΥ ΚΑΙΝΟΤΟΜΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «DISCOVERING HANDS»

Στις 29-30 Νοεμβρίου 2017 ο δήμος Αθηναίων διοργάνωσε την παρουσίαση προγραμμάτων Κοινωνικής Καινοτομίας στο Δημαρχικό Μέγαρο, στο πλαίσιο του προγράμματος Accelerating Change for Social Inclusion /ACSI, το οποίο υλοποιήθηκε από την Up Social, σε συνεργασία με τις πόλεις Αθήνα, Βαρκελώνη, Λισαβόνα, Ρότερνταμ και Στοκχόλμη, με το δίκτυο EUROCITIES και με την ευγενική υποστήριξη του Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος και του Ιδρύματος “la Caixa”.

Το Τμήμα Πολιτικών Ισότητας και Αντιμετώπισης Διακρίσεων συμμετείχε στο Workshop για τα Καινοτόμα Προγράμματα με θέμα «Discovering Hands». Το Πρόγραμμα αυτό παρουσιάστηκε από τον κ. Frank Hoffman και εφαρμόζεται στη Γερμανία.

Στόχος είναι η επαγγελματική κατάρτιση για τυφλές γυναίκες, αξιοποιώντας την αίσθηση της αφής και επιτρέποντάς τους να εργάζονται στον τομέα της πρωτοβάθμιας περίθαλψης, σύμφωνα με πιστοποιημένο πρόγραμμα σπουδών. Οι άνθρωποι με οπτική αναπηρία ή με προβλήματα όρασης έχουν μια διαφοροποιημένη και ευαίσθητη

αίσθηση αφής, που προκύπτει από την καθημερινή τους εξάσκηση στις δραστηριότητες της καθημερινότητά τους. Στόχος είναι η καταπολέμηση του καρκίνου του μαστού και η παροχή απασχόλησης στις τυφλές γυναίκες με αυτοσυντηρούμενη επιχειρησιακή προσέγγιση, δημιουργώντας έτσι μια κατάσταση επιτυχίας από την άποψη της υγείας και της οικονομίας.

Στο Πρόγραμμα Discovering Hands γυναίκες τυφλές ή με προβλήματα όρασης εκπαιδεύονται και εργάζονται στην ψηλάφηση μαστού για την πρόωμη ανίχνευση όγκων. Λαμβάνουν πτυχίο που περιλαμβάνει θεωρητικές και πρακτικές περιόδους πρακτικής άσκησης και τελειώνει με τα επαγγελματικά προσόντα. Οι γυναίκες υποστηρίζουν τους γιατρούς στις πρακτικές των γυναικολόγων και στα νοσοκομεία. Τα αποτελέσματα βοηθούν όχι μόνο στη βελτίωση της ανίχνευσης του πρώιμου καρκίνου του μαστού, αλλά και σε μια μοναδική ευκαιρία απασχόλησης για γυναίκες τυφλές και με προβλήματα όρασης παγκοσμίως.

Ενέργειες:

Το Τμήμα Πολιτικών Ισότητας και Αντιμετώπισης Διακρίσεων προκειμένου να διερευνήσει τη δυνατότητα μιας ευρύτερης συνεργασίας με αρμόδιους φορείς που δραστηριοποιούνται στο χώρο της οπτικής αναπηρίας και να εξεταστεί η πιθανότητα υλοποίησης ενός ανάλογου προγράμματος στην Αθήνα, οργάνωσε συνάντηση εργασίας στις 17/01/2018 στο Δημαρχιακό Μέγαρο.

Στη συνάντηση εργασίας έγινε παρουσίαση του προγράμματος Discovering Hands, βασισμένη στην παρουσίαση του κ. Frank Hoffmann. Συμμετείχαν οι εξής φορείς: Δ/ση Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Υγείας Δήμου Αθηναίων, Εθνική Ομοσπονδία Τυφλών, Πανελλήνιος Σύνδεσμος Τυφλών, Κέντρο Επαγγελματικής Αποκατάστασης Τυφλών, Φάρος Τυφλών, Δημοτικά Ιατρεία και Άλμα Ζωής.

Εν συνεχεία οργανώθηκε στις 12/02/2018 από την Εθνική Ομοσπονδία Τυφλών νέα συνάντηση εργασίας στο χώρο του Κ.Ε.Α.Τ., προκειμένου να διερευνηθεί το ενδιαφέρον για το συγκεκριμένο πρόγραμμα από τυφλές γυναίκες. Στη συνάντηση ενδιαφέρθηκαν 11 τυφλές γυναίκες.

Ακολούθησε συνεργασία των αρμόδιων φορέων με το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος προκειμένου να υποβληθεί αίτημα χρηματοδότησης. Όλοι οι συνεργαζόμενοι φορείς έχουν δείξει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για το Πρόγραμμα, ωστόσο συνεχίζεται η διερεύνηση της ομάδας στόχου, ώστε να αποσαφηνιστούν τυχόν απορίες που έχουν οι ίδιες οι ενδιαφερόμενες, με σκοπό να συμμετάσχουν άτομα ικανά και πλήρως συνειδητοποιημένα. Κατά συνέπεια αναμένεται η συνέχιση των διαδικασιών για την υλοποίηση του Προγράμματος. Το Τμήμα Πολιτικών Ισότητας και Αντιμετώπισης Διακρίσεων συνεχίζει τη συνεργασία με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς για την προώθηση της διαδικασίας υλοποίησης με δυνατότητα συντονισμού ενεργειών και διασύνδεσης για παροχή τεχνογνωσίας στο πλαίσιο της επαγγελματικής αποκατάστασης.

B.2.6. ΝΕΟ ΕΡΓΟ: «Δράσεις ψυχοκοινωνικής στήριξης και εργασιακής ένταξης ατόμων με αναπηρία»

Τον Δεκέμβριο του 2017 το Τμήμα Πολιτικών Ισότητας και Αντιμετώπισης Διακρίσεων του δήμου Αθηναίων συμμετείχε στο σχεδιασμό προγράμματος για την

αναπηρία για την κατάθεση αίτησης στο διακρατικό έργο «PPP-Gewe (Public and Private Partnership for a Generative Welfare), σε συνεργασία με την Alfa Mentor, με τίτλο προγράμματος «Δράσεις ψυχοκοινωνικής στήριξης και εργασιακής ένταξης ατόμων με αναπηρία». Αναμένεται η τελική έγκριση του έργου από την ΕΕ.

Βασικός στόχος είναι η επανένταξη των ψυχικά ασθενών στον κοινωνικό ιστό μέσω της παροχής υπηρεσιών ψυχοκοινωνικής στήριξης και εργασιακής επανένταξης. Απαραίτητη κρίνεται η ενίσχυση των υπαρχουσών συνεργειών μεταξύ της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και του ιδιωτικού τομέα, καθώς και η επίτευξη νέων. Ιδιαίτερη σημασία έχει η καλλιέργεια της κουλτούρας της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης που συνδέεται άμεσα με τις επιχειρήσεις που θα απασχολήσουν τους ψυχικά ασθενείς. Απώτερος στόχος είναι η διεύρυνση της δικτύωσης με τους φορείς που υποστηρίζουν τους ψυχικά ασθενείς στην Αθήνα, καθώς και η χάραξη μιας κοινής πορείας και προγραμματισμού.

Ενέργειες:

- -Ψυχοκοινωνική υποστήριξη ψυχικά ασθενών και μελών οικογενειών.
- -Ανάπτυξη και υποστήριξη δικτύου επιχειρήσεων του Δ.Α (κάτι σαν "είδος επιβράβευσης" από τον Δήμο) οι οποίες στηρίζουν την εργασιακή επανένταξη των ψυχικά ασθενών.
- -Δράσεις δικτύωσης και προώθησης συνεργασίας φορέων (π.χ. ΚΟΙΝΣΕΠ) που υποστηρίζουν την επαγγελματική επανένταξη ψυχικά ασθενών.
- -Εργασιακή συμβουλευτική και επανένταξη ψυχικά ασθενών.
- -Εκπαίδευση και συμβουλευτική στήριξη του προσωπικού των επιχειρήσεων-εργοδοτών.
- -Δράσεις ευαισθητοποίησης που θα στηρίζονται (και) σε παρεμβάσεις τέχνης στο δημόσιο χώρο και θα αφορούν την μείωση του στίγματος της ψυχικής ασθένειας.

Τα στάδια παρέμβασης που θα εφαρμοστούν στη συμβουλευτική των ψυχικά ασθενών βασίζονται στην ανάπτυξη της σχέσης εμπιστοσύνης, στη συλλογή πληροφοριών, στην εκτίμηση της κατάστασης, στην κυρίως παρέμβαση, και στην αξιολόγηση. Την εργασιακή συμβουλευτική, αναλαμβάνουν εξειδικευμένα στελέχη, με στόχο την ενδυνάμωση, την εκμάθηση τεχνικών για αναζήτηση εργασίας, την εκπαίδευση στη διαχείριση της πληροφόρησης για την αγορά εργασίας, την προετοιμασία για εργασιακή ένταξη και την εκπαίδευση για την διατήρηση της θέσης εργασίας

B3. ΕΞΑΡΤΗΜΕΝΑ ΑΤΟΜΑ

Πολιτικές – θεσμικό πλαίσιο

Η χρήση ουσιών παρουσιάζει ιδιαίτερη έξαρση τις τελευταίες δεκαετίες και σχετίζεται με την ύπαρξη νέων πηγών προσφοράς και νέων μορφών διακίνησης. Αποτελεί κοινωνικό πρόβλημα που συνοδεύεται από δυσμενείς υγειονομικές παρενέργειες (λοίμωξη HIV, ηπατίτιδα Β και C κλπ) και αυξημένη θνησιμότητα των χρηστών.

Η εκτίμηση του συνολικού αριθμού των λεγόμενων χρηστών υψηλού κινδύνου στη χώρα ήταν για το 2016 περίπου 17.000, εκ των οποίων σχεδόν οι μισοί εντοπίζονται στην ευρύτερη περιοχή του λεκανοπεδίου. Ποσοστό χρηστών μεγαλύτερο του 10% είναι έφηβοι και νέοι 15-24 ετών, ενώ ποσοστό λίγο μεγαλύτερο του 15% αφορά γυναίκες χρήστες.⁴⁰

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση είναι χαρακτηριστικό πως σχεδόν ένας στους τέσσερις ενήλικες (πάνω από 80 εκατομμύρια) έχει, σε κάποια στιγμή της ζωής του, κάνει χρήση παράνομης ουσίας⁴¹

Στην Ελλάδα η πρόληψη των ουσιοεξαρτήσεων υλοποιείται από 75 Κέντρα Πρόληψης των Εξαρτήσεων και Προαγωγής της Ψυχοκοινωνικής Υγείας, που αποτελούν συνεργασία του ΟΚΑΝΑ, της τοπικής αυτοδιοίκησης και τοπικών φορέων, από το Δίκτυο πρόληψης και έγκαιρης παρέμβασης του ΚΕΘΕΑ και από το «18 ΑΝΩ». Παρεμβάσεις επίσης γίνονται από το Υπουργείο Παιδείας και άλλους δημόσιους φορείς. Σε σχέση με την θεραπεία και με βάση την ως άνω έκθεση του ΕΚΤΕΠΝ, το 2015 λειτουργούσαν στην Ελλάδα 90 μονάδες που παρείχαν υπηρεσίες θεραπείας ή μείωσης της βλάβης και 44 συμβουλευτικά κέντρα.

Σε κεντρικό επίπεδο:

- Ολοκληρώθηκε και εγκρίθηκε το νομικό πλαίσιο που αφορά την καλλιέργεια και διάθεση προϊόντων φαρμακευτικής κάνναβης⁴²
- Η ελληνική πραγματικότητα δείχνει να προσανατολίζεται σε μεγαλύτερο βαθμό προς τον σχεδιασμό και υλοποίηση πολιτικών μείωσης της βλάβης
- Ολοκληρώθηκε και έχει τεθεί προς σχολιασμό από το Υπουργείο Υγείας ο Στρατηγικός σχεδιασμός για την Αντιμετώπιση των Εξαρτήσεων⁴³

Να σημειωθεί ότι η έννοια της εξάρτησης έχει πλέον διευθετηθεί και περιλαμβάνει πλέον πέρα από τις ουσίες, τον διαδικτυακό εθισμό, τα τυχερά παιχνίδια και την εξάρτηση των εφήβων και των νέων από video games.⁴⁴ Στο βαθμό που η επίλυση των προβλημάτων που αφορούν χρήση αποτελεί θεσμική αρμοδιότητα εξειδικευμένων φορέων, η εμπλοκή φορέων ΟΤΑ στο πεδίο δεν μπορεί παρά να είναι επικουρική και πάντοτε σε συνεργασία με τους θεσμικά υπεύθυνους εταίρους.

⁴⁰ <http://www.ektepn.gr/Documents/PDF/EE2016.pdf>

⁴¹ EMCDDA, Ευρωπαϊκή Έκθεση για τα Ναρκωτικά, τάσεις και εξελίξεις, 2015.

⁴² Ν. 4523/2018 (ΦΕΚ Α' 41)

⁴³ <http://www.moh.gov.gr/articles/ministry/grafeio-tyroy/articles/health/domes-kai-drasesis-gia-thn-yegeia/antimetwpish-eksarthsewn/politikh-gia-thn-antimetwpish-twn-eksarthsewn/5908-strathgikos-sxediasmos-toy-yπουργειoy-yegeias-ston-tomea-antimetwpishs-twn-eksarthsewn>

⁴⁴ <https://www.kethea.gr/>

Χώροι εποπτευόμενης χρήσης

Από τον Δήμαρχο τέθηκε επανειλημμένως σε δημόσια συζήτηση η ανάγκη δημιουργίας στο κέντρο της Αθήνας **χώρου ιατρικά εποπτευόμενης χρήσης ουσιών**. Η ανεπάρκεια του θεσμικού πλαισίου και η έλλειψη πολιτικής βούλησης από πλευράς Πολιτείας, δεν έχουν επιτρέψει ως τώρα την έναρξη λειτουργίας παρόμοιων δομών

Η Δ/ση συμμετείχε ενεργά στην υλοποίηση της πρωτοβουλίας του Δημάρχου για την **ενεργοποίηση επώνυμων Αθηναίων** στις γειτονιές, συμμετέχοντας παράλληλα στην εκδήλωση ανοιχτού διαλόγου από ομάδες πολιτών του Πεδίου του Άρεως (1/4/2018).

Να σημειωθεί τέλος η ειδική συνεδρίαση **του Δημοτικού Συμβουλίου στο Πεδίο του Άρεως**,⁴⁵ με μοναδικό θέμα συζήτησης τη δημόσια χρήση και διακίνηση ναρκωτικών ουσιών στην περιοχή

Ο Δήμος Αθηναίων προσδίδει ιδιαίτερη βαρύτητα στην πρόληψη της χρήσης και παράλληλα μεριμνά για τη φροντίδα των χρηστών και την ένταξή τους σε θεραπευτικά προγράμματα με σκοπό την κοινωνική τους επανένταξη. Τα προγράμματα και οι δράσεις του Δήμου αφορούν τα εξής:

- Προγράμματα πρόληψης για μαθητές δημοτικών, γυμνασίων, λυκείων, γονείς και εκπαιδευτικούς
- Προγράμματα ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης των τοπικών κοινοτήτων
- Πρόγραμμα συμβουλευτικής σε άτομα και οικογένειες για θέματα ουσιοεξάρτησης αλλά και συμπεριφοράς, σχέσεων, επικοινωνίας, διαχείρισης προβλημάτων κ.α.
- Προγράμματα πρόληψης – αγωγής υγείας σε χώρους εργασίας
- Εργαστήρια δημιουργικής απασχόλησης για ομάδες νέων και εφήβων
- Εκπαίδευση επαγγελματιών υγείας, κοινωνικών και ανθρωπιστικών σπουδών. Πρόγραμμα εργασίας στον δρόμο (street work)
- Συνεργασία με ειδικούς φορείς (ΟΚΑΝΑ, 18 ΑΝΩ, ΚΕΘΕΑ) και με φορείς που αναπτύσσουν παράλληλες δράσεις (Κέντρο Διαπολιτισμικής Ψυχιατρικής και Περίθαλψης, Πάντειο Πανεπιστήμιο, Πανεπιστήμιο Πειραιά, ΟΠΑΝΔΑ, Δήμος Αθηναίων – Συμβουλευτικός Σταθμός για την οικογένεια και το παιδί, Κέντρο Κακοποιημένων Γυναικών, Αιγινήτειο Θεραπευτικό πρόγραμμα «Αθηνά», ΕΚΤΕΠΝ, ΚΕΕΛΠΝΟ, Κέντρα Πρόληψης σε όλη την Ελλάδα).
- Συμμετοχή στην επιτροπή του Υπουργείου Υγείας για την αντιμετώπιση του HIV στους χρήστες ενδοφλέβιων ουσιών, με τη δημιουργία κατευθυντήριων οδηγιών για την παραπομπή και διασύνδεση των χρηστών σε διάφορες υπηρεσίες (για το Δήμο υπηρεσίες σίτισης, φιλοξενίας, δράσεις δρόμου).
- Συμμετοχή στο Δίκτυο για τις Εξαρτημένες Γυναίκες, Μητέρες και τα παιδιά τους, με στόχο την υποστήριξη των ουσιοεξαρτώμενων γυναικών και των παιδιών τους. Στο δίκτυο συμμετέχουν ΚΕΘΕΑ, ΟΚΑΝΑ, 18άνω, Εισαγγελία, Νοσοκομεία.

Δράσεις πρόληψης αναπτύσσει το **Κέντρο Πρόληψης των Εξαρτήσεων και Προαγωγής της Ψυχοκοινωνικής Υγείας «ΑΘΗΝΑ ΥΓΕΙΑ»** το οποίο αποτελεί κεντρικό φορέα άσκησης πολιτικής στον τομέα των εξαρτήσεων. Ιδρύθηκε το 1998 ως αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία, μέλη της οποίας είναι ο Δήμος, ο Ιατρικός

⁴⁵ <http://www.cityofathens.gr/node/31865>

Σύλλογος Αθηνών, ο Οδοντιατρικός Σύλλογος Αττικής, ο Δικηγορικός Σύλλογος Αθηνών και το Ελληνικό Κέντρο Διαπολιτισμικής Ψυχιατρικής & Περίθαλψης. Χρηματοδοτείται από το Υπουργείο Υγείας και την Κ.Ε.Δ.Ε. και εποπτεύεται επιστημονικά από τον ΟΚΑΝΑ. Στελεχώνεται από ομάδα επιστημόνων ειδικευμένων σε θέματα πρόληψης των εξαρτήσεων, στην υλοποίηση προγραμμάτων αγωγής υγείας και στην παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών. Απευθύνεται σε όλους τους πολίτες και οι υπηρεσίες του είναι δωρεάν. Σήμερα λειτουργούν 7 παραρτήματα, ένα ανά δημοτική κοινότητα.

Συμπληρωματικά, η **Διεύθυνση Κοινωνικής Αλληλεγγύης** σχεδιάζει και υλοποιεί έργα και δράσεις με επίκεντρο τις εξαρτήσεις σε συνδυασμό, κατά περίπτωση, με την αστεγία δρόμου, δεδομένου ότι το 50% των αστέγων της πόλης αντιμετωπίζει προβλήματα εξάρτησης σε ουσίες.

Προτεραιότητες - Έργα

Οι βασικές δημοτικές προτεραιότητες και στόχοι αναλύονται ως εξής:

- 1) **Άμεσες θεραπευτικές δράσεις:** Οι δράσεις αυτές αφορούν προγράμματα υποκατάστατων, κλινικών αποτοξίνωσης, κινητών μονάδων βοήθειας κλπ. Πρέπει να υπάρχει σεβασμός στον χρήστη και να δοθεί μέριμνα για θέματα στέγης, διατροφής, εκπαίδευσης
- 2) **Αντιμετώπιση υγειονομικής φύσεως προβλημάτων:** Σημαντικό ρόλο διαδραματίζει η διασφάλιση συνεχούς κάλυψης αναγκών υγείας. Το άτομο που είναι ή υπήρξε χρήστης ουσιών είναι ευάλωτο σε ασθένειες και χρήζει προληπτικών ιατρικών ενεργειών σε μεγαλύτερο βαθμό, τουλάχιστον μέχρι να επανακτήσει την πρότερη φυσική του κατάσταση. Η πρόληψη και έγκαιρη αντιμετώπιση νοσογόνων καταστάσεων επιτρέπει την άμεση, αποτελεσματική και οικονομική εύρεση λύσεων
- 3) **Ευρύτερες προληπτικές ενέργειες:** Η καταπολέμηση των εξαρτήσεων επιβάλλει ενέργειες, ατομικές και κοινωνικές, που να στοχεύουν στις αιτίες ώθησης στις εξαρτησιογόνες ουσίες. Δεν είναι αποκλειστικά και μόνο το άτομο υπεύθυνο για την εξάρτησή του. Ευρύτερες κοινωνικές συνθήκες και αποκλεισμοί ή ψυχολογικές δυσχέρειες συμβάλλουν και οδηγούν κάποια άτομα στην αναζήτηση διεξόδων μέσα από τη χρήση ουσιών. Η κοινωνική ευθύνη επιτάσσει τη βελτίωση των κοινωνικών συνθηκών και τη δημιουργία δομών έγκαιρης παρέμβασης. Σε δεύτερο επίπεδο η μείωση της ζήτησης ουσιών μπορεί να επιτευχθεί μέσω προγραμμάτων θεραπείας
- 4) **Αναγκαιότητα κοινωνικής επανένταξης:** Η ενδεδειγμένη αντιμετώπιση είναι η προσπάθεια να επανενταχθεί το άτομο στο κοινωνικό σύνολο, χωρίς να συνοδεύεται από διαφορετική αντιμετώπιση λόγω προηγούμενων επιλογών του. Η προσπάθεια αυτή μπορεί να υποβοηθηθεί από την εκμάθηση δεξιοτήτων χρήσιμων και απαραίτητων για την εργασιακή του ένταξη
- 5) **Ενημέρωση – ευαισθητοποίηση:** Αναγκαία κρίνεται η ενημέρωση του πληθυσμού για θέματα ναρκωτικών και εξαρτήσεων, έτσι ώστε να μην δαιμονοποιούνται οι χρήστες και να μην υπάρχει υπέρμετρος φόβος ή πανικός. Η διοργάνωση ημερίδων και η ενημέρωση των μαθητών στα σχολεία από ανθρώπους που ασχολούνται με το θέμα, μπορεί να αποδειχθεί επωφελής. Οι δράσεις αυτές συμβάλλουν στην απόκτηση γνώσης για τις επιβλαβείς συνέπειες των ναρκωτικών και δίνουν κατευθυντήριες και ασφαλείς ενέργειες αντίδρασης, σε περιπτώσεις που γίνουν αντιληπτοί χρήστες ή διακινητές ναρκωτικών.
- 6) **Άρση στιγματισμού και κοινωνικής περιθωριοποίησης:** Η κοινωνική αντιμετώπιση των χρηστών είναι ως επί το πλείστον στιγματιστική.

Αντιμετωπίζονται ως άτομα που ασκούν διαβρωτική επίδραση και διαφθείρουν την υπόλοιπη κοινωνία. Ο στιγματισμός και η περιθωριοποίηση συμβάλλουν στην αποποίηση των κοινωνικών ευθυνών και στην επίρριψη ευθυνών αποκλειστικά και μόνο στο άτομο και στις επιλογές του. Η ενημέρωση μπορεί να συμβάλλει στο να αρθεί ο στιγματισμός

- 7) **Μείωση της παραβατικής ή εγκληματικής συμπεριφοράς:** Η αναζήτηση οικονομικών πόρων για την αγορά ουσιών ωθεί τα άτομα σε συμπεριφορές επιζήμιες, κοινωνικά και ατομικά. Τα άτομα αυτά, αδυνατώντας να δράσουν με ελεύθερη βούληση, ωθούνται σε πολλές περιπτώσεις στην πορνεία, κλοπές, ληστείες και σε κάποιες περιπτώσεις στην άσκηση βίας. Η αντιμετώπιση του προβλήματος της χρήσης ουσιών μπορεί να συμβάλλει στη μείωση των συμπεριφορών αυτών και στη μείωση του φόβου του εγκλήματος

ΕΡΓΟ Β.3.1. Συνεργασία με φορείς πρόληψης και αντιμετώπισης των εξαρτήσεων

Στόχος

- Ενίσχυση του έργου των φορέων απεξάρτησης μέσω της δημιουργίας δομών για την αντιμετώπιση της αστεγίας, του κοινωνικού αποκλεισμού, των εμποδίων προσβασιμότητας σε υπηρεσίες υγείας και κοινωνικές υπηρεσίες, της αδυναμίας για ασφαλή σωματική αποτοξίνωση
- Ευαισθητοποίηση του κοινού πάνω στο θέμα των εξαρτήσεων, αντιμετώπιση της εξάπλωσης των μεταδιδόμενων νοσημάτων στους χρήστες ενδοφλέβιων ουσιών.

Στο πλαίσιο του Έργου – και πέραν των συνεργασιών που έχουν αναφερθεί:

- Αποφασίστηκε και προγραμματίστηκε σειρά θεσμικών ενεργειών με τη συνεργασία Δήμου και μικτής διακομματικής επιτροπής, με στόχο την υλοποίηση επιτυχημένων και γρήγορων παρεμβάσεων στο κέντρο της πόλης⁴⁶
- Συγκροτήθηκε και δρα πρωτοβουλία για τη δημόσια χρήση και διακίνηση ναρκωτικών ουσιών στην Αθήνα,⁴⁷ με τη συμμετοχή φορέων και προσωπικοτήτων
- Ξεκίνησε στις 29/10/2018, μετά από μακρόχρονο σχεδιασμό και προετοιμασία, το έργο με τίτλο «**ΔΙΚΤΥΟ ΑΜΕΣΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΓΙΑ ΧΡΗΣΤΕΣ ΟΥΣΙΩΝ**», το οποίο υλοποιείται μέσα από προγραμματική σύμβαση του Δήμου Αθηναίων με την Περιφέρεια Αττικής (κεντρικός τομέας), το ΚΕΘΕΑ και τον ΟΚΑΝΑ. Περιοχές παρέμβασης του Δικτύου είναι το Πεδίο Άρεως, οι περιοχές περίξ της οδού Πανεπιστημίου (Βιβλιοθήκη, Πνευματικό Κέντρο Δήμου Αθηναίων, Προπύλαια) καθώς επίσης και σημεία που πιθανόν θα προκύψουν από μετακινήσεις της ομάδας – στόχου στα όρια του Δήμου Αθηναίων.

Το έργο έχει στόχο τη προάσπιση της ατομικής και δημόσιας υγείας στη βάση της προσέγγισης της μείωσης της βλάβης (*harm reduction*) καθώς και την αύξηση της αποτελεσματικότητας των παρεμβάσεων που στοχεύουν στην κάλυψη των κοινωνικών αναγκών του συγκεκριμένου πληθυσμού, μέσω της οριζόντιας σύνδεσης των συμβαλλομένων φορέων. Ρόλος του Δήμου Αθηναίων είναι η δημιουργία Δικτύου στις Κοινωνικές Υπηρεσίες, με ορισμένο και εκπαιδευμένο για το προφίλ και τις ανάγκες των χρηστών στέλεχος, το οποίο είναι επιφορτισμένο με την εξυπηρέτηση εξαρτημένων ατόμων. Ο Δήμος Αθηναίων με

⁴⁶ <http://www.cityofathens.gr/node/30171>

⁴⁷ <http://www.cityofathens.gr/node/31221>

αυτό τον τρόπο, διευκολύνει την πρόσβαση των εξαρτημένων στις κοινωνικές υπηρεσίες

ΕΡΓΟ Β.3.2. Κοινωνική Υπηρεσία μιας στάσης για εξαρτημένα άτομα

Στόχος: Αντιμετώπιση των εμποδίων πρόσβασης εξαρτημένων ατόμων σε κοινωνικές υπηρεσίες

Αντικείμενο: Λειτουργία κοινωνικής υπηρεσίας μιας στάσης για εξαρτημένα άτομα, όπου θα παρέχεται:

- Άμεση βοήθεια
- Ενημέρωση για τις υπάρχουσες δομές και υπηρεσίες εντός και εκτός Δήμου
- Παραπομπή όταν κρίνεται αναγκαίο
- Παροχή συνοδευτικών υπηρεσιών

Το υπηρεσία παρέχεται από το Πολυδύναμο Δημοτικό Ιατρείο Πατησίων ενώ παρόμοια υπηρεσία περιλαμβάνεται στο έργο του ΟΚΑΝΑ «Ίδρυση και Λειτουργία Δομών Αστεγών του ΟΚΑΝΑ στο Δήμο Αθηναίων», για το οποίο έχει συναφθεί Συμφωνητικό Συνεργασίας με ομόφωνη απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου,

ΕΡΓΟ Β.3.3. Ξενώνας ενηλίκων εξαρτημένων γυναικών

Στόχος

- Κάλυψη βασικών αναγκών (στέγη, τροφή, ατομική φροντίδα)
- Ιατρική περίθαλψη
- Ψυχοκοινωνική υποστήριξη

Αντικείμενο: Λειτουργία ξενώνα βραχείας φιλοξενίας για ενήλικες εξαρτημένες γυναίκες, έγκυες και μητέρες.

Το Έργο σχεδιάστηκε στο πλαίσιο σχετικής πρόσκλησης του ΠΕΠ Αττικής,⁴⁸ ως μέρος μιας ευρύτερης συνεργασίας φορέων καθώς και αξιοποίησης ήδη υπάρχουσας υποδομής. Στο πλαίσιο του σχεδιασμού αυτού, προβλεπόταν η διαμόρφωση ενός ορόφου στο κέντρο της Αθήνας σε ξενώνα βραχείας φιλοξενίας 12 εξαρτημένων γυναικών, καθώς αυτός ήταν ο αριθμός που είχαν καταγράψει οι θεσμικά αρμόδιοι φορείς. Δυστυχώς, δίχως ο Δήμος Αθηναίων να φέρει ευθύνη και ενώ είχαν υπογραφεί τα σχετικά συμφωνητικά συνεργασίας, ο σχεδιασμός αυτός δεν αποτυπώθηκε σε συγκροτημένη πρόταση προς υποβολή.

Παράλληλα, γίνονται ενέργειες για την αξιοποίηση χρηματικού ποσού που προέκυψε από έρανο (2003), για την δημιουργία ξενώνα βραχείας φιλοξενίας για ενήλικες εξαρτημένες γυναίκες αναπαραγωγικής ηλικίας, μητέρες και έγκυες. Έχει σχεδόν ολοκληρωθεί ο σχεδιασμός λειτουργίας της Δομής, σε συνεργασία με το Δίκτυο Εξαρτημένων Γυναικών και των Παιδιών τους.

Στο πλαίσιο αυτό, στελέχη της Διεύθυνσης συμμετείχαν τόσο στην ομάδα εργασίας

⁴⁸ <http://www.pepattikis.gr/all/prosklisi-att028-gia-tin-yповoli-protaseon-sto-pep-attiki-2014-2020-axonas-protereotitas-09-me-titlo-domes-astegon-att028/>

για τον σχεδιασμό όσο και στην ομάδα εργασίας για τη δημιουργία Πρωτοκόλλων Χειρισμού των γονέων που συνεργάζονται με τις υπηρεσίες του Δικτύου, με στόχο την εξασφάλιση των νεογνών και την δημιουργία υποστηρικτικού πλαισίου για τους γονείς

ΕΡΓΟ Β.3.4:Κέντρο αποτοξίνωσης και κοινωνικής ένταξης εξαρτημένων ατόμων

Ο αρχικός προγραμματισμός για δημιουργία κέντρου DETOX σε χώρο κοντά στο Νοσοκομείο Σωτηρία δεν προχώρησε λόγω έλλειψης χρηματοδότησης και περιορισμένης αρμοδιότητας του δήμου Αθηναίων στον τομέα αυτό.

ΕΡΓΟ Β.3.5:Δομές Κοινωνικής φροντίδας άστεγων χρηστών ναρκωτικών ουσιών-Υπνωτήριο

Στόχος:

- Παροχή κοινωνικής φροντίδας για την κάλυψη βασικών αναγκών που αντιμετωπίζουν οι άστεγοι χρήστες ναρκωτικών ουσιών

Αντικείμενο:

- Λειτουργία (α) Κέντρου Ημέρας και (β) Ξενώνα βραχείας φιλοξενίας τα οποία θα παρέχουν στέγη, τροφή, ατομική υγιεινή, σωματική αποτοξίνωση, ψυχοκοινωνική υποστήριξη, δημιουργική απασχόληση, κατάρτιση
- Λειτουργία Υπνωτηρίου, όπου θα παρέχεται στέγη, τροφή, ατομική υγιεινή βασική ιατρική βοήθεια και ψυχοκοινωνική υποστήριξη
- Λειτουργία Κέντρου Ημέρας με στόχο: (α) τη χορήγηση υποκατάστατων με πρόγραμμα χαμηλής οδού (β) λειτουργία Κοινωνικής Υπηρεσίας για την πρώτη διασύνδεση των εξαρτημένων (γ) λειτουργία προστατευμένου χώρου χαλάρωσης (ολιγόωρη διαμονή) (δ) υπνωτήριο για επείγουσες καταστάσεις (έντονα καιρικά φαινόμενα, περιστατικά από την ομάδα street work για πρώτη φροντίδα)

Στον αρχικό του σχεδιασμό, το Έργο προβλεπόταν να λειτουργήσει σε χώρο ιδιοκτησίας του Δήμου Αθηναίων, ως μέρος γενικότερου σχεδιασμού και δημιουργίας **Πρότυπου Κέντρου Αστέγων (Υπνωτήριο & Κέντρο Ημέρας)** για αστέγους, συμπεριλαμβανομένων και χρηστών ουσιών. Το Έργο επρόκειτο να υλοποιηθεί με τη συνεργασία όλων των θεσμικά αρμόδιων φορέων, αξιοποιώντας παράλληλα την τεχνογνωσία ολλανδικών φορέων (Δήμος Άμστερνταμ, Γιατροί του Κόσμου Ολλανδίας, Rainbow και Salvation Army).

Ο αρχικός αυτός σχεδιασμός κρίθηκε σκόπιμο να μην προχωρήσει λόγω ακατάλληλης θέσης (απομακρυσμένος από το κέντρο της πόλης) και έλλειψης χρηματοδότησης. Παράλληλα, το Υπουργείο Υγείας μετά από σειρά παρεμβάσεων του Δήμου Αθηναίων, προγραμματίσει και εξήγγειλε πρόσφατα τη δημιουργία και λειτουργία τόσο μιας δομής αποτοξίνωσης όσο και ενός ξενώνα και κέντρου ημέρας για άστεγους τοξικοεξαρτώμενους⁴⁹ στο κέντρο της Αθήνας.

⁴⁹ <http://healthmag.gr/post/12124/programma-6-5-ekat-eyrw-gia-dhmosies-domes-perithalpshts-xrhstwn-narkwtikwn>

Στόχος: Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της κοινότητας στο θέμα των εξαρτήσεων.

Αντικείμενο

- Σχεδιασμός παρεμβάσεων στην κοινότητα για το θέμα των εξαρτήσεων
- Συνεργασία και δικτύωση με φορείς απεξάρτησης στο πλαίσιο υλοποίησης τοπικών προγραμμάτων ευαισθητοποίησης
- Οργάνωση δράσεων δημοσιότητας με στόχο την ενημέρωση πάνω στο θέμα των εξαρτήσεων
- Οργάνωση θεωρητικών και βιωματικών προγραμμάτων επιμόρφωσης για τους εργαζόμενους του Δήμου.

Η Δ/ση Κοινωνικής Αλληλεγγύης εξ αρχής έθεσε ως προτεραιότητα την ανάπτυξη δικτύωσης και συνεργασιών με φορείς της ευρύτερης κοινότητας. Τα περισσότερα από τα Έργα που αναλύονται στην ενότητα αυτή, προέκυψαν ακριβώς ως αποτελέσματα αυτών των συνεργασιών. Πέραν επίσης των δράσεων του «**Αθηνά-Υγεία**», πραγματοποιήθηκε σειρά από ενημερωτικές εκδηλώσεις, οι σημαντικότερες από τις οποίες παρατίθενται παρακάτω:

- Εισήγηση στο Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Αθηναίων με θέμα «Η αντιμετώπιση των εξαρτήσεων» (24/06/2015).
- Δράση ευαισθητοποίησης του κοινού σε συνεργασία με τις Δημοτικές Κοινότητες και συναυλία στην Πλ.Κλαυθμώνος σε συνεργασία με το θεραπευτικό πρόγραμμα ΚΕΘΕΑ ΔΙΑΒΑΣΗ (26/06/2015)
- Ημερίδα στο Πνευματικό Κέντρο του Δ. Αθηναίων με θέμα: «Πολίτες με προβλήματα χρήσης ουσιών». Η ημερίδα είχε ως στόχο την ευαισθητοποίηση του κοινού για την αντιμετώπιση των εξαρτήσεων και σε αυτήν συμμετείχαν εξειδικευμένα στελέχη φορέων απεξάρτησης, στελέχη του Δήμου, επαγγελματίες από τον χώρο των υπηρεσιών υγείας, πρώην εξαρτημένα άτομα καθώς και γονείς απεξαρτημένων (13/04/2016)

Το 2017 υλοποιήθηκαν όπως έχει αναφερθεί δύο ημερίδες (24/5/2017 και 8/12/2017) με αντικείμενο την αστεγία δρόμου και την εξάρτηση στη χρήση ουσιών, με συμμετοχή του συνόλου των φορέων της πόλης (ΜΚΟ καθώς και δημόσιοι εποπτευόμενοι φορείς), οι οποίοι δραστηριοποιούνται στο πεδίο. Στη συνέχεια της δεύτερης ημερίδας (Δεκέμβριος 2017), ο Δήμος Αθηναίων οργάνωσε και υλοποίησε την πρώτη **πilotική καταγραφή αστέγων του Ιστορικού Κέντρου της πόλης** (βλ.κεφάλαιο Δ6).

Σε συνέχεια της παραπάνω πρωτοβουλίας και με τη συμμετοχή των φορέων που αναφέρθηκαν, σχηματίστηκε και λειτούργησε καθόλη τη διάρκεια του 2018 ομάδα εργασίας για τη χρήση ουσιών στη πόλη της Αθήνας, η οποία συναντιόταν τακτικά σε δεκαπενθήμερη βάση.

B4. ΕΜΦΥΛΕΣ ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ

Πολιτικές – Θεσμικό πλαίσιο

Τις τελευταίες δεκαετίες οι ευρωπαϊκές πολιτικές θέτουν σε προτεραιότητα την προώθηση της ισότητας των φύλων και προτάσσουν την αναγκαιότητα ένταξης της διάστασης του φύλου στο σύνολο των δραστηριοτήτων και δράσεων που σχεδιάζονται και υλοποιούνται σε όλα τα επίπεδα πολιτικής (gender mainstreaming).

Οι πολιτικές για την ισότητα των φύλων έχουν ως στόχο:

- την προώθηση της ισότητας ανδρών και γυναικών σε όλους τους τομείς της κοινωνίας, την αγορά εργασίας, την οικογένεια, την πολιτική κλπ.
- την προάσπιση των εργασιακών, κοινωνικών και πολιτικών δικαιωμάτων των γυναικών, ιδιαίτερα των αδύναμων οικονομικά και κοινωνικά
- την πρόληψη και καταπολέμηση της έμφυλης βίας σε όλες τις μορφές (συζυγική/ συντροφική βία, σεξουαλική παρενόχληση, παράνομη διακίνηση γυναικών με στόχο τη σεξουαλική εκμετάλλευση κλπ)
- την προώθηση της ισόρροπης συμμετοχής των γυναικών στα κέντρα λήψης των οικονομικών και πολιτικών αποφάσεων

Η εφαρμογή των πολιτικών της ισότητας των φύλων επιτυγχάνει:

- την προώθηση της κοινωνικής συνοχής ανάμεσα στις δύο κατηγορίες του πληθυσμού
- την αξιοποίηση του συνόλου του ανθρώπινου δυναμικού
- την προώθηση της δημοκρατίας και της καλής διακυβέρνησης
- την προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων
- τη βελτίωση της καθημερινής ζωής

Η ισότητα των φύλων πρέπει να υπηρετείται από όλες τις δημόσιες πολιτικές, γιατί οι πολίτες/δημότες, άνδρες και γυναίκες ζουν σε μια κοινωνία που έχει έντονα χαρακτηριστικά έμφυλης διάστασης και οι σχέσεις των φύλων δεν περιορίζονται μόνο στην οικογένεια, αλλά είναι καθοριστικές για την παραγωγή, την απασχόληση, την ανάπτυξη, την πολιτική ζωή, την ενημέρωση, την ψυχαγωγία, την τέχνη.

Δυστυχώς όλα τα στατιστικά στοιχεία αποκαλύπτουν μια κοινωνία στην οποία γίνονται διακρίσεις και άνισοι καταμερισμοί λόγω φύλου, υπάρχουν διαφορές ανδρών και γυναικών στην αμοιβή για ίση εργασία, διαφορές στη συμμετοχή στην αγορά εργασίας, στα κέντρα αποφάσεων, στη φροντίδα της οικογένειας.

Σε εθνικό επίπεδο:

- Ενσωματώθηκε στη νομοθεσία η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της Βίας κατά των γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας.⁵⁰

⁵⁰ Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης. Κυρώθηκε με το Ν. 4351/2018 (ΦΕΚ Α' 62), τέθηκε σε ισχύ από 01.10.2018

- Δόθηκε η δυνατότητα εγγραφής στο Μητρώο Ανέργων του ΟΑΕΔ γυναικών θυμάτων βίας που φιλοξενούνται σε ξενώνες,⁵¹ ύστερα από μεσολάβηση του Συνηγόρου του Πολίτη στον οποίο προσέφυγε η Δ/ση Κοινωνικής Αλληλεγγύης Δήμου Αθηναίων.
- Συνεχίστηκε η χρηματοδότηση της λειτουργίας των Συμβουλευτικών Κέντρων και των Ξενώνων φιλοξενίας γυναικών θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας, επεκτάθηκαν οι υπηρεσίες και στον τομέα της επαγγελματικής συμβουλευτικής, ενώ δημιουργήθηκαν πρόσθετες δομές.

Σε επίπεδο τοπικής αυτοδιοίκησης:

Η προώθηση της ένταξης της διάστασης του φύλου αποτελεί βασικό στόχο και ολοκληρωμένη στρατηγική για την ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών για το σύνολο των περιφερειακών και τοπικών πολιτικών (gender mainstreaming). Με το Πρόγραμμα «Καλλικράτης» (Ν. 3852/10) οι Δήμοι ανέλαβαν την άσκηση πολλών αρμοδιοτήτων στους τομείς της φροντίδας, της πρόληψης και καταπολέμησης της βίας, των κοινωνικών υπηρεσιών και της πρόνοιας.

Η ένταξη της διάστασης του φύλου (gender mainstreaming) στις πολιτικές των Δήμων και των Περιφερειών αποσκοπεί στη χάραξη, εφαρμογή και αξιολόγηση πολιτικών ισότητας, έτσι ώστε γυναίκες και άνδρες να επωφελούνται ισότιμα από όλες τις πολιτικές και δράσεις σε όλα τα επίπεδα και στάδια της οικονομικής, κοινωνικής και πολιτικής ζωής.

Στις Περιφέρειες δημιουργήθηκαν Περιφερειακές Επιτροπές Ισότητας των Φύλων με στόχο τη ένταξη της ισότητας των φύλων στον αναπτυξιακό προγραμματισμό της Περιφέρειας και την υλοποίηση εξειδικευμένων προγραμμάτων για τις γυναίκες.

Στους Δήμους οι πολιτικές ισότητας των Φύλων αποτελούν ρητή αρμοδιότητα με τη δημιουργία υπηρεσιακών μονάδων με αντικείμενο την Κοινωνική Πολιτική και την Πολιτική Ισότητας των Φύλων.

Παράλληλα, το Συμβούλιο των Δήμων και Περιφερειών της Ευρώπης (CEMR) αναγνωρίζοντας τον καθοριστικό ρόλο των Τοπικών και Περιφερειακών Αρχών στην προώθηση της ισότητας των φύλων, κατάρτισε την «**Ευρωπαϊκή Χάρτα για την Ισότητα των Φύλων στις Τοπικές Κοινωνίες**», ώστε αυτές να αναλάβουν δημόσια δέσμευση υπέρ της αρχής της ισότητας των φύλων και να εφαρμόσουν πολιτικές που να την προωθούν. Η Χάρτα αποτελεί πλαίσιο – δράσης στις περισσότερες ευρωπαϊκές πόλεις και περιφέρειες.

Στο επίπεδο του δήμου Αθηναίων

Η ισχύουσα ποσόστωση στα ψηφοδέλτια όπως επίσης και η πολιτική βούληση των περισσότερων δημοτικών παρατάξεων οδήγησε σε μεγάλη αύξηση των γυναικών στα κέντρα λήψης των αποφάσεων στις εκλογές του 2014. Συγκεκριμένα σήμερα

- ανάμεσα στους 49 δημοτικούς συμβούλους συμμετέχουν 20 γυναίκες (**40,8%**).
- στην θέση των 10 Αντιδημάρχων έχουν οριστεί 6 γυναίκες (**60%**).
- στους 27 συμβούλους της πλειοψηφίας («Δικαίωμα στην Πόλη») συμμετέχουν 16 γυναίκες (**59,2**)

⁵¹ <http://www.oaed.gr/documents/10195/1214556/DELTI0+TYPOY+28022018.pdf/51b05cec-f574-47f1-8165-62a9200e37d7b>

- στα επτά Κοινοτικά Συμβούλια στους 101 κοινοτικούς συμβούλους οι 62 είναι γυναίκες (**61%**)
- στους επτά Προέδρους των Κοινοτικών Συμβουλίων, 5 είναι γυναίκες (**71,4%**)

Για την ένταξη της διάστασης του φύλου στις πολιτικές του Δήμου με βάση την Ευρωπαϊκή Χάρτα για την Ισότητα των Φύλων και τον οδηγό εφαρμογής της και σε συμφωνία με το θεσμικό πλαίσιο (Πρόγραμμα «Καλλικράτης», Ν. 3852/10, άρθρο 70) συγκροτήθηκε από το Δημοτικό Συμβούλιο το 2014 **Επιτροπή Ισότητας των Φύλων**. Στην Επιτροπή αυτή συμμετέχουν αιρετοί/ές, εμπειρογνώμονες σε θέματα ένταξης της διάστασης του φύλου στις τοπικές πολιτικές, καθώς και εκπρόσωποι γυναικείων οργανώσεων.

Δραστηριότητες – απολογισμός

Το τμήμα Πολιτικών Ισότητας & Αντιμετώπισης Διακρίσεων

Στόχος του τμήματος όσον αφορά την ισότητα των φύλων αποτελεί η ανάπτυξη των δημοτικών πολιτικών και προγραμμάτων με την οπτική του φύλου. Έχει διπλό ρόλο:

- συμβουλευτικό, προς όλους/ες τους/τις κατοίκους του Δήμου, με έμφαση στις γυναίκες, και
- συντονιστικό προς το εσωτερικό του Δήμου (υπηρεσίες και δομές) με στόχο την ένταξη της διάστασης του φύλου στις τοπικές πολιτικές (gender mainstreaming).

Το Τμήμα σχεδιάζει, εισηγείται και μεριμνά για την εφαρμογή προγραμμάτων και μέτρων που στοχεύουν στην ισότητα γυναικών και ανδρών σε όλους τους τομείς.

Στο πλαίσιο αυτό, δραστηριοποιείται για τη λήψη μέτρων σχετικών με την πρόληψη και καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και των παιδιών, την ανάπτυξη δράσεων για την καταπολέμηση των κοινωνικών στερεοτύπων με βάση το φύλο, την ανάπτυξη ειδικών προγραμμάτων αναφορικά με κοινωνικά ευπαθείς ομάδες και ιδιαίτερα για γυναίκες που υφίστανται πολλαπλές διακρίσεις, την ανάπτυξη δράσεων για την αύξηση της συμμετοχής των γυναικών στην απασχόληση, τη λήψη μέτρων για τη συμφιλίωση των επαγγελματικών και οικογενειακών/ ιδιωτικών υποχρεώσεων και την ανάπτυξη δράσεων για την κοινωνική και πολιτική συμμετοχή των γυναικών και την προώθησή τους στα κέντρα λήψης αποφάσεων.

Συνοπτικά το έργο του τμήματος περιλαμβάνει:

- συνεχή πληροφόρηση και ενημέρωση γύρω από τα σχετικά ζητήματα (εκδηλώσεις, ημερίδες κ.ά.)
- συμβουλευτική εργασιακής ένταξης, κίνητρα για προσλήψεις, ανατροπή στερεοτύπων
- εφαρμογή των άρθρων της Ευρωπαϊκής Χάρτας για την Ισότητα των Φύλων στις Τοπικές Κοινωνίες στο Δήμο Αθηναίων
- ενίσχυση επαφών και συνεργασιών με φορείς – ευκαιρίες για εξεύρεση πόρων

Έργα και δράσεις

1. Λειτουργία του Ξενώνα Φιλοξενίας για γυναίκες θύματα βίας & τα παιδιά τους

Η πολιτεία αναγνωρίζοντας τη σοβαρότητα του κοινωνικού φαινομένου της βίας κατά των γυναικών, υποστήριξε μέσω της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων (ΓΓΙΦ) τη λειτουργία Ξενώνα στο δήμο Αθηναίων του 1993. Ο Ξενώνας παρείχε φιλοξενία και ψυχοκοινωνική υποστήριξη σε γυναίκες που υφίστανται βία και τα παιδιά τους. Ο Ξενώνας αποτέλεσε τον μοναδικό Ξενώνα για κακοποιημένες γυναίκες στη χώρα. **Το 2010** διακόπτεται η λειτουργία του, λόγω έλλειψης πολιτικής βούλησης της τότε Δημοτικής Αρχής να συνεχίσει τη λειτουργία του Ξενώνα.

Το 2011 η νέα Δημοτική Αρχή του Γ. Καμίνη υπογράφει την Ευρωπαϊκή Χάρτα για την Ισότητα των Φύλων στην Τοπική Αυτοδιοίκηση και δεσμεύεται να υποστηρίξει την επαναλειτουργία και αναβάθμιση του Ξενώνα.

Τον Ιούνιο του 2013 ολοκληρώθηκαν οι απαιτούμενες διαδικασίες και **το 2014** ξεκίνησε η αναβαθμισμένη επαναλειτουργία του Ξενώνα στο πλαίσιο του Πανελλαδικού Δικτύου Δομών για την αντιμετώπιση της έμφυλης βίας της ΓΓΙΦ. (Ξενώνες και Συμβουλευτικά Κέντρα των Δήμων, Συμβουλευτικά Κέντρα της ΓΓΙΦ).

Ο Ξενώνας φιλοξενίας κακοποιημένων γυναικών αποτελεί μια κρίσιμη κοινωνική δομή παροχής υπηρεσιών σε μια ιδιαίτερη ομάδα ωφελουμένων που απευθύνονται σε αυτόν για να προστατευθούν τόσο από τη σωματική όσο και την ψυχολογική βία, δύο μορφές που έχουν την ίδια σημασία, αφού τα όριά τους δεν είναι σαφή και οι συνέπειες αμφίδρομες.

Ο Ξενώνας λειτουργεί καθημερινά όλο **το 24ωρο** (από το 2015) και παρέχει προσωρινή (3 μήνες με δυνατότητα παράτασης), ασφαλή φιλοξενία, πληροφόρηση και ψυχοκοινωνική στήριξη μέσω εξειδικευμένου επιστημονικού προσωπικού (ψυχολόγος, κοινωνική λειτουργός, παιδαγωγός) σε γυναίκες θύματα σωματικής, ψυχολογικής και σεξουαλικής βίας και τα παιδιά τους, καθώς και νομική συμβουλευτική μέσω παραπομπών στα Συμβουλευτικά Κέντρα της Γ.Γ.Ι.Φ.

Ο Ξενώνας στεγάζεται σε κτίριο με ειδική διαμόρφωση για ΑμεΑ σε μη ανακοινώσιμη διεύθυνση και σε περιοχή προσβάσιμη στα μέσα μεταφοράς. Έχει δυναμικότητα 20 δωματίων και φιλοξενεί γυναίκες θύματα βίας με τα παιδιά τους ανεξαρτήτως εθνικότητας. **Κατά το διάστημα 2014-2018 έχουν φιλοξενηθεί 114 γυναίκες και 118 παιδιά.**

Ο Ξενώνας χρηματοδοτείται από το ΕΣΠΑ 2014-2020 (Πράξη: “Ανάπτυξη Δομών και Υπηρεσιών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης προς όφελος των Γυναικών και για την καταπολέμηση της Βίας”).

Έχουν επισκεφθεί τον Ξενώνα και έχουν ενημερωθεί από τα στελέχη του για τη λειτουργία του οι εξής:

- Μέλη της Επιτροπής Δικαιωμάτων των Γυναικών και Ισότητας των Φύλων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (FEMM), **στις 4/11/2016.**
- Αξιωματούχοι (2) των ΗΠΑ, αρμόδιοι για θέματα Καταπολέμησης Εμπορίας Ανθρώπων και για την Ετήσια Έκθεση του State Department για την Εμπορία Ανθρώπων στον Κόσμο (TIP REPORT).
- Μέλη της Διεθνούς Αμνηστίας **στις 18/10/2017** τα οποία ενημερώθηκαν κυρίως

- για τις γυναίκες πρόσφυγες φιλοξενούμενες.
- Η Αναπληρώτρια Υπουργός Κοινωνικής Αλληλεγγύης Θεανώ Φωτίου με την Υπουργό Εργασίας Έφη Αχτσιόγλου συνοδευόμενες από τη Γενική Γραμματέα Ισότητας των Φύλων Φωτεινή Κούβελα με αφορμή την Ημέρα της Γυναίκας **8/3/2018**.
 - Η Δούκισσα της Κορνουάλης Καμίλα **στις 10/5/2018**.

2. Δράσεις για γυναίκες πρόσφυγες

- **Στις 20 Ιουνίου 2017 με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Προσφύγων** συστάθηκε ομάδα εργασίας με πρωτοβουλία της Αντιδημάρχου Κοινωνικής Αλληλεγγύης Πρόνοιας & Ισότητας και το τμήμα Πολιτικών Ισότητας & Αντιμετώπισης Διακρίσεων σε συνεργασία με το Δίκτυο γυναικών μεταναστριών «ΜΕΛΙΣΣΑ» και άλλους 13 θεσμικούς φορείς και μη κυβερνητικές οργανώσεις με θέμα: «Γυναίκες Πρόσφυγες και διακρίσεις λόγω φύλου στην καθημερινή διαβίωση».
- Η ομάδα Εργασίας στη συνέχεια εντάχθηκε στο Κέντρο Συντονισμού Μεταναστών και Προσφύγων (ACCMR) του Δήμου Αθηναίων, η οποία λειτουργεί ως High Level Group για τις έμφυλες διακρίσεις στη διαχείριση της καθημερινής διαβίωσης με έμφαση στη βία. Το τμήμα Πολιτικών Ισότητας είναι υπεύθυνο σε συνεργασία με το Δίκτυο «Μέλισσα» για τη λειτουργία της Επιτροπής η οποία συνεδριάζει μία φορά το μήνα.
- Ο Ξενώνας του δήμου για γυναίκες που υφίστανται βία έχει φιλοξενήσει μέχρι τέλος του 2018, 37 γυναίκες πρόσφυγες με τα παιδιά τους (48).

3. Ανάπτυξη συνεργασιών /συμμετοχή σε προγράμματα

- Ανάπτυξη συνεργασιών για την συνδιοργάνωση εκδηλώσεων και πραγματοποίηση δράσεων με θεσμικούς φορείς και γυναικείες οργανώσεις όπως τη Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων (ΓΓΙΦ) το Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας (ΚΕΘΙ), το Εθνικό Συμβούλιο Ελληνίδων, το Γραφείο του Εθνικού Εισηγητή για την Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων, την Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης & Αυτοδιοίκησης (ΕΕΤΑΑ), το Σύνδεσμο για τα Δικαιώματα της Γυναίκας κλπ.
- Το τμήμα Πολιτικών Ισότητας και Αντιμετώπισης Διακρίσεων συνδιοργάνωσε ως εταίρος με το συντονιστή το Κέντρο Μελετών Ασφάλειας (ΚΕ.ΜΕ.Α), την υλοποίηση του Έργου **ARIADNE/ ΑΡΙΑΔΝΗ** στο πλαίσιο του συγχρηματοδοτούμενου Προγράμματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης «Δικαιώματα, Ισότητα και Ιθαγένεια 2014-2020» με αντικείμενο «Η Ανάπτυξη και υποστήριξη διατεομεακών διαδικασιών αστυνομικής αναφοράς για την πρόληψη και αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας κατά των γυναικών». Συμμετείχαν επίσης ως εταίροι το Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας (ΚΕΘΙ) το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Ε.Κ.Κ.Α.), η Εταιρεία Μελέτης Σοβαρών και Επιμενουσών Ψυχικών Διαταραχών (ΑΝΑΚΤΗΣΗ), και το CMT Prooptiki Ltd.

4. Εκδηλώσεις – Ημερίδες

- Στις **26 Νοεμβρίου 2014** πραγματοποιήθηκε εκδήλωση με αφορμή την παγκόσμια ημέρα για την Εξάλειψη της Βίας κατά των Γυναικών, με θέμα «Δημοτικοί Ξενώνες Φιλοξενίας για γυναίκες θύματα βίας: Προκλήσεις και προοπτικές» Πνευματικό Κέντρο Δ.Α.
- Στις **9 Μαρτίου 2015** διοργανώθηκε Ημερίδα με αφορμή την Παγκόσμια Μέρα της Γυναίκας (8 Μαρτίου) και θέμα «Η Ισότητα των Φύλων αφορά και τους

άνδρες» από τον δήμο Αθηναίων σε συνεργασία με το Εθνικό Συμβούλιο Ελληνίδων, την Τρίτη 10 Μαρτίου, στο Πνευματικό Κέντρο του δήμου Αθηναίων. Στην ημερίδα μίλησε ο δήμαρχος Αθηναίων, κ. Γιώργος Καμίνης, ο οποίος υπέγραψε στη μεγάλη, διεθνή καμπάνια των Ηνωμένων Εθνών «HeforShe», που ξεκίνησε με πρωτοβουλία της διάσημης ηθοποιού και Πρέσβειρας Καλής Θελήσεως του ΟΗΕ, Emma Watson. Το κεντρικό μήνυμα της καμπάνιας ήταν: "Η ισότητα των φύλων δεν είναι θέμα που αφορά μόνον τις γυναίκες. Πρόκειται για θέμα δικαιωμάτων του ανθρώπου που χρειάζεται τη συμμετοχή όλων. Δεσμεύομαι να αντιδρώ σε κάθε μορφής βίας και διακρίσεων που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες κάθε ηλικίας" και στόχο έχει την δέσμευση των ανδρών στον αγώνα για την ισότητα των δύο φύλων. Την υποστήριξη της εκστρατείας στην σχετική ηλεκτρονική σελίδα-την πρωτοβουλία του ΟΗΕ για την Ισότητα των Φύλων-προσκληθήκαν να υπογράψουν και τα μέλη του Δημοτικού Συμβουλίου.

- Στις **10 Μαρτίου 2015** πραγματοποιήθηκε εκδήλωση με θέμα: «Η Ισότητα των φύλων αφορά και τους άνδρες» στο Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Αθηναίων.
- Στις **17- 26 Νοεμβρίου 2015** πραγματοποιήθηκε σειρά εκδηλώσεων σε συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Δίκτυο κατά της Βίας με θέμα: «Κακοποίηση Γυναικών : Η πορεία από το Αδιέξοδο στην Έξοδο....» Πολιτιστικό Κέντρο Δ.Α. «ΜΕΛΙΝΑ».
- Στις **8 Μαρτίου 2016** πραγματοποιήθηκε εκδήλωση με θέμα:« Ημέρα αφιερωμένη στις γυναίκες πρόσφυγες», Ανοιχτή Δομή Φιλοξενίας Προσφύγων, Ελαιώνας.
- Στις **22 & 23 Νοεμβρίου 2016** πραγματοποιήθηκε το Φεστιβάλ "[Break the Chain](#)" με αφορμή την Πανευρωπαϊκή Ημέρα κατά της Ευπορίας Ανθρώπων. Το πολυθεματικό Φεστιβάλ έχει στόχο την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του κοινού σε θέματα που αφορούν στην εμπορία και εκμετάλλευση ανθρώπου από άνθρωπο (Anti-Trafficking Campaign).
- Στις **24-25 Νοεμβρίου 2016** πραγματοποιήθηκε σε συνεργασία με τη γυναικεία οργάνωση "ELLES TOURNAMENT" το Διεθνές Φεστιβάλ Ταινιών για την βία κατά των γυναικών στον κινηματογράφο Αλκυονίδες με ταινίες από το Βέλγιο, τη Γαλλία, την Ινδία, τις ΗΠΑ, το Πακιστάν, το Λίβανο, την Αγγλία, το Περού και την Ελλάδα.
- Στις **18 Ιανουαρίου 2017** σε συνεργασία με την Καναδική Πρεσβεία πραγματοποιήθηκε εκδήλωση – ανοιχτή συζήτηση “Δυο φορές παγιδευμένος: πολλαπλές διακρίσεις στην αναζήτηση ασύλου και Προβολή ταινιών.
- Στις **7 Μαρτίου 2017** και στις **16 Μαΐου 2017** με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα της Γυναίκας πραγματοποιήθηκαν εκδηλώσεις “Γυναίκες Ηθοποιοί διαβάζουν κείμενα γυναικών συγγραφέων.
- Στις **24 Νοεμβρίου 2017** πραγματοποιήθηκε με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα για την Εξάλειψη της Βίας κατά των Γυναικών θεατρική παράσταση «MAIDEN» στο Πολιτιστικό Κέντρο Δ.Α. «ΜΕΛΙΝΑ».
- Στις **7 Μαρτίου 2018** με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα της Γυναίκας πραγματοποιήθηκε η εκδήλωση Φύλο & Διαφορετικότητα: Τέσσερις Γυναίκες αφηγούνται τη δική τους Ιστορία. Μία γυναίκα πρώην εξαρτημένη, μία γυναίκα με πρόβλημα όρασης, μία γυναίκα με διαφορετική σεξουαλική ταυτότητα, μία γυναίκα πρόσφυγας. Πολιτιστικό Κέντρο Δ.Α. «ΜΕΛΙΝΑ».
- Στις **23 Μαΐου 2018** πραγματοποιήθηκε βιωματική εκπαίδευση με θέμα : “Ψυχικός Κάματος των Εργαζομένων” Σεράφειο Κολυμβητήριο.

ΕΡΓΟ Β.4.1. Υλοποίηση της Ευρωπαϊκής Χάρτας για την ισότητα των φύλων στην Τοπική Αυτοδιοίκηση

Τις τελευταίες δεκαετίες οι ευρωπαϊκές πολιτικές θέτουν σε προτεραιότητα την προώθηση της ισότητας των φύλων και προτάσσουν την αναγκαιότητα ένταξης της διάστασης του φύλου στο σύνολο των δραστηριοτήτων και δράσεων που σχεδιάζονται και υλοποιούνται σε όλα τα επίπεδα πολιτικής (gender mainstreaming).

Το Συμβούλιο των Ευρωπαϊκών Δήμων και Περιφερειών (CEMR) εξειδίκευσε την ευρωπαϊκή πολιτική για την ισότητα των φύλων και κατήρτισε την **Ευρωπαϊκή Χάρτα Ισότητας των Φύλων στην Τοπική Αυτοδιοίκηση**. Την Χάρτα έχουν υπογράψει 1409 Δήμοι από 29 χώρες στην ΕΕ και 202 Δήμοι στη Ελλάδα μεταξύ των οποίων και ο Δήμος Αθηναίων.

Στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ/ΟΧΕ, σχεδιάστηκε ολοκληρωμένο έργο με τίτλο «Η Ευρωπαϊκή Χάρτα για την Ισότητα των Φύλων και την αντιμετώπιση των έμφυλων και πολλαπλών διακρίσεων». Το έντυπο υποβολής έργου υποβλήθηκε στις 11 Ιουνίου 2018 στον ΕΦΔ ενώ η σχετική πρόσκληση από τον ΕΦΔ εκδόθηκε στις 1/2/2019. Στο ΔΣ συμβούλιο της 14/2/2019 υποβλήθηκε το σχετικό Τεχνικό Δελτίο.

Στόχος: Το έργο στοχεύει στην εφαρμογή της Χάρτας με την οποία θα επιτευχθεί ενίσχυση και επέκταση των δράσεων του Δήμου Αθηναίων για την πρόληψη και την αντιμετώπιση των έμφυλων διακρίσεων, την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω φύλου, την ένταξη της διάστασης του φύλου σε ζητήματα κοινωνικής προστασίας, την προώθηση της κοινωνικής ένταξης των γυναικών, την πρόσβαση των γυναικών που αντιμετωπίζουν προβλήματα διάκρισης λόγω φύλου σε ψυχοκοινωνικές και συμβουλευτικές υπηρεσίες, που ενημερώνουν για τα δικαιώματά τους, στην πρόληψη έμφυλων διακρίσεων σε όλους τους τομείς (βία, απασχόληση, συμμετοχή στα κέντρα λήψης αποφάσεων κ.λπ.) όπως επίσης στην ανάπτυξη ενός πλαισίου για την πρόληψη και αντιμετώπιση των έμφυλων διακρίσεων και ανισοτήτων.

Αντικείμενο: Το έργο περιλαμβάνει τρεις δράσεις:

1. Δημιουργία και λειτουργία Συμβουλευτικού Κέντρου Γυναικών για την πρόληψη και την καταπολέμηση της έμφυλης βίας ή/και πολλαπλών διακρίσεων.

Στο πλαίσιο της λειτουργίας του Συμβουλευτικού Κέντρου θα παρασχεθούν πολύ-τομεακές υπηρεσίες από εξειδικευμένο προσωπικό σε γυναίκες που αντιμετωπίζουν όλες τις μορφές βίας ή/και πολλαπλές διακρίσεις προκειμένου να υποστηριχθούν με ολιστικό και ολοκληρωμένο τρόπο οι ανάγκες των πληθυσμιακών ομάδων. Οι υπηρεσίες αφορούν σε :

- ενημέρωση /πληροφόρηση για θέματα ισότητας των φύλων , βίας κατά των γυναικών και πολλαπλών διακρίσεων
- κοινωνική και ψυχολογική εργασιακή και νομική στήριξη με την οπτική του φύλου
- παραπομπή ή συνοδεία σε ξενώνες, στις αστυνομικές και εισαγγελικές αρχές, στο δικαστήριο, σε νοσοκομεία, σε αρμόδιους φορείς για επιδόματα κ.λπ

- δράσεις δικτύωσης και ευαισθητοποίησης με εθνικούς και τοπικούς φορείς

2. Σχεδιασμός παρακολούθηση και συντονισμός της ένταξης της διάστασης του φύλου στις πολιτικές του δήμου (gender mainstreaming).

Στόχος της Δράσης είναι η εφαρμογή των πολιτικών ισότητας σε όλο το εύρος της δράσης του Δήμου Αθηναίων.

Σημαντική κρίνεται η καταγραφή δράσεων σχετικών με το αντικείμενο της Χάρτας για την Ισότητα των Φύλων, η συλλογή και μελέτη στοιχείων σχετικά με τους/τις εργαζόμενους/-ες καθώς και τους/τις αποδέκτες/-τριες των υπηρεσιών του Δήμου Αθηναίων, η κατανομή κατά φύλο του δημοτικού προϋπολογισμού (gender budgeting) όπως επίσης και η αξιολόγηση των πολιτικών ως προς τις επιπτώσεις τους στο φύλο (gender impact assessment) σε στοχευμένα θεματικά πεδία (π.χ. κοινωνικά ευπαθείς ομάδες κ.ά.).

Επίσης, προβλέπεται η διενέργεια συναντήσεων/εργαστηρίων ευαισθητοποίησης του προσωπικού του Δήμου Αθηναίων σε θέματα ένταξης της διάστασης του φύλου στις εσωτερικές διαδικασίες των υπηρεσιών και γενικότερα κατά την ανάπτυξη δράσεων.

3. Σχεδιασμός και υλοποίηση εκστρατείας ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης

Η εκστρατεία ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης απευθύνεται στους κατοίκους του Δήμου Αθηναίων και στους τοπικούς φορείς/οργανισμούς τόσο για τα θέματα της ένταξης της διάστασης του φύλου σε πολιτικές και δράσεις, όσο και σε θέματα έμφυλης βίας, και διακρίσεων λόγω φύλου (π.χ. διενέργεια καμπάνιας, ραδιοφωνικό σποτ, φυλλάδια, αφίσες, δελτία τύπου, δραστηριότητες μέσω των social media κ.λπ.). Ενδεικτική θεματολογία της εκστρατείας περιλαμβάνει:

- Αντιμετώπιση της έμφυλης βίας
- Καταπολέμηση διακρίσεων εναντίον των ΛΟΑΤΚΙ
- Τα δικαιώματα των γυναικών προσφύγων

ΕΡΓΟ Β.4.2. Συνέχιση λειτουργίας Ξενώνα φιλοξενίας γυναικών θυμάτων βίας

Το έργο αφορά στη συνέχιση της λειτουργίας του Ξενώνα φιλοξενίας γυναικών θυμάτων βίας με τα παιδιά τους του Δήμου Αθηναίων η οποία διασφαλίστηκε με την τροποποιητική Πράξη της Περιφέρειας Αττικής «Λειτουργία Δομών και Υπηρεσιών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης προς όφελος των γυναικών και για την καταπολέμηση της Βίας-Λειτουργία Ξενώνα Φιλοξενίας Δήμου Αθηναίων στον Άξονα Προτεραιότητας «Πρόωθηση της Κοινωνικής Ένταξης και Καταπολέμηση της Φτώχειας και Διακρίσεων – Διασφάλιση της Κοινωνικής Συνοχής» του Ε.Π «Αττική» για την περίοδο 1/12/2015 έως 30/11/2020.

ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ ΛΟΓΩ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΟΥ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ, ΕΜΦΑΝΙΣΗΣ ΚΑΙ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ ΦΥΛΟΥ

Στο τομέα των έμφυλων διακρίσεων περιλαμβάνονται οι διακρίσεις λόγω σεξουαλικού προσανατολισμού, εμφάνισης και ταυτότητας φύλου. Στο πεδίο αυτό ο Δήμος Αθηναίων

Παρά τον θετικό πρόσφατο νόμο **Νόμος 4491/2017** με τον οποίο παρέχεται σε διεμφυλικά άτομα το δικαίωμα στην **αναγνώριση της ταυτότητας φύλου** τους, ως στοιχείου της προσωπικότητάς τους, και το δικαίωμα στο σεβασμό της προσωπικότητας με βάση τα χαρακτηριστικά του φύλου τους, παραμένουν στην χώρα πολλά προβλήματα και έντονες διακρίσεις λόγω σεξουαλικού προσανατολισμού, εμφάνισης και ταυτότητας φύλου.

Αυτές οι διακρίσεις λαμβάνουν τη μορφή εξευτελιστικής συμπεριφοράς από προϊσταμένους/ες ή συναδέλφους/ισσες (παρενόχληση) στον χώρο εργασίας, την έκφραση ομοφοβίας ή τρανσφοβίας μέσω ειρωνικών, κακόβουλων και υβριστικών σχολίων κατά τη συναλλαγή με δημόσιες υπηρεσίες, και τη διάπραξη εγκληματικών ενεργειών (άσκηση βίας) από το ευρύ κοινό και τα ΜΜΕ.

Παράλληλα, σημαντικά είναι τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι ομογονεϊκές οικογένειες (δηλαδή οικογένειες με δύο γονείς ίδιου φύλου), κυρίως ως προς την αναγνώριση γονεϊκών δικαιωμάτων στον γονέα που δεν έχει έννομη (βιολογική ή θετή) σχέση με το παιδί (ληξιαρχικές εγγραφές, συμμετοχή σε σχολικές δραστηριότητες, πρόσβαση σε περίθαλψη κ.λπ.).

Ο δήμος μέχρι σήμερα έχει αναπτύξει τις παρακάτω δράσεις:

- Έχει συμπεριλάβει για πρώτη φορά (σε όλη την Ελλάδα) στο Πρόγραμμα Κοινωνικής Πολιτικής του δήμου Αθηναίων (2015-2019) δράσεις για την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω σεξουαλικού προσανατολισμού, εμφάνισης και ταυτότητας φύλου.
- Υποστηρίζει το Athens Pride με την συστηματική παρουσία του Δημάρχου, ο οποίος τις δύο τελευταίες χρονιές παραχωρεί την πλατεία Συντάγματος για την εκδήλωση.
- Φιλοξενεί τη Γραμμή Ψυχολογικής Στήριξης για συμβουλευτική τηλεφωνική γραμμή 11528 ΔΙΠΛΑ ΣΟΥ για ΛΟΑΤΚΙ άτομα που οργανώνεται από ομάδα οργανώσεων ΛΟΑΤΚΙ μεταξύ των οποίων είναι και η ΘΕΤΙΚΗ ΦΩΝΗ.
- Συνεργάστηκε με την Καναδική πρεσβεία και την οργάνωση Solidarity Now για την πραγματοποίηση εκδήλωσης (18/1/2017) στην οποία παρουσιάστηκε η Καναδική ταινία του Πολ Εμίλ ντ Εντρεμόν «Μια τελευταία ευκαιρία» με θέμα τις προσπάθειες των ΛΟΑΤΚΙ Προσφύγων στον Καναδά να πάρουν άσυλο και την υποστήριξη του ΛΟΑΤ κινήματος.
- Περιέλαβε τη διαφορετικότητα λόγω σεξουαλικού προσανατολισμού στην κεντρική εκδήλωση στις 8 του Μάρτη 2018 με θέμα «Φύλο & Διαφορετικότητα» Τέσσερις Γυναίκες μιλούν για τη δική τους Ιστορία (μία πρώην εξαρτημένη, μία με πρόβλημα όρασης, μία με διαφορετικό σεξουαλικό προσανατολισμό, μία πρόσφυγας)
- Συμμετείχε στη συνέντευξη Τύπου που δόθηκε στη Γαλλική Πρεσβεία (14/5/2018) για το Athens Pride

- Εκδήλωσε το ενδιαφέρον σε συνεργασίες με οργανώσεις και ομάδες κυρίως μέσω του Δικτύου των οργανώσεων ΛΟΑΤΚΙ για προγράμματα που αφορούν την καταπολέμηση της βίας και των διακρίσεων λόγω σεξουαλικού προσανατολισμού, εμφάνισης και ταυτότητας φύλου.

Γ. ΥΓΕΙΑ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ

Εισαγωγή

Στο πρόγραμμα Κοινωνικής Πολιτικής 2015-2019 η Ενότητα Γ «Υγεία & Κοινωνική Φροντίδα» συμπεριέλαβε τις πολιτικές του Δήμου για την προαγωγή της υγείας με έμφαση στην πρόληψη, την παροχή υπηρεσιών στο σπίτι και τη λειτουργία των Λεσχών Φιλίας ως δομή στήριξης της κοινωνικής συνοχής στις γειτονίες της Αθήνας. Η εφαρμογή αυτών των πολιτικών απαιτούσε την αξιοποίηση των δυνατοτήτων του Δήμου και των ευκαιριών που προέκυπταν αλλά και την αντιμετώπιση των αδυναμιών και των κινδύνων που αποτελούσαν τροχοπέδη στην υλοποίηση του.

Η δεδομένη πολιτική βούληση της δημοτικής αρχής να στηρίζει τις ευάλωτες κοινωνικά ομάδες και με δράσεις κοινωνικής ένταξης με στόχο την παροχή ολοκληρωμένων υπηρεσιών στους πολίτες της Αθήνας που έχουν ανάγκη, αποτέλεσε το έναυσμα για να αξιοποιηθούν οι δυνατότητες που διέθετε και οι ευκαιρίες που παρουσιάστηκαν όπως: αναβάθμιση των Δημοτικών Ιατρείων σε Πολυδύναμα Κέντρα παροχής συνδυασμένων ιατρικών και κοινωνικών υπηρεσιών, η εξειδίκευση και ιεράρχηση δράσεων προαγωγής και αγωγής υγείας, η δημιουργία δικτύων ανά Δημοτική Κοινότητα μεταξύ του προγράμματος Βοήθεια στο Σπίτι, των Λεσχών Φιλίας και των Δημοτικών Ιατρείων, η σύνδεση με σχολεία, παιδικούς σταθμούς, και τοπικούς φορείς, αναβάθμιση της αυτόνομης λειτουργίας των ΛεΦΙ και μεγαλύτερη συμμετοχή των μελών, συμμετοχή σε προγράμματα ΠΕΠ Αττικής & ανταγωνιστικά της ΕΕ, ο σχεδιασμός έργων για χρηματοδότηση από την ΟΧΕ /ΕΣΠΑ, οι συνεργασίες με ΑΕΙ, ΤΕΙ, Δημόσιους φορείς επαγγελματικές οργανώσεις κ.α, η αξιοποίηση των Λεσχών Φιλίας σε πιλοτικές δράσεις για την Τρίτη Ηλικία.

Παράλληλα το πλαίσιο στο οποίο υλοποιήθηκε το Πρόγραμμα στην ενότητα αυτή ήταν επιβαρυνόμενο, όπως άλλωστε αναφέρθηκε αντίστοιχα και για τα έργα των ενότητων Α και Β, με πολλές αδυναμίες και κινδύνους όπως: η μη θεσμοθετημένη λειτουργία των δημοτικών ιατρείων στο πλαίσιο του ΕΣΥ, οι αυξημένες απαιτήσεις σε πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας, οι ελλείψεις σε ειδικότητες κοινωνικών επιστημών στο πρόγραμμα Βοήθεια στο Σπίτι για τις αυξημένες ανάγκες ψυχοκοινωνικής υποστήριξη των ηλικιωμένων, η μη ισόρροπη κατανομή ανά Δημοτική Κοινότητα των Λεσχών Φιλίας, οι ελλείψεις τους σε επιστημονικό προσωπικό, σε υλικοτεχνική υποδομή και νέες τεχνολογίες, το θεσμικό πλαίσιο που δυσχεραίνει τη συνεργασία με ιδιωτικούς φορείς, οι ελλείψεις σε κρατικά προγράμματα προαγωγής και αγωγής της υγείας καθώς και προγράμματα πρόληψης, οι οικονομικές αδυναμίες του δήμου.

Σήμερα η κατάσταση στον τομέα των καθολικών υπηρεσιών Υγείας και Κοινωνικής Φροντίδας του δήμου Αθηναίων είναι ως εξής:

Δυνατά Σημεία	Αδυναμίες
<ul style="list-style-type: none"> • Ισχυρή πολιτική βούληση για την αναβάθμιση των Δημοτικών Ιατρείων σε Πολυδύναμα Κέντρα παροχής συνδυασμένων ιατρικών και κοινωνικών υπηρεσιών • Συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Αθηνών (Ιατρική Σχολή) για την επιστημονική εποπτεία της αναβάθμισης • Ανάπτυξη δράσεων προαγωγής και αγωγής της υγείας • Εγκατάσταση του NOIAZOMAI (case management system) • Δίκτυα ανά Δημοτική Κοινότητα μεταξύ των ΒσΣ, ΛεΦΙ & Δημοτικά Ιατρεία • Εγκατάσταση wifi στις Λέσχες Φιλίας • Αναβάθμιση της αυτόνομης λειτουργίας τους και μεγαλύτερη ενεργητική συμμετοχή των μελών 	<ul style="list-style-type: none"> • Αυξημένες απαιτήσεις σε πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας • Ελλείψεις σε προσωπικό, υλικοτεχνική υποδομή και νέες τεχνολογίες • Μη θεσμοθετημένη λειτουργία των Δημοτικών Ιατρείων στο πλαίσιο του Ε.Σ.Υ. • Ελάχιστες προσλήψεις με βάση τις δεσμεύσεις του ΜΠΔΣ 2016 -2019 • Ελλείψεις προσωπικού στο Πρόγραμμα Βοήθεια στο Σπίτι. • Περιορισμένη δυνατότητα δημιουργίας νέων Λεσχών Φιλίας σε νέες γειτονιές.
Ευκαιρίες	Κίνδυνοι
<ul style="list-style-type: none"> • Χρηματοδότηση του μοντέλου των πολυδύναμων από ανταγωνιστικά προγράμματα της ΕΕ • Σχεδιασμός έργων μέσω ΕΣΠΑ ΟΧΕ Δήμου Κτηριακή Αναβάθμιση δομών Πολυδύναμων και λεσχών φιλίας • Συνεργασίες με ΑΕΙ, ΤΕΙ, δημόσιους φορείς, ΜΚΟ και επαγγελματικές οργανώσεις ιατρικών επαγγελματιών • Συνεργασίες με ιδιωτικές εταιρείες (εταιρική κοινωνική ευθύνη) • Δημιουργία νέα Διεύθυνσης Δημοτικών Ιατρείων και Δημόσιας Υγείας με 5 τμήματα • Δημιουργία ενός τμήματος για την Τρίτη Ηλικία • Εξοικονόμηση προσωπικού από τη νέα διαδικασία των επιδομάτων ΟΠΕΚΑ κλπ • Αξιοποίηση των Λεσχών σε πιλοτικές δράσεις για την τρίτη Ηλικία 	<ul style="list-style-type: none"> • Δημοσιονομικοί περιορισμοί στην άσκηση πολιτικών • Επιδείνωση σωματικής και ψυχικής υγείας των ευάλωτων ομάδων, αλλά και του γενικού πληθυσμού- απομόνωση ηλικιωμένων • Θεσμικό πλαίσιο που δυσχεραίνει τη συνεργασία με ιδιωτικούς φορείς • Μειωμένα Έσοδα του Δήμου • Ελλείψεις σε κρατικά προγράμματα προαγωγής και αγωγής της υγείας καθώς και σε προγράμματα πρόληψης

Γ1.ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΕΠΙΔΟΜΑΤΑ

Πολιτική-Θεσμικό Πλαίσιο

Σημαντικές αλλαγές έχουν γίνει αναφορικά με την επιδοματική πολιτική του κεντρικού κράτους την τελευταία τετραετία:

Ως μέρος ενός ευρύτερου σχεδιασμού που αφορά την κεντρική καταγραφή/ διαχείριση της επιδοματικής πολιτικής, δημιουργήθηκε ο **Οργανισμός Κοινωνικών Επιδομάτων και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΟΠΕΚΑ)**⁵². Με την υπ' αριθμ. Δ12α/Γ.Π. οικ. 68856/2202/21-12-2018 Κοινή Υπουργική Απόφαση⁵³ η αρμοδιότητα χορήγησης προνοιακών παροχών σε χρήμα σε άτομα με αναπηρία, επιδόματος στεγαστικής συνδρομής και επιδόματος ομογενών προσφύγων, ανατίθεται στον (ΟΠΕΚΑ), ο οποίος πλέον θα είναι και ο μόνος υπεύθυνος για την καταβολή τους από 1 Ιανουαρίου 2019. Στην αρμοδιότητα του Δήμου παραμένει η έκδοση αποφάσεων για δωρεάν φαρμακευτική περίθαλψη καθώς και η έκδοση πιστοποιητικών οικονομικής αδυναμίας. Με την πιο πάνω Κοινή Υπουργική Απόφαση ανατίθεται στα Κέντρα Κοινότητας του Δήμου η παραλαβή και διεκπεραίωση αιτήσεων για χορήγηση - συνέχιση όλων των επιδομάτων για άτομα με αναπηρία

- Με διαδοχικούς εφαρμοστικούς νόμους με τελευταίο τον Ν. 4472/2017 (ΦΕΚ Α' 74), καταργήθηκαν ή μειώθηκαν μια σειρά από επιδόματα. Σε θεωρητικό αντιστάθμισμά τους θεσπίστηκε το **Κοινωνικό Εισόδημα Αλληλεγγύης**,⁵⁴ το οποίο έχει τροποποιηθεί αρκετές φορές και το οποίο ενσωματώνει μια σειρά επιδομάτων που έχουν πλέον καταργηθεί
- Νομοθετήθηκε το Κοινωνικό Μέρισμα ως μέτρο ενίσχυσης με εισοδηματικά κριτήρια⁵⁵

Στη διαδικασία νομοθέτησης αυτών των αλλαγών, ήταν σαφείς οι δεσμεύσεις της χώρας στην τήρηση δημοσιονομικών πλεονασμάτων, μέρος των οποίων, εφόσον οι στόχοι επιτυγχάνονταν, θα μπορούσε να διανεμηθεί με την μορφή επιδομάτων. Αυτό συμβαίνει διότι η Ελλάδα εξακολουθεί να βρίσκεται κάτω από καθεστώς ενισχυμένης επιτήρησης⁵⁶, με μη πλήρεις δυνατότητες άσκησης σχετικών πολιτικών.

Ο Δήμος Αθηναίων, με τις διευρυμένες κοινωνικές αρμοδιότητες μετά το Ν. 3852/10, ερχόμενος σε άμεση επαφή με τον πολίτη, αποτελεί τον πρώτο δέκτη των ιδιαίτερα αυξημένων κοινωνικών προβλημάτων, λόγω των συνεπειών που βιώνουν οι πολίτες εξαιτίας της κοινωνικοοικονομικής κρίσης.

Στο πλαίσιο αυτό υλοποιείται η επιδοματική πολιτική του κεντρικού κράτους που καλύπτει μερικά τις συνεχώς αυξανόμενες ανάγκες των πολιτών και η ασφαλιστική πολιτική που καλύπτει επίσης μερικά (ιατροφαρμακευτική περίθαλψη) τους ανασφάλιστους κατοίκους της πόλης. Οι υπηρεσίες παρέχονται με απόλυτη σειρά προτεραιότητας, αντικειμενικότητα και αμεροληψία, ενώ τηρείται αυστηρά το ιατρικό

⁵² <https://opeka.gr/taftotita/> και <https://opeka.gr/paroches-nomothetiko-plaisio/>

⁵³ ΦΕΚ Β' 5855/28-12-2018

⁵⁴ ΚΥΑ Γ.Δ.5οικ.2961-10/ 24.01.2017 (ΦΕΚ Β' 128)

⁵⁵ ΚΥΑ 2/85835/24.11.2017 (ΦΕΚ Β' 4115)

⁵⁶ https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-and-fiscal-policy-coordination/eu-financial-assistance/which-eu-countries-have-received-assistance/financial-assistance-greece_en#enhanced-surveillance-framework-for-greece

απόρρητο και η προστασία των ευαίσθητων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Η καταβολή των προνοιακών επιδομάτων γίνεται ανά δίμηνο από το Τμήμα Επιδοματικής Πολιτικής και Κοινωνικής Ασφάλισης της Διεύθυνσης Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Υγείας. Οι κατηγορίες των επιδομάτων είναι οι ακόλουθες:

- 1) Επίδομα Παρα-Τετραπληγίας Ανασφαλιστών
- 2) Επίδομα Ενίσχυσης Κωφαλάλων Ατόμων / Βαρήκων / Κωφών
- 3) Επίδομα Τετραπληγικών – Παραπληγικών Δημοσίου
- 4) Επίδομα Βαριάς Νοητικής Υστέρησης
- 5) Επίδομα Τυφλών
- 6) Επίδομα Συγγενούς Αιμολυτικής Αναμίας
- 7) Επίδομα Βαριάς Αναπηρίας (>67%)
- 8) Επίδομα για Ομογενείς Πρόσφυγες
- 9) Επίδομα Στεγαστικής Συνδρομής
- 10) Επίδομα για Απροστάτευτα Παιδιά (Το επίδομα καταργήθηκε από 19/05/2017 με το άρθρο 57 του Ν.4472/2017)
- 11) Επίδομα Κίνησης Παραπληγικών
- 12) Επίδομα εγκεφαλικής παράλυσης
- 13) Επίδομα χανσενικών.

Κοινωνικά επιδόματα 2018)				
Κατηγορία	Αριθμός δικαιούχων	Αριθμός δικαιούχων %	Ποσό	Ποσό %
Επίδομα εγκεφαλικής παράλυσης	2	0,02%	21.055,25	0,04%
Επίδομα ανασφαλιστών παραπληγικών	121	1,2%	1.008.847.28	1,90%
Επίδομα ομογενών προσφύγων	186	1,84%	78.499.69	0,15%
Επίδομα κωφαλαλίας	230	2,28%	1.009.478.93	1,90%
Επίδομα στεγαστικής συνδρομής	263	2,60%	735.267.46	1,38%
Επίδομα παραπληγικών Δημοσίου	199	1,97%	1.622.309,88	3,05%
Επίδομα βαριάς νοητικής υστέρησης	660	6,53%	4.312.340,42	8,12%
Επίδομα κίνησης παραπληγικών	651	6,44%	1.305.220,40	2,46%
Επίδομα τυφλών	819	8,11%	4.421.319,93	8,32%
Επίδομα αιματολογικών νοσημάτων	2.470	24,45%	19.905.541,06	37,48%
Επίδομα βαριάς αναπηρίας	4.498	44,52%	18.660.000,15	35,13%
Επίδομα χανσενικών	4	0,04%	33,458,04	0,06%
ΣΥΝΟΛΑ	10.103	100%	53.113.338,49	100%

Όπως φαίνεται στον Πίνακα σε τρεις κατηγορίες επιδομάτων αντιστοιχεί το 80,9% των πληρωμών (**επίδομα τυφλών, αιμολυτικής αναιμίας και βαριάς αναπηρίας**) και το 77,08% των δικαιούχων. Οι αναλογίες αυτές αποτελούν ένδειξη των προβλημάτων υγείας με τη μεγαλύτερη συχνότητα που αντιμετωπίζουν οι πολίτες. Παρατηρείται επίσης ότι τα επιδόματα κοινωνικής πολιτικής (ομογενείς πρόσφυγες, στεγαστική συνδρομή, απροστάτευτα παιδιά και κίνησης) είναι ελάχιστα σε σχέση με τα επιδόματα που αφορούν προβλήματα υγείας (όλα τα υπόλοιπα). Συγκεκριμένα στα επιδόματα αυτά αντιστοιχεί το 10,88% των δικαιούχων και μόνο το 4% των αντίστοιχων επιδομάτων.

Κατά το διάστημα 2015- 2018 ο συνολικός αριθμός των **δικαιούχων προνοιακών επιδομάτων** στο δήμο Αθηναίων ήταν:

Περίοδος χορήγησης επιδομάτων	Αριθμός Δικαιούχων
2015	14.618
2016	14.162
2017	10.613
2018	10.103

Θα πρέπει να επισημανθεί ότι από το 2011 μέχρι και τον Φεβρουάριο του 2016, ο Δήμος Αθηναίων, πέραν των κατοίκων του, στα κοινωνικά επιδόματα εξυπηρετούσε και τους **κατοίκους έξι (6) όμορων δήμων** του Κεντρικού Τομέα της Περιφέρειας Αττικής: Ζωγράφου, Βύρωνα, Γαλατσίου, Δάφνης – Υμηττού, Ηλιούπολης, Φιλαδέλφειας – Χαλκηδόνας ενώ εξακολουθεί να εξυπηρετεί τους κατοίκους του δήμου Καισαριανής

Επίσης όσοι ήταν ανασφάλιστοι και πληρούσαν συγκεκριμένα οικονομικά κριτήρια, δικαιούνταν έως τον Αύγουστο του 2016 την έκδοση **βιβλιαρίου ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης ανασφάλιστων πολιτών**. Τα κριτήρια ορίζονταν στις σχετικές Υπουργικές Αποφάσεις και αφορούσαν Έλληνες πολίτες ή πολίτες χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή μόνιμους κατοίκους που προέρχονται από χώρες που έχουν ενταχθεί στον Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Χάρτη. Βασική προϋπόθεση να ήταν άνεργοι ή να αντιμετωπίζαν αποδεδειγμένα προβλήματα υγείας. Οι αιτήσεις και τα δικαιολογητικά κατατίθεντο στα Σημεία Εξυπηρέτησης Δημοτών και ελέγχονται από Τριμελή Επιτροπή, που ορίζονταν από τον Δήμαρχο.

Έτος	Αριθμός Βιβλιαρίων (χορηγήσεις / ανανεώσεις)	Ποσοστιαία αύξηση
2015	13.560	20%
2016 (έως 04/04)	3.400	

Από τον Αύγουστο του 2016 η παραπάνω διαδικασία αντικαταστάθηκε και ακολουθούνται οι διατάξεις της αρ. Α3γ/ΓΠ/οικ.25132 ΚΥΑ (ΦΕΚ908τ.Β') «Ρυθμίσεις για τη διασφάλιση της πρόσβασης των ανασφάλιστων στο Δημόσιο Σύστημα Υγείας». Σύμφωνα με τα οριζόμενα σε αυτήν, η Υπηρεσία αφού

διασταυρώσει μέσω ΗΔΙΚΑ τα στοιχεία (περιουσιακά- ασφαλιστικά κ.λ.π) που δηλώνουν οι ενδιαφερόμενοι, εκδίδει απόφαση για **δωρεάν φαρμακευτική περίθαλψη**.

Έτος	Αριθμός Δικαιούχων Δωρεάν Φαρμακευτικής Περίθαλψης
2016	1.394
2017	1.351
2018	1.137

Με το άρθρο 94 παρ 3 του Ν3852/2010 ανατέθηκε στους Δήμους η έκδοση πιστοποιητικών οικονομικής αδυναμίας.

Έτος	Αριθμός πιστοποιητικών οικονομικής αδυναμίας
2016	98
2017	97
2018	70

Τους ανωτέρω δικαιούχους ο Δήμος Αθηναίων με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου απαλλάσσει από τα τέλη καθαριότητας και φωτισμού για την πρώτη κατοικία.

Γ2.ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΙΑΤΡΕΙΑ

Πολιτική – Θεσμικό πλαίσιο

Στα τέσσερα χρόνια που καλύπτει ο παρών απολογισμός, τα Δημοτικά Ιατρεία του Δήμου μας γνώρισαν μια ραγδαία και δημιουργική ανάπτυξη σε σχέση με την απομόνωση και τον μαρασμό στον οποίο είχαν περιπέσει, φθάνοντας σήμερα να κατέχουν μία από τις πρώτες θέσεις μεταξύ των υπηρεσιών μας στην επισκεψιμότητα και αποδοτικότητα κοινωφελούς έργου.

Τα αυξανόμενα πολυεπίπεδα προβλήματα των κατοίκων του Δήμου, απότοκα της, σε μεγάλο βαθμό, υποχώρησης του ΕΣΥ, αλλά και της διάρρηξης του παραδοσιακού κοινωνικού ιστού, σηματοδοτούν το πέρασμα των Δημοτικών Ιατρείων σε μια νέα εποχή καθώς και την ανάγκη προσαρμογής τους στις νέες απαιτήσεις.

Δύο θεσμικές αλλαγές έγιναν την περίοδο αυτή, οι οποίες αυξάνουν τις αρμοδιότητες, τις ανάγκες και τα πεδία κάλυψης αναγκών των Ιατρείων:

α) ο Ν.4368/2016 με τον οποίο κατοχυρώθηκε το δικαίωμα των ανασφάλιστων και των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων, στην ελεύθερη πρόσβαση στις Δημόσιες Δομές Υγείας και στην παροχή νοσηλευτικής και ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης συμπεριλαμβανομένης και της ηλεκτρονικής συνταγογράφησης. Ανάμεσα στους φορείς περίθαλψης που ορίζονταν στον ίδιο νόμο συμπεριλαμβάνονταν και τα Δημοτικά Ιατρεία.⁵⁷

β) ο Ν.4486/2017 ο οποίος εντάσσει τα Δημοτικά Ιατρεία στο τοπικό δίκτυο Πρωτοβάθμιας φροντίδας Υγείας σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 5. Με τον ίδιο νόμο⁵⁸, διατυπώνονται οι βασικές αρχές της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας και οργανώνεται το σύστημα μεταρρύθμισής της

Δραστηριότητες – απολογισμός

Τα Δημοτικά Ιατρεία του Δήμου Αθηναίων παρέχουν, ως φορέας Αγωγής & Προαγωγής της Υγείας, σε όλους τους πολίτες περιλαμβανομένων και των ανασφάλιστων ατόμων, καθώς και των προσφύγων/ μεταναστών, μια δέσμη βασικών υπηρεσιών υγείας και κοινωνικής αλληλεγγύης που περιλαμβάνει τις παρακάτω δωρεάν υπηρεσίες:

- Υπηρεσίες Υγείας που δεν απαιτούν εισαγωγή στο νοσοκομείο
- Εκτίμηση των αναγκών υγείας των πολιτών
- Σχεδιασμό και υλοποίηση μέτρων για την πρόληψη νοσημάτων και την προαγωγή της υγείας
- Προληπτική Οδοντιατρική και Φροντίδα
- Μετανοσοκομειακή Φροντίδα και Αποκατάσταση
- Παρακολούθηση Χρονίων Πασχόντων
- Δυνατότητα Συνταγογράφησης συμπεριλαμβανομένων των ανασφάλιστων

⁵⁷ Άρθρο 33, παρ 1

⁵⁸ ΦΕΚ Α' 115/07-08-2017

- Χορήγηση ατομικού δελτίου υγείας μαθητών καθώς και ιατρικών πιστοποιητικών για συμμετοχή σε αθλητικές δραστηριότητες
- Εμβολιασμούς ατομικούς είτε ομαδικούς σε σχολεία, προγράμματα αγωγής υγείας, ομιλίες με θέματα υγείας, φυσικοθεραπείες, διατροφικές οδηγίες και διατροφολογικά προγράμματα

Στα Μικροβιολογικά Εργαστήρια παρέχονται δωρεάν στους ανασφάλιστους δημότες και κατοίκους οι παρακάτω εργαστηριακές εξετάσεις.

- Γενική αίματος, Γενική ούρων, Ταχύτητα Καθίζησης Ερυθρών, Χοληστερίνη, Τριγλυκερίδια, Ουρία, Ουρικό Οξύ και Σάκχαρο
- Δωρεάν λήψη τεστ rap
- Τεστ HIV/AIDS

Ο Δήμος Αθηναίων διαθέτει σήμερα **έξι Δημοτικά Ιατρεία** διαμοιρασμένα σε πέντε Δημοτικές Κοινότητες του Δήμου Αθηναίων.

1^ο Δημοτικό Ιατρείο – Καλφοπούλειο Υγειονομικό Κέντρο, Σόλωνος 78

2^ο Δημοτικό Ιατρείο – Νέος Κόσμος, Φανοσθένους και Φρειδερίκου Σμιθ

3^ο Δημοτικό Ιατρείο – Πετράλωνα, Θεσσαλονίκης 48 & Ηρακλειδών

4^ο Δημοτικό Ιατρείο – Κολωνός, Προποντίδος & Αγίας Σοφίας 110

5^ο Πολυδύναμο Δημοτικό Ιατρείο - Άνω Πατήσια, Σαρανταπόρου 4

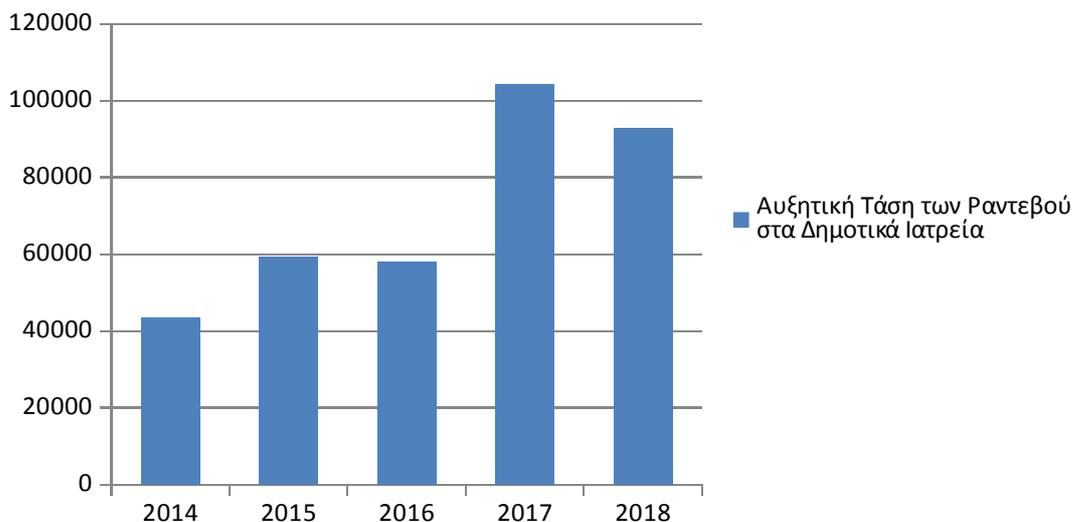
6^ο Πολυδύναμο Δημοτικό Ιατρείο - Κυψέλη, Χανίων 4β

Τα διαθέσιμα στατιστικά στοιχεία καταδεικνύουν την **αυξητική τάση των ραντεβού στα Δημοτικά Ιατρεία**, για λόγους που έχουν αναφερθεί. Παρατίθενται τα στοιχεία τα οποία απεικονίζονται και στο διάγραμμα που ακολουθεί: (Αναλυτικά στοιχεία του 2018 βρίσκονται στον Πίνακα 6 στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι)

Έτος	2014	2015	2016	2017	2018
Ραντεβού	43.593	59.363	58.014	104.431	98.882

Να σημειωθεί ότι από τον Μάρτιο του 2018, λόγω αντικειμενικών συνθηκών, το Πολυδύναμο Δημοτικό Ιατρείο Κυψέλης δεν ήταν σε θέση να υποστηρίξει απογευματινή λειτουργία όπως το 2017. Με αυτή την παραδοχή, η αυξητική τάση του 2017 συνεχίστηκε κατά το 2018.

Αυξητική Τάση των Ραντεβού στα Δημοτικά Ιατρεία

Με βάση τις δεσμεύσεις του προεκλογικού προγράμματος 2014-2019 έχει επιτευχθεί η **αναβάθμιση της εξυπηρέτησης των πολιτών με εγκατάσταση συστημάτων προτεραιότητας και τηλεφωνικών ραντεβού**. Σήμερα δίνεται η δυνατότητα τηλεφωνικών ραντεβού μέσω κλήσης στο 1595, στις Λέσχες Φιλίας και στις Δημοτικές Κοινότητες και παραπομπή της κλήσης, καθώς και απευθείας κλήσης στα δημοτικά ιατρεία.

Επιπλέον, έχει αναβαθμιστεί ο εργαστηριακός και ιατρικός εξοπλισμός των Δημοτικών Ιατρείων, ειδικότερα εκείνων της 5ης και 6ης ΔΚ, ενώ έχουν παραληφθεί δύο γυναικολογικά μηχανήματα στο ιατρείο της 1ης και της 5ης (από χορηγία).

Παράλληλα η λειτουργία των Δημοτικών Ιατρείων υποστηρίζεται από τα δύο νέα πληροφοριακά συστήματα τα οποία, αφενός ταυτοποιούν και παραπέμπουν τον ωφελούμενο σε άλλα σημεία παροχής υπηρεσιών, όποτε αυτό κρίνεται αναγκαίο (ΕΞΥΠΗΡΕΤΩ) και, αφετέρου, επιτρέπουν την ηλεκτρονική διαχείριση κάθε περίπτωσης (ΝΟΙΑΖΟΜΑΙ) στη βάση του ΑΜΚΑ.

Στο πλαίσιο του διευρυμένου ρόλου τους, ξεκίνησε η αναβάθμισή τους σε **Πολυδύναμα Δημοτικά Ιατρεία**, η οποία στηρίζεται σε δύο κύριους άξονες:

- Την λειτουργία τους με βάση τις νέες κατευθύνσεις του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας για την ολιστική προσέγγιση της Υγείας
- Την συνακόλουθη παροχή ψυχοκοινωνικών και άλλων υπηρεσιών, οι οποίες συμβάλλουν ουσιαστικά στο επίπεδο Υγείας του ωφελούμενου

Η προσέγγιση αυτή εφαρμόστηκε πιλοτικά στα Ιατρεία της 5^{ης} και 6^{ης} Δημοτικής Κοινότητας (Πατησίων και Κυψέλης), τα οποία μετεξελίχθηκαν σε Πολυδύναμα παρέχοντας πλέον μια ευρεία γκάμα υπηρεσιών πέρα από τις αυστηρά ιατρικές και παραϊατρικές. Στο πλαίσιο του αναβαθμισμένου αυτού ρόλου οι χρηματοδοτήσεις από το **Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος** και την **Ευρωπαϊκή Επιτροπή** (πρόγραμμα EaSI) συνέβαλαν καθοριστικά στην ανταπόκριση των Ιατρείων στις νέες απαιτήσεις.

Αναγνωρίζοντας την νέα πραγματικότητα καθώς και τις ανάγκες και απαιτήσεις που πηγάζουν από αυτήν, ο Δήμος Αθηναίων προχώρησε στην διοικητική αναβάθμιση της Υπηρεσίας δημιουργώντας την **Διεύθυνση Δημοτικών Ιατρείων και Δημόσιας Υγείας με 5 τμήματα με τον Νέο Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας (Δεκέμβριος 2018)**. Με τον τρόπο αυτό θα βελτιωθεί ακόμη περισσότερο η ποιότητα και ταχύτητα παροχής υπηρεσιών στον πολίτη, ενώ υπηρεσιακές και γραφειοκρατικές διαδικασίες αναμένεται να διεκπεραιώνονται πιο άμεσα και ουσιαστικά.

ΕΡΓΟ Γ.2.1.: Πολυδύναμα Κέντρα ολοκληρωμένης υποστήριξης ευπαθών ομάδων -one stop shop (Δημοτικά Ιατρεία)

Στόχος: Η ανάπτυξη και αποκέντρωση της παροχής υπηρεσιών υγείας και ψυχοκοινωνικής στήριξης, προσαρμοσμένων στην νέα πραγματικότητα.

Αντικείμενο: Αναβάθμιση των Δημοτικών Ιατρείων σε Πολυδύναμων Κέντρων Ολοκληρωμένης Υποστήριξης.

Σχεδιάστηκε ένα νέο μοντέλο κοινωνικής δημοτικής δομής τα **Δημοτικά Ιατρεία/ Πολυδύναμα Κέντρα ολοκληρωμένης υποστήριξης ευπαθών ομάδων** στο οποίο ενσωματώνονται τόσο ιατρικές όσο και κοινωνικές υπηρεσίες. Το μοντέλο λειτουργεί με βάση την αντίληψη που εκκινεί από τον ισχύοντα **ορισμό της Υγείας**, έτσι όπως περιλαμβάνεται στον πρόλογο του καταστατικού του Παγκοσμίου Οργανισμού Υγείας από το 1948 και με βάση τον οποίον *«Υγεία είναι μια κατάσταση πλήρους σωματικής, νοητικής και κοινωνικής ευεξίας και όχι απλώς η απουσία νόσου ή αναπηρίας»*⁵⁹

Τον Μάρτιο του 2017 ξεκίνησε η πιλοτική λειτουργία του **Πολυδύναμο Δημοτικό Ιατρείο Κυψέλης**⁶⁰, με την προσθήκη κοινωνικών υπηρεσιών στις ήδη προαναφερθείσες παροχές των ιατρείων. Η δομή ανακαινίστηκε από το ΕΣΠΑ (2007-2013) και λειτούργησε με χρηματοδότηση του Ιδρύματος Νιάρχου μέχρι τις 28/02/2018 και με φορέα υλοποίησης το Πανεπιστήμιο Αθηνών (Ιατρική Σχολή, καθηγητής κοινωνικής Ιατρικής κ. Γιάννης Τούντας).

Τον Απρίλιο του 2017 ξεκίνησε η λειτουργία του **Πολυδύναμου Ιατρείου Πατησίων**, επίσης ανακαινισμένο μέσω του ΕΣΠΑ 2007-2013, με χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Έργο ESTI@).⁶¹ Η λειτουργία του προβλέπεται σε πρώτη φάση έως και τον Μάιο του 2019 και υποστηρίζεται από το Ινστιτούτο Κοινωνικής Προληπτικής Ιατρικής (ΙΚΠΑ).

Το μοντέλο λειτουργίας των **Πολυδύναμων Δημοτικών Ιατρείων** στηρίζεται στους ακόλουθους άξονες:

- Διευρευμένη διεπιστημονική ομάδα
- Παροχή ευρείας κλίμακας υπηρεσιών
- Αξιοποίηση νέου τύπου ηλεκτρονικών πληροφοριακών εργαλείων
- Άνοιγμα προς την τοπική κοινωνία
- Συνεργασία με Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις

⁵⁹ <https://www.who.int/about/mission/en/>

⁶⁰ <https://sepolia.net/epikairota/6156-se-leitourgia-tou-proto-polydynamo-dimotiko-iatreio-stin-kypseli>

⁶¹ <https://athens-estia.gr/el/>

- Προώθηση εθελοντικής προσφοράς
- Υψηλού επιπέδου επιστημονική παρακολούθηση και εποπτεία
- Συνεχής εκπαίδευση στελεχών

Ειδικά για το σκέλος της εκπαίδευσης, οργανώθηκαν προγράμματα επιμόρφωσης και κατάρτισης του υπάρχοντος προσωπικού με την εποπτεία της Ιατρικής Σχολής και του ΙΚΠΠ ως εξής:

1. Πρόγραμμα Κατάρτισης Επαγγελματιών Υγείας στην Παροχή Συμβουλευτικής Παρακίνησης για τη Διακοπή Καπνίσματος
2. Σεμινάριο Κατάρτισης στις «Τεχνικές & Δεξιότητες Επικοινωνίας»
3. Πρόγραμμα Εξ' αποστάσεως Εκπαίδευσης για την Προαγωγή Υγείας στην Πρωτοβάθμια Φροντίδα (e-learning course).
4. Σεμινάριο «Φυματίωση και Πρωτοβάθμια φροντίδα» σε συνεργασία με την πνευμονολογική εταιρεία.

Το εξειδικευμένο προσωπικό των Πολυδύναμων Κέντρων σε συνεργασία με άλλους φορείς παρέχει στους κατοίκους τις εξής **νέες ιατρικές και κοινωνικές υπηρεσίες που είναι καινοτόμες για τα δεδομένα των Δημοτικών Ιατρείων:**

- Ενημέρωση πολιτών για παροχές που δικαιούνται.
- Ανίχνευση αναγκών, αξιοποίηση ίδιων δυνατοτήτων Δήμου, παραπομπές
- Ψυχοκοινωνική υποστήριξη σε μεμονωμένα άτομα ή οικογένειες που αντιμετωπίζουν προβλήματα οικονομικά, κοινωνικά κ.α.
- Παροχή υπηρεσιών υγείας (Ιατρικές Υπηρεσίες, Προ/περιγεννητικές Υπηρεσίες)
- Πρωτογενή πρόληψη και προαγωγή υγείας.
- Υποστήριξη παιδιού και Οικογένειας (Συμβουλευτική σε γονείς & παιδιά, εκπαιδευτικά προγράμματα, δημιουργική απασχόληση παιδιών, πολιτιστικές δραστηριότητες, μαθήματα γλώσσας, δανειστικές βιβλιοθήκες).
- Υπηρεσίες Συμβουλευτικής Απασχόλησης & Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας
- Νομική Υποστήριξη (Νομική Συμβουλευτική, Νομική εκπροσώπηση όπου απαιτείται)
- Υπηρεσίες street work (παροχή πρώτης ανάγκης τρόφιμα & λοιπά είδη, ενημέρωση για τις κοινωνικές υπηρεσίες και δομές του Δήμου).

Με τη νέα πολιτική του Δήμου Αθηναίων για μια ολιστική προσέγγιση των προβλημάτων και αναγκών των πολιτών στα Πολυδύναμα Δημοτικά Ιατρεία προωθούνται οι εξής στόχοι:

- βελτίωση της ποιότητας της ζωής των κατοίκων
- αντιμετώπιση προβλημάτων οικογενειών και μεμονωμένων ατόμων
- δημιουργία σημείου αναφοράς για τους κατοίκους των Δημοτικών
- αποκέντρωση και αποσυμφόρηση των κεντρικών υπηρεσιών του Δήμου

Το μοντέλο του Πολυδύναμου Δημοτικού Ιατρείου εκτός από τα Δημοτικά Ιατρεία Κυψέλης και Πατησίων προγραμματίζεται να επεκταθεί στα Δημοτικά Ιατρεία του Νέου Κόσμου, των Πετραλώνων και της Σόλωνος μέσα από την αξιοποίηση των

πόρων της ΟΧΕ/ΕΣΠΑ του δήμου Αθηναίων⁶². Ο σχεδιασμός της υπηρεσίας οδήγησε στην έκδοση της σχετικής πρόσκλησης από τον ΕΦΔ τον Απρίλιο του 2018 στη συνέχεια κατατέθηκε πλήρης φάκελος με τα απαιτούμενα έγγραφα και Τεχνικά Δελτία, αποφάσεις αυτεπιστασίας. Η ένταξη του έργου έγινε στις 12/2/2019. Στη συνεδρίαση του ΔΣ στις 14/2/2019 εγκρίθηκε η σχετική Αυτεπιστασία και ο Προγραμματισμός των προσλήψεων.

Μέσα από το νέο αυτό πλαίσιο λειτουργίας, τα Δημοτικά Ιατρεία της Αθήνας δίνουν το παρών κοντά στον Δημότη και στον κάτοικο, αναβαθμίζονται ως ρόλος, ενισχύονται υλικοτεχνικά και σε ανθρώπινο δυναμικό, διασυνδέονται με κοινωνικές υπηρεσίες, αναζητούν και επιτυγχάνουν ευρύτερες συνέργειες στον χώρο της υγείας, ενώ, εκ του αποτελέσματος, μπόρεσαν να ανταποκριθούν στις αυξημένες ανάγκες και αρμοδιότητες που προστίθενται τόσο από το νομικό πλαίσιο της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας ως ΤοΠΦΥ, όσο και από την οικονομική συγκυρία που πλήττει τις γειτονιές του Δήμου μας.

Σημαντική παράμετρο για την νέα πολιτική των Πολυδύναμων Ιατρείων αποτέλεσε η πλήρης αξιοποίηση θεσμικών και ιδιωτικών πόρων, μέσα από την οποία επιτεύχθηκαν στόχοι που λύνουν χρονίζοντα προβλήματα του Δήμου. Πιο συγκεκριμένα αξιοποιήθηκαν **Ευρωπαϊκές και ιδιωτικές χρηματοδοτήσεις που υποστήριξαν την κοινωνική καινοτομία**, ως εξής:

- **Αξιοποίηση κονδυλίων ΕΣΠΑ** για την ανακατασκευή κτιρίων στις γειτονιές των Πατησίων και της Κυψέλης προκειμένου να στεγάσουν υπηρεσίες υγείας και κοινωνικής προστασίας, σε δύο γειτονιές που πλήττονται από τις επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης, με παράλληλο όφελος την αναβάθμιση των εν λόγω περιοχών.
- **Αξιοποίηση χρηματοδότησης από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για επένδυση στην κοινωνική καινοτομία με το πρόγραμμα ESTI@** για την αναβάθμιση του Πολυδύναμου Δημοτικού Ιατρείου Πατησίων σε δομή one-stop-shop (single entry point), σε συνεργασία με εταίρους ΜΚΟ, που πρόσφερε συνδυαστικά υπηρεσίες στα πρότυπα της ολιστικής και διεπιστημονικής προσέγγισης, ενσωματώνοντας τις πλέον πρόσφατες επιστημονικές ιατρικές και κοινωνιολογικές προσεγγίσεις.
- **Αξιοποίηση χρηματοδότησης του Ιδρύματος Σταύρου Νιάρχου για την υποστήριξη του κοινωνικού έργου του δήμου Αθηναίων.** Στο πλαίσιο αυτό χρηματοδοτήθηκε 8μηνη η πιλοτική λειτουργία του Πολυδύναμου της Κυψέλης και η εγκατάσταση του συστήματος case management NOIAZOMAI στις κοινωνικές υπηρεσίες του δήμου και του ΚΥΑΔΑ. Το Πολυδύναμο Δημοτικό Ιατρείο Κυψέλης λειτούργησε αξιοποιώντας το ανακαινισμένο κτίριο της Κυψέλης και δημιουργώντας μian ακόμη δομή one-stop-shop (single entry point), με παροχή υπηρεσιών υγείας, ψυχοκοινωνικής στήριξης, νομικής υποστήριξης, εργασιακής συμβουλευτικής, επίσης στα πρότυπα της ολιστικής και διεπιστημονικής προσέγγισης.

⁶² Έργο «Συνδυασμένες Υπηρεσίες Υγείας και Συμβουλευτικής για ευάλωτες ομάδες κατοίκων της Αθήνας»

ΕΡΓΟ Γ.2.2. Δημιουργία μονάδων πρόληψης, προαγωγής και αγωγής υγείας στα Δημοτικά Ιατρεία

Στόχος: Σχεδιασμός, οργάνωση, υλοποίηση προγραμμάτων πρωτογενούς πρόληψης προαγωγής και αγωγής της υγείας που επιδρούν θετικά στην σωματική και ψυχική υγεία των κατοίκων και βελτιώνουν την ποιότητα ζωής τους.

Αντικείμενο α) Παροχή γνώσεων προσαρμοσμένων στα χαρακτηριστικά κάθε κοινωνικής ομάδας π.χ. ηλικιωμένοι, παιδιά, γυναίκες β) Αλλαγές στάσεων και συμπεριφορών των ατόμων σε ότι αφορά την προστασία της υγείας γ) Προώθηση υγιεινής διατροφής και σωματικής άσκησης δ) Απόκτηση δεξιοτήτων αναγκαίων για τη διαχείριση και επίλυση προβλημάτων υγείας ε) Οργάνωση δράσεων ενημέρωσης σε σχολεία, Λέσχες Φιλίας, συλλόγους κ.α.

Το έργο έχει σχεδιασθεί πλήρως (ΤΔΕ κλπ) και έχει αποτελέσει υποέργο του έργου «Συνδυασμένες υπηρεσίες υγείας και συμβουλευτικής για ευάλωτες ομάδες κατοίκων της Αθήνας» που αναμένεται να ενταχθεί στην ΟΧΕ/ΕΣΠΑ (βλ. Πίνακας 1). Προγραμματίζεται να υλοποιηθεί σε συνεργασία με την Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών.

ΕΡΓΟ Γ.2.3. Δημιουργία μονάδων Μητέρας-παιδιού στα Δημοτικά Ιατρεία

Στόχος: Παροχή ιατρικών και συμβουλευτικών υπηρεσιών στις γυναίκες, στους νέους / νέες και γενικά στον πληθυσμό για θέματα σεξουαλικής υγείας, αναπαραγωγής, αντισύλληψης, ανατροφής, και υγείας των παιδιών.

Αντικείμενο α) Παροχή ιατρονοσηλευτικών και μαιευτικών υπηρεσιών (μεταδιδόμενα σεξουαλικά νοσήματα, test pap, έλεγχος μαστού, υγιεινή, παρακολούθηση εγκύων κλπ), β) παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών (αντισύλληψη, προγραμματισμός εγκυμοσύνης, στήριξη άγαμων μητέρων, ψυχολογική στήριξη, θηλασμός, φροντίδα μωρού κλπ) γ) ενημέρωση και στήριξη γυναικών κατά την κύηση και τους πρώτους μήνες μετά τον τοκετό, προετοιμασία των ζευγαριών για τον τοκετό και την γονεϊκότητα κατά την κύηση, φυσική ενδυνάμωση κλπ).

Το σημαντικότερο μέρος του Έργου ενσωματώθηκε στη λειτουργία των Πολυδύναμων Ιατρείων, καθώς το μεγαλύτερο κομμάτι των υπηρεσιών παρασχέθηκαν είτε από ειδικούς ιατρούς είτε από εξειδικευμένους φορείς. Οι δράσεις αποτιμήθηκαν θετικά και αναμένεται η διεύρυνσή τους με την έναρξη υλοποίησης του αντίστοιχου έργου ΟΧΕ.

ΕΡΓΟ Γ.2.4. Νοσηλεία στο σπίτι

Στόχος: Βελτίωση του επιπέδου υγείας του πληθυσμού, μέσα από την παροχή υπηρεσιών υγείας στο χώρο διαμονής τους.

Αντικείμενο: Συνέχιση της θεραπείας στο σπίτι σε μέλη ευπαθών κοινωνικών ομάδων όπως παιδιά, έγκυες, ηλικιωμένοι, άτομα με περιορισμένη κινητικότητα, με χρόνια νοσήματα κοινωνικά απομονωμένα, ασθενείς μετά την έξοδο τους από το νοσοκομείο κλπ.

Το Έργο δε στάθηκε δυνατό να υλοποιηθεί, υπήρξε όμως σταθερή συνεργασία με φορείς που υλοποιούν παρόμοιες δράσεις χωρίς οικονομική συμμετοχή (Νοσηλεία, ΚΕΦΙ κλπ), καθώς και προώθηση και διευκόλυνση του έργου τους στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων και δυνατοτήτων της Διεύθυνσης

ΕΡΓΟ Γ.2.5. Προγράμματα πρωτογενούς πρόληψης και προληπτικών εξετάσεων των κατοίκων της Αθήνας

Στόχος: Βελτίωση της υγείας των κατοίκων μέσω εκτεταμένου προγράμματος πρωτογενούς πρόληψης (κάπνισμα, διατροφή, stress, ορθή στάση σώματος, πρόληψη πτώσεων ηλικιωμένων κλπ) και προληπτικών εξετάσεων (καρκίνος μήτρας, μαστού, ωοθηκών, προστάτη κλπ).

Αντικείμενο:

- α) Δράσεις ευαισθητοποίησης των κατοίκων για τους παράγοντες επιβάρυνσης της υγείας και τους κινδύνους εμφάνισης νόσων από καθημερινές πρακτικές
- β) καμπάνια ευαισθητοποίησης για την αναγκαιότητα διενέργειας προληπτικών ιατρικών εξετάσεων, μέσω προσωπικών επιστολών στους δημότες
- γ) διεξαγωγή εξετάσεων σε κινητή ιατρική μονάδα που θα σταθμεύει εκ περιτροπής στις γειτονιές με προκαθορισμένο πρόγραμμα
- δ) παραπομπές των ατόμων στα οποία διαγιγνώσκονται ενδείξεις εμφάνισης νόσου για περαιτέρω εξετάσεις.

Στο διάστημα 2014-2018 έγιναν συνεργασίες με φορείς καθώς και δράσεις με προσωπικό των Ιατρείων .**Το σύνολο των ατόμων που επωφελήθηκαν των επιπλέον υπηρεσιών με την μορφή δράσεων κατά το διάστημα 2014-2018 είναι 21.873 άτομα.** Ενδεικτικά αναφέρουμε:

Πρόγραμμα «Νοιάζομαι για την υγεία μου»

Δράσεις στα σχολεία του Δήμου με πρωτοβάθμιο υγειονομικό έλεγχο από κλιμάκιο επαγγελματιών υγείας (οφθαλμίατρο, παιδίατρο, οδοντίατρο, επισκέπτρια υγείας και νοσηλεύτρια) ενώ υπάρχει δυνατότητα για παραπομπή για περαιτέρω έλεγχο όπου χρειάζεται. Επίσης έλεγχος εμβολιαστικής κάλυψης και ενημερωτικές ομιλίες.

Ενδεικτικά να αναφερθεί ότι κατά το σχολικό έτος 2017-2018 σε 23 Δημοτικά σχολεία του Δήμου Αθηναίων **εξετάστηκαν 1688 παιδιά και έλαβαν ενημέρωση 27 εκπαιδευτικοί για θέματα πρώτων βοηθειών.** Κύριες δράσεις ήταν οι ακόλουθες:

- Σωματική και στοματική υγεία και υγιεινή χώρων καθώς και στοματολογικός έλεγχος για καρκίνο και συναφείς βλάβες
- Προληπτική ιατρική (για γονείς και κηδεμόνες)
- Παροχή πρώτων βοηθειών (για εκπαιδευτικούς)
- Πρόγραμμα πρόληψης εφηβική παραβατικότητας
- Πρόγραμμα προληπτικής ιατρικής ΑΣΠΡΑ ΔΟΝΤΙΑ σε συνεργασία με την 1^η ΥΠΕ

Κοινές δράσεις με επιστημονικούς φορείς, ομάδες πολιτών και ΜΚΟ

- Συνεργασία με τον Ελληνικό Σύλλογο Κλαμπ Οικογενειών με προβλήματα σχετιζόμενα με το αλκοόλ
- Ομάδα Νοητικής Ενδυνάμωσης με την Εταιρεία Alzheimer
- Προληπτικός έλεγχος θυρεοειδούς με την Ελληνική Εταιρεία Ενδοκρινολογίας
- Ψυχολογική υποστήριξη σε γυναίκες με καρκίνο του μαστού με το Ίδρυμα Έλλη Λαμπέτη
- Παραπομπή για διενέργεια μαστογραφιών δωρεάν σε άπορες/ανασφάλιστες γυναίκες
- Δωρεάν καρδιολογικός έλεγχος με την Ελληνική Καρδιολογική Εταιρεία
- Μαθήματα πρώτων βοηθειών σε 44 άτομα από την Ελληνική Ομάδα Έρευνας και Διάσωσης, με 29 επιπλέον άτομα να παρακολουθούν πρόγραμμα πρόληψης πτώσεων
- Φυσικοθεραπεία σε ασθενείς με νόσο Πάρκινσον με την ΜΚΟ «Επίκουρος Κίνηση»
- Προληπτικός έλεγχος οστεοπόρωσης από σύλλογο «πεταλούδα» σε 99 άτομα
- Διενέργεια 3.000 εμβολιασμών σε 1.628 παιδιά προσφύγων σε συνεργασία με τους Γιατρούς Χωρίς Σύνορα και 970 εμβολιασμοί σε συνεργασία με το ΚΕΕΛΠΝΟ στο πλαίσιο του προγράμματος «ΦΙΛΟΣ»
- Συνεργασία με την ΜΚΟ «Υγεία για Όλους», για δωρεάν κλινική εξέταση από γυναικολόγο, παιδίατρο, καρδιολόγο, παθολόγο και εμβολισμό παιδιών στην 4η Δ.Κ., με στόχευση σε ειδικές ευπαθείς ομάδες (ανασφάλιστοι, Ρομά, άστεγοι). Επίσης ορθοπεδικός/μυοσκελετικός, παθολογικός/ενδοκρινολογικός έλεγχος παιδιών και καρδιολογικός έλεγχος ενηλίκων, test pap και μαστολογικός έλεγχος γυναικών

Παροχή υπηρεσιών από εκπαιδευτικούς οργανισμούς

Στο πλαίσιο τέλος συνεργασιών με εκπαιδευτικούς φορείς, έχει ξεκινήσει συνεργασία με το **Αμερικανικό Κολλέγιο Ελλάδος -DEREE College**, στο πλαίσιο της οποίας παρέχεται δωρεάν ψυχολογική υποστήριξη σε ατομικό και ομαδικό επίπεδο σε ενήλικους κατοίκους του Δήμου της Αθήνας.

Παράλληλα, και μέσα από αντίστοιχη συνεργασία με το **ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΟ ΚΟΛΛΕΓΙΟ**, παρέχεται δωρεάν ψυχολογική υποστήριξη σε ατομικό και ομαδικό επίπεδο σε ενήλικους κατοίκους του Δήμου της Αθήνας.

Δράσεις πρόληψης έχουν σχεδιασθεί σε μεγάλη κλίμακα και έχουν συμπεριληφθεί ως υπόεργο στο έργο «Συνδυασμένες υπηρεσίες υγείας και συμβουλευτικής για ευάλωτες ομάδες κατοίκων της Αθήνας» που αναμένεται να ενταχθεί στην ΟΧΕ/ΕΣΠΑ (βλ. Πίνακας 1). Προγραμματίζεται να υλοποιηθούν σε συνεργασία με την Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Στον τομέα της καταπολέμησης του AIDS:

- Ο Δήμαρχος Γιώργος Καμίνης έχει συνυπογράψει το 2014 την Διακήρυξη των Παρισίων «Fast Track Cities: Ending the Aids Epidemic». Cities Achieving 90-90-90 Targets by 2020».
- Οργανώσαμε εξετάσεις HIV από την Θετική Φωνή στα Δημοτικά Ιατρεία από το 2015 με πιο πρόσφατη την διήμερη καμπάνια στο Δημοτικό Ιατρείο Πατησίων.
- Τον Δεκέμβριο του 2017 υπογράψαμε Μνημόνιο Συνεργασίας με το AIDS Healthcare Foundation (AHF), τον μεγαλύτερο παγκόσμιο μη κερδοσκοπικό οργανισμό στο πεδίο πρόληψης, εξέτασης, και θεραπείας HIV/AIDS, με σκοπό την ενίσχυση της πρόσβασης σε καινοτόμο εξέταση HIV, τη διασύνδεση με θεραπείες HIV/AIDS, καθώς και τη φροντίδα και υποστήριξη των ανθρώπων που ζουν με τον HIV/AIDS. Με βάση το καινοτόμο μοντέλο εξέτασης του AHF, προσφέρεται γρήγορη εξέταση HIV (rapid HIV test) στο Πολυδύναμο Δημοτικό Ιατρείο Κυψέλης, (κάθε Δευτέρα και Πέμπτη χωρίς ραντεβού από τις 10:00 έως τις 15:00), δωρεάν και ανώνυμα με μία σταγόνα αίμα από το δάχτυλο. Για τα άτομα που έχουν αντιδρών αποτέλεσμα στο rapid test, διασφαλίζεται η διασύνδεσή τους με μονάδες ειδικών λοιμώξεων δημόσιων νοσοκομείων. Επίσης, στους εξεταζόμενους παρέχεται συμβουλευτική πριν και μετά την εξέταση, ενώ στο Πολυδύναμο Δημοτικό Ιατρείο Κυψέλης παρέχονται και δωρεάν προφυλακτικά για όλους.
- Τον Δεκέμβριο του 2018 αναπτύξαμε **καμπάνια ευαισθητοποίησης για τη διάδοση του rapid test** στο Πολυδύναμο Δημοτικό Ιατρείο Κυψέλης με τη δημιουργία επικοινωνιακού υλικού (αφίσα, σποτάκι) με σύνθημα «Νέα Σχέση?». Το σποτάκι προβλήθηκε από τη ΣΤΑΣΥ στις αποβάθρες των Μέσων Σταθερής Τροχιάς της Αθήνας ως κοινωνικό μήνυμα.
- Από τον Φεβρουάριο 2019, η συνεργασία με το AIDS Health Foundation επεκτάθηκε και σε άλλα Δημοτικά Ιατρεία.
- Ο δήμος έχει αναπτύξει σταθερή συνεργασία με την οργάνωση «Θετική Φωνή» στον τομέα της ευαισθητοποίησης για το AIDS/HIV.

Γ3: ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ

Πολιτική – θεσμικό πλαίσιο

Το πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι» (ΒσΣ) έχει ως στόχο την παροχή οργανωμένης και συστηματικής φροντίδας στους ηλικιωμένους και στα άτομα με αναπηρίες για να βελτιωθεί η ποιότητα ζωής τους, να υποβοηθηθεί η αυτόνομη και αξιοπρεπής διαβίωσή τους και να υποστηριχτεί το οικογενειακό τους περιβάλλον. Παρέχονται υπηρεσίες συμβουλευτικής-ψυχοσυναισθηματικής στήριξης, νοσηλευτικής μέριμνας, φροντίδας του νοικοκυριού, βοήθεια στην ατομική υγιεινή, με επισκέψεις στα σπίτια των εξυπηρετούμενων. Το «Β.σ.Σ.» στελεχώνουν κοινωνικοί λειτουργοί, νοσηλευτές και οικιακοί βοηθοί, ενώ επιδιώκεται στενή συνεργασία με τοπικούς φορείς, μονάδες πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας και άλλες κοινωνικές υπηρεσίες.

Το πρόγραμμα ξεκίνησε το 1997, το 2001 εντάχθηκε στο Γ' Κ.Π.Σ. και μετά στο ΕΣΠΑ 2007-13 μέχρι το 2011, οπότε συνεχίστηκε η χρηματοδότησή του με εθνικούς πόρους και με διαδοχικές παρατάσεις, οι οποίες εξασφάλιζαν την ανανέωση των συμβάσεων ορισμένου χρόνου του προσωπικού.

Σύμφωνα με τον αρχικό σχεδιασμό, το «Βοήθεια στο Σπίτι» επρόκειτο να λήξει στις 31/12/2015 και να αντικατασταθεί από τα προγράμματα «Κατ' οίκον φροντίδα Συνταξιούχων» και «Κατ' οίκον Κοινωνική Φροντίδα», το οποίο αργότερα μετονομάστηκε σε «Κατ' οίκον νοσηλεία»⁶³.

Σε επίπεδο κεντρικού κράτους, το πρόγραμμα «Κατ' οίκον φροντίδα Συνταξιούχων» ξεκίνησε το 2012⁶⁴, τα δε οικονομικά κριτήρια συμμετοχής σε αυτό προσαρμόστηκαν προς τα κάτω το 2016⁶⁵ από τον ΕΦΚΑ. Το πρόγραμμα συνεχίζεται ως σήμερα⁶⁶ και μαζί με άλλα παρόμοια προγράμματα, συνιστούν το ελληνικό σύστημα παροχών μακροχρόνιας φροντίδας.⁶⁷ Σε επίπεδο Δήμων, ως ενδιαμέσος φορέας διαχείρισης λειτουργεί η Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης (ΕΕΤΑΑ Α.Ε.).

Το «Βοήθεια στο Σπίτι» χρηματοδοτείται πλέον από Εθνικούς Πόρους και μέσα από διαδοχικές παρατάσεις, με την τρέχουσα να ισχύει μέχρι 31/12/2019.⁶⁸ Σύμφωνα με το άρθρο 91 του Ν 4583/18-12-2018 (ΦΕΚ 212Α) **το πρόγραμμα "Βοήθεια στο Σπίτι"** εντάσσεται σε οργανικές μονάδες των Ο.Τ.Α. α' βαθμού και στελεχώνεται με μόνιμο προσωπικό.

⁶³ http://voithiastospiti.blogspot.com/2015/08/blog-post_96.html

⁶⁴ http://www.ika.gr/gr/infopages/memos/EG_63_2012.pdf

⁶⁵ http://www.ika.gr/gr/infopages/memos/GEN_P15-21_1-8-2016.pdf

⁶⁶ <https://apps.ika.gr/eHomeCare/>

⁶⁷ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1112&langId=el&intPageId=4570>

⁶⁸ άρθρο 153 ν. 4483/2017 - Απόφαση Δημάρχου Αθηναίων 372475/18-12-2017 (ΑΔΑ: 6ΖΔ5Ω6Μ-ΨΕΔ)

Δραστηριότητες – απολογισμός

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΗΔΙΚΑ,⁶⁹ τον Σεπτέμβριο 2018 στην Αττική καταβάλλονται 1.731.712 συντάξεις, από τις οποίες το 94,7% αφορά συντάξεις γήρατος, θανάτου ή για άλλη αιτία και το 5,3% συντάξεις αναπηρίας. Με βάση επίσης την απογραφή του 2011, ο μόνιμος πληθυσμός του Δήμου φθάνει τα 664.046 άτομα, από τα οποία 164.241 είναι άνω των 60 ετών (24,7%). Συνεπώς το **ένα τέταρτο του πληθυσμού του Δήμου** εντάσσεται στην κατηγορία των **ηλικιωμένων / συνταξιούχων**, ενώ κατά την προηγούμενη απογραφή του 2001 το αντίστοιχο ποσοστό ήταν 22,4%.

Οι συνεχείς περικοπές των συντάξεων, η μεγάλη φορολογική επιβάρυνση, η αύξηση της οικονομικής συμμετοχής των πολιτών στην ιατροφαρμακευτική τους περίθαλψη, ο περιορισμός των προνοιακών επιδομάτων έχουν επιδεινώσει δραματικά το βιοτικό επίπεδο των ηλικιωμένων και των ατόμων με αναπηρίες, ενώ οι επιπτώσεις της κοινωνικοοικονομικής κρίσης στην σωματική και ψυχική τους υγεία είναι ιδιαίτερα δυσμενείς.

Στην πρώτη φάση το πρόγραμμα ξεκίνησε στις 01/06/1998 στις περιοχές Σεπόλια και Γκύζη. Ο αρχικός στόχος για την ομαλή και εύρυθμη λειτουργία του ήταν η στελέχωσή από μια εξειδικευμένη και καλά οργανωμένη ομάδα 3-4 ατόμων σε κάθε δομή, που θα απαρτιζόταν από μια κοινωνική λειτουργό, μια νοσηλεύτρια και δύο οικογενειακές βοηθούς, με σκοπό την συστηματική φροντίδα και περίθαλψη ως ακολούθως:

- Η κοινωνική λειτουργός οργανώνει και συντονίζει το πρόγραμμα, εποπτεύει τους ωφελούμενους, έρχεται σε επαφή με συναρμόδιους φορείς & υπηρεσίες και παραπέμπει περιστατικά εκτός των υπηρεσιών του προγράμματος, παρέχει ψυχοκοινωνική στήριξη και επιλύει κοινωνικοπρονοιακά θέματα
- Η νοσηλεύτρια του προγράμματος προσφέρει πρωτοβάθμιες υπηρεσίες υγείας κατ' οίκον, κυρίως επισκέψεις για τη μέτρηση και καταγραφή των ζωτικών σημείων και συνταγογράφηση φαρμάκων καθώς και συνοδεία σε νοσοκομεία για τις προγραμματισμένες εξετάσεις των ηλικιωμένων.
- Η οικογενειακή βοηθός διεκπεραιώνει εξωτερικές εργασίες και μεριμνά για την προμήθεια ειδών άμεσης ανάγκης και την καθαριότητα του σπιτιού. Επιπλέον αλλά ιδιαίτερος σημαντική αρμοδιότητα των οικογενειακών βοηθών, είναι η συντροφιά που προσφέρουν στους ηλικιωμένους, αποδεικνύοντας έμπρακτα τον κοινωνικό χαρακτήρα του προγράμματος.

Το πρόγραμμα έτυχε τεράστιας απήχησης στην τοπική κοινωνία και λόγω της ιδιαίτερα επιτυχημένης πορείας του ανωτέρω 'πilotικού' προγράμματος, επεκτάθηκε από τον Ιούνιο του 2003 στις 7 Δημοτικές Κοινότητες του Δήμου Αθηναίων, με εξασφαλισμένη χρηματοδότηση από το Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης.⁷⁰ Το 2011⁷¹ εγκρίθηκε η μετακίνηση των 23 στελεχών με σύμβαση Ι.Δ.Ο.Χ. που υλοποιούσαν το πρόγραμμα από την ΑΕΔΑ στον Δήμο Αθηναίων.

Με βάση το Ν 4583/2018, φορείς ΟΤΑ όπως ο Δήμος Αθηναίων δύνανται μέχρι την 31/01/2019 να υποβάλουν προς έγκριση στις οικείες Αποκεντρωμένες Διοικήσεις

⁶⁹ <http://www.idika.gr/esepts-mhniaies-ek8eseis/57-uncategorised/592-esepts-mhniaies-ek8eseis-2018>

⁷⁰ ΦΕΚ.1127 Β' / 30.08.2001)

⁷¹ 808/2011 ΠΔΣ και 176051/15-09-2011 Απόφαση του Δημάρχου Αθηναίων

αποφάσεις τροποποίησης του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας τους και σύσταση οργανικών θέσεων μόνιμου προσωπικού των ιδίων κλάδων και κατηγοριών και του ίδιου αριθμού με τις θέσεις του προσωπικού που απασχολούσαν στο πλαίσιο του "Βοήθεια στο Σπίτι". Ο δήμος Αθηναίων ενέκρινε στο ΔΣ της 31/01/2019 την τροποποίηση του Οργανισμού ώστε να προχωρήσει απρόσκοπτα η διαδικασία αυτή για 14 θέσεις (2 θέσεις Π.Ε Κοινωνικών Λειτουργών, μια θέση Π.Ε Κοινωνιολόγων, 2 θέσεις Τ.Ε Κοινωνικών Λειτουργών, 5 θέσεις Δ.Ε Νοσηλευτών και 4 θέσεις Υ.Ε Οικογενειακών Βοηθών.

Στον Δήμο Αθηναίων το πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι» έχει ως στόχο την παροχή οργανωμένης και συστηματικής φροντίδας στους ηλικιωμένους και στα άτομα με αναπηρίες για να βελτιωθεί η ποιότητα ζωής τους, να υποβοηθηθεί η αυτόνομη και αξιοπρεπής διαβίωση τους και να υποστηριχτεί το οικογενειακό τους περιβάλλον. Παρέχονται επίσης υπηρεσίες συμβουλευτικής, ψυχοσυναισθηματικής στήριξης, νοσηλευτικής μέριμνας, φροντίδας του νοικοκυριού και βοήθεια στην ατομική υγιεινή με επισκέψεις στα σπίτια των εξυπηρετούμενων. Το «Β.σ.Σ.» στελεχώνουν κοινωνικοί λειτουργοί, νοσηλευτές και οικογενειακοί βοηθοί, ενώ επιδιώκεται στενή συνεργασία με τοπικούς φορείς, μονάδες πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας και άλλες κοινωνικές υπηρεσίες. Οι παρεχόμενες υπηρεσίες αποτυπώνονται στον πίνακα των ετών 2015-2017. Το 2018 εξυπηρετήθηκαν 279 άτομα με 6.725 επισκέψεις (στοιχεία ΝΟΙΑΖΟΜΑΙ βλ. Πίνακα 5)

	ΠΡΟΣΦΕΡΟΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	2015	2016	2017
1	ΑΤΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ (ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ)	4.734	4.309	4.232
2	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ (ΑΤΟΜΑ)	665	766	892
3	ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗ -ΣΥΝΟΔΕΙΑ (ΑΤΟΜΑ)	1.574	1.302	1.176
4	ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ (ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ)	4.610	3.502	4.061
5	ΑΤΟΜΙΚΗ ΥΓΙΕΙΝΗ (ΑΤΟΜΑ)	263	327	254
6	ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΑΠΟ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΒΟΗΘΟ (ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ)	5.355	3.452	3.097

Σήμερα, το πρόγραμμα «Β.σ.Σ.» βρίσκεται μπροστά σε μία τριπλή- δημογραφική και κοινωνικοοικονομική – πρόκληση:

- Αυξάνεται ο αριθμός των ηλικιωμένων και των ατόμων με αναπηρίες που αποτελούν τον πληθυσμό – στόχο του προγράμματος.
- Επιδεινώνεται το βιοτικό επίπεδο και η σωματική / ψυχική τους υγεία.
- Διαφοροποιούνται οι ανάγκες των ωφελουμένων, ειδικά στις αστικές περιοχές, σε σχέση με τους αρχικούς σχεδιασμούς.

Στόχος: Αύξηση του αριθμού των ήδη υφιστάμενων μονάδων.

Αντικείμενο: Η λειτουργία 3 μονάδων «Β.σ.Σ.» σε κάθε Δημοτική Κοινότητα, με κάθε μονάδα να καλύπτει 30 άτομα περίπου, εφόσον είναι πλήρως στελεχωμένη

Η άμεση και ευθεία σύνδεση του προγράμματος «Βοήθεια στο Σπίτι» με τις πολιτικές του κεντρικού κράτους σε συνδυασμό με τους θεσμικούς περιορισμούς της περιόδου, δεν επέτρεψαν στην Αυτοδιοίκηση να επιτύχει στόχους όπως η επέκταση παροχής υπηρεσιών με υποστήριξη από μεγαλύτερο αριθμό προσωπικού. Ως Δήμος Αθηναίων όμως και αξιοποιώντας κάθε δυνατή ευκαιρία, προχωρήσαμε σε επιμέρους ενέργειες οι οποίες αύξησαν την αποτελεσματικότητα και χρησιμότητα του προγράμματος, στο πλαίσιο πάντοτε των ανθρώπινων πόρων που είχαμε στη διάθεσή μας

Με στόχο να υποστηριχθούν οι ανάγκες των κατοίκων, τον Ιούλιο 2015, Απρίλιο 2017 και Νοέμβριο 2018 το πρόγραμμα ενισχύθηκε – στελεχώθηκε με προσωπικό και των τριών κατηγοριών (αναλόγως των ελλείψεων) από το προσωπικό του προγράμματος κοινωφελούς εργασίας. Σε κάθε περίπτωση όμως, αυτό αποτέλεσε μια καθαρά προσωρινή λύση. Εφόσον υπάρξει στο μέλλον η δυνατότητα ενίσχυσης του προσωπικού το «Βοήθεια στο Σπίτι» θα μπορέσει να δείξει τις πραγματικές του δυνατότητες προς όφελος των κατοίκων της πόλης.

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΔΗΜΟΥ ΑΘΗΝΑΙΩΝ «ΝΟΙΑΖΟΜΑΙ»

Το 2018 εφαρμόστηκε και στο πρόγραμμα "Βοήθεια στο Σπίτι", η καταγραφή των εγγεγραμμένων στην ηλεκτρονική εφαρμογή «ΝΟΙΑΖΟΜΑΙ», μια βάση ηλεκτρονικής καταγραφής ωφελούμενων και παρεχόμενων υπηρεσιών. Ως πρώτη ενέργεια καταχωρήθηκαν στην εξειδικευμένη πλατφόρμα όλα τα στοιχεία των ωφελούμενων. Παράλληλα, οι χειριστές της εφαρμογής παρακολούθησαν ειδικά εκπαιδευτικά σεμινάρια από εξειδικευμένη ομάδα, ενώ τους παρασχέθηκαν φορητοί ηλεκτρονικοί υπολογιστές. Με τον τρόπο αυτό:

- Τα στελέχη του Δήμου Αθηναίων απέκτησαν ή βελτίωσαν δεξιότητες στους Η/Υ με έμφαση στην εφαρμογή του «ΝΟΙΑΖΟΜΑΙ», ενώ ο Δήμος αύξησε την υπολογιστική του υποδομή
- Υπάρχει πλέον πλήρης εικόνα των εγγεγραμμένων ωφελούμενων, κάτι που οδηγεί σε αναβαθμισμένη παροχή υπηρεσιών στο πλαίσιο του προγράμματος
- Η πρόσβαση σε κοινωνικές υπηρεσίες μέσω του ΝΟΙΑΖΟΜΑΙ πχ τα Ιατρεία είναι μεγαλύτερη.
- Ο προγραμματισμός μετακινήσεων των ωφελούμενων γίνεται πλέον σε βάθος χρόνου και χωρίς λάθη
- Οι πληροφορίες και τα στατιστικά στοιχεία λαμβάνονται σε πραγματικό χρόνο
- Οι δυνατότητες άλλων δημοτικών δομών και υπηρεσιών αξιοποιούνται πλέον πολλαπλασιαστικά και αποτελεσματικότερα, συμβάλλοντας στην ανάπτυξη συνεργειών.

Γ4. ΤΡΙΤΗ ΗΛΙΚΙΑ – ΛΕΣΧΕΣ ΦΙΛΙΑΣ

Πολιτικές – Γενικό Θεσμικό Πλαίσιο

Στην Ελλάδα η μέριμνα για την τρίτη ηλικία **ανήκει θεσμοθετημένα στην Τοπική Αυτοδιοίκηση**, σύμφωνα με τον Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (Ν.3463/2006) άρθρο 75. Αυτό σημαίνει ότι η υλοποίηση κοινωνικών δράσεων είναι στη διακριτική ευχέρεια της κάθε δημοτικής αρχής, καθώς και ότι οι ΟΤΑ δεν αναπτύσσουν αναλογικά ομοιόμορφες κοινωνικές δράσεις, έτσι ώστε ο πληθυσμός να έχει ισότιμη πρόσβαση στις ωφέλειες των δράσεων αυτών.

Το Υπουργείο Υγείας από το 2015 εξαγγέλλει την Ανάπτυξη Εθνικού Πιλοτικού προγράμματος πρόληψης και Προαγωγής της Υγείας των ηλικιωμένων ατόμων με τον τίτλο “Ηπιόνη”. Πρόκειται για πιλοτικό πρόγραμμα εθνικής εμβέλειας και κάθε χρόνο έχει διαφορετικό θέμα. 2015: «Σακχαρώδης διαβήτης», 2016: «Πρόληψη της Οστεοπόρωσης και των Πτώσεων», το 2017: “Πρόληψη της άνοιας και έγκαιρη αντιμετώπιση των συνεπειών της” και το 2018 :“Προβλήματα καρκίνου του πεπτικού συστήματος”. Η εξαγγελία αυτή δεν περιέχει συγκεκριμένο πρόγραμμα, αλλά πρόκειται για μια προτροπή προς τους αρμόδιους φορείς να αναπτύξουν ενημερώσεις και δράσεις σχετικά με το εκάστοτε θέμα.

Τέλος περιγράφοντας το θεσμικό πλαίσιο για την τρίτη ηλικία στην χώρα μας, αξίζει να αναφερθεί ότι τον Δεκέμβριο του 2015 το Δίκτυο Υγείων Πόλεων Ε.Δ.Δ.Υ.Π. εξέδωσε **«Πρόταση Πολιτικής για τη Γ΄ ηλικία, με βάση τις κατευθυντήριες οδηγίες του Π.Ο.Υ.»**. Η πρόταση αυτή τέθηκε σε γνώση όλων των Δήμων-μελών του δικτύου με την προτροπή να χαράξουν αντίστοιχες πολιτικές και να τις εφαρμόσουν. Αυτή η πρόταση πολιτικής, εκδόθηκε σε κείμενο μετά από τέσσερις συναντήσεις του δικτύου και αφού διαπιστώθηκε ότι δεν υπάρχει ενιαία πολιτική για τη τρίτη ηλικία. Προτείνει μια ολιστική προσέγγιση με στόχο την ποιότητα ζωής των ηλικιωμένων και περιλαμβάνει προτάσεις παρεμβάσεων σε όλα τα επίπεδα: Πρόληψη και αγωγή υγείας σωματικής και ψυχικής -κοινωνική πολιτική (κοινωνική δικτύωση, ισότητα, διαγενεακή επικοινωνία, εθελοντισμός) - οικονομικό περιβάλλον -αστικό περιβάλλον (φιλικές προς τους ηλικιωμένους πόλεις) -μεταφορές -αθλητισμός - πολιτισμός ψυχαγωγία -νέες τεχνολογίες. Με αυτό το κείμενο επιδιώκεται να δοθεί στην πολιτική για την τρίτη ηλικία μία ευρύτητα ώστε να ξεπεράσει τα περιορισμένα όρια των υπαρχόντων ΚΑΠΗ.

Όσον αφορά στην τοπική αυτοδιοίκηση ο θεσμός των ΚΑΠΗ υιοθετήθηκε στη δεκαετία του 1980 με νομοθετική πρωτοβουλία και χρηματοδότηση του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας. Ο θεσμός εξελίχθηκε σταδιακά μέσω των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, αναπτύχθηκε και διευρύνθηκε σε όλη τη Ελλάδα. Τα ΚΑΠΗ (Κέντρα Ανοικτής Προστασίας Ηλικιωμένων) παρέχουν υπηρεσίες σε ηλικιωμένα άτομα, για την πρόληψη βιολογικών, ψυχολογικών και κοινωνικών προβλημάτων ώστε να παραμείνουν ισότιμα και ενεργά μέλη του κοινωνικού συνόλου. Στο ίδιο πλαίσιο, την ίδια εποχή, συγκεκριμένα το 1985, αλλά χωρίς την χρηματοδότηση του Υπουργείου Υγείας ο Δήμος Αθηναίων δημιούργησε τις Λέσχες Φιλίας.

Επίσης τα δημογραφικά δεδομένα υπογραμμίζουν την σπουδαιότητα της ανάπτυξης κοινωνικών πολιτικών για την τρίτη ηλικία, καθώς **ο αριθμός των ατόμων ηλικίας**

άνω των 60 αυξάνεται ταχύτερα από οποιαδήποτε άλλη ηλικιακή ομάδα, λόγω της αύξησης του προσδόκιμου ζωής και της υπογεννητικότητας (το ποσοστό γονιμότητας παραμένει κάτω από το ρυθμό φυσικής αντικατάστασης). Συγκεκριμένα, σύμφωνα με την απογραφή του 2011, ο μόνιμος πληθυσμός του Δήμου φθάνει τα 664.046 άτομα, από τα οποία 164.241 είναι άνω των 60 ετών (24,7%). Συνεπώς το **ένα τέταρτο του πληθυσμού του Δήμου** εντάσσεται στην ομάδα της τρίτης ηλικίας, ενώ στην προηγούμενη απογραφή (2001) το αντίστοιχο ποσοστό ήταν 22,4% και σύμφωνα με τις δημογραφικές προβλέψεις το 2060 το ποσοστό των ατόμων άνω των 60 θα προσεγγίσει το 30% και από αυτούς το 12% θα είναι άνω των 80.

Περιγραφή του Ειδικού Πλαισίου – Τρόπος Λειτουργίας Λεσχών Φιλίας Δήμου Αθηναίων

Από το καλοκαίρι του 2012 που δημιουργήθηκε η 25η Λέσχη Φιλίας μέχρι και σήμερα στο Δήμο Αθηναίων λειτουργούν 25 Λέσχες Φιλίας με εγγεγραμμένους στις 31-12-2018, 5.408 άτομα, σύμφωνα με τα στοιχεία της ηλεκτρονικής εφαρμογής καταγραφής ωφελούμενων κοινωνικών υπηρεσιών του Δήμου Αθηναίων με τον τίτλο “Νοιάζομαι”. Στο κάτωθι πίνακα φαίνονται οι Λέσχες Φιλίας ανά Δημοτικό Διαμέρισμα καθώς και ο αριθμός εγγεγραμμένων μελών (στοιχεία ΝΟΙΑΖΟΜΑΙ).

A/A	Λέσχη Φιλίας	Δημοτική Κοινότητα	Εγγεγραμμένα Μέλη 31-12-2018
1	Αγίου Παύλου Μαμούρη 22 & Δύμης,	1ο	141
2	Κουκακίου Δράκου 26-28,	1ο	176
3	“Η Ανάληψη του Κυρίου» Χελντράιχ 15,	2ο	393
4	Νέου Κόσμου Σωστράτου 5,	2ο	191
5	Αγίου Αρτεμίου Μετεώρων 16 & Δαμάρεως,	2ο	203
6	Παγκρατίου Πρατίνου 12	2ο	268
7	Άνω Πετραλώνων Αιξωνέων & Μυρμιδόνων	3ο	182
8	Κάτω Πετραλώνων Αθηνόδωρου 61,	3ο	111
9	Βοτανικού Κοζάνης 4	3ο	122
10	Μεταξουργείο Γιατράκου 17 & Μεγ. Αλεξάνδρου	3ο	85
11	Ακαδημία Πλάτωνος Πλάτωνος 77-79 & Τριταίας	4ο	61
12	Κολωνού Θεσπρωτίας 4	4ο	214
13	Σεπολίων Γαλαξειδίου 4,	4ο	272
14	Κολοκυνθούς Αίμονος 9 & Άστρους	4ο	247
15	Κάτω Πατήσια Αρκολέων 12	4ο	72
16	Αγίου Ελευθερίου Αχαρνών 372	5ο	274
17	Γκράβας Ταυγέτου 62	5ο	500
18	Λαμπρινής Ιαλέμου 63	5ο	293
19	Κυψέλης Σκύρου & Καυκάσου,	6ο	161
20	Κυψέλης, Κίου 5	6ο	245
21	Αγίου Μελετίου Ξεναγόρα 6,	6ο	147

22	Πλατεία Αμερικής Τελέστου 4	6ο	110
23	Γκύζη Βαφειοχωρίου 8	7ο	316
24	Ελληνορώσων Αιμιλίας Δάφνη 14,	7ο	164
25	Πανόρμου Πανόρμου & Βαθέος 25	7ο	460
	ΣΥΝΟΛΟ		5.408

Όπως φαίνεται και στον ανωτέρω πίνακα οι 25 ΛΕ.ΦΙ. κατανέμονται ως εξής ανά δημοτική κοινότητα: 1η Δ.Κ. 2 Λέσχες Φιλίας, 2η, 3η, 6η Δ.Κ. από 4 ΛΕ.ΦΙ., 4η Δ.Κ. 5 ΛΕ.ΦΙ. και 5η και 7η Δ.Κ. από 3 Λέσχες Φιλίας. Εγγράφονται άτομα άνω των 60 ετών κάτοικοι ή δημότες του Δήμου Αθηναίων και καταβάλουν ετήσια συνδρομή (5€).

Σύμφωνα με το άρθρο 1 του ισχύοντα Κανονισμού Λεσχών Φιλίας (ΑΔΣ 367/08-03-2018) ο σκοπός της ύπαρξης και λειτουργίας των Λεσχών Φιλίας είναι **να παρέχει στα άτομα άνω των 60:**

- Χώρο συνεύρεσης με στόχο την ανάπτυξη συντροφικότητας, ανθρώπινης επαφής, δημιουργικής αξιοποίησης του χρόνου.
- Επιμόρφωση, ενημέρωση, διοργάνωση– παρακολούθηση ψυχαγωγικών εκδηλώσεων και ενεργή συμμετοχή σε δημιουργικές δραστηριότητες και ομάδες.
- Πληροφόρηση σε ιατρικά θέματα, κοινωνικές παροχές και σε άλλα θέματα που άπτονται των ενδιαφερόντων των μελών.
- Υπηρεσίες πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας.

Με τελικό σκοπό:

Την βελτίωση της σωματικής, κοινωνικής και ψυχικής υγείας των ατόμων τρίτης ηλικίας.

Την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού των ηλικιωμένων, ιδιαίτερα των μοναχικών ατόμων.

Την ευαισθητοποίηση των ίδιων των ατόμων, στη **δημιουργία πνεύματος ανταποδοτικότητας και αλληλεγγύης** τόσο στις μεταξύ τους σχέσεις όσο και στις σχέσεις τους με το Δήμο.

Επισημαίνουμε ότι από το 2015 και μετά δίνεται μεγάλη σημασία στην **ενεργητική συμμετοχή των ίδιων των μελών στη λειτουργία των Λεσχών Φιλίας**, στη δραστηριοποίηση των Συμβουλίων των Λεσχών και στη προώθηση του εθελοντισμού στις δραστηριότητες τους: Η Λέσχη Φιλίας δεν αποτελεί μία κλασσική δημοτική υπηρεσία που παρέχει με το προσωπικό της συγκεκριμένες και προεπιλεγμένες υπηρεσίες. Η ενεργητική συμμετοχή των μελών τόσο στην λήψη αποφάσεων, όσο και στην εφαρμογή των προγραμμάτων που αφορούν τη λειτουργία της κάθε Λέσχης αποτελούν απαραίτητη προϋπόθεση για την μετατροπή τους σε ζωντανά κύτταρα κάθε γειτονιάς.

Στις 25 Λέσχες Φιλίας τα 5.408 μέλη απολαμβάνουν, εκτός από την κοινωνική συναναστροφή σε ένα οικείο χώρο που νιώθουν ασφαλείς και δραστήριοι:

- Νοσηλευτική φροντίδα μια φορά το μήνα: μετρήσεις αρτηριακής πίεσης, σακχάρου.
- Δωρεάν υπηρεσίες φυσιοθεραπείας σε 20 ΛΕΦΙ., κατά μέσο όρο 10 θεραπευτικές συνεδρίες ανά άτομο.
- Μαθήματα ήπιας γυμναστικής σε 19 ΛΕ.ΦΙ.

- Μαθήματα αυτοάμυνας σε 20 ΛΕ.ΦΙ.
- Συμμετοχή σε ομάδες Χορωδίας, Χορού, Ενδυνάμωσης της μνήμης, Εφημερίδας, Θεάτρου, Μαγειρικής, Κηπουρικής, Μουσικής, Χειροτεχνίας, Ζωγραφικής, Μπριτζ, Συμβουλευτικής, Διατροφής, Video Art, Γιόγκα, Σχέδιο μόδας κ.α..
- Συμμετοχή σε ψυχαγωγικές δραστηριότητες και πολιτιστικά δρώμενα εντός και εκτός Λέσχης.
- Συμμετοχή σε ενημερωτικές ομιλίες και προγράμματα.
- Συμμετοχή μετρήσεις οστικής μάζας, σπειρομετρήσεις, ακουογράμματα.

Καλοκαιρινές διακοπές στις παιδικές εξοχές στον Άγιο Ανδρέα απολαμβάνουν τα άτομα της τρίτης ηλικίας δωρεάν για **24 ημέρες** όπως επίσης και φιλοξενία και προγράμματα και υπηρεσίες διαμορφωμένα στις ιδιαίτερες ανάγκες της συγκεκριμένης ηλικίας. Πρόκειται για μια παροχή πολύ μεγάλης σημασίας που δεν παρέχεται από κανέναν άλλο δήμο ή φορέα της χώρας.

Οκτακόσια άτομα άνω των 60 ετών, κυρίως γυναίκες, απολαμβάνουν, για 3 εβδομάδες δωρεάν διαμονή, διατροφή, συντροφιά, δημιουργικές δραστηριότητες (χειροτεχνίες, γυμναστική, θέατρο, παραδοσιακούς χορούς), ομιλίες- ενημερώσεις και καθημερινές ψυχαγωγικές εκδηλώσεις (θέατρα, εκδηλώσεις με ζωντανή μουσική, βραδιές ταλέντων, παρουσία χορευτικών και θεατρικών παραστάσεων αποτέλεσμα των μαθημάτων που γίνονται εκεί.). Όλα αυτά σε φυσικό περιβάλλον ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, πολύ κοντά στην θάλασσα. Οι άνω των 60 ετών κάτοικοι του Δήμου Αθηναίων συμμετέχουν με πολύ μεγάλη ευχαρίστηση ενώ η θετική επίδραση στην ψυχική διάθεση, στη φυσική κατάσταση και στην υγεία τους είναι μεγάλη και μακροπρόθεσμη.

ΕΡΓΟ Γ.4.1 Αναβάθμιση και επέκταση των Λεσχών Φιλίας

Το έργο της αναβάθμισης των Λεσχών Φιλίας την πενταετία 2015-2019 υλοποιήθηκε σε αλλαγές σε τρία επίπεδα. Στο επίπεδο της θεσμικής, κτιριακής, υλικοτεχνικής αναβάθμισης, στην παροχή νέων υπηρεσιών και στην διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων για τα μέλη όλων των Λεσχών Φιλίας.

1. ΘΕΣΜΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ

Όσο αφορά την αναβάθμιση των Λεσχών Φιλίας σε **θεσμικό επίπεδο**, ξεκινώντας με κριτήριο ιεράρχησης την σημαντικότητα, αναφέρουμε ως πρώτη θεσμική μεταρρύθμιση την **επαναφορά του συντονισμού των Λεσχών Φιλίας σε επίπεδο οργανικής μονάδας τμήματος**. Πράγματι με τον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας (Ο.Ε.Υ.) (ΦΕΚ 3812/Β'/28-11-2016 συστάθηκε το **τμήμα Τρίτης Ηλικίας**, ενώ με τον προηγούμενο Ο.Ε.Υ. ο συντονισμός των Λεσχών Φιλίας ανήκε στο γραφείο τρίτης ηλικίας που ανήκε στο Τμήμα Κοινωνικής Πολιτικής και Πολιτικών Ισότητας (ΦΕΚ 58/Β/ 25-01-2012). Από τον Ιανουάριο του 2017, λοιπόν η ευθύνη 34 δομών, 85 υπαλλήλων και περίπου 6.000 ωφελούμενων πολιτών, ανήκει στο Τμήμα Τρίτης Ηλικίας, γεγονός που από τη μία συνέβαλε και συμβάλλει καθημερινά στην βελτίωση της λειτουργίας τους, την επίλυση προβλημάτων και την ανάπτυξη προγραμμάτων και από την άλλη αποδεικνύει το πόσο σημαντική θεωρήθηκε η τρίτη ηλικία και της προσδόθηκε οργανικά, η θέση και το επίπεδο που είχε αφαιρεθεί το 2012. Την ίδια περίοδο και στην ίδια λογική ανατέθηκε με απόφαση Δημάρχου η εποπτεία και ο συντονισμός Λεσχών Φιλίας σε εντεταλμένη Δημοτική Σύμβουλο την κα **Ελένη-**

Σπυριδούλα Ζαχαροπούλου (υπ' αριθμ. 364210/16-11-2016 Απόφαση Δημάρχου, από 16-11-2106 μέχρι 11-03-2017 και υπ' αριθμ. 72527/10-03-2017 από 12-03-2017 μέχρι και 31-08-2019).

Συνεχίζοντας τις θεσμικές αναβαθμίσεις σε αυτή την πενταετία από την μία, τον Ιανουάριο του 2015 εφαρμόστηκε ο καινούργιος πρωτοποριακός κανονισμός Λεσχών Φιλίας 1272/05-12-2013 Π.Δ.Σ. που έδωσε περισσότερες αρμοδιότητες και **δυνατότητες αυτοδιαχείρισης των Λεσχών Φιλίας** από τα Συμβούλια τους και καθιερώθηκαν τριμηνιαίες συναντήσεις εργασίας με τους Προέδρους και τους γραμματείς των Λεσχών Φιλίας. Από την άλλη, μετά από 2,5 χρόνια εφαρμογής του, ξεκίνησε η διαδικασία **τροποποίησής** του με στόχο την προσαρμογή στα νέα δεδομένα. Από το Σεπτέμβριο του 2016 ξεκίνησαν οι συζητήσεις ανάμεσα στους 25 προέδρους και την αντιδήμαρχο και μετά από άπειρες συλλογικές διαδικασίες και την ενεργή συμμετοχή της εντεταλμένης Δημοτικής Συμβούλου, καταλήξαμε στον ισχύοντα **Κανονισμό Λεσχών Φιλίας** (ΑΔΣ 367/08-03-2018).

Οι βασικές αλλαγές αφορούν:

- την απλούστευση του τρόπου εγγραφής με στόχο την εξυπηρέτηση του πολίτη, την οριοθέτηση των ανανεώσεων εγγραφής μέσα στον Ιανουάριο κάθε έτους,
- την αποσαφήνιση των διοικητικών και εποπτικών εξουσιών των ΛΕ.ΦΙ. καθώς και του καθεστώτος των εκδρομών,
- την καθιέρωση υπογραφής Υ.Δ. για τη συμμετοχή με δική τους ευθύνη στις εκδρομές για νομική κατοχύρωση του Δήμου,
- την νομιμοποίηση των ομάδων εργασίας των μελών και της επέκτασης του ωραρίου λειτουργίας, δεδομένων των σημερινών συνθηκών (μεγάλη μείωση του προσωπικού του Δήμου).

Η τροποποίηση και η προσαρμογή στις νέες συνθήκες έχει ως μόνο στόχο την καλύτερη λειτουργία των ΛΕ.ΦΙ. και την παροχή βελτιωμένων υπηρεσιών στα μέλη. Ένα άλλο πολύ σημαντικό έργο στην κατεύθυνση της αναβάθμισης των Λεσχών Φιλίας είναι η **μεταστέγαση της Λέσχης Φιλίας Ακαδημίας Πλάτωνος**. Το καλοκαίρι του 2017, ολοκληρώνοντας μια διαδικασία που ξεκίνησε το 2013 η εν λόγω Λέσχη Φιλίας μεταφέρθηκε από μια πολύ μικρή αίθουσα σε όροφο σε ένα σύγχρονο, ευήλιο και ευάερο ισόγειο χώρο, που τηρεί όλες τις απαιτούμενες προδιαγραφές και προσφέρει ένα ελκυστικό χώρο, στους άνω των 60 κατοίκους της περιοχής.

Ένα σημαντικό έργο που συνέβαλε στην ουσιαστική αναβάθμιση των Λεσχών Φιλίας είναι η επίτευξη **ασύρματης-wifi και ενσύρματης πρόσβασης στο διαδίκτυο των 25 Λεσχών Φιλίας**. Αυτή η εξέλιξη σηματοδότησε, από το καλοκαίρι του 2016, μια νέα εποχή για τον θεσμό των Λεσχών Φιλίας και του προγράμματος «Βοήθεια στο Σπίτι», με κύρια χαρακτηριστικά: την γρηγορότερη και ποιοτικότερη **επικοινωνία** των αποκεντρωμένων δομών (25 ΛΕΦΙ + 9 ΒΣΣ) με αποτέλεσμα την καλύτερη λειτουργία τους, την πρόσβαση των μελών στην πληροφόρηση και τέλος επέτρεψε την λειτουργία προγραμμάτων εξοικείωσης των μελών με την σύγχρονη τεχνολογία της επικοινωνίας, τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και την χρήση τάμπλετ και κινητών.

Επίσης επιτεύχθηκε η ηλεκτρονική καταγραφή όλων των εγγεγραμμένων μελών στην εφαρμογή “**ΝΟΙΑΖΟΜΑΙ**”. **Για πρώτη φορά όλα τα μέλη και των 25 Λεσχών Φιλίας καταγράφηκαν σε μία ηλεκτρονική βάση**. Καλύτερη οργάνωση, έλεγχος

διπλοεγγεγραμμένων μελών, εκσυγχρονισμός της λειτουργίας του θεσμού.

Μέσα στο 2018 έγιναν οι διαδικασίες για την **προμήθεια ηλεκτρικού εξοπλισμού 7.000 ευρώ** (τηλεοράσεις, κλιματιστικά, πλυντήρια πιάτων, ψυγεία, ηλεκτρικές σκούπες, ηλεκτρική κουζίνα) για την ανανέωση και αντικατάσταση του εξοπλισμού και των 25 ΛΕ.ΦΙ., μετά από καταγραφή των αναγκών. Οι διαδικασίες ολοκληρώθηκαν και μέσα στον Ιανουάριο του 2019 θα τοποθετηθούν τα προϊόντα.

Βέβαια μεγαλύτερου βεληνεκούς **αναβάθμιση των κτιριακών υποδομών των Λεσχών Φιλίας** μπορεί να γίνει αξιοποιώντας την εγκεκριμένη Ο.Χ.Ε. (Ολοκληρωμένη Χωρική Επένδυση) στο πλαίσιο της αναβάθμισης κοινωνικών υποδομών, ΕΣΠΑ 2014-2020. Συγκεκριμένα με το υπ' αριθμ. 255090/12-10-2018 έγγραφο μας ζητάμε από την Διεύθυνση Κτιριακών Έργων, μελέτες ανακαίνισης των ιδιόκτητων Λεσχών Φιλίας για να γίνει η καταγραφή αναγκών και να ενταχθούν στην εν λόγω χρηματοδότηση.

Αυτό που δεν πραγματοποιήθηκε είναι η επέκταση των Λεσχών Φιλίας. Από το 2015 έχουν ξεκινήσει οι διαδικασίες για την **δημιουργία τριών νέων Λεσχών Φιλίας** σε τρεις περιοχές της Αθήνας που δεν υπάρχει Λέσχη Φιλίας, στα Εξάρχεια την Άνω Κυψέλη και τη Ριζούπολη. Δυστυχώς και οι τρεις διαγωνισμοί μίσθωσης κτιρίων κατέληξαν άγονοι. Το 2018 έγινε μια τελευταία προσπάθεια μείωσης των τεχνικών προδιαγραφών. Αλλά ούτε σε αυτό το διαγωνισμό κατατέθηκαν προτάσεις από ιδιοκτήτες για την μίσθωση κτιρίων στον Δήμο Αθηναίων. Δόθηκε μεγάλη προτεραιότητα στην εύρεση κτιρίου για τη δημιουργία Λέσχης στα Εξάρχεια, αλλά όλες οι προσπάθειες ήταν άκαρπες μέχρι στιγμής.

Τέλος λόγω την μεγάλη μείωση προσωπικού χωρίς αντικαταστάσεις, αντιμετώπισε εν μέρει ο Δήμος με την **αξιοποίηση των προγραμμάτων Προώθησης της απασχόλησης μέσω προγραμμάτων Κοινωνικού Χαρακτήρα του ΟΑΕΔ**. Συγκεκριμένα προσωπικό καθαριότητας, κοινωνικοί λειτουργοί, ψυχολόγοι, φυσικοθεραπευτές και νοσηλευτικό προσωπικό επεκτείνουν τις προσφερόμενες υπηρεσίες σε περισσότερες Λέσχες. Ανταποκριθήκαμε σε τρεις προσκλήσεις του ΟΑΕΔ τον Ιούλιο του 2015 για πέντε μήνες, τον Απρίλιο του 2017 για 8 μήνες και τον Νοέμβριο του 2018 για οκτώ μήνες

2. ΕΡΕΥΝΑ ΑΝΑΓΚΩΝ

Οι Λέσχες Φιλίας του Δήμου Αθηναίων μέσα σε αυτή την πενταετία συμμετείχαν σε **δύο έρευνες αναγκών**, πρόκειται για μια συνεργασία με τους **Συμμάχους Υγείας** και για το **Ευρωπαϊκό Έργο City4Age**. Αναλυτικότερα:

Ο Δήμος Αθηναίων και οι Λέσχες Φιλίας συμμετέχουν στο ανταγωνιστικό κοινοτικό πρόγραμμα **city4age**. Πρόκειται για ένα πιλοτικό πρόγραμμα διερεύνησης αναγκών συμμετέχουν δύο εικοσαμελείς ομάδες ηλικιωμένων μελών (από δύο διαφορετικές Λέσχες Φιλίας). Με τη χρήση έξυπνων τηλεφώνων καταγράφουν τη συμμετοχή τους και την ενεργοποίηση τους στα προγράμματα της Λέσχης Φιλίας στην οποία είναι μέλη. Στόχος είναι η εξοικείωση των ηλικιωμένων με τις νέες τεχνολογίες και η καταγραφή αναγκών και προτιμήσεων σε σχέση με τη συμμετοχή στους στις συγκεκριμένες δομές.

Αντικείμενο του έργου είναι η προσαρμογή των πόλεων σε μια πιο φιλική διάσταση για την τρίτη ηλικία με την χρήση Τ.Π.Ε. (Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας) (ΔΑΕΜ, 2016). Πρόκειται για μια προσπάθεια έγκαιρης πρόβλεψης κινδύνων του εξωτερικού περιβάλλοντος με στόχο την διευκόλυνση των ηλικιωμένων ώστε να παραμένουν κοινωνικά ενεργοί και δραστήριοι.

Οι Σύμμαχοι Υγείας είναι ένα εθελοντικό πρόγραμμα του Πανεπιστημίου Αθηνών με το οποίο έχει υπογραφεί προγραμματική συμφωνία με τον Δήμο Αθηναίων. Πρόκειται για εθελοντές φοιτητές που παρέχουν δωρεάν ιατροψυχοκοινωνικές υπηρεσίες στις κοινωνικές δομές του Δήμου Αθηναίων. Στο πλαίσιο της προγραμματικής συμφωνίας, βρίσκεται σε εξέλιξη το πρόγραμμα «**Υγιής Γήρανση**» το οποίο εφαρμόζεται στις Λέσχες Φιλίας του Δήμου Αθηναίων. Σε πρώτη φάση διεξήχθη έρευνα εκτίμησης αναγκών των μελών των Λεσχών Φιλίας και με βάση τα αποτελέσματα πραγματοποιήθηκαν κύκλοι ομιλιών σε θέματα υγείας με σκοπό να ενημερωθούν τα μέλη και να αναπτύξουν συμπεριφορές που θα προλάβουν την κακή εξέλιξη της υγείας τους.

Η έρευνα εκτίμησης αναγκών διεξήχθη από τους επιστημονικούς συνεργάτες του Κέντρου μελετών υπηρεσιών υγείας της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών σε 231 μέλη 12 ΛΕ.ΦΙ. άνδρες και γυναίκες, κατοίκους του Δήμου Αθηναίων άνω των 60 ετών, με κλειστό ερωτηματολόγιο. Το ερωτηματολόγιο περιλάμβανε 42 ερωτήσεις κλειστές και ανοικτές καταναμημένες στις εξής θεματολογίες: Δημογραφικά στοιχεία, Ποιότητα ζωής, Διατροφή, Φυσική άσκηση, Κάπνισμα, Νοσηρότητα, Χρήση υπηρεσιών υγείας, Φάρμακα. Η έρευνα διεξήχθη από 20 Απριλίου 2015 έως 3 Ιουνίου 2015. Η ανάλυση των αρχικών δεδομένων της έρευνας έγινε με χρήση του SPSS και προέκυψαν τα πολύ ενδιαφέροντα αποτελέσματα. Ένα από τα σημαντικότερα αποτελέσματα είναι ότι αν και αυτή η έρευνα αφορά στην εκτίμηση των αναγκών των μελών, **είναι σαφές ότι οι ίδιοι οι ηλικιωμένοι θεωρούν ότι η συμμετοχή τους στις Λέσχες Φιλίας έχει θετικά αποτελέσματα στη σωματική και ψυχική τους υγεία.**

Η δράση των «**Συμμάχων Υγείας**» συνεχίζεται μέχρι και σήμερα, επικεντρωμένη στην παρούσα χρονική περίοδο στις Λέσχες Φιλίας της περιοχής Πατησίων σε συνεργασία με το **Πολυδύναμο Δημοτικό Ιατρείο Πατησίων**.

3. ΔΙΕΥΡΥΝΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Προκειμένου να αναπτυχθούν οι Λέσχες Φιλίας καθιερώθηκε η **παροχή νέου τύπου υπηρεσιών**. Αυτό έγινε με την αξιοποίηση εθελοντών – μελών που αφιερώνουν χρόνο και συντονίζουν τις ομάδες των ομοτίμων τους. Με αυτό το τρόπο έχουμε μέλη συντονιστές χορωδιών, θεατρικών εργαστηρίων, φιλολογικών συναντήσεων και μαθημάτων χειροτεχνίας. Επίσης αξιοποιούνται μόνιμοι υπάλληλοι του Δήμου Αθηναίων (θεατρολόγος, διδάσκαλος χορού) και τέλος αναπτύσσονται συνεργασίες με φορείς που αναπτύσσουν δραστηριότητες στο τομέα παροχής υπηρεσιών στην Τρίτη Ηλικία.

Υπηρεσία 1: Παροχή συμβουλευτικής σε άτομα και ομάδες από Ψυχολόγο – μόνιμη Υπάλληλο του τμήματος

Από τον Οκτώβριο του 2016 μόνιμη υπάλληλος του τμήματος προσφέρει υπηρεσίες συμβουλευτικής σε άτομα και ομάδες. Εκ περιτροπής 6 Λέσχες Φιλίας ανά εξάμηνο. Έργο που πραγματικά συμβάλλει στην βελτίωση της καθημερινότητας των ηλικιωμένων μελών και στη καλύτερη λειτουργία της εκάστοτε Λέσχης Φιλίας.

Υπηρεσία 2: Πραγματοποίηση θεατρικών εργαστηρίων και στις 25 Λέσχες Φιλίας

Από τον Οκτώβριο έως τον Δεκέμβριο του 2015, σε συνεργασία με την εταιρία ΜΕΓΑ πραγματοποιήθηκαν αποκλειστικά και μόνο για τα μέλη των 25 Λεσχών Φιλίας βιωματικά θεατρικά εργαστήρια, ξεχωριστά σε κάθε Λέσχη Φιλίας με θέμα: «Ελληνικός Κινηματογράφος». Στόχος των εργαστηρίων ο οποίος και επιτεύχθηκε ήταν: - εξάσκηση της μνήμης -καλλιέργεια ικανοτήτων έκφρασης σκέψεων και συναισθημάτων με πολλαπλά μέσα (ανάλυση, σύνθεση, κριτική, φαντασία, δημιουργικότητα, εφευρετικότητα) -εξοικείωση με την ομαδική εργασία και απασχόληση με κάτι ενδιαφέρον -ανακάλυψη νέων ταλέντων και χαρισμάτων - ενίσχυση της αυτοέκφρασης, δίνοντας φωνή στο συναίσθημα -κοινωνικοποίηση, δίνοντας παράλληλα χαρά στην καθημερινότητά τους. Στα εργαστήρια συμμετείχαν πάνω από 300 ηλικιωμένοι και κορυφώθηκαν μέσα από 25 διαφορετικές θεατρικές παραστάσεις οι οποίες πραγματοποιήθηκαν με ιδιαίτερη επιτυχία. Πρωταγωνιστές ήταν οι ίδιοι οι ηλικιωμένοι, τόσο στους ρόλους όσο και στην οργάνωση και επιμέλεια των παραστάσεων, τις οποίες παρακολούθησε πλήθος κόσμος.

Υπηρεσία 3: Λειτουργία θεατρικών ομάδων από μόνιμη υπάλληλο του τμήματος

Από τον Οκτώβριο του 2016, μόνιμη υπάλληλος του τμήματος εκπαιδεύει τους ηλικιωμένους σε θεατρικές τεχνικές, λειτουργεί θεατρική ομάδα από τα μέλη των Λεσχών Φιλίας και παρουσιάζουν παραστάσεις. Σύμφωνα με την συντονίστρια της θεατρικής ομάδας η συμμετοχή των ηλικιωμένων σε αυτήν την ομάδα, βελτιώνει την σωματική και ψυχική τους υγεία καθώς ο λόγος ενισχύει την μνήμη, η κίνηση ενεργοποιεί ορμόνες και βελτιώνει την ψυχική κατάσταση.

Οι ηλικιωμένοι ξεκινούν όλοι πολύ διστακτικά, καθώς φοβούνται το καινούργιο και νιώθουν ανασφαλείς απέναντι στην έκθεση. Κατά τη διάρκεια των μαθημάτων νιώθουν πολύ καλύτερα, ξεχνάνε τα καθημερινά προβλήματα και έχουν στόχο και κίνητρο να φωτίζει τις μέρες τους: την παράσταση. Κάθε μικρή επιτυχία τονώνει την αυτοεκτίμησή τους. Όταν η παράσταση πραγματοποιηθεί και εκείνοι νιώσουν ότι τα

κατάφεραν, το συναίσθημα που νιώθουν είναι ευτυχία. Η συμμετοχή τους στην θεατρική ομάδα, προσφέρει χαρά στα ηλικιωμένα άτομα, τους βγάζει από το τέλμα της καθημερινότητας και η επιτυχία σε κάτι που αρχικά φοβόντουσαν τους κάνει πιο δυνατούς. Επίσης καλλιεργείται το αίσθημα της ομάδας και δημιουργείται συλλογικό πνεύμα. Αυτές είναι οι απόψεις της συντονίστριας της θεατρικής ομάδας μετά από δέκα επιτυχημένες παραστάσεις. Δείκτες επιτυχίας είναι η μετακίνηση των ηλικιωμένων σε άλλη Λέσχη Φιλίας για την συμμετοχή στην ομάδα, η επιθυμία τους να πραγματοποιούνται συναντήσεις και το καλοκαίρι και η πραγματοποίηση μαθήματος την Μεγάλη Πέμπτη. Η επιθυμία για συμμετοχή επιβεβαιώνει, ότι οι ίδιοι βιώνουν και εκτιμούν τις θετικές επιδράσεις που αναλύονται παραπάνω.

Υπηρεσία 4: Διαγενεακή Δραστηριότητα

Από τον Δεκέμβριο του 2016 έως και το Μάιο του 2017 υλοποιήθηκε σε 5 Λέσχες Φιλίας του δήμου Αθηναίων και συγκεκριμένα με την συμμετοχή 50 ηλικιωμένων και 15 νέων, η διαγενεακή καλλιτεχνική δραστηριότητα **Our Grand Voice**. Οι ηλικιωμένοι, με την καθοδήγηση ειδικών (δραματοθεραπευτής, μουσικός, χορογράφος, σκηνογράφος και σκηνοθέτης) ασκήθηκαν για 4 μήνες σε καλλιτεχνικές δραστηριότητες αναπτύσσοντας τα συναισθήματα και τη φαντασία τους μέσα και από διαγενεακές σχέσεις. Το πρόγραμμα χρηματοδοτήθηκε από το Κοινωνικό Ίδρυμα Σ. Λάτση. Μία φορά την εβδομάδα επί τέσσερις μήνες ασκήθηκαν στην πρόζα, το τραγούδι, το χορό, την κατασκευή κουστουμιών και παρουσίασαν μια παράσταση “Μυθολογικός κόσμος”. Εμπειρία ζωντανέματος και ξανανιώματος την περιέγραψαν όσοι συμμετείχαν. Ο σκοπός του εγχειρήματος δεν ήταν η παράσταση καθ’ αυτή, αλλά να δώσει φωνή στα ηλικιωμένα άτομα που είναι αποκλεισμένα, ειδικά στη χώρα μας, από τις περισσότερες δραστηριότητες που για τους νέους θεωρούνται δεδομένες.

Υπηρεσία 5: Εξοικείωση των ηλικιωμένων με τις Τ.Π.Ε.

Στη δεύτερη φάση του Grand Voice με τίτλο “the happiness campaign” και με στόχο την εξοικείωση των ηλικιωμένων με τις Τεχνολογίες Πληροφορίας & Επικοινωνίας, σε 2 Λέσχες Φιλίας περίπου 40 ηλικιωμένοι εκπαιδεύθηκαν στη χρήση του Google, των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, έμαθαν να τραβούν και να μεταφορτώνουν φωτογραφίες και βίντεο, να χρησιμοποιούν hash tag και τα emoticons. Χρηματοδότηση ιδρύματος Κοινωνικού Ίδρυματος Ιωάννη Σ.Λάτση. Πρόκειται για ένα πιλοτικό πρόγραμμα με εξαιρετικά αποτελέσματα που πραγματικά αξίζει να εφαρμοστεί σε όλους τους ηλικιωμένους της Αθήνας. Η συμπεριφορά των ατόμων που συμμετείχαν, πραγματικά αποδεικνύει ότι η **εξοικείωση των ηλικιωμένων με τις Τ.Π.Ε. συμβάλλει εξαιρετικά στο να ζήσουν μια πιο ανεξάρτητη και υγιή ζωή** (κοινωνικά δίκτυα, πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες, επαφή με φίλους). Όπως επίσης ότι υπάρχει ισχυρή σχέση μεταξύ της μάθησης και της καλύτερης υγείας, ιδίως στους ηλικιωμένους. Η έννοια της δια βίου μάθησης δεν είναι μια διαδικασία που έχει σαν στόχο την απόκτηση προσόντων που σχετίζονται με την απασχόληση, αλλά τη μάθηση καθ’ όλη τη διάρκεια της ζωής με στόχο την ευημερία και την απόλαυση. Ακόμη ακόμη η συμμετοχή σε μαθήματα ενηλίκων μπορεί να αποτελέσει πηγή και απαρχή για συμμετοχή σε εθελοντικές δραστηριότητες και μεγαλύτερα κοινωνικά δίκτυα.

Υπηρεσία 6: Μαθήματα ηλεκτρονικών υπολογιστών και αγγλικών

Υλοποιούνται πιλοτικά σε μια Λέσχη Φιλίας σε συνεργασία με τη ΣΥΝεργώ και την χρηματοδότηση του Κοινοφελούς Ιδρύματος ΤΙΜΑ. Στόχος του προγράμματος είναι τα άτομα που συνταξιοδοτούνται να εξακολουθήσουν να αποτελούν ενεργά μέλη της κοινωνίας. Η εθελοντική προσφορά και η Δια βίου μάθηση θα χρησιμοποιηθούν, για να εμπλουτίσουν τις ατομικές δεξιότητες των ηλικιωμένων και να τους καταστήσουν ικανούς για προσφορά στο κοινωνικό σύνολο.

Ο Δήμος Αθηναίων συμμετέχει επίσης, από τον Δεκέμβριο του 2018, στο **“Όλοι μαζί Μπορούμε και στη γνώση”** στη δράση **“εκμάθηση διαχείρισης ηλεκτρονικών υπολογιστών σε άτομα τρίτης ηλικίας”**. Το **“όλοι μαζί μπορούμε”** με το Διεθνές Ινστιτούτο Κυβερνοασφάλειας και την εκπαιδευτική αρωγή του ΙΕΚ ΑΚΜΗ και του Μητροπολιτικού Κολλεγίου προσφέρουν τη δυνατότητα σε άτομα τρίτης ηλικίας, να εκπαιδευτούν δωρεάν στη χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών και ασφαλούς πλοήγησης στο διαδίκτυο. Οι εκπαιδευτικοί κύκλοι είναι μηνιαίοι και περιλαμβάνουν 2 ώρες την εβδομάδα, ενώ για τη διδασκαλία των συμμετεχόντων υπάρχει εξειδικευμένο προσωπικό μαζί με τους αντίστοιχους υπολογιστές. Στο Δήμο Αθηναίων πραγματοποιείται στο κτίριο της οδού Λέλας Καραγιάννη 1 και αφορά 10 άτομα σε κάθε εκπαιδευτικό κύκλο.

Υπηρεσία 7: Πρόληψη άνοιας

Όσον αφορά στην πρόληψη της άνοιας ο Δήμος Αθηναίων έχει συνεργασία και προσφέρει υπηρεσίες στους δημότες του με τους δυο μεγάλους ειδικευμένους φορείς την **Εταιρεία Νόσου Alzheimer και συναφών διαταραχών** και την **Ψυχογηριακή Εταιρεία “Ο ΝΕΣΤΩΡ”**.

Συγκεκριμένα στις 24 Φεβρουαρίου 2017 **ανανεώθηκε το μνημόνιο συνεργασίας με την Εταιρεία Νόσου Alzheimer και συναφών διαταραχών**. Πρόκειται για συνέχιση της συνεργασίας, την παραχώρηση αίθουσας στη ΛΕΦΙ Πανόρμου (060301/20-03-2009 μνημόνιο) για την λειτουργία Κέντρου Ημέρας, με ευνοϊκότερου όρους για τα μέλη των Λεσχών Φιλίας του Δήμου Αθηναίων, την λειτουργία ομάδων ενδυνάμωσης μνήμης σε όλες τις Λέσχες Φιλίας και την κατά προτεραιότητα εξυπηρέτηση των μελών στο Κέντρο Ημέρας.

Στις 11/10/2017 πραγματοποιήθηκε Ημερίδα της **Ελληνικής Γεροντολογικής και Γηριατρικής Εταιρείας** με τη συνεργασία της **Δ/σης Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Υγείας** του Δήμου Αθηναίων με θέμα **«Πρόληψη και προαγωγή της Υγείας των Ηλικιωμένων»**, όπου παρουσιάστηκαν στους συμμετέχοντες οι παρεχόμενες υπηρεσίες του Δήμου προς τα άτομα τρίτης ηλικίας μέσω των ΛΕ.ΦΙ., που όντως αποτελούν παράγοντα πρόληψης και προαγωγής της υγείας των ατόμων αυτών.

Στη συνέχεια ο Δήμος Αθηναίων στις 4 Απριλίου 2018 υπέγραψε **Μνημόνιο Συνεργασίας με την Ελληνική Γεροντολογική Γηριατρική Εταιρεία και την Ψυχογηριακή Εταιρεία “Ο ΝΕΣΤΩΡ”**. Στα πλαίσια αυτής της συνεργασίας από τις 17-04-2018 λειτουργεί **Ιατρείο Μνήμης στη Λέσχη Φιλίας Κουκακίου** και κάθε Τρίτη για δύο χρόνια. Η δράση απευθύνεται στον γενικό πληθυσμό και έχει στόχο την πρόληψη της άνοιας. Επίσης λειτουργούν ομάδες νοητικής ενδυνάμωσης, Καφέ «παλαιών αναμνήσεων», Café φροντιστών, διαγενεϊκά προγράμματα και άλλες

δράσεις με στόχο την προσφορά υπηρεσιών σε ασθενείς με άνοια και τους φροντιστές τους και την ευαισθητοποίηση του κοινού σχετικά με την άνοια και τη μείωση του στίγματος της νόσου. Η συνεργασία και το όλο πρόγραμμα κινείται στο πλαίσιο της κοινής Ευρωπαϊκής δράσης (**Joint Action-DEM2**) για την ανάπτυξη των Φιλικών προς την Άνοια Κοινοτήτων (**WP7 Dementia Friendly Communities**).

Επίσης ο Δήμος Αθηναίων διά της Εντεταλμένης Δημοτικής Συμβούλου συμμετείχε στις 22/6/2018 στην διημερίδα του **Ε.Κ.Δ.Δ.Α.** με τίτλο «**Κοινωνίες και πόλεις φιλικές προς την Τρίτη ηλικία**», και συγκεκριμένα στη συζήτηση «**Ο ρόλος των Δήμων αναφορικά με την Τρίτη ηλικία**» όπου παρουσιάστηκαν στους συμμετέχοντες οι παρεχόμενες από τον Δήμο υπηρεσίες προς τα άτομα τρίτης ηλικίας μέσω των Λεσχών Φιλίας.

Στα πλαίσια του προγράμματος «**Πόλεις φιλικές προς την άνοια**» πραγματοποιήθηκε τον Ιούνιο του 2018 από την **Εταιρεία Νόσου Alzheimer και συναφών διαταραχών, εκπαίδευση των υπαλλήλων των ΚΕΠ** του Δήμου για εξυπηρέτηση και διευκόλυνση των ατόμων που πάσχουν από την νόσο.

Στις 25/9/2018 πραγματοποιήθηκε σε συνεργασία της **Δ/σης Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Υγείας** του Δήμου με την **Ψυχογηριατρική Εταιρεία «Ο ΝΕΣΤΩΡ»** **Ημερίδα Ενημερωτική για την Άνοια**, όπου παρουσιάστηκαν στους συμμετέχοντες οι σχετικές δράσεις του Δήμου.

Ακόμα στις 8/12/2018 ο Δήμος Αθηναίων διά της Αντιδημάρχου και της Εντεταλμένης Δημοτικής Συμβούλου έλαβε μέρος στην Ημερίδα που διοργανώθηκε από την **Εταιρεία ALZHEIMER Αθηνών** με τίτλο «**Ψυχοκοινωνικές παρεμβάσεις για άτομα με άνοια και τους φροντιστές τους**» όπου και εκεί παρουσιάστηκαν στους συμμετέχοντες οι παρεχόμενες από τον Δήμο σχετικές υπηρεσίες προς τα άτομα τρίτης ηλικίας.

Υπηρεσία 8: Ψυχολογική έρευνα και κοινωνική υποστήριξη

Σε συνεργασία με ψυχολόγους από το **Αμερικανικό Κολλέγιο DEREΕ** παρέχεται εδώ και 2 χρόνια περίπου ψυχολογική έρευνα-υποστήριξη σε μέλη των ΛΕ.ΦΙ. κατά ομάδες 10 ατόμων, εντός των ΛΕ.ΦΙ., δράση η οποία συνεχίζεται μέχρι και σήμερα (Πρόγραμμα «**Από Καρδιάς**»).

Επίσης η **ΜΕΓΑ Προϊόντα Ατομικής Υγιεινής Α.Ε.** διοργάνωσε Ψυχαγωγική εκδήλωση αποκλειστικά για τα μέλη των Λεσχών Φιλίας του Δήμου Αθηναίων, την Τρίτη 09-06-2015, στην Τεχνόπολη Δήμου Αθηναίων με δωρεάν μεταφορά και γεύματος σε 800 μέλη των 25 Λεσχών Φιλίας

Υπηρεσία 9: Υπηρεσίες δωρεάν πολιτισμού και αθλητισμού από το ΟΠΑΝΔΑ.

Μετά την σύστασή του το 2012 ο **Οργανισμός Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας του Δήμου Αθηναίων (ΟΠΑΝΔΑ)**, εκτός από τις προσφερόμενες δωρεάν υπηρεσίες πολιτισμού και αθλητισμού σε πολιτιστικούς χώρους που αφορούν όλους τους δημότες, έχει προχωρήσει σε μια πρωτοποριακή δράση, δηλ. στην πραγματοποίηση συναυλιών από τα μουσικά του σύνολα **εντός των Λεσχών Φιλίας**, για την ψυχαγωγία των μελών.

Επίσης πρόσφατα με την έναρξη αξιοποίησης από τον ΟΠΑΝΔΑ του **Θεάτρου ΟΛΥΜΠΙΑ** (πρώην Λυρικής Σκηνης οδού Ακαδημίας) τα εισιτήρια για άτομα άνω των 65 ετών βρίσκονται στο χαμηλότερο επίπεδο των 5 Ευρώ και παρέχεται δωρεάν πρόσβαση στις πρόβες τζενεράλε για όλα τα μέλη των Λεσχών Φιλίας. Μια άλλη πρόσφατη και πολύ σημαντική παροχή του **ΟΠΑΝΔΑ** είναι η **δωρεάν συμμετοχή στα Δημοτικά Γυμναστήρια των συνταξιούχων ηλικίας άνω των 65 ετών.**

Υπηρεσία 10: Γνωριμία με το Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης

Η επαφή με την τέχνη και τον πολιτισμό έχει θετικές συνέπειες στην ψυχική υγεία και την ευεξία των ατόμων τρίτης ηλικίας. Από τον Φεβρουάριο έως των Δεκέμβριο του 2016, 1.500 μέλη των Λεσχών Φιλίας επισκέφθηκαν και ξεναγήθηκαν στο Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης. Το πρόγραμμα ονομάστηκε «Σοφή Παρέα στο Μουσείο» χρηματοδοτήθηκε από το Κοινωνικό Ίδρυμα ΤΙΜΑ και πραγματοποιήθηκε από το **Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης** σε συνεργασία με το Δήμο Αθηναίων.

Στόχος του προγράμματος είναι μέσω της επαφής με την τέχνη να βελτιωθεί η καθημερινότητα των μελών των Λεσχών Φιλίας και να καλλιεργηθεί μια μόνιμη σχέση με τον πολιτισμό τα μουσεία και τις τέχνες. Η επίσκεψη για κάθε Λέσχη περιλαμβάνει δωρεάν μεταφορά από και προς τη Λέσχη, δωρεάν ξενάγηση από αρχαιολόγο του Μουσείου στις μόνιμες συλλογές του και δυνατότητα επίσκεψης στους υπόλοιπους ορόφους του Μουσείου.

Με στόχο την καλύτερη φιλοξενία ατόμων τρίτης ηλικίας το Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης πραγματοποίησε επίσης μια σειρά από αλλαγές στο κτίριο και στον εξοπλισμό του. Παράλληλα, στο πλαίσιο της δωρεάς του Κοινωνικού Ίδρυματος ΤΙΜΑ, οργανώθηκε βιωματική εκπαίδευση του προσωπικού του Μουσείου, έτσι ώστε να μπορεί να φιλοξενήσει με τον καλύτερο τρόπο την ευαίσθητη αυτή κοινωνική ομάδα. Πρόκειται για μια πρωτοποριακή βιωματική εκπαίδευση προσωπικού σε ελληνικό μουσείο, η οποία πραγματοποιήθηκε από τους ειδικούς γεροντολόγους. Οι μικρές αλλαγές-προσαρμογές στο χώρο του Μουσείου (καθίσματα, μπάρες κ.α.) και η εκπαίδευση του προσωπικού κατέστησαν το **Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης φιλικό προς την τρίτη ηλικία “age friendly”**, που σημαίνει όχι μόνο προσβάσιμο αλλά και ελκυστικό για τους ηλικιωμένους. Ο απόηχος από την εμπειρία ήταν πολύ θετικός και πολλές Λέσχες Φιλίας διοργανώνουν ομαδικές επισκέψεις και ξεναγήσεις και σε άλλα μουσεία.

Από τον Φεβρουάριο του 2019 πραγματοποιείται νέα φάση του προγράμματος με τίτλο **“Παίζοντας στην Αρχαία Ελλάδα και στις μέρες μας”**. Αφορά εργαστήρια κατασκευής για ομάδες 15-18 ατόμων

Υπηρεσία 11: Δημιουργία Φεστιβάλ Καλλιτεχνικής Δημιουργίας των μελών των Λεσχών Φιλίας.

Το Τμήμα Τρίτης Ηλικίας σε συνεργασία με την Εντεταλμένη Δημοτική Σύμβουλο **Ελένη-Σπυριδούλα Ζαχαροπούλου**, με συσταθείσα για το σκοπό αυτό επιτροπή και με τη συνεργασία των Συμβουλίων των Λεσχών, διοργάνωσε για **7 μέρες** από 16 - 23 Οκτωβρίου 2018, το Φεστιβάλ Τεχνών **“Τρίτη με Τρίτη - Η τέχνη στις Λέσχες Φιλίας του Δήμου Αθηναίων”** στο Πολιτιστικό Κέντρο Δήμου Αθηναίων “Μελίνα Μερκούρη” με σκοπό την παρουσίαση στο κοινό των δημιουργιών των μελών των ΛΕ.ΦΙ.

Στο Φεστιβάλ συμμετείχαν σχεδόν όλες οι Λέσχες Φιλίας με παρουσιάσεις εικαστικών έργων, χορευτικών και θεατρικών παραστάσεων και χορωδιών. Πραγματοποιήθηκαν επίσης ζωντανά εργαστήρια ανοικτά στο κοινό και ομιλίες από ειδικούς τέχνης. Η συμμετοχή των μελών και η προσέλευση του κοινού ήταν μεγάλη και αποδεικνύει πόσο ενεργά και δραστήρια είναι τα άτομα της τρίτης ηλικίας και πόσο πολύτιμη είναι η προσφορά των Λεσχών Φιλίας του Δήμου Αθηναίων. Επισημαίνεται ότι η διοργάνωση αυτή έγινε **πρώτη φορά** και για τόσο μεγάλο χρονικό διάστημα και είχε μεγάλη επιτυχία, έχει δε **προταθεί** από την **πλειοψηφία** των συμμετασχόντων να γίνει **θεσμός**.

Δ. ΟΡΙΖΟΝΤΙΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ- ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Εισαγωγή

Κεντρικό ρόλο στην λειτουργία της Διεύθυνσης Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Υγείας διαδραματίζει το Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας και Υποστήριξης. Το Τμήμα αποτελεί την πύλη εισόδου των δημοτών και κατοίκων του Δήμου της Αθήνας στο σύστημα κοινωνικής πολιτικής τόσο του Δήμου όσο και της ευρύτερης κοινότητας.

Τα στελέχη του εργαζονται τόσο στην Κεντρική Υπηρεσία ενώ το πεδίο ευθύνης τους περιλαμβάνει και τις Δημοτικές Κοινότητες. Στελεχώνουν επίσης όργανα του Δήμου που υποστηρίζουν υπηρεσίες άλλων Τμημάτων (π.χ. Επιτροπή για την Κοινωνική Κατοικία, Γραφείο Εθελοντισμού κλπ).

Στους δημότες και κατοίκους παρέχεται:

- Συμβουλευτική και κοινωνική υποστήριξη
- Εξυπηρέτηση δημοτών και κατοίκων σε κοινωνικοπρονοιακά θέματα
- Διασύνδεση με ένα δίκτυο φορέων κοινωνικής υποστήριξης για την πληρέστερη ικανοποίηση του αιτήματος κάθε πολίτη.
- Ενημέρωση και σωστή πληροφόρηση για τις κοινωνικές παροχές που δικαιούνται και τις διαδικασίες που απαιτούνται.

Παράλληλα από το Τμήμα παρέχεται σειρά εξειδικευμένων υπηρεσιών, όπως π.χ συμβουλευτική υποστήριξη στις Λέσχες Φιλίας, παραπομπές που αφορούν ανθυγιεινές εστίες, επισκέψεις κατ' οίκον κ.α. Συμμετέχει στις παιδικές εξοχές του Δήμου Αθηναίων στην κατασκηνωτική περίοδο, ενώ υποστηρίζει και συνεργάζεται με εξωτερικούς φορείς στις περιόδους εφαρμογής του σχεδίου «Προστασία των αστέγων λόγω κακοκαιρίας».

Σημαντική παράμετρο της δουλειάς του είναι η συνεργασία με φορείς εκτός Δήμου με στόχο την καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών. Ενδεικτικά αναφέρονται: Αποστολή, Αρχιεπισκοπή, Καραβάνι Αλληλεγγύης, Εθελοντές του κόσμου, Γιατροί του κόσμου, Praksis, Caritas, Ίδρυμα Ευαγγελιστρίας Τήνου, Ίδρυμα Λαμπρόπουλου, Υπουργείο Οικονομικών, Κλίμακα, Επάνοδος, Ίδρυμα Χατζηκώνστα, Κιβωτός, Χαμόγελο του Παιδιού, Κέντρο Ζωής, Ονήσιμος, Κέντρο Αλτσχάϊμερ, Παιδικά Χωριά S.O.S κ.α. Οι ενδοτμηματικές συναντήσεις, εκπαιδεύσεις και επιμορφώσεις των στελεχών του είναι συνεχείς, με στόχο την ενημέρωση, εκπαίδευση και αποδοτικότερη διαχείριση των καθημερινών περιστατικών.

Επίσης λειτουργεί Ομάδα Προστασίας Ανηλίκων (Ο.Π.Α.) .Η Ο.Π.Α. αναλαμβάνει τη διενέργεια κοινωνικών ερευνών για την αξιολόγηση και εκτίμηση της ψυχο-κοινωνικής κατάστασης του παιδιού και της οικογένειας, κατόπιν εντολής από την Εισαγγελία Ανηλίκων Αθηνών αποκλειστικά.

Κατά την διεξαγωγή της διερεύνησης πραγματοποιούνται κατ' οίκον επισκέψεις στην δηλωθείσα από την Εισαγγελία Ανηλίκων διεύθυνση κατοικίας. Επίσης, πραγματοποιούνται συναντήσεις στο γραφείο μας, καθώς επίσης και σε χώρους

συναδέλφων αν αυτό κρίνεται απαραίτητο. Παράλληλα, πραγματοποιούνται τηλεφωνικές επικοινωνίες, όπου δεν είναι πρόσφορη η δια ζώσης επικοινωνία.

Στα πλαίσια της διενέργειας της αξιολόγησης συνεργάζεται με κάθε άτομο, φορέα και θεσμό που μπορεί να συμβάλει στην πληρέστερη εικόνα της κατάστασης του παιδιού. Μετά τη διεξαγωγή όλων των απαραίτητων συναντήσεων και επικοινωνιών και τη συγκέντρωση όλων των πρόσφορων στοιχείων και πληροφοριών συντάσσεται έκθεση κοινωνικής έρευνας που αποστέλλεται στην Εισαγγελία Ανηλίκων Αθηνών.

Τέλος, στο Τμήμα πραγματοποιούν σταθερά Πρακτική Άσκηση σπουδαστές Κοινωνικής Εργασίας από το ΤΕΙ Αθηνών, συνεργασία που επεκτείνεται και με την εκπαίδευση των σπουδαστών Εργαστηριακής Πρακτικής Άσκησης, καθώς και την διοργάνωση εκπαιδευτικών συναντήσεων και ημερίδων με την συμμετοχή και στήριξη του εκπαιδευτικού προσωπικού του.

Τα στατιστικά στοιχεία που αφορούν τις κύριες υπηρεσίες που παρέχονται από το Τμήμα παρατίθενται στον Πίνακα 7 στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι.

Συμπληρωματικά με την εργασία του τμήματος Κοινωνικής Εργασίας έχουν αναπτυχθεί σημαντικές οριζόντιες δράσεις με στόχο την υποστήριξη των οριζόντιων αλλά και των τομεακών δράσεων που περιγράφηκαν στα προηγούμενα κεφάλαια.

Η στόχευση των δράσεων αυτών ήταν η βελτίωση του σχεδιασμού ώστε να ανταποκρίνονται καλύτερα στις ανάγκες των πολιτών (π.χ. καταγραφή αστέγων, προφίλ υγείας κλπ), η εισαγωγή της πληροφορικής στην εξυπηρέτηση των πολιτών (πληροφορικά συστήματα ΝΟΙΑΖΟΜΑΙ και ΕΞΥΠΗΡΕΤΩ, η ανάπτυξη της οργανωτικής υπηρεσιακής δομής του δήμου Αθηναίων (δημιουργία νέας Διεύθυνσης και 8 νέων τμημάτων), η ενημέρωση των πολιτών για τις κοινωνικές παροχές και υποδομές του δήμου Αθηναίων και η προσέλκυση χορηγών, εθελοντών και η κινητοποίηση και ο συντονισμός δικτύων οργανώσεων και φορέων για την υλοποίηση των έργων.

Οι οριζόντιες δράσεις που παρουσιάζονται εδώ συνέβαλαν επίσης στην ανάδειξη ενός ολοκληρωμένου και ολιστικής προσέγγισης μοντέλο παροχής κοινωνικών και ιατρικών υπηρεσιών προσαρμοσμένο στις ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού το οποίο μπορεί να αναπτυχθεί περαιτέρω τα επόμενα χρόνια. Πιο συγκεκριμένα τα οριζόντια έργα είναι τα παρακάτω:

**ΕΡΓΟ Δ.1. Δημιουργία Ενιαίου Συστήματος Υποδοχής και Διάγνωσης
Αναγκών: Το πρόγραμμα ΝΟΙΑΖΟΜΑΙ**

Η εισαγωγή της χρήσης της διαδικτυακής Πλατφόρμας «ΝΟΙΑΖΟΜΑΙ» στις κοινωνικές υπηρεσίες του δήμου και του ΚΥΑΔΑ, από την έναρξη της λειτουργίας της τον Μάρτιο του 2017 αποτέλεσε την κεντρική αρτηρία της δημοτικής πολιτικής για την παροχή κοινωνικών υπηρεσιών. Με την αξιοποίηση των δυνατοτήτων του ΝΟΙΑΖΟΜΑΙ, ο πολίτης εξυπηρετείται αξιόπιστα, γρήγορα και αποτελεσματικά, ενώ οι Υπηρεσίες αντιλαμβάνονται καλύτερα τις ανάγκες του και μπορούν να προγραμματίσουν τα επόμενα βήματα των κοινωνικών παρεμβάσεων του δήμου.

Το ηλεκτρονικό σύστημα διαχείρισης των αιτημάτων και των υπηρεσιών προς τους ωφελούμενους (case management system), το «ΝΟΙΑΖΟΜΑΙ» είναι σχεδιασμένο με τέτοιο τρόπο ώστε να εξυπηρετεί αφενός τους κατοίκους της Αθήνας από πολλούς διαφορετικούς χώρους και, αφετέρου, να οργανώνει και να συστηματοποιεί την καθημερινή εργασία των υπαλλήλων. Για τον λόγο αυτό και στο πλαίσιο του Έργου οι κοινωνικές υπηρεσίες του Δήμου εφοδιάστηκαν με τον απαραίτητο εξοπλισμό, ενώ εκπαιδεύτηκαν σε αυτό οι υπάλληλοι που θα το χρησιμοποιούν. Τη στιγμή αυτή το σύστημα αριθμεί **140 ενεργούς χρήστες-στελέχη της Διεύθυνσης Κοινωνικής Αλληλεγγύης και του ΚΥΑΔΑ**, ενώ άλλα 70 άτομα είναι επίσης καταχωρημένα (π.χ. γιατροί).

Η εφαρμογή του «ΝΟΙΑΖΟΜΑΙ» ξεκίνησε σταδιακά τον Μάρτιο 2017 ενώ το σύστημα λειτουργεί πλήρως από τον Οκτώβριο του ίδιου χρόνου. Περιλαμβάνει **23 εφαρμογές (υπηρεσίες)** που παρέχονται από τη Διεύθυνση Κοινωνικής Αλληλεγγύης και το ΚΥΑΔΑ. Μετά από τις απαραίτητες παραμετροποιήσεις, ρυθμίσεις και καταγραφές αναγκών, το σύστημα έχει πλέον προσαρμοστεί στις ιδιαίτερες και ποικίλες ανάγκες των κοινωνικών υπηρεσιών του Δήμου Αθηναίων. Η διαδικασία βεβαίως της προσαρμογής αυτής είναι συνεχής, δεδομένης της συνθετότητας του εγχειρήματος και των νέων αναγκών που συνεχώς προκύπτουν.

Σημαντικό επίσης εργαλείο το οποίο αξιοποιεί την πλατφόρμα του «Νοιάζομαι» είναι η Κάρτα Δημότη, μια εξατομικευμένη κάρτα με την χρήση της οποίας διευκολύνεται η πρόσβασή του στις υπηρεσίες του Δήμου. Ως συνέπεια η εξατομικευμένη αλληλεγγύη συστηματοποιείται, αποτελώντας ένα μεγάλο βήμα διοικητικού εκσυγχρονισμού και ψηφιακής αναβάθμισης των κοινωνικών υπηρεσιών του δήμου Αθηναίων που καλύπτει με ακόμα καλύτερο τρόπο τις βασικές ανάγκες των κατοίκων. Για το λόγο αυτό το σύστημα συνοδεύεται από αναβαθμισμένο εξοπλισμό, που αποτελείται από laptops, printers καρτών, barcode readers και signature tabs.

Στην εξάμηνη πιλοτική του λειτουργία, το πληροφοριακό σύστημα «ΝΟΙΑΖΟΜΑΙ» κατέγραψε **82.000** πολίτες που είναι δικαιούχοι σε **23 υπηρεσίες του δήμου Αθηναίων**, όπως ο Κόμβος Αλληλοβοήθειας Πολιτών, τα 6 Δημοτικά Ιατρεία, οι 25 Λέσχες Φιλίας, το Βοήθεια στο Σπίτι, εισαγγελικές εντολές, η ιατροφαρμακευτική περίθαλψη ανασφάλιστων, η κοινωνική έρευνα, κοινωνική κατοικία, η κοινωνικό πλυντήριο και φαρμακείο, οι ξενώνες αστέγων, τα πιστοποιητικά οικονομικής αδυναμίας, η συμβουλευτική απασχόλησης και νομικών υποθέσεων, οι χορηγίες, η ψυχοκοινωνική υποστήριξη, η παροχή ένδυσης και υπόδησης, κ.α.

Στις 31.12. 2018 στο «ΝΟΙΑΖΟΜΑΙ» έχουν καταγραφεί **106.195 πολίτες**, έχουν κατατεθεί περί τις **60.000 αιτήσεις** για όλες τις παροχές και έχουν πραγματοποιηθεί περισσότερες από **251.656 δραστηριότητες** (ραντεβού στα ιατρεία, παραδόσεις τροφίμων και φαρμάκων, συναντήσεις με κοινωνικούς λειτουργούς κ.λ.π). Οι προσωποποιημένες Κάρτες Δημότη που έχουν ως τώρα εκδοθεί προσεγγίζουν τις 9.000.

Ως ενιαίο σύστημα υποδοχής και διάγνωσης αναγκών, το «ΝΟΙΑΖΟΜΑΙ» υποστηρίζεται από τη χρήση μιας κοινής (ηλεκτρονικής) φόρμας καταγραφής των στοιχείων των ωφελούμενων όλων των κοινωνικών υπηρεσιών του Δήμου, με παράλληλη ταυτοποίηση μέσω του ΑΜΚΑ. Παράλληλα, η εφαρμογή του συστήματος έχει πολλαπλές ωφέλειες. Ενδεικτικά αναφέρονται:

- Η καταγραφή των ωφελουμένων σε μία βάση δεδομένων και η διαρκής και σε πραγματικό χρόνο παρακολούθηση των παρεχομένων κοινωνικών υπηρεσιών και παροχών που λαμβάνει από το Δήμο.
- Η εύκολη εξαγωγή στατιστικών και η στοχευμένη επίλυση των προβλημάτων που ανακύπτουν
- Η εύκολη και γρήγορη καταχώρηση, η οποία ελαχιστοποίησε τους χρόνους αναμονής και εξυπηρέτησης των δημοτών
- Η συμβολή στην λειτουργία των Κέντρων Κοινότητας

Η ενσωμάτωση του «NOIAZOMAI» στην καθημερινότητα των κοινωνικών υπηρεσιών του Δήμου και του ΚΥΑΔΑ συνέβαλε αποφασιστικά στην καλύτερη εξυπηρέτηση του κοινού και την αποτελεσματική αντιμετώπιση των πολλαπλών αναγκών των πολιτών και στην μείωση της γραφειοκρατίας (ηλεκτρονική υπογραφή, συλλογή δικαιολογητικών). Δρομολόγησε επίσης την διαμόρφωση μιας ολοκληρωμένης εικόνας των αναγκών τους και βοήθησε στην αντιμετώπισή τους με σφαιρικό τρόπο με βάση τις αρχές της ολιστικής προσέγγισης στην ψυχοκοινωνική υποστήριξη.

Η εισαγωγή του πληροφοριακού συστήματος «NOIAZOMAI» στο δήμο Αθηναίων έγινε από την εταιρεία INTELLISOFT που έχει αναπτύξει το σύστημα και υποστηρίχθηκε οικονομικά με την αποκλειστική δωρεά του Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος με τον συντονισμό του Athens Partnership. Η φιλοξενία, συντήρηση, επικαιροποίηση και εκπαίδευση των νέων χρηστών χρηματοδοτείται από τον δήμο Αθηναίων με ίδια μέσα.

ΕΡΓΟ Δ.2. Αποτύπωση Αναγκών – Έρευνα σε επίπεδο Γειτονιάς

Η ανίχνευση και καταγραφή των κοινωνικών προβλημάτων σε επίπεδο γειτονιάς αποτελεί σημαντική παράμετρο για τον σχεδιασμό και χάραξη πολιτικών σε τοπικό επίπεδο. Η αντίληψη αυτή χαρακτήρισε την επαφή της Δημοτικής Αρχής με τους κατοίκους της πόλης την τετραετία που πέρασε.

Δράσεις όπως το «Γίνε μέρος της πόλης» αναφορικά με τη συνύπαρξη γηγενών και προσφύγων, τα «Ανοιχτά Σχολεία», το πρόγραμμα «Σχεδιάζουμε μαζί τη γειτονιά μας» κ.α., εξειδίκευσαν την αντίληψη αυτή καταγράφοντας τις ανάγκες σε τοπικό επίπεδο και αξιοποιώντας τη γνώση που αποκτήθηκε για την χάραξη πολιτικών.

Η συμβολή της Διεύθυνσης Κοινωνικής Αλληλεγγύης στην προσπάθεια αυτή, πέρα από την αποτύπωση της συγκεκριμένης αντίληψης στο Πρόγραμμα Κοινωνικής Πολιτικής 2015-2019, εστιάστηκε κατά κύριο λόγο στην καταγραφή των αναγκών μέσα από δύο κυρίως εργαλεία:

- **Το πρόγραμμα ΤΕΒΑ:** Μέσα από τη διανομή τροφίμων και ειδών πρώτης ανάγκης και τις σχετικές καταγραφές και στατιστικά στοιχεία που εξήχθησαν, αναδείχθηκαν οι γειτονιές της πόλης, σε ανάλυση επιπέδου Τ.Κ, που βιώνουν τα μεγαλύτερα ποσοστά φτώχειας. Οι καταγραφές αυτές σταμάτησαν από τη στιγμή που το ΤΕΒΑ ενσωματώθηκε στο ΚΕΑ, τα σχετικά στατιστικά στοιχεία δε καταγράφονται πλέον αντικείμενο από το κεντρικό κράτος, χωρίς δικαίωμα πρόσβαση των υπηρεσιών μας σε αυτά. Ακόμη όμως και τα μη επικαιροποιημένα διαθέσιμα στοιχεία, είναι ικανά να δώσουν εικόνα των ζητημάτων που άπτονται κοινωνικών παρεμβάσεων στις δημοτικές Κοινότητες.

- Την αποκέντρωση των Κοινωνικών Υπηρεσιών μέσα από τα **Πολυδύναμα Δημοτικά Ιατρεία στην Κυψέλη και στα Πατήσια**: η καταγραφή του προφίλ των ατόμων που ζήτησαν κοινωνικού τύπου υποστήριξη στη δομή, καθώς και τα αιτήματα τα οποία ανέδειξαν αξιοποιούνται στην μελέτη των αναγκών στις επιμέρους δημοτικές κοινότητες σε συνδυασμό με τα στοιχεία του προγράμματος «ΝΟΙΑΖΟΜΑΙ».

Η καταγραφή αυτή αναμένεται να συνεχιστεί και στα άλλα Δημοτικά Ιατρεία που θα λειτουργήσουν με χρηματοδότηση του ΕΣΠΑ/ΟΧΕ του δήμου Αθηναίων, αξιοποιώντας και συνδυάζοντας κάθε διαθέσιμη πηγή για την αποτελεσματικότερη ανάδειξη της κοινωνικής πραγματικότητας σε επίπεδο γειτονιάς και αποτελώντας με τη σειρά της πολύτιμο εργαλείο χάραξης δημοτικών πολιτικών σε επίπεδο δημοτικής κοινότητας.

ΕΡΓΟ Δ.3. Προφίλ Υγείας και Σχέδιο Υγείας του Δήμου της Αθήνας

Το Έργο σχεδιάστηκε με βάση τις κατευθύνσεις του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας καθώς και την μεθοδολογία που εκείνος έχει αναπτύξει, δίνοντας έμφαση στις παραμέτρους που θα πρέπει οι Δήμοι να λάβουν υπ' όψιν τους στον σχεδιασμό και την εφαρμογή τοπικής πολιτικής για την Υγεία. Βασικά στοιχεία στην μεθοδολογία αυτή είναι το Προφίλ Υγείας και το Σχέδιο Υγείας του Δήμου.

Το Προφίλ Υγείας περιλαμβάνει δημογραφικά στοιχεία, στατιστικές υγείας, την περιγραφή του αστικού και φυσικού περιβάλλοντος, κοινωνικοοικονομικά στοιχεία, περιγραφή τρόπου ζωής, έρευνα στον πληθυσμό, περιγραφή των υπηρεσιών και των δομών που διαθέτει ο Δήμος και συμβάλλουν άμεσα ή έμμεσα στην υγεία του πληθυσμού. Αποτελεί αποτύπωση και περιγραφή της υφιστάμενης κατάστασης στον Δήμο στους τομείς Υγείας, Πρόνοιας και Περιβάλλοντος, αφού αυτοί είναι οι παράγοντες που επηρεάζουν καθοριστικά την υγεία.

Το Σχέδιο Υγείας περιλαμβάνει τις δράσεις σε όλους τους κοινωνικούς, οικονομικούς και περιβαλλοντικούς παράγοντες που επηρεάζουν την υγεία. Με το Σχέδιο τίθενται ποσοτικοί και ποιοτικοί μετρήσιμοι στόχοι, ώστε να μπορεί να υπάρξει παρακολούθηση και αξιολόγηση των δράσεων.

Το Προφίλ και το Σχέδιο Υγείας συμπληρώνουν το αντίστοιχο εθνικό⁷². Σε επίπεδο Δήμων οι αντίστοιχες λειτουργίες επιτελούνται από τα Γραφεία Υγιών Πόλεων, τα οποία ανταλλάσσουν εμπειρία και τεχνογνωσία κάτω από την «ομπρέλλα» του Ελληνικού Διαδημοτικού Δικτύου Υγιών Πόλεων.⁷³

Στο Δήμο Αθηναίων, με την τροποποίηση του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας το 2016,⁷⁴ το Γραφείο Υγιών Πόλεων δεν εντάσσεται πλέον στην Διεύθυνση Κοινωνικής Αλληλεγγύης. Επομένως, η υλοποίηση συναφών έργων δεν αποτελεί πλέον αρμοδιότητά της.

⁷² Συνοπτικά το ελληνικό προφίλ στο

https://ec.europa.eu/health/sites/health/files/state/docs/chp_gr_greece.pdf

⁷³ <http://www.eddyppy.gr/meli>

⁷⁴ ΦΕΚ 3812 Β

Ως τη στιγμή εκείνη, η Διεύθυνση είχε εξασφαλίσει την συμμετοχή ως εταίρος σε πρόγραμμα προαγωγής της υγείας στο πλαίσιο του ERASMUS+ με χρηματοδότηση της Ε.Ε.⁷⁵, η υλοποίηση του οποίου συνεχίστηκε ομαλά από το Γραφείο Υγιών Πόλεων. Παράλληλα, έχει ολοκληρωθεί έρευνα εκτίμησης αναγκών και έχουν εξαχθεί συμπεράσματα σε 12 Λέσχες Φιλίας (ΛΕ.ΦΙ) του Δήμου από τους ΣΥΜΜΑΧΟΥΣ ΥΓΕΙΑΣ, ενώ η επεξεργασία των ερωτηματολογίων σε αντίστοιχη έρευνα σε 4 ακόμη ΛΕ.ΦΙ. είναι σε εξέλιξη.

⁷⁵ <https://prehealth.eu/english/cities/>

ΕΡΓΟ Δ.4. Ανάπτυξη του Ανθρώπινου Δυναμικού και οργανωτική αναβάθμιση των υπηρεσιακών μονάδων των Κοινωνικών Υπηρεσιών του δήμου Αθηναίων

Κατά τη διάρκεια της τετραετίας 2015-2019, ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε τόσο στην διεύρυνση του δυναμικού της Διεύθυνσης Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Υγείας όσο και στην εξέλιξη και αναβάθμιση των δεξιοτήτων των στελεχών που ήδη υπηρετούσαν σε αυτήν. Η κατεύθυνση αυτή υπαγορεύτηκε από τρεις λόγους:

- 1) Την ανάγκη στελέχωσης της Διεύθυνσης με νέα στελέχη τόσο ενόψει της διαχείρισης της νέας κοινωνικής πραγματικότητας όσο και ενόψει της υλοποίησης νέων Έργων, τα οποία ο υπάρχων υπηρεσιακός μηχανισμός δεν ήταν δυνατό λόγω φόρτου να υποστηρίξει
- 2) Την ενίσχυση της διοικητικής και διαχειριστικής ικανότητας των στελεχών των κοινωνικών υπηρεσιών του Δήμου σε θέματα σχεδιασμού, εφαρμογής και παρακολούθησης πολιτικών κοινωνικής ένταξης, καθώς και σε ειδικά πεδία προτεραιότητας (π.χ. χορηγίες, εταιρική κοινωνική ευθύνη, δικτύωση, κοινωνική καινοτομία κλπ)
- 3) Την εξοικείωση με νέα εργαλεία, μεθοδολογίες, βάσεις δεδομένων και διαδικασίες, ανάγκη η οποία προέκυψε από τις ριζικές αλλαγές στον τρόπο λειτουργίας της Διεύθυνσης και την απεύθυνσή της στον πολίτη

Στο πλαίσιο αυτό

- Η Διεύθυνση στελεχώθηκε με ικανό αριθμό ατόμων για την υποστήριξη των Έργων που έχει αναλάβει. Ενδεικτικά αναφέρονται:
 - ο Την πρόσληψη εξειδικευμένων στελεχών (γιατροί, κοινωνικοί λειτουργοί, κλπ) με συμβάσεις ορισμένου χρόνου (περίπου 25 άτομα ετησίως με οκτάμηνες συμβάσεις).
 - ο Η αξιοποίηση μέσω δωρεάς τριών (3) στελεχών για ένα έτος για την υλοποίηση του Έργου Athens Social Integration Initiative
 - ο Η πρόσληψη τριών (3) στελεχών για ένα έτος για την υποστήριξη του διαχειριστικού μηχανισμού υλοποίησης του ΤΕΒΑ
 - ο Η συμβασιοποίηση με δεκαοκτώ (18) άτομα για δύο έτη για την υποστήριξη της υλοποίησης του Έργου ESTI@
 - ο Η πρόσληψη είκοσι δύο (22) ατόμων για τρία έτη στο πλαίσιο λειτουργίας των Κέντρων Κοινότητας
 - ο Η αξιοποίηση των προγραμμάτων κοινωφελούς εργασίας και η εξεύρεση μέσα από αυτά ατόμων αυξημένων προσόντων, με στόχο να υποστηρίξουν τις ανάγκες της Διεύθυνσης
- Τα στελέχη της Διεύθυνσης ενθαρρύνθηκαν και υποστηρίχτηκαν στην συμμετοχή τους σε εκπαιδεύσεις του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης, σε τακτά χρονικά διαστήματα και με ποικίλες θεματικές
- Οργανώθηκαν κύκλοι εκπαίδευσης για την εξοικείωση των υπηρετούντων στελεχών της Διεύθυνσης στα νέα εργαλεία που η Υπηρεσία καλείται να εφαρμόσει, αλλά και για την διαχείριση ζητημάτων που έχουν προκύψει από την νέα κοινωνική πραγματικότητα. Ενδεικτικά αναφέρονται:
 - ο Η εκπαίδευση όλων των στελεχών που έρχονται σε επαφή με κοινό στη χρήση του ηλεκτρονικού εργαλείου «NOIAZOMAI»
 - ο Η εκπαίδευση των στελεχών «πρώτης γραμμής» στους τρόπους αντιμετώπισης της επαγγελματικής εξουθένωσης και διαχείρισης σύνθετων

περιστατικών με ζητήματα ψυχοκοινωνικής φύσης με επικέντρωση στους τρόπους διαχείρισης και επικοινωνίας με ειδικούς πληθυσμούς, αλλά και της διαχείρισης του άγχους και των δυναμικών που αναδύονται στις σχέσεις εξυπηρετούμενων με το προσωπικό. Η εκπαίδευση αυτή θα επαναληφθεί τους πρώτους μήνες του 2019

- Η συνεχής εκπαίδευση όλων των κοινωνικών επιστημόνων της Διεύθυνσης στην ηλεκτρονική βάση δεδομένων «Εξυπηρετώ» το 2016 και το 2018, καθώς επίσης και η εξοικείωσή τους με την έννοια της Κοινωνικής Οικονομίας
- Η εκπαίδευση των στελεχών των Κέντρων Κοινότητας
- Η εξοικείωση όλων των μηχανισμών της Διεύθυνσης με την νέα πραγματικότητα της υλοποίησης συγχρηματοδοτούμενων Έργων, μέσα από την συμμετοχή στην εφαρμογή τους σε πραγματικό χρόνο (on the job training)
- Η οργάνωση του ανοικτού Κύκλου Μηνιαίων Διαλέξεων με θέμα «Τοπική Αυτοδιοίκηση – Κοινωνική Πολιτική – Κοινωνική Εργασία» που άρχισε τον 2^ο του 2015 σε συνεργασία με το Τμήμα Κοινωνικής Πολιτικής του Παντείου και το Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας του ΤΕΙ Αθήνας, με στόχο την παροχή συμπληρωματικών γνώσεις στα στελέχη των κοινωνικών υπηρεσιών και την ενημέρωση για εξελίξεις που αφορούν τον τομέα τους, με παράλληλη ενίσχυση και ανταλλαγή εμπειριών από κοινωνικές υπηρεσίες άλλων φορέων και ΟΤΑ

Οι διαδικασίες αυτές υποστηρίχτηκαν επίσης μέσα από την αναβάθμιση και αναδιάρθρωση των Υπηρεσιών, τον καλύτερο καταμερισμό των ευθυνών και αρμοδιοτήτων καθώς και τη συγκρότηση θεσμικών δομών, οι οποίες καλούνται να εξυπηρετήσουν αποτελεσματικότερα, ποιοτικότερα και συντομότερα τις ανάγκες του πολίτη.

Σχετικά με την οργανωτική αναβάθμιση και ενίσχυση των υπηρεσιακών μονάδων που επιτελούν κοινωνικό έργο στο δήμο Αθηναίων, η Αντιδήμαρχος Κοινωνικής Πολιτικής, Πρόνοιας και Ισότητας πρότεινε στην διοίκηση του δήμου την δημιουργία:

- **μιας νέας Διεύθυνσης (Δημοτικών Ιατρείων και Δημόσιας Υγείας) και πέντε νέων τμημάτων (OEY 2018)**
 - Τμήμα Σχεδιασμού και Οργάνωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης
 - Τμήμα Δημοτικών Ιατρείων 1^{ης} και 2^{ης} δημοτικής κοινότητας
 - Τμήμα Δημοτικών Ιατρείων 3ης και 4^{ης} δημοτικής κοινότητας
 - Τμήμα Δημοτικών Ιατρείων 5^{ης}, 6^{ης} και 7^{ης} δημοτικής κοινότητας
 - Τμήμα Προληπτικής Ιατρικής, Προαγωγής της υγείας και δημόσιας υγείας
- **τριών νέων τμημάτων στην Διεύθυνση Κοινωνικής Αλληλεγγύη (OEY 2016)**
 - Τμήμα Κοινωνικής Ένταξης
 - Τμήμα Τρίτης Ηλικίας
 - Τμήμα Υποστήριξης και κοινωνικής ένταξης Μεταναστών και Προσφύγων

Η δημιουργία αυτών των νέων δομών πραγματοποιήθηκε κατά τις δύο Τροποποιήσεις του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας του Δήμου (2016, 2018).

**ΕΡΓΟ Δ.5. Χαρτογράφηση Δομών Παροχής Κοινωνικών Υπηρεσιών.
Το σύστημα Πληροφόρησης και Παραπομπής ΕΞΥΠΗΡΕΤΩ**

Η Διαδικτυακή Πλατφόρμα “ΕΞΥΠΗΡΕΤΩ” βρίσκεται σε λειτουργία στο Δήμο Αθηναίων από τα μέσα του 2016 αποτελώντας, τόσο για τους πολίτες όσο και για τα στελέχη της Διεύθυνσης Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Υγείας, ένα πρότυπο πληροφορικό εργαλείο που απαντά με σύγχρονο και αποτελεσματικό τρόπο στις αυξανόμενες και συσσωρευμένες ανάγκες των πολιτών. Παράλληλα, υποστηρίζει πολύ-επίπεδα το έργο των στελεχών του Δήμου στην επιδίωξή τους να παρέμβουν ολιστικά στα κοινωνικά προβλήματα που καλούνται καθημερινά να διαχειριστούν.

Η δημιουργία του Συστήματος Πληροφόρησης και Παραπομπής «ΕΞΥΠΗΡΕΤΩ» έχει ως αντικείμενο την **πληροφόρηση, διασύνδεση και παραπομπή των ωφελούμενων σε φορείς (δημόσιους και μη) που παρέχουν κοινωνικές υπηρεσίες**. Η πλατφόρμα δίνει την ψηφιακή δυνατότητα να συγκεντρώνονται (μετά την συμπλήρωση από τον φορέα του ειδικού συμπληρωμένου εντύπου και την κρίση της επιτροπής του «ΕΞΥΠΗΡΕΤΩ» για τους φορείς που πληρούν τα κριτήρια) όλοι οι φορείς, (δημόσιοι, ιδιωτικοί, σωματεία, εθελοντικές ομάδες κ.α.) που παρέχουν δωρεάν κοινωνικές υπηρεσίες εντός του Δήμου της Αθήνας, (κατ επέκταση και του Νομού Αττικής) σε έναν χώρο.

Ο ψηφιακός αυτός χώρος είναι προσβάσιμος προς το παρόν στα στελέχη του Δήμου Αθηναίων τα οποία, με βάση την εξειδικευμένη αναζήτηση του αιτήματος ενός λήπτη/ωφελούμενου που κάνουν, είτε μέσω της εισαγωγής “λέξεων -κλειδιών” (π.χ. εργασιακή συμβουλευτική, διατροφή ή και με Τ.Κ.), είτε μέσω επιλογής υπηρεσιών από την “έτοιμη” λίστα υπηρεσιών (ταξινόμικό μοντέλο), μπορούν να εξάγουν άμεσα και συνδυαστικά αξιόπιστες πληροφορίες προς χρήση με σκοπό την ολοκληρωμένη διαχείριση των περιστατικών τους.

Στην τελευταία περίπτωση η “έτοιμη” λίστα υπηρεσιών δίνει την δυνατότητα εξαγωγής πληροφοριών από την πλατφόρμα όχι μόνο με βάση την ανάγκη αλλά και με βάση τον πληθυσμό-στόχο. (Π.χ. με την επιλογή “Ρομά” γίνεται άμεση εξαγωγή πληροφοριών για τις δομές που υποστηρίζουν Ρομά).

Μετά από κάθε αναζήτηση, η πλατφόρμα εμφανίζει μια λίστα με φορείς που ανταποκρίνονται στο αίτημα του ωφελούμενου και καλύπτουν κάποια ανάγκη του. Το στέλεχος του Δήμου μέσω των κριτηρίων επιλεξιμότητας (π.χ. όριο εισοδήματος που θέτει ένας φορέας για να δεχτεί έναν εξυπηρετούμενο) που εμφανίζονται στην οθόνη, μπορεί να διακρίνει ποιος είναι ο κατάλληλος φορέας για παραπομπή.

Σε δεύτερο επίπεδο, το «ΕΞΥΠΗΡΕΤΩ» δίνει την δυνατότητα καταγραφής των ωφελούμενων, των αναγκών και των παραπομπών τους, πράγμα που βοηθά στην στενή παρακολούθηση της πορείας του ωφελούμενου όσον αφορά την κάλυψη του αιτήματός του.

Το «ΕΞΥΠΗΡΕΤΩ» δημιουργεί οικονομίες κλίμακας, αφού δίνει την δυνατότητα να εξάγονται στατιστικά δεδομένα σε πραγματικό χρόνο αναφορικά με την φύση των αναζητήσεων και των παραπομπών. Τα στοιχεία αυτά βοηθούν τους εμπλεκόμενους κοινωνικούς φορείς να διαμορφώσουν το έργο τους με βάση τις τρέχουσες έκτακτες ανάγκες. Έτσι επιτυγχάνεται παράλληλα η αποφυγή της διασποράς δυνάμεων των

φορέων που παρέχουν παρόμοιες υπηρεσίες αφού συμβάλλει στην συνεργασία μεταξύ τους μειώνοντας τις επικαλύψεις μεταξύ τους.

Παράλληλα, το ΕΞΥΠΗΡΕΤΩ αποτελεί εξαιρετικά χρήσιμο εργαλείο για τα στελέχη της Διεύθυνσης, αφού “αναλαμβάνει” μέρος της εργασίας τους που αφορά την καταγραφή και επικαιροποίηση των στοιχείων των φορέων και των προγραμμάτων τους, καθώς και την δικτύωση μεταξύ Δήμου και φορέων. Το σκέλος αυτό είναι πολύτιμο, ειδικά στην παρούσα συγκυρία της έλλειψης προσωπικού και ταυτόχρονα της εμφάνισης πλήθους συσσωρευμένων κοινωνικών αναγκών λόγω κρίσης. Τέλος, ο πρότυπος αυτός τρόπος δικτύωσης μειώνει την ταλαιπωρία του πολίτη, ο οποίος έχει πλέον στη διάθεσή του αξιόπιστη και πλήρη πληροφορία σχετικά με τις υπάρχουσες δομές που καλύπτουν τις εξειδικευμένες ανάγκες του.

Το «ΕΞΥΠΗΡΕΤΩ» λειτουργεί συμπληρωματικά με άλλες παρεμφερείς βάσεις, όπως πχ το Social Attica. **Στα τέλη του 2018, περιελάμβανε 198 ενταγμένους φορείς με τα 362 παραρτήματά τους. οι οποίοι υλοποιούν 289 προγράμματα και παρέχουν 1.400 υπηρεσίες.**

Ο σχεδιασμός και η δημιουργία του υποστηρίχτηκαν από χρηματοδότηση του Open Society Foundation μέσω του Athens Partnership, ενώ η εισαγωγή των στοιχείων των φορέων έγινε στο πλαίσιο ευρωπαϊκών προγραμμάτων της Διεύθυνσης Κοινωνικής Αλληλεγγύης. Η πλατφόρμα σχεδιάστηκε και αναπτύχθηκε από την εταιρεία INTELLISOFT η οποία και φιλοξενεί τη βάση δεδομένων με στόχο να μεταφερθεί σύντομα στο G-Cloud. Από το 2019 η φιλοξενία και η συντήρηση χρηματοδοτείται από το Δήμο Αθηναίων με ίδια μέσα.

Όπως αναφέρθηκε, το «ΕΞΥΠΗΡΕΤΩ» είναι προσβάσιμο τη στιγμή αυτή μόνο από τα στελέχη του Δήμου Αθηναίων. Ο δήμος ακολουθώντας τα διεθνή standards των μεγαλύτερων πρωτευουσών της Ευρώπης και τη Βόρειας Αμερικής, έχει ήδη δρομολογήσει με χρηματοδότηση του ευρωπαϊκού προγράμματος ESTI@, την δημιουργία Web Portal, ώστε όλοι οι πολίτες να έχουν πρόσβαση στα στοιχεία της βάσης δεδομένων των φορέων που συμμετέχουν στο Σύστημα.

Κάθε πολίτης θα μπορεί να αναζητήσει στο web portal του ΕΞΥΠΗΡΕΤΩ σε πραγματικό χρόνο, με λέξεις «κλειδιά», τις ανάγκες πληροφόρησης και ενημέρωσης που τον αφορούν και το Portal θα εμφανίζει τα αποτελέσματα της αναζήτησης με δομημένο τρόπο.

Επίσης σε συνεννόηση με τους διαχειριστές – στελέχη του Δήμου Αθηναίων, οι φορείς θα μπορούν να επικαιροποιούν τα στοιχεία τους και τις υπηρεσίες που προσφέρουν online.

Τέλος, στόχος του δήμου είναι το δοκιμασμένο εργαλείο οργάνωσης των κοινωνικών υπηρεσιών που προσφέρει το ΕΞΥΠΗΡΕΤΩ και η τεχνογνωσία που έχει επενδυθεί σε αυτό να μπορέσει να αξιοποιηθεί στην καθημερινή εργασία των κοινωνικών στελεχών και των άλλων δήμων της Περιφέρειας Αττικής..

ΕΡΓΟ Δ.6. Χαρτογράφηση της αστεγίας – κριτήρια χωροθέτησης δομών

Η έλλειψη στέγης αποτελεί ένα από τα μείζονα προβλήματα της πόλης τα τελευταία χρόνια. Αποτελεί την πλέον ακραία έκφανση της φτώχειας και ένα κοινωνικό έλλειμμα το οποίο υπήρχε⁷⁶, εντάθηκε από την έναρξη της οικονομικής κρίσης με αποτέλεσμα η διαχείρισή του να ενταχτεί στις εθνικές πολιτικές⁷⁷, ενισχύθηκε με την έναρξη της προσφυγικής κρίσης⁷⁸ και αποτελεί πλέον μια νέα κοινωνική πραγματικότητα.

Τα στοιχεία που αφορούν την Αθήνα ήταν περιορισμένα, με μόνη αναφορά την σχετική έρευνα του ΚΥΑΔΑ το 2013 και την αντίστοιχη από το Πανεπιστήμιο Κρήτης που αφορά το Μητροπολιτικό Συγκρότημα και εκδόθηκε στα τέλη του 2015, στηρίζεται όμως σε δεδομένα που έχουν συλλεχτεί το διάστημα 9ος 2013 – 9ος 2014⁷⁹.

Οι βασικές δράσεις που ανέπτυξε η Διεύθυνση στο πλαίσιο της προσπάθειας αποτύπωσης της νέας αυτής πραγματικότητας καθώς και της ανάπτυξης των εργαλείων για την αντιμετώπισή της, έχουν ήδη περιγραφεί στο Κεφάλαιο Α.1.2.

Η Διεύθυνση Κοινωνικής Αλληλεγγύης και το ΚΥΑΔΑ συμμετείχαν σε δύο απογραφικές προσπάθειες που έγιναν για τους αστέγους που έγιναν το 2017 και 2018:

Πιλοτική καταγραφή των αστέγων στο ιστορικό κέντρο από τον Δήμο Αθηναίων (Δεκέμβριος 2017)

Ως αποτέλεσμα σχετικού σχεδιασμού, σειράς συνεργασιών με εξειδικευμένους φορείς στην παρέμβαση δρόμου, αλλά και των ανοιχτών συσκέψεων του δημάρχου Αθηναίων με υπουργούς της κυβέρνησης, εκπροσώπους της αντιπολίτευσης και φορείς της πόλης, πραγματοποιήθηκε η πρώτη καταγραφή αστέγων στο κέντρο της Αθήνας.

Η καταγραφή, η μεγαλύτερη και πιο συστηματοποιημένη που έχει γίνει στην πόλη, έλαβε χώρα τα ξημερώματα του Σαββάτου 9 Δεκεμβρίου 2017. Συντονίστηκε από τη Διεύθυνση Κοινωνικής Αλληλεγγύης και το ΚΥΑΔΑ, σε συνεργασία με τον **ΟΚΑΝΑ, το ΚΕΘΕΑ και τις ΜΚΟ PRAKSIS, Γιατροί του Κόσμου και Θετική Φωνή**. Τις ομάδες καταγραφής, που αποτελούνταν από περίπου 70 άτομα, πλαισίωσαν ως εθελοντές και φοιτητές του τμήματος Κοινωνικής Πολιτικής του Παντείου Πανεπιστημίου.

⁷⁶ Χαρακτηριστικό είναι ότι το ΚΥΑΔΑ, ο κατ' εξοχήν θεσμικός μηχανισμός του Δήμου αναφορικά με την υποστήριξη αστέγων ιδρύθηκε το 1999 (<http://www.kyada-athens.gr/index.php/foreas/poioi-eimaste>)

⁷⁷ Οι άστεγοι αναγνωρίστηκαν ως ευπαθής κοινωνική ομάδα μόλις το 2012, με το άρθρο 29 του Ν. 4052.

⁷⁸ Στα τέλη του 2018, οι διαθέσιμες θέσεις (<https://data2.unhcr.org/en/documents/details/67838>) μέσα από τα προγράμματα του UNHCR είναι σχεδόν 23.000, με ένα πληθυσμό περίπου 50.000 ατόμων να διαβίωι σε camps, σε ακατάλληλες συνθήκες, σε κατειλημμένα κτίρια ή στο δρόμο.

⁷⁹ <https://ineobservatory.gr/wp-content/uploads/2015/12/MELETH-39.pdf>

Για την οργάνωση της καταγραφής αξιοποιήθηκε η τεχνογνωσία του οργανισμού Bloomberg Associates, με πλούσια εμπειρία για τη μεθοδολογία καταγραφής αστέγων που ακολουθείται στη Νέα Υόρκη. Στην συγκεκριμένη καταγραφή οι ομάδες street work κατέγραψαν συνολικά **187 άτομα**. Από αυτούς οι 124 ήταν άνδρες, οι 22 γυναίκες και 41 άτομα των οποίων το φύλο δεν ήταν δυνατόν να διευκρινιστεί. Για τις ανάγκες της καταγραφής τα κλιμάκια street work κινήθηκαν σε 12 υποπεριοχές των Αθηνών που είχαν οριστεί εκ των προτέρων.

Απογραφή Αστέγων στο δήμο Αθηναίων από το Υπουργείο Εργασίας (Μάιος 2018)

Τον Μάιο του 2018 το Υπουργείο Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης σε συνεργασία με το Πάντειο Πανεπιστήμιο, πραγματοποίησε πιλοτική απογραφή στους Δήμους Αθηναίων, Πειραιώς, Θεσσαλονίκης, Ηρακλείου, Ιωαννίνων, Νέας Ιωνίας και με δική του πρωτοβουλία προστέθηκε και ο Δήμος Τρικάλων.

Στην συγκεκριμένη καταγραφή τα κλιμάκια street work, συμπεριλαμβανομένων και στελεχών από τον δήμο Αθηναίων και τον ΚΥΑΔΑ, κατέγραψαν **353 αστέγους δρόμου, 233 σε δομές και 207 σε υποστηριζόμενα διαμερίσματα**.⁸⁰ Ο αριθμός αυτός δεν αποκλίνει σημαντικά από τα αποτελέσματα της πρώτης καταγραφής του Δ. Αθηναίων, ο οποίος συμμετείχε ενεργά και στην συγκεκριμένη απογραφή, με δεδομένο την μεγαλύτερη σε έκταση κάλυψη περιοχών και τις καιρικές συνθήκες.

Στελέχη της Διεύθυνσης και του ΚΥΑΔΑ συμμετέχουν σε σχετική Ομάδα Εργασίας που συντονίζει το ως άνω Υπουργείο, με στόχο την επεξεργασία του θεσμικού πλαισίου και την αποτύπωση των αναγκαίων παραμέτρων που θα μετασχηματίσουν την Εθνική Στρατηγική για τους Άστεγους σε νομοσχέδιο⁸¹

Η επικαιροποίηση και η ανάδειξη των στοιχείων που αφορούν τον Δήμο Αθηναίων θα συμβάλει στην χάραξη μιας εξειδικευμένης και αποτελεσματικής τοπικής στρατηγικής με κριτήρια, στόχους και προϋποθέσεις, καθοδηγώντας τόσο το κεντρικό κράτος όσο και τον Δήμο να σχεδιάσουν και προωθήσουν τις πολιτικές και τις λύσεις που είναι πραγματικά αναγκαίες σε χώρους φιλοξενίας, περίθαλψης και σίτισης

ΕΡΓΟ Δ.7. Αποτύπωση και αξιοποίηση Άτυπων Δικτύων Αλληλεγγύης

Το Έργο δεν αναπτύχθηκε αυτόνομα, αλλά σε συνεργασία με άλλα Έργα της Διεύθυνσης όπως και σε μεγάλο βαθμό, ως ευρύτερη πολιτική του Δήμου, μέσα από τις δράσεις του Δικτύου «συνΑθηνά», καθώς και μέσα από τη λειτουργία των Δημοτικών Κοινοτήτων.

⁸⁰ Δεν καταγράφηκαν οι δομές που αφορούν αιτούντες άσυλο και πρόσφυγες. Για τα αρχικά αποτελέσματα: <https://government.gov.gr/wp-content/uploads/2018/07/%CE%91%CE%A1%CE%A7%CE%99%CE%9A%CE%91-%CE%91%CE%A0%CE%9F%CE%A4%CE%95%CE%9B%CE%95%CE%A3%CE%9C%CE%91%CE%A4%CE%91-%CE%9C%CE%AC%CE%B7%CF%82-2018-2-1.pdf>

⁸¹ <http://astegoi.gov.gr/index.php/en/about-us/anakoynoseis/168-th-fotiou-fernoume-sti-vouli-tin-ethniki-stratigiki-gia-tous-astegous>

Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων και δράσεων της Διεύθυνσης, δύο είναι κατά κύριο λόγο οι δράσεις που υλοποιήθηκαν:

- Η καταγραφή όλων των άτυπων δικτύων που παρέχουν υπηρεσία σε πολίτες και η ένταξή τους – όσων τουλάχιστον το επιθυμούσαν – στη βάση δεδομένων «ΕΞΥΠΗΡΕΤΩ». Με βάση την καταγραφή αυτή και την αξιοποίηση των συγκεκριμένων μορφών οργάνωσης από την Κοινωνική Υπηρεσία του Δήμου, στάθηκε δυνατή η παραπομπή πολιτών τοπικά και η άμεση υποστήριξη αιτημάτων τους, τα οποία συχνά δεν υπήρχε πλαίσιο να ικανοποιηθούν (πχ συμπλήρωση φορολογικών δηλώσεων)
- Η θεσμική συνεργασία με φορείς που διέθεταν νομική μορφή, παρείχαν υπηρεσίες σε ημι-άτυπη μορφή και λειτουργούσαν εκτός πλαισίου θεσμικών χρηματοδοτήσεων. Παράδειγμα παρόμοιας συνεργασίας αποτελεί το πρόγραμμα ΤΕΒΑ, στην εταιρική σχέση του οποίου εντάχθηκαν δύο τέτοιοι φορείς (Θρυαλλίδα, Μυρμήγκι), ενώ στο πλαίσιο υλοποίησής του υπήρξε συνεργασία με πολλούς περισσότερους με στόχο την ενημέρωση των κατοίκων για το Έργο

Η καταγραφή των δικτύων αυτών και η δικτύωση μαζί τους θα συνεχιστεί, καθώς παρέχει στην Διεύθυνση πληροφόρηση σε επίπεδο γειτονιάς και σε πραγματικό χρόνο. Η δράση λειτουργεί επίσης αμφίδρομα, μέσα από την ανάδειξη των αναγκών των άτυπων δικτύων και των προϋποθέσεων οι οποίες θα πρέπει να καλύπτονται για να συνεχίσουν απρόσκοπτα τη λειτουργία τους.

ΕΡΓΟ Δ.8. ΝΕΟ ΕΡΓΟ: Αναδιάρθρωση και Αποκέντρωση Κοινωνικών Υπηρεσιών

Σημείο αναφοράς στη λειτουργία της Διεύθυνσης Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Υγείας είναι η παροχή υπηρεσιών ψυχοκοινωνικής υποστήριξης στον πολίτη. Η παροχή ουσιαστικών, ποιοτικών, αναβαθμισμένων και μεγάλου εύρους υπηρεσιών, ιδίως σε περιπτώσεις κοινωνικής κρίσης καθώς και αδυναμίας του πολίτη να διαχειριστεί την καθημερινότητά του, αποτελεί το κύριο σημείο στο οποίο κρίνεται τόσο το κεντρικό κράτος όσο και η Αυτοδιοίκηση.

Κατά το διάστημα στο οποίο αναφέρεται ο παρών απολογισμός, η Διεύθυνση είχε να αντιμετωπίσει δύο κύριες προκλήσεις, σε κάθε περίπτωση σύνθετες, αλλά εξαιρετικά δύσκολα διαχειρίσιμες όταν συνδυαστούν:

- Την ένταση με την οποία εκφράζεται η κοινωνική κρίση στον πληθυσμό της πόλης, η οποία αυξάνεται εκθετικά. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι το 2014, το κεντρικό γραφείο του Τμήματος Κοινωνικής Εργασίας το οποίο αποτελεί την κύρια πύλη εισόδου των δημοτών και κατοίκων του Δήμου Αθηναίων στο σύστημα κοινωνικής προστασίας του, εξυπηρέτησε 5.500 άτομα. Για το έτος 2015, ο αντίστοιχος αριθμός ανήλθε σε 12.566 άτομα, ενώ ανάλογη ήταν αύξηση στις εξυπηρετήσεις από το τηλέφωνο και την υποστήριξη εκτός γραφείου.
- Την αδυναμία υποστήριξης από το υπάρχον μόνιμο στελεχικό δυναμικό, το οποίο βαίνει μειούμενο λόγω αποχωρήσεων και συνταξιοδοτήσεων, σε περιβάλλον απαγόρευσης προσλήψεων και ενίσχυσης της Υπηρεσίας σε μόνιμη και σταθερή βάση

Κύρια πρόκληση της τετραετίας που πέρασε ήταν ο σχεδιασμός και η εφαρμογή των τρόπων με τους οποίους η Διεύθυνση θα ανταποκρινόταν σε αυτήν την πραγματικότητα, με τρόπο ώστε και να διατηρηθεί το υψηλό επίπεδο παροχής υπηρεσιών προς τον πολίτη αλλά και να αποφευχθούν πολύ συνηθισμένα φαινόμενα όπως η επαγγελματική εξουθένωση. Για τον λόγο αυτό, αξιοποιήθηκε κάθε σχετική δυνατότητα ενίσχυσης του ανθρώπινου δυναμικού, ενώ σχεδιάστηκαν, υιοθετήθηκαν, δοκιμάστηκαν και αξιολογούνται λειτουργίες και διαδικασίες που επιτρέπουν στα στελέχη του Δήμου να οργανώσουν διαφορετικά τον τρόπο που δουλεύουν.

Ως κύριες καινοτομίες στη λειτουργία των Κοινωνικών Υπηρεσιών του Δήμου Αθηναίων μπορούν να καταγραφούν οι ακόλουθες:

A. Η Αποκεντρωμένη λειτουργία των Κοινωνικών Υπηρεσιών

Κομβικό σημείο στην υποστήριξη των κοινωνικών αναγκών του πολίτη αποτέλεσε η αποκέντρωση των παρεχόμενων υπηρεσιών, η οποία συνίσταται στην επιτόπια παρέμβαση και εξυπηρέτηση σε περιβάλλον οικείο και κοντινό στον πολίτη, στην γειτονιά του. Μέσα από αυτή την διαδικασία που χαρακτήρισε τον τρόπο δουλειάς της Διεύθυνσης, στάθηκε δυνατή η εξυπηρέτηση μεγαλύτερου αριθμού ατόμων, η αποφόρτιση των κεντρικών υπηρεσιακών μηχανισμών αλλά και η ευρύτερη ανάπτυξη συνεργασιών σε επίπεδο τοπικής Κοινότητας. Οι κύριοι μηχανισμοί που συνέβαλαν στην αποκεντρωμένη λειτουργία των Κοινωνικών Υπηρεσιών είναι:

Η ενίσχυση των Δημοτικών Ιατρείων Κυψέλης και Πατησίων με κοινωνικές υπηρεσίες⁸²:

Το Δημοτικό ιατρείο της Κυψέλης μετεξελίχθηκε σε Πολυδύναμο στις αρχές του 2017 και λειτούργησε πιλοτικά με αυτή τη μορφή έως και τον Φεβρουάριο του 2018 με χορηγία του Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος. Τα συμπεράσματα που αντλήθηκαν αξιοποιήθηκαν κατά την επόμενη φάση λειτουργίας του στο πλαίσιο Έργου ΕΣΠΑ/ΟΧΕ. Η επέκταση των υπηρεσιών του Δημοτικού Ιατρείου σε μη ιατρικές – κοινωνικού τύπου υπηρεσίες χαρακτήρισαν τον τρόπο δουλειάς της δομής και διεύρυναν το αντικείμενό της.

Η ίδια διαδικασία αλλά με ακόμη μεγαλύτερη έμφαση έλαβε χώρα στο Δημοτικό ιατρείο Πατησίων με υποστήριξη από το πρόγραμμα “Employment and Social Innovation” της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Το Έργο ESTI@ λήγει τον Μάιο του 2019, η λειτουργία όμως του κοινωνικού σκέλους του Πολυδύναμου έχει διασφαλιστεί σε πρώτη φάση ως τον Δεκέμβριο 2019. Τη στιγμή αυτή, η αναλογία ιατρικών/κοινωνικών υπηρεσιών είναι στο 72/28.

Η παροχή υπηρεσιών από κοινωνικούς λειτουργούς στις έδρες των Δημοτικών Κοινοτήτων

Οι Κοινωνικοί Λειτουργοί του Τμήματος Κοινωνικής Εργασίας έχουν στην ευθύνη τους τις επτά Δημοτικές Κοινότητες του Δήμου. Οι υπηρεσίες παρέχονται κατά κύριο λόγο από την Κεντρική Υπηρεσία και από το 2017, πιλοτικά, στελέχη του Τμήματος

⁸² Εκτενείς πληροφορίες αναφέρονται στο κεφάλαιο Γ.2.1

παρέχουν υπηρεσίες σε σταθερή βάση στις έδρες των Δημοτικών Κοινοτήτων. Εξυπηρετούν τους δημότες κάθε Δευτέρα, Τετάρτη και Παρασκευή, ενώ την Τρίτη και την Πέμπτη πραγματοποιούν τις κοινωνικές έρευνες της συγκεκριμένης δημοτικής κοινότητας. Η δράση αυτή σταθεροποιήθηκε μετά από αρκετό καιρό λόγω κυρίως κωλυσιακών διοικητικής φύσης και θεωρούμε ότι είναι πολύ σημαντική γιατί εξυπηρετεί τον δημότη στην περιοχή του, χωρίς να χρειάζεται να μετακινείται στις κεντρικές υπηρεσίες. Επιπρόσθετα, οι Κοινωνικοί Λειτουργοί παρέχουν συμβουλευτική και υποστήριξη στις Λέσχες Φιλίας του Δήμου Αθηναίων.

Η λειτουργία κινητών μονάδων στα Κέντρα Κοινότητας

Στον προγραμματισμό και στο χρηματοδοτούμενο έργο των Κέντρων Κοινότητας το δεύτερο Κέντρο Κοινότητας ήταν κινητό προβλεπόταν δηλαδή η μετακίνηση κάθε μέρα σε διαφορετική δημοτική κοινότητα. Η προγραμματισμός αυτός δεν υλοποιήθηκε ποτέ λόγω του μεγάλου όγκου ωφελουμένων στην κεντρική υπηρεσία (Αγ. Κωνσταντίνου και Μαιζώνος). Ας σημειωθεί ότι το αίτημα μας προς το Υπουργείο και την Περιφέρεια Αττικής να αυξηθεί σημαντικά ο αριθμός των στελεχών των Κέντρων Κοινότητας απερρίφθη.

Β. Η υποστήριξη από τα κατάλληλα ηλεκτρονικά συστήματα συλλογής και αξιοποίησης δεδομένων

Πέραν της αξιοποίησης των υποδομών και εργαλείων του Δήμου Αθηναίων, σημαντικός ήταν ο ρόλος των δύο ηλεκτρονικών βάσεων δεδομένων «ΝΟΙΑΖΟΜΑΙ» και «ΕΞΥΠΗΡΕΤΩ», η λειτουργία των οποίων περιγράφεται στα κεφάλαια Δ.1 και Δ.5 αντιστοίχως. Η υποστήριξη της δουλειάς των κοινωνικών επιστημόνων το Δήμο από τα δύο αυτά εργαλεία εμπλούτισε τις δυνατότητές τους και συνέβαλε στην ποιοτικότερη και συντομότερη εξυπηρέτηση του πολίτη.

Γ. Η δημιουργία των Κέντρων Κοινότητας με δυο Παραρτήματα για Μετανάστες και ένα Παράρτημα για Ρομά

Τα Κέντρα Κοινότητας, αποτελούν πρόγραμμα του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και στοχεύουν την αποκέντρωση των κοινωνικών υπηρεσιών και την καλύτερη και ταχύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών σε όλο το φάσμα των υπηρεσιών κοινωνικής πολιτικής που παρέχονται από το Δήμο Αθηναίων σε ένα μόνο σημείο (one stop shop). Οι πόροι για τη λειτουργία τους προέρχονται από το ΕΣΠΑ.

Συγκεκριμένα, τα Κέντρα Κοινότητας παρέχουν υπηρεσίες υποδοχής, ενημέρωσης και υποστήριξης των πολιτών για κοινωνικές υπηρεσίες κάθε μορφής. Συνεργάζονται με αντίστοιχες δημοτικές και κρατικές υπηρεσίες και θα παρέχουν υπηρεσίες για τη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου και την κοινωνική ένταξη των ωφελούμενων. Ο δήμος σχεδίασε και ΤΔΕ στα τέλη του 2016 σε ανταπόκριση σχετικής πρόσκλησης του ΠΕΠ Αττικής. Η υλοποίηση του σχετικού Έργου με τίτλο «Διευρυμένα Κέντρα Κοινότητας Δήμου Αθηναίων» ξεκίνησε στα τέλη του 2017, η δε λειτουργία τους ως στελεχωμένη μονάδα τον Φεβρουάριο του 2018. Μέχρι το τέλος του 2018 εξυπηρετήθηκαν συνολικά περισσότερα από 7.800 άτομα.

Το έργο αφορά τη χρηματοδότηση της **τριετούς λειτουργίας** των εξής δομών:

- **Δύο Κέντρων Κοινότητας** που στεγάζονται στις δομές του Δήμου στις οδούς Αγ. Κων/νου και Μαιζώνος αντίστοιχα. Τα Κέντρα Κοινότητας υποδέχονται και ενημερώνουν κατοίκους του δήμου για παροχές, προγράμματα και δικαιώματα των ωφελούμενων. Ενδεικτικά, παρέχονται υπηρεσίες ενημέρωσης και διοικητικής υποστήριξης για τη λήψη του Κοινωνικού Εισοδήματος Αλληλεγγύης, εξυπηρετούνται αιτήματα που αφορούν την Κοινωνική Υπηρεσία του Δήμου όπως αναζήτηση δικαιούμενων επιδομάτων, κατάλληλων δομών φιλοξενίας, αιτήματα πραγματοποίησης κοινωνικής έρευνας, πραγματοποιούνται δε και διασυνδέσεις με άλλες υπηρεσίες τοπικού και εθνικού επιπέδου, όπως με κέντρα κοινότητας άλλων δήμων ή το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης
- Ένα **Κέντρο Ένταξης Μεταναστών (ΚΕΜ)** που δημιουργήθηκε με τα στελέχη των παραρτημάτων για Μετανάστες των δύο Κέντρων Κοινότητας. Εδρεύει στην οδό Μαιζώνος. Ενδεικτικά, παρέχονται υπηρεσίες διοικητικής υποστήριξης για τη λήψη του Κοινωνικού Εισοδήματος Αλληλεγγύης, υπηρεσίες διευκόλυνσης σε νομικά αιτήματα καθώς και πρόσβασης στην πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας. Παράλληλα, το ΚΕΜ δικτυώνεται με οργανώσεις που δραστηριοποιούνται στο πεδίο ώστε να κοινοποιεί τη δράση του και να συλλέγει πληροφορίες για τους φορείς και της δράσεις της τοπικής κοινότητας. Επιπλέον, στο Κέντρο Ένταξης Μεταναστών πρόκειται να υλοποιηθούν άμεσα ενισχυτικές δράσεις (μαθήματα ελληνικής γλώσσας, ιστορίας/πολιτισμού, διαπολιτισμικές δράσεις νέων και παιδιών αλλοδαπών και γηγενών, δράσεις για την προώθηση της πρόσβασης στην αγορά εργασίας).
- Ενός **Κέντρου Ρομά** ως παράρτημα του βασικού Κέντρου Κοινότητας, με ιδιαίτερη έμφαση να δίνεται στην παροχή υποστήριξης κατά τη διαδικασία υποβολής της αίτησης για το πρόγραμμα Κοινωνικό Εισόδημα Αλληλεγγύης

Δ. Επέκταση των κοινωνικών υπηρεσιών στο πεδίο της εργασιακής ένταξης

Από τις αρχές του 2016, μέσα από το Έργο “Athens Social Integration Initiative”, το αντικείμενο εργασίας της Κοινωνικής Υπηρεσίας εμπλουτίστηκε πιλοτικά και με το πεδίο της απασχόλησης. Η ανίχνευση και διαπίστωση της σχετικής ανάγκης έγινε μέρος της καθημερινότητας των κοινωνικών επιστημόνων που έρχονταν σε επαφή με το κοινό, το δε επόμενο βήμα ήταν η παραπομπή στην εξειδικευμένη ομάδα υλοποίησης του Έργου.

Η εμπειρία που αποκτήθηκε από το Έργο αυτό αξιοποιήθηκε τόσο στα Πολυδύναμα Ιατρεία (βλ. Κεφ. Γ2) όσο και στο Job Center (βλ. κεφ.Α3.). Σήμερα η υποστήριξη στην εύρεση εργασίας αποτελεί μια από τις πλέον σημαντικές δράσεις της Διεύθυνσης, δράση που ήρθε να υποστηριχτεί και από τη λειτουργία των Κέντρων Κοινότητας, στις δραστηριότητες των οποίων η εύρεση εργασίας αναφέρεται ρητά. Με τον τρόπο αυτό, ένα ολοκληρωμένο σύστημα υποστήριξης του πολίτη αρχίζει πλέον να δημιουργείται και να λειτουργεί.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι-ΠΙΝΑΚΕΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΕΡΓΑ ΕΣΠΑ/ΟΧΕ 2018

Διευθύνσεις Κοινωνικής Αλληλεγγύης & Δημοτικών Ιατρείων και Δημόσιας Υγείας

Κεφάλαιο Απολογισμού	Τίτλος	Βασικές Δράσεις	Προϋπολογισμός	Παρατηρήσεις
Κεφάλαιο Γ2: Δημοτικά Ιατρεία	Συνδυασμένες υπηρεσίες υγείας και συμβουλευτικής για ευάλωτες ομάδες κατοίκων της Αθήνας	<ul style="list-style-type: none"> - Λειτουργία τεσσάρων (4) Πολυδυνάμων Κέντρων (Σόλωνος, Κυψέλης, Πετραλώνων, και Νέου Κόσμου) για την παροχή ιατρικών και κοινωνικών/συμβουλευτικών υπηρεσιών - Προληπτική ιατρική και προαγωγή Υγείας - Ολοκληρωμένη φροντίδα υπερηλίκων με χρόνια νοσήματα 	5.978.296	Εντάχθηκε στις 12/2/201 και αρχίζει η υλοποίηση με την απόφαση του ΔΣ σχετικά με τις προσλήψεις (14/2/2019)
Κεφάλαιο Β4: Έμφυλες Διακρίσεις	Ευρωπαϊκή Χάρτα για την Ισότητα των Φύλων στον Δήμο Αθηναίων	<ul style="list-style-type: none"> - Λειτουργία Συμβουλευτικού Κέντρου Γυναικών - Εφαρμογή της Ευρωπαϊκής Χάρτας για την Ισότητα των Φύλων μέσα στο Δήμο - Υλοποίηση ειδικών προγραμμάτων για την προώθηση επιλεγμένων άρθρων της Χάρτας - Καμπάνιες ενημέρωσης και προβολής 	1.400.000	Υποβλήθηκε έντυπο πρότασης (6/2018) και έχει ληφθεί η σύμφωνη γνώμη της ΓΓΙΦ. Δημοσιεύτηκε η (4/2/2019) η Πρόσκληση για την υποβολή ΤΔΕ μετά από έγκριση του ΔΣ (14/2/2019)
Κεφάλαιο Α2: Στέγαση	Παροχή υπηρεσιών Ασφαλούς Καταφυγίου (« Safe Haven ») για αστέγους στο κέντρο της Αθήνας	<ul style="list-style-type: none"> - Προσέγγιση πληθυσμού-στόχου μέσω streetwork - Ανάπτυξη μεθοδολογίας λειτουργίας ασφαλούς καταφυγίου - Λειτουργία δομής Ασφαλούς Καταφυγίου - Δημοσιότητα και ευαισθητοποίηση 	1.785.000	Υποβλήθηκε έντυπο πρότασης (6/2018) και έχει ληφθεί η σύμφωνη γνώμη του αρμοδίου Υπουργείου. Αναμένεται από ΕΦΔ η δημοσίευση Πρόσκλησης για υποβολή ΤΔΕ.
Κεφάλαιο Γ2: Δημοτικά Ιατρεία	Αναβάθμιση Κοινωνικών Υποδομών Δήμου Αθηναίων	<ul style="list-style-type: none"> - Εξοπλισμός Δημοτικού Βρεφοκομείου Αθηνών - Εξοπλισμός (ιατροτεχνολογικός, ηλεκτρονικός, έπιπλα) και βελτίωση υποδομών Δημοτικού Ιατρείου Κολωνού και Παγκρατίου 	100.000	Υποβλήθηκε Τεχνικό Δελτίο Προτεινόμενης Πράξης στο ΠΕΠ "Αττική" και ευρίσκεται σε φάση αξιολόγησης.

Κεφάλαιο Απολογισμού	Τίτλος	Βασικές Δράσεις	Προϋπολογισμός	Παρατηρήσεις
Κεφάλαιο Α3: Ένταξη στην Αγορά Εργασίας	Κέντρο Παροχής Υπηρεσιών Εργασιακής Συμβουλευτικής & Διασύνδεσης με την Αγορά Εργασίας (Job Center) Ατόμων από Ευάλωτες Κοινωνικές Ομάδες του Δήμου Αθηναίων	<ul style="list-style-type: none"> - Προσέλκυση Ωφελουμένων -Επιχειρήσεων - Διαχείριση της μετάβασης στην εργασία και της προσαρμογής στο εργασιακό περιβάλλον - Συμβουλευτική Επαγγελματικής Καθοδήγησης- Εκπαίδευση στις τεχνικές αναζήτησης και στην ανάπτυξη επαγγελματικών δεξιοτήτων - Υποστήριξη στην αναζήτηση εργασίας - Δικτύωση με εργοδότες και φορείς 	1.100.000	Υποβλήθηκε έντυπο πρότασης (6/2018) και εκπονείται η εξειδίκευση. Έχει γίνει αίτημα διατύπωσης γνώμης από το αρμόδιο Υπουργείο.
Κεφάλαιο Β2: Άτομα με Αναπηρίες	Υποστήριξη Ατόμων με Αναπηρίες	<ul style="list-style-type: none"> - Ψυχολογική και Εργασιακή στήριξη ΑμεΑ - Ευαισθητοποίηση και ενίσχυση των γνώσεων και δεξιοτήτων των υπαλλήλων σε θέματα αναπηρίας - Δημοσιότητα για την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του κοινού σε θέματα αναπηρίας - Αναβάθμιση της ιστοσελίδας του Δήμου - Δράσεις ευαισθητοποίησης και εξοικείωσης - Πρόσβαση ατόμων με οπτική αναπηρία στη διασκέδαση (σε συνεργασία με ΕΑΤΑ ΑΕ) 	1.135.000	Υποβλήθηκε έντυπο πρότασης (6/2018). Αναμένεται από ΕΦΔ η δημοσίευση Πρόσκλησης για υποβολή ΤΔΕ.
Κεφάλαιο Γ2: Δημοτικά Ιατρεία Κεφάλαιο Γ4 Λέσχες Φιλίας γ	Κτηριακή αναβάθμιση κοινωνικών υποδομών που θα συμβάλλουν στην τοπική ανάπτυξη της περιοχής παρέμβασης	<ul style="list-style-type: none"> - Βελτίωση υποδομών Πολυδυνάμου Κέντρου (Δημοτικού Ιατρείου) Σόλωνος - Βελτίωση υποδομών Πολυδυνάμου Κέντρου (Δημοτικού Ιατρείου) Νέου Κόσμου - Εξοπλισμός και βελτίωση υποδομών Λεσχών Φιλίας 	3.000.000	Δημοσιεύτηκε η Πρόσκληση για την υποβολή ΤΔΕ και εκπονείται η πρόταση. Τα έργα στα ΔΙ Σόλωνος και Νέου Κόσμου έχουν εγγραφεί στο Τεχνικό Πρόγραμμα 2019.
	ΣΥΝΟΛΟ		14.498.296	

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: ΤΕΒΑ: ΕΙΔΗ ΚΑΙ ΠΟΣΟΤΗΤΕΣ ΔΙΑΝΟΜΩΝ 2016- 2018

ΕΙΔΗ	ΔΙΑΘΕΣΗ ΣΕ ΔΙΑΝΟΜΗ	ΣΥΝΟΛΟ ΔΙΑΤΕΘΕΤΩΝ ΤΕΜΑΧΙΩΝ 2016-2018	ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑ-ΚΙΛΑ	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΟΣΕΙΣ/ ΠΟΣΟΤΗΤΑ/ΚΙ ΛΑ
ΓΑΛΑ ΕΒΑΠΟΡΕ	4,8	12.735	0,400	5.094
ΚΟΜΠΟΣΤΑ	10,11,12	63.087	1,000	63.087
ΛΑΔΙ	1,5,6,10,11,12	107.885	1,000	107.885
ΡΥΖΙ	10,11,12	88.771	0,500	44.388
ΜΑΚΑΡΟΝΙΑ	1,4,5,6,10,11	186.847	0,500	93.424
ΦΑΚΕΣ	1,4,10,11,12	113.991	0,500	58.998
ΦΑΣΟΛΙΑ	1,4,5,10,11,12	133.932	0,500	66.966
ΠΕΛΤΕΣ	4,5,10,11	97.944	0,400	39.178
ΖΑΧΑΡΗ	1,4,5,12	58.900	1,000	58.900
ΤΟΝΟΣ ΚΟΝΣΕΡΒΑ	12	24.200	0,200	4.940
ΛΑΧΑΝΟ	2	15.300	1,500	22.950
ΜΗΛΑ	2	14.076	2,000	28.152
ΠΟΡΤΟΚΑΛΙΑ	2,11	92.230	2,000	184.460
ΚΟΤΟΠΟΥΛΟ	3,6	33.336	2,000	66.672
ΦΕΤΑ	3	19.584	0,500	9.792
ΓΑΛΑ ΣΚΟΝΗ	3,8	678	0,300	203
ΕΒΑΠΟΡΕ ΒΡΕΦΩΝ	3,8	7.590	0,400	3.036
ΡΥΖΑΛΕΥΡΟ	3,8	726	0,300	218
ΚΡΕΜΑ	3,8	726	0,300	218
α) ΤΡΟΦΙΜΑ			ΣΥΝΟΛΟ	856.455
ΣΑΠΟΥΝΙ	7,9,10,12	61.810	0,100	6.181
ΣΚΟΝΗ ΠΛΥΝΤΗΡΙΟΥ	7,9,10,12	52.166	1,000	52.166
ΥΓΡΟ ΓΧ	7,9,10,12	56.695	1,000	56.695
ΥΓΡΟ ΠΙΑΤΩΝ	7,9,10,12	61.646	0,500	30.823
ΣΑΜΠΟΥΑΝ	7,9	15.900	0,400	6.360
ΟΔΟΝΤΟΚΡΕΜΑ	1,5,9	15.888	0,100	1.589
β) ΚΑΘΑΡΙΣΤΙΚΑ			ΣΥΝΟΛΟ	153.814
ΜΩΡΟΜΑΝΤΗΛΑ	3,8	1.680	1 ΤΕΜΑΧΙΟ	
ΟΔΟΝΤΟΒΟΥΡΤΣΑ	ΑΣΤΕΓΟΙ	1.704	1 ΤΕΜΑΧΙΟ	
ΟΔΟΝΤΟΚΡΕΜΑ	1,5,9	15.888	1 ΤΕΜΑΧΙΟ	
ΠΑΝΕΣ Νο 3(ΜΙΚ)	3,8	2.406	1 ΤΕΜΑΧΙΟ	
ΠΑΝΕΣ Νο 4	3,8	1.590	1 ΤΕΜΑΧΙΟ	
ΠΑΝΕΣ Νο 5(ΜΕΓ)	3,8	480	1 ΤΕΜΑΧΙΟ	
ΘΗΚΗ	ΑΣΤΕΓΟΙ	1.730	1 ΤΕΜΑΧΙΟ	
ΣΕΡΒΙΕΤΕΣ	ΑΣΤΕΓΟΙ	1.464	1 ΤΕΜΑΧΙΟ	
ΤΣΑΝΤΕΣ	ΑΣΤΕΓΟΙ	1.786	1 ΤΕΜΑΧΙΟ	
γ) ΥΠΟΛΟΙΠΑ ΕΙΔΗ ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΧΡΗΣΗΣ				
	ΣΥΝΟΛΟ ΔΟΣΕΩΝ ΤΕΜΑΧΙΩΝ	28728		

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: ΤΕΒΑ: ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ-ΠΡΟΣΕΡΧΟΜΕΝΟΙ 2016-2018

	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ ΑΙΤΗΣΕΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ ΩΦΕΛΟΥ ΜΕΝΩΝ	ΠΡΟΣΕΛΕ ΥΣΗ ΑΙΤΗΣΕΩΝ	% ΠΡΟΣΕΛΕΥΣ Η ΑΙΤΗΣΕΩΝ	ΠΡΟΣΕΛΕΥΣΗ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝ ΩΝ	% ΠΡΟΣΕΛΕΥΣΗ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝ ΩΝ	ΗΜΕΔΑ ΠΟΙ	% ΗΜΕΔΑ ΠΟΙ	ΑΛΛΟΔ ΑΠΟΙ	% ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ	ΓΕΝΝΗΘΕΝΤΕΣ ΣΤΗΝ ΑΛΛΟΔΑΠΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΥΠΗΚΟΟΤΗΤΑΣ	% ΓΕΝΝΗΘΕΝΤΕΣ ΣΤΗΝ ΑΛΛΟΔΑΠΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΥΠΗΚΟΟΤΗΤΑΣ
1Η ΔΙΑΝΟΜΗ ΤΕΒΑ	4-27/4/2016	9782	19709	5966	60,99%	12456	63,20%	3917	31,45%	6133	49,24%	2113	16,96%
2Η ΔΙΑΝΟΜΗ ΤΕΒΑ	30/5-8/6/2016	9782	19709	4726	48,31%	10177	51,64%	2841	27,92%	5351	52,58%	1822	17,90%
3Η ΔΙΑΝΟΜΗ ΤΕΒΑ	13-29/6/2016	9782	19709	5631	57,56%	12165	61,72%	3438	28,26%	6402	52,63%	2113	17,37%
4Η ΔΙΑΝΟΜΗ ΤΕΒΑ	7-22/7/2016	9633	19353	5872	60,96%	12432	64,24%	3530	28,39%	6471	52,05%	2177	17,51%
5Η ΔΙΑΝΟΜΗ ΤΕΒΑ	25/10-18/11/2016	9633	19353	6147	63,81%	12979	67,06%	3885	29,93%	6788	52,30%	2303	17,74%
6Η ΔΙΑΝΟΜΗ ΤΕΒΑ	16-31/5/2017	9641	19378	5684	58,96%	12248	63,21%	3683	30,07%	6404	52,29%	2161	17,64%
7Η ΔΙΑΝΟΜΗ ΤΕΒΑ-ΚΕΑ	4-17/7/2017	4872	10696	3202	65,72%	7706	72,05%						
8Η ΔΙΑΝΟΜΗ ΤΕΒΑ-ΚΕΑ (ΒΡΕΦΙΚΑ)	19-21/7/2017	336		268	79,76%								
9Η ΔΙΑΝΟΜΗ ΤΕΒΑ-ΚΕΑ	11-27/9/2017	8884	18671	5075	57,13%	11666	62,48%						
10Η ΔΙΑΝΟΜΗ ΤΕΒΑ-ΚΕΑ	4-21/12/2017	11879	24756	7597	63,95%	17018	68,74%						
11Η ΔΙΑΝΟΜΗ ΤΕΒΑ-ΚΕΑ	2-31/5/2018	18766	38417	10116	53,91%	22177	57,73%						
12Η ΔΙΑΝΟΜΗ ΤΕΒΑ-ΚΕΑ (Α ΜΕΡΟΣ)	17-31/12/2018	8983	14684	5016	55,84%	6803	46,33%						
12Η ΔΙΑΝΟΜΗ ΤΕΒΑ-ΚΕΑ (Β ΜΕΡΟΣ)*	3-22/1/2019	10832	16923	5394	49,80%	7210	42,60%						
* Σε εξέλιξη													

ΠΙΝΑΚΑΣ 4: ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΠΑΚΕΤΩΝ ΚΥΑΔΑ 2018 ΝΟΙΑΖΟΜΑΙ

Από 1-1-2018 μέχρι 31-12-2018			
Παράδοση Πακέτων Κόμβου	Μοναδικά ΑΜΚΑ	Ωφελούμενα Άτομα	Σύνολο Πακέτων
Πακέτο Μεγάλο (2 Σακούλες)	290	1.411	1.014
Πακέτο Μικρό (1 Σακούλα)	2.488	4.733	14.665
ΠΑΚΕΤΟ ΠΟΛΥΜΕΛΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΪ(3 ΣΑΚΟΥΛΕΣ)	74	442	124
Σύνολα:	2.852	6.586	15.803
Κοινωνικό Παντοπωλείο	Μοναδικά ΑΜΚΑ	Ωφελούμενα Άτομα	Σύνολο Πακέτων
ΠΑΚΕΤΟ ΑΠΟ 5+ (ΜΕΓΑΛΟ)	90	500	585
ΠΑΚΕΤΟ ΕΩΣ 4 ΜΕΛΗ (ΜΙΚΡΟ)	632	1.277	3.951
Σύνολα:	722	1.777	4.536
Χορηγία Cosmote	Μοναδικά ΑΜΚΑ	Ωφελούμενα Άτομα	Σύνολο Πακέτων
Μεγάλο πακέτο COSMOTE	64	340	1.126
Μικρό πακέτο COSMOTE	142	459	2.455
Σύνολα:	206	799	3.581
Χορηγία ΔΕΠΑ	Μοναδικά ΑΜΚΑ	Ωφελούμενα Άτομα	Σύνολο Πακέτων
ΠΑΚΕΤΟ ΔΕΠΑ ΜΕΓΑΛΟ	20	109	217
ΠΑΚΕΤΟ ΔΕΠΑ ΜΙΚΡΟ	39	122	415
Σύνολα:	59	231	632
Κοινωνικό Φαρμακείο	Μοναδική Λήπτες	Σύνολο Παραδόσεων	
Σε ΑΜΚΑ	1.242	5.342	
Σε Φορείς	53	399	

**ΠΙΝΑΚΑΣ 5: ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ & ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ 2018
ΝΟΙΑΖΟΜΑΙ**

	Μοναδικά ΑΜΚΑ	Δραστηριότητες – Ραντεβού	Ομαδικές Δραστηριότητες
Αθηναϊκή Αγορά (Υπόδηση, Ένδυση)	2.758	2.189	
Βοήθεια Στο Σπίτι	279	6.725	
Δημοτικά Ιατρεία	0	97.192	
Εισαγγελικές Εντολές	0	1	
Ιατροφαρμακευτική Περιθαλψη Ανασφάλιστων	ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΗΔΙΚΑ		
Κέντρα Κοινότητας	0	8.529	
Κοινωνική Έρευνα	47	95	
Κοινωνική Κατοικία	30	2	
Κοινωνικό Παντοπωλείο	762		
Κοινωνικό Πλυντήριο	140	2.319	
Κοινωνικό Φαρμακείο	4.990		
Λέσχες Φιλίας	5.408	623	2.874
Ξενώνες	181		
Ξενώνας ΙΟΝΙΣ	149	2.459	
Ξενώνας ΕΣΤΙΑ	32	811	
Παράδοση Πακέτων Κόμβου	3.226		
Πιστοποιητικά Οικονομικής Αδυναμίας	ΚΑΤΑΡΓΗΘΗΚΕ		
Συμβουλευτική Απασχόλησης	0	141	
Συμβουλευτική Νομικών Υποθέσεων	12	50	
ΤΕΒΑ	ΔΙΑΝΟΜΕΣ ΣΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ		
Χορηγία Cosmote	207		
Χορηγία ΔΕΠΑ	61		
Χορηγία Κωτσόβολος	4	40	
Χορηγίες ΚΥΑΔΑ	236	1.013	
Κοινωνική Ένταξη "Σταύρος Νιάρχος"	4		
Κοινωνική Επανάταξη "Ίδρυμα Αγγελικούση"	82	333	
Κοινωνική Επανάταξη "Σκλαβενίτης"	150	541	
Ψυχοκοινωνική Υποστήριξη	291	1.370	
Σύνολα	18.632	124.433	2.874

ΠΙΝΑΚΑΣ 6: ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΙΑΤΡΕΙΩΝ 2018 ΝΟΙΑΖΟΜΑΙ

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΙΑΤΡΕΙΩΝ 2018		ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΟΥ ΠΑΡΑΣΧΕΘΗΚΑΝ ΣΤΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΙΑΤΡΕΙΑ												2018 Σύνολο
		ΜΗΝΕΣ 2018												
		1ος	2ος	3ος	4ος	5ος	6ος	7ος	8ος	9ος	10ος	11ος	12ος	
ΙΑΤΡΕΙΟ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΤΕΛΕΧΩΝ													
1ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΙΑΤΡΕΙΟ (ΣΟΛΩΝΟΣ)	53	1.378	1.432	1.810	1.252	1.664	1.386	1.122	436	1.286	1.584	1.739	1.219	16.308
2ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΙΑΤΡΕΙΟ (Ν. ΚΟΣΜΟΣ)	22	544	574	696	467	576	497	331	102	453	586	590	406	5.822
3ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΙΑΤΡΕΙΟ (ΠΕΤΡΑΛΩΝΑ)	19	518	529	845	671	855	740	661	402	600	632	817	846	8.116
4ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΙΑΤΡΕΙΟ (ΚΟΛΩΝΟΣ)	10	587	579	670	460	806	652	473	239	669	647	678	378	6.838
5ο ΠΟΛΥΔΥΝΑΜΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΙΑΤΡΕΙΟ (ΠΑΤΗΣΙΑ)	38	1.955	2.060	2.547	1.957	2.692	2.536	2.218	1.591	2.535	2.904	3.163	1.726	27.884
6ο ΠΟΛΥΔΥΝΑΜΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΙΑΤΡΕΙΟ (ΚΥΨΕΛΗ)	65	3.515	4.049	4.489	2.939	3.293	2.916	2.359	1.356	1.601	2.281	2.115	1.473	32.386
Γενικό σύνολο		8.497	9.223	11.057	7.746	9.886	8.727	7.164	4.126	7.144	8.634	9.102	6.048	97.354
		ΔΡΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΥΛΟΠΟΙΗΘΗΚΑΝ ΣΤΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΙΑΤΡΕΙΑ												
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	ΔΡΑΣΕΙΣ 2018												
17-18-19/01/2018	85	ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΣΤΟ 85ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ												
23,25/1/2018	70	ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΣΤΟ 91ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ												
31/1-1/2/2018	63	ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΣΤΟ 3ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ												
02/07/2018	41	ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΣΤΟ 58ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ												
8/2/2018	24	ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΣΤΟ 35ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ												
12,13,15/2/2018	103	ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΣΤΟ 76ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ												
21-22/2/2018	71	ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΣΤΟ 137ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ												
26-27/2/2018	55	ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΣΤΟ 81ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ												
13-14/3/2018	55	ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΣΤΟ 71ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ												
19-20/3/2018	63	ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΣΤΟ 51ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ												
21/3/2018	38	ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΣΤΟ 74ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ												
5-6/3/2018	27	ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΔΗΜ. ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΣΕ ΘΕΜΑΤΑ ΠΑΡΟΧΗΣ Α ΒΟΗΘΕΙΩΝ												
	229	ΣΩΣΤΗ ΣΤΑΣΗ ΣΩΜΑΤΟΣ -ΔΙΑΤΡΟΦΗ ΚΑΡΑΓΚΟΥΤΗ												
1-2/10/2018	67	ΔΩΡΕΑΝ ΜΑΣΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΑΠΟ ΑΝΤΙΚΑΡΚΙΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ												
1-5/10/2018	98	ΠΡΟΛΗΨΗ ΠΤΩΣΕΩΝ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ ΑΠΟ ΦΥΣΙΚΟΘΕΡΑΠΕΥΤΡΙΑ												
10/05/2018	99	ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ ΟΣΤΕΟΠΟΡΩΣΗΣ ΑΠΟ ΣΥΛΛΟΓΟ "ΠΕΤΑΛΟΥΔΑ"												
11/05/2018	50	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΚΑΡΔΙΑΝΑΠΝΕΥΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΖΩΟΓΟΝΗΣΗΣ -ΧΡΗΣΗ ΑΠΙΝΙΔΩΤΗ												
10/12/2018	20	ΟΜΙΛΙΑ ΣΕ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ ΤΗΣ UNICEF												
12-23/11/2018	100	"ΑΛΜΑ ΣΩΗΣ" - ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ ΜΑΣΤΩΝ												
ΔΡΑΣΕΙΣ ΣΤΟ 6ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΙΑΤΡΕΙΟ	170	HIV												
ΣΥΝΟΛΟ	1.528													
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΩΝ - ΔΡΑΣΕΩΝ	98.882													

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΠΡΟΛΗΨΗΣ
ΚΑΙ ΑΓΩΓΗΣ
ΥΓΕΙΑΣ ΣΤΑ
ΔΗΜΟΤΙΚΑ
ΣΧΟΛΕΙΑ ΤΟΥ
ΔΗΜΟΥ
ΑΘΗΝΑΙΩΝ

ΠΙΝΑΚΑΣ 7: ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 2014-2018

	2014	2015	2016	2017	2018*
Κοινωνικοί Λειτουργοί που υπηρετούν	11	11	11	10	9
Διοικητικοί που υπηρετούν	2	1	1	2	2
Στελέχωση μέσω Κοινοφελούς (άτομα)	22	10	8	4	7
Δημότες που εξυπηρετήθηκαν	5.500	12.566	2.661	1.464	1.376
Δημότες που εξυπηρετήθηκαν απο τα Κέντρα Κοινότητας.****				12	7.795
Συναντήσεις στο χώρο του γραφείου	3.200	5.968	1.928	809	861
Τηλεφωνικές επικοινωνίες	2.200	6.598	6.703	1.796	1.668
Αιτήματα εισαγγελικής παρέμβασης Ενηλίκων	56	81	84	69	51
Αιτήματα εισαγγελικής παρέμβασης Ανηλίκων			255	294	286
Παραπεμπτικά από την Περιφέρεια Αττικής	116	58	139	62	107
Αιτήματα για άσκηση κοινωνικής έρευνας από Κοινωνική Πρόνοια	233	254	173	204	96
Θέματα παιδικής προστασίας (Επίδομα Απροστάτευτων τέκνων)	101	103	109	147	***
Χορήγηση στεγαστικής συνδρομής	86	69	40	25	23
Έκδοση πιστοποιητικών οικονομικής αδυναμίας	23	76	19	23	66
Κοινωνική έρευνα για επίδομα αιμολυτικής αναιμίας	1	1			
Κοινωνική έρευνα για επίδομα τυφλότητας - οπτικής οξύτητας - κώφωσης	1		3	1	
Επίδομα Βαριάς Αναπηρίας - νοητικής στέρησης	12	5	2	1	
Αιτήσεις που εγκρίθηκαν στο πλαίσιο του προγράμματος Ένδεια **		10.634			
Αιτήσεις που κατατέθηκαν στο πλαίσιο του προγράμματος Ένδεια **		1.641			
Συνεργασία με φορείς για παροχή οικονομικής/ υλικής βοήθειας	502	434	621	396	427
Χειρισμός αιτήσεων για την Κοινωνική Κατοικία	63	56	52	26	14
Πρακτική άσκηση σπουδαστών Κοινωνικής Εργασίας - ΤΕΙ Αθηνών	3	3	3	3	2
* Δεν έχουν καταχωριστεί στο σύστημα "ΝΟΙΑΖΟΜΑΙ" με ευθύνη των ίδιων των στελεχών.					
** Τό Πρόγραμμα Ένδεια δεν πραγματοποιείται πλέον.					
*** Το επίδομα Απροστάτευτων τέκνων καταργήθηκε τον Μαίο του 2017.					
**** Τα Κέντρα Κοινότητας ξεκίνησαν την λειτουργία τους 18/12/2017 και καταχωρούνται στο Νοιάζομαι.					

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ α: ΕΡΓΑ ΠΟΥ ΥΛΟΠΟΙΗΘΗΚΑΝ/ΥΛΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ

Κεφάλαιο Απολογισμού	Τίτλος	Βασικές Δράσεις	Προϋπολογισμός	Παρατηρήσεις
A.1.1.	Αποκεντρωμένες προμήθειες τροφίμων & βασικής υλικής συνδρομής, διοικητικές δαπάνες & παροχή συνοδευτικών μέτρων 2015-2016 - TEBA	<ul style="list-style-type: none"> - Διανομή τροφίμων και ειδών πρώτης ανάγκης - Παροχή Συνοδευτικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών 	5.050.724,94	Διάστημα υλοποίησης 01/06/2015 – 31/12/2019
A.1.1.	Αποκεντρωμένες προμήθειες τροφίμων & βασικής υλικής συνδρομής, διοικητικές δαπάνες & παροχή συνοδευτικών μέτρων 2018-2019 - TEBA	<ul style="list-style-type: none"> - Διανομή τροφίμων και ειδών πρώτης ανάγκης - Παροχή Συνοδευτικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών 	9.573.572,80	Διάστημα υλοποίησης 21/03/2018 – 31/03/2020 με πιθανότητα παράτασης
A.2.2.	Στοχεύοντας στο Μέλλον – Δικαίωμα στη Στέγη και την Εργασία	<ul style="list-style-type: none"> - Στέγαση και ένταξη στην αγορά εργασίας - Κάλυψη ειδών πρώτης ανάγκης - Ψυχοκοινωνική υποστήριξη και συμβουλευτική - Δημοσιότητα, διασύνδεση με αρμόδιες υπηρεσίες 	431.000,00	Διάστημα υλοποίησης 03/02/2015 – σήμερα
A.2.3.	Στέγαση και Εργασία	<ul style="list-style-type: none"> - Στέγαση και ένταξη στην αγορά εργασίας - Κάλυψη ειδών πρώτης ανάγκης - Ψυχοκοινωνική υποστήριξη και συμβουλευτική - Δημοσιότητα, διασύνδεση με αρμόδιες υπηρεσίες 	729.890,40	Διάστημα υλοποίησης 01/12/2018 – 31/12/2020
Γ.2.1.	Employment Enhancement and Social Service Integration (ESTI@)	<ul style="list-style-type: none"> - Ολιστική προσέγγιση στην παροχή υπηρεσιών υποστήριξης του πολίτη - Πιλοτική εφαρμογή του μοντέλου του Πολυδύναμου Δημοτικού Ιατρείου - Ανάδειξη καινοτομικών μεθοδολογιών συνεργασίας με την κοινωνία των πολιτών 	2.491.693,25	Διάστημα υλοποίησης 01/11/2016 – 31/05/2019
B.4	Λειτουργία Ξενώνα Φιλοξενίας Δήμου Αθηναίων	<ul style="list-style-type: none"> - Φιλοξενία και ψυχοκοινωνική υποστήριξη κακοποιημένων γυναικών 	1.391.479,68	1/12/2015 - 30/11/2020

Κεφάλαιο Απολογισμού	Τίτλος	Βασικές Δράσεις	Προϋπο- λογισμός	Παρατηρήσεις
		- Δράσεις ευαισθητοποίησης και εξοικείωσης		
Δ.8	Διευρυμένα Κέντρα Κοινότητας Δήμου Αθηναίων	- Δικτύωση δομών παροχής κοινωνικών υπηρεσιών - Ανάπτυξη και λειτουργία τοπικών σημείων αναφοράς για την υποδοχή, εξυπηρέτηση και διασύνδεση των πολιτών με κοινωνικά προγράμματα και υπηρεσίες που υλοποιούνται στην περιοχή του Δήμου - Δράσεις ευαισθητοποίησης και ένταξης - 2 Κεντρικές μονάδες, 2 παραρτήματα μεταναστών, 1 παράρτημα Ρομά-	1.680.000,00	Διάστημα υλοποίησης 01/02/2017 – 31/12/2020
A.3.1.- Δ.5.	Athens Social Integration Initiative	- Δημιουργία βάσης δεδομένων «Εξυπηρετώ» - Ένταξη στην αγορά εργασίας, με έμφαση στην κοινωνική επιχειρηματικότητα, ωφελούμενων της Κοινωνικής Υπηρεσίας	250.000	Διάστημα υλοποίησης 01/01 - - 31/12/2016
	ΣΥΝΟΛΟ		22.326.240,75	

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ β: ΕΡΓΑ ΥΠΟ ΕΠΟΠΤΕΙΑ

Κεφάλαιο Απολογισμού	Τίτλος	Φορέας που υλοποιεί	Προϋπολογισμός	Ένταξη
A.1.2	Δομή Παροχής Βασικών Αγαθών Παροχή Συσσιτίου στο Δήμο Αθηναίων	ΜΚΟ-ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΙΣΩΝ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ (EQUAL SOCIETY)	290.160,00	17/11/2016
A.2. Εισαγωγή	Υφιστάμενη Δομή Αστεγών Δήμου Αθηναίων Υπνωτήριο	ΓΙΑΤΡΟΙ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ	430.560,00	27/12/2017
A.1.5.	Υφιστάμενη Δομή Αστεγών Δήμου Αθηναίων Ανοιχτό Κέντρο Ημέρας Αστεγών	PRAKSIS	699.140,00	27/12/2017
	ΣΥΝΟΛΟ		1.419.860,00	

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ-ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ESTI@

Το έργο ESTI@ επιλέχθηκε ανάμεσα σε δεκάδες άλλα και χρηματοδοτήθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (πρόγραμμα EaSI). Ξεκίνησε τον Νοέμβριο του 2016 και ολοκληρώνεται τον Μάιο του 2019 (ο αρχικός προγραμματισμός ήταν ο Απρίλιος του 2019 αλλά μετά από έγκριση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή έλαβε ένα μήνα παράταση). Ο δήμος Αθηναίων είναι ο επικεφαλής εταίρος και με εταίρους το SolidarityNow, την Praksis, το Δίκτυο για τα Δικαιώματα του παιδιού, τη Φαιναρέτη, τη First Elements Euroconsultants, την EATA, το ΚΥΑΔΑ. Το έργο έχει προϋπολογισμό 2.491.693,25 και με βάση τα απολογιστικά στοιχεία του 2018, είχε απορρόφηση 92,36%.

Η καινοτομία του έργου είναι η παροχή ιατρικών και κοινωνικών υπηρεσιών μέσω ενός ολοκληρωμένου μοντέλου που παρέχεται σε ένα μόνο σημείο, «One Stop Shop». Το μοντέλο αυτό υλοποιείται σε δυο δομές, αρχικά στο Φρουραρχείο και αργότερα στο Πολυδύναμο Δημοτικό Ιατρείο Πατησίων. Ο βασικός στόχος του έργου είναι να βοηθήσει τους δικαιούχους να επιτύχουν επανένταξη και ενσωμάτωση στην κοινωνία έτσι ώστε να μπορούν σταδιακά να διατηρήσουν τα νοικοκυριά τους, χωρίς την ανάγκη στήριξης τους από την κοινωνική πρόνοια. Η ατομική κοινωνική υπηρεσία (με ένα υποσύνολο υπηρεσιών) του κάθε ωφελούμενου είναι ο σκοπός του έργου. Οι δομές θα προσφέρουν μια σειρά από υπηρεσίες κάτω από την ίδια στέγη αλλά θα πληροφορούν και να προσφέρουν πρόσβαση και σε άλλες δομές.

Οι υπηρεσίες που παρέχονται είναι οι εξής:

- Απασχόληση
 1. Εργασιακός σύμβουλος
 2. Σύμβουλος Κοινωνικής επιχειρηματικότητας
- Ιατρικές
 1. Γενικός/η γιατρός
 2. Γυναικολόγος
 3. Καρδιολόγος
 4. Οδοντίατρος
 5. Παιδίατρος
 6. Πνευμονολόγος
 7. Ψυχίατρος
- Ψυχοκοινωνική στήριξη
 1. Στέλεχος Υποδοχής και Εξυπηρέτησης
 2. Ψυχολόγος
 3. Παιδοψυχολόγος
 4. Ψυχολόγος για την περιγεννητική περίοδο
 5. Ομάδα Street work
- Νομική συμβουλευτική
- Υπηρεσίες για τα παιδιά (δημιουργική απασχόληση)
- Περιγεννητική φροντίδα (υπηρεσίες προς εγκυμονούσες και νέες μητέρες)
- Παροχή τροφίμων και ρούχων, φαρμάκων, οικιακού καθαρισμού και υγιεινής στο Παλαιό Φρουραρχείο
- Ενημέρωση και παραπομπή αστέγων που εντοπίζονται μέσα από streetwork στις δύο δομές του Έργου

Οι υπηρεσίες δεν προσφέρονται αποσπασματικά αλλά είναι μέρος ενός οργανωμένου σχεδίου βασισμένο στις ανάγκες του κάθε δικαιούχου. Η παρακολούθηση της πορείας του κάθε δικαιούχου παρακολουθείται από το «Στέλεχος Υποδοχής /Εξυπηρέτησης (case handler)». Οι υπηρεσίες προσφέρονται με συντονισμό, συνεργασία και παραπομπές.

Στον δήμο Αθηναίων στο πλαίσιο του ESTI@ απασχολούνται 18 άτομα. Συνολικά- και από την έναρξη υλοποίησής του- δημιουργήθηκαν μέσω του ESTI@ 63 θέσεις εργασίας, εκ των οποίων οι 5 στο ΚΥΑΔΑ και οι 7 στην ΕΑΤΑ.

Επιτυχία

Και στις δύο δομές επιτεύχθηκαν διαφορετικά επίπεδα ολοκλήρωσης (διαρθρωτική, επιχειρησιακή και παροχής υπηρεσιών) με σκοπό την ικανοποίηση και ανταπόκριση με ολιστικό τρόπο στις ανάγκες των πολιτών.

Με την εμπειρία της υλοποίησης έγινε πλέον σαφές ότι τα ζητήματα πρέπει να αντιμετωπίζονται με μια ολιστική προσέγγιση και πρέπει να προσεγγίζονται ως φαινόμενο πολλαπλών επιπέδων που θα πρέπει να περιλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα υπηρεσιών (ψυχοκοινωνική συμβουλευτική, εξειδικευμένες παραπομπές, διαχείριση υποθέσεων, συνεργασία).

Μια άλλη καινοτόμος πτυχή του έργου ESTI@ είναι ότι δημιουργήθηκε στο πλαίσιο υλοποίησης ενός τέτοιου προγράμματος ένα νέο μοντέλο συνεργασιών, υπό την εποπτεία ενός Δήμου, σε πολλά επίπεδα: σε επίπεδο ατόμου-επαγγελματία, σε επίπεδο ομάδας (πώς αλλάζει η ομάδα των επαγγελματιών, σε οργανωτικό επίπεδο (πώς οι διαφορετικοί τύποι φορέων προσεγγίζουν μια νέα προοπτική λειτουργίας) και σε κοινωνικό επίπεδο (πώς η τοπική κοινότητα βλέπει αυτό το νέο φάσμα υπηρεσιών) έτσι ώστε να παρέχονται βιώσιμα αποτελέσματα σε τέτοιου είδους κοινωνικά πειράματα.

Παράλληλα, δημιουργήθηκε ένα επαγγελματικό προφίλ, το «Στέλεχος Υποδοχής/ Εξυπηρέτησης». Η επιλογή όχι μόνο κοινωνικών λειτουργών ως είθισται για το προφίλ αυτό, αλλά και ψυχολόγων και κοινωνιολόγων αποδείχτηκε επιτυχημένη, συμβάλλοντας στον εμπλουτισμό του μοντέλου με γνώση και εμπειρία άλλων επιστημονικών πεδίων και προάγοντας των διεπιστημονικό χειρισμό των σύνθετων περιστατικών.

Σε έρευνα ικανοποίησης που διεξήχθη στους ωφελούμενους του έργου, το μεγαλύτερο ποσοστό δήλωσε «πολύ ικανοποιημένο» με το «ικανοποιημένος» να λαμβάνει το δεύτερο μεγαλύτερο ποσοστό.

Απόδειξη της μέχρι στιγμής επιτυχίας είναι ότι τα βασικά συμπεράσματα του έργου ESTI@ έχουν αξιοποιηθεί και ο Δήμος Αθηναίων έχει σχεδιάσει και προωθήσει προς ένταξη σε πόρους ΕΣΠΑ πρόταση λειτουργίας για τέσσερα (4) νέα πολυδύναμα δημοτικά ιατρεία που υιοθετούν τη φιλοσοφία, τις διαδικασίες και τα εργαλεία του έργου.

Ως απάντηση στις νέες ανάγκες, το μοντέλο ESTI @ ενσωματώθηκε σε όλα τα μέσα και τα λειτουργικά επίπεδα του δήμου. Το οργανωτικό μοντέλο του Δήμου Αθηναίων έχει αλλάξει πρόσφατα και η νέα δομή των Δημοτικών Ιατρείων συνδέεται στενά με τη λογική των ολοκληρωμένων υπηρεσιών.

Διάχυση

Σημαντικό ρόλο έπαιξε και η διάχυση του έργου μέσω της επικοινωνιακής πολιτικής αλλά και δράσεων στην κοινότητα.

Καθιερώθηκε το brand του έργου. Οι κύκλοι που δείχνουν όλες τις παρεχόμενες υπηρεσίες έχουν γίνει το πιο αναγνωρίσιμο σήμα του έργου. Όλοι οι κύκλοι είναι συνδεδεμένοι, δείχνοντας ότι όλες οι υπηρεσίες είναι συνδεδεμένες και οι δικαιούχοι μπορούν να λάβουν περισσότερες από μία (ή ίσως όλες) υπηρεσίες, όλα σε ένα μέρος. Το brand εμφανίζεται σε κάθε υλικό επικοινωνίας ή εργαλείο.

Φυλλάδια, αφίσες κ.α. του έργου:

1. δύο φυλλάδια σχετικά με το Πολυδύναμο Δημοτικό Ιατρείο (μονοσέλιδο και πολυσέλιδο)
2. ένα φυλλάδιο για το Φρουραρχείο
3. εξειδικευμένα φυλλάδια για την κάθε υπηρεσία
4. 4 αφίσες (έργου ελληνικά, έργου αγγλικά, Πολυδύναμου Δημοτικού Ιατρείου και Φρουραρχείου)
5. Αφίσες των εκδηλώσεων
6. Τρία roll up banners (έργου, Πολυδύναμου Δημοτικού Ιατρείου και Φρουραρχείου)
7. Ιστοσελίδα (<https://athens-estia.gr>)
8. Βίντεο
9. Ραδιοφωνικό σπότ
10. Newsletter

Τα εγκαίνια του Πολυδύναμου Δημοτικού Ιατρείου έγιναν στις 31/10/2017, ενώ για τους κατοίκους της 5^{ης} κοινότητας πραγματοποιήθηκαν δυο ανοιχτές εκδηλώσεις στο Πολιτιστικό Κέντρο της Γκράβας.

Σε συνεργασία με το Ινστιτούτο Κοινωνικής και Προληπτικής Ιατρικής αναπτύχθηκαν δράσεις στις λέσχες φιλίας της 5^{ης} Κοινότητας, ενώ με πρωτοβουλία του εταίρου Δίκτυο για τα Δικαιώματα του Παιδιού και την συνεργασία των στελεχών του Πολυδύναμου Δημοτικού Ιατρείου οργανώθηκαν ομάδες γονέων με θεματικές που καλύπτουν τις υπηρεσίες του έργου.

Πραγματοποιήθηκαν δύο ημερίδες:

1. «Από την κοινωνική αλληλεγγύη στην εργασιακή ένταξη. Το καινοτόμο έργο ESTI@ του Δήμου Αθηναίων» (18/5/2018)
2. «Η κοινωνική καινοτομία στην Τοπική Αυτοδιοίκηση: τα Δημοτικά Ιατρεία του δήμου Αθηναίων ως Πρότυπα Κέντρα Ιατρικών & Κοινωνικών Υπηρεσιών» (15/2/2019)

Το έργο παρουσιάστηκε σε συνέδριο στην Λισσαβόνα (σε συνέδριο της Ε.Ε.) για την καινοτομία, την Βιέννη (σε συνάντηση του European Social Network), στον Πειραιά (σε εκδήλωση του Δήμου), ενώ έχει ήδη προγραμματιστεί η παρουσίασή του και στον δήμο του Ρότερνταμ (συνεργαζόμενο εταίρο του έργου).

Στατιστικά Πολυδύναμου Δημοτικού Ιατρείου Πατησίων

Η πλήρης μετατροπή του 5^{ου} Δημοτικού Ιατρείου Πατησίων σε Πολυδύναμο ολοκληρώθηκε τον Οκτώβριο 2017 με την πραγματοποίηση των εγκαινίων. Όλο το προηγούμενο διάστημα από τον Απρίλιο 2017, οπότε και ξεκίνησε η εφαρμογή του ESTI@ στο 5^ο Δημοτικό Ιατρείο, παρέχονταν κυρίως ιατρικές υπηρεσίες προς τον πληθυσμό της τοπικής κοινότητας ενώ σταδιακά ξεκινούσε και η παροχή των επιμέρους νέων, κοινωνικών υπηρεσιών.

Το σύνολο των υπηρεσιών σταθεροποιήθηκε από τον Νοέμβρη του 2017 και από εκείνο το σημείο και μετά μπορούμε να έχουμε μία αποτύπωση της αναλογίας μεταξύ ιατρικών και κοινωνικών υπηρεσιών. Έτσι, το διάστημα από 1/11/2017 έως και 31/12/2018 στο Πολυδύναμο Πατησίων πραγματοποιήθηκαν συνολικά 32.600 ραντεβού/ συνεδρίες με πολίτες. Από αυτά, ποσοστό 30% (29,85%) ή 7.932 ραντεβού πραγματοποιήθηκε με τις νέες ειδικότητες/ υπηρεσίες που προστέθηκαν στις ιατρικές.

Η πλειοψηφία αυτών των ραντεβού (41,5% ή 3.300 περίπου) πραγματοποιήθηκαν με τις υπηρεσίες ψυχοκοινωνικής στήριξης. Σε αυτές συμπεριλαμβάνονται τόσο τα στελέχη υποδοχής και εξυπηρέτησης όσο και οι ψυχολόγοι του Πολυδύναμου. Ακολουθούν οι δράσεις για τα παιδιά και οικογένειες του Δικτύου για τα Δικαιώματα του Παιδιού (27%), η εργασιακή συμβουλευτική (14%), η νομική συμβουλευτική (9%) και με μικρότερα ποσοστά η Φαιναρέτη και οι υπηρεσίες περιγεννητικής υγείας (7,5%) και η ΕΑΤΑ με τις υπηρεσίες συμβουλευτικής για την κοινωνική επιχειρηματικότητα (2%).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV-ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΡΓΩΝ 2015-2019

α/α	Τίτλος έργου	Φορέας υλοποίησης	Παρατηρήσεις/ Φάση υλοποίησης
A1.	ΣΙΤΙΣΗ – ΠΑΡΟΧΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΥΛΙΚΩΝ ΑΓΑΘΩΝ		
A.1.1.	Παροχή επισιτιστικής βοήθειας και συνοδευτικών υπηρεσιών σε απόρους (TEBA)	Σύμπραξη «Αθήνα Πρωτεύουσα Αλληλεγγύης»	Ολοκληρώθηκε - Συνεχίζεται
A.1.2.	Αποκέντρωση της παροχής γευμάτων σε απόρους και άστεγους	ΚΥΑΔΑ	Υλοποιήθηκε μόνο στην 4 ^η Κοινότητα
A.1.3.	Διεύρυνση και επέκταση των υπηρεσιών του Κόμβου Αλληλεγγύης Πολιτών	ΚΥΑΔΑ	Ολοκληρώθηκε- Συνεχίζεται
A.1.4.	Δημιουργία νέου Κόμβου Αλληλεγγύης Πολιτών	ΚΥΑΔΑ	Δεν υλοποιήθηκε
A.1.5	Δημιουργία Ανοικτού Κέντρου Ημερήσιας Φροντίδας	ΚΥΑΔΑ	Δεν υλοποιήθηκε
A2.	ΣΤΕΓΑΣΗ		
A.2.1.	Επέκταση του Δικτύου Κοινωνικής Κατοικίας	Δ/ΝΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ	Ολοκληρώθηκε – Συνεχίζεται
A.2.2.1	Συνέχιση του Προγράμματος «Στέγαση-Επανένταξη» (2014-2019)		Ολοκληρώθηκε
A.2.2.2.	Πρόγραμμα «Στεγαστική Εργασία» για τους άστεγους (2018-2020)		ΝΕΟ ΕΡΓΟ

α/α	Τίτλος έργου	Φορέας υλοποίησης	Παρατηρήσεις/ Φάση υλοποίησης
A.2.3.	Δίκτυο κατοικιών “Housing First”	ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ	Προγραμματίζεται για ΟΧΕ/ΕΣΠΑ
A.2.4.	Υποστηρικτική υπηρεσία για την πρόληψη της απώλειας στέγης		Παρέχονται υπηρεσίες στο πλαίσιο του προγράμματος Esti@
A.2.5	Δημιουργία Ασφαλούς Καταφυγίου για Άστεγους στο κέντρο της Αθήνας (Safe Heaven)	ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ, ΓΙΑΤΡΟΙ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ, PRAKSIS , ΟΚΑΝΑ, ΚΕΘΕΑ. ΚΥΑΔΑ	ΝΕΟ ΕΡΓΟ Σχεδιάστηκε για ΟΧΕ/ΕΣΠΑ
A3.	ΕΝΤΑΞΗ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		
A.3.1.	Σύνδεση της κοινωνικής αλληλεγγύης με την κοινωνική επιχειρηματικότητα	Δ/ΝΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ	Ολοκληρώθηκε - Συνεχίζεται
A.3.2.	Πιλοτική εφαρμογή δημοσίων συμβάσεων κοινωνικής αναφοράς		Δεν υλοποιήθηκε
A.3.3	Υπηρεσίες Συμβουλευτικής και Επανένταξης ατόμων ευάλωτων ομάδων-Δημιουργία Job Center		ΝΕΟ ΕΡΓΟ Ολοκληρώθηκε και σχεδιάστηκε επέκταση στην ΟΧΕ/ΕΣΠΑ
B 1.	ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ – ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ		
B.1.1.	Παροχή εξειδικευμένων υπηρεσιών και πληροφοριών σε μετανάστες, πρόσφυγες και αιτούντες άσυλο	Δ/ΝΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ	Ολοκληρώθηκε - Συνεχίζεται
B.1.2.	Προγράμματα εκμάθησης της ελληνικής και απόκτησης βασικών δεξιοτήτων Η/Υ	Δ/ΝΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ	Ολοκληρώθηκε - Συνεχίζεται
B.1.3.	Δημιουργία πολυπολιτισμικού χώρου δραστηριοτήτων για τις μεταναστευτικές κοινότητες	Δ/ΝΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ-ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΕΝΤΑΞΗΣ	Ολοκληρώθηκε - Συνεχίζεται

α/α	Τίτλος έργου	Φορέας υλοποίησης	Παρατηρήσεις/ Φάση υλοποίησης
B.1.4.	Συγκρότηση Ομάδας Έργου για τον συντονισμό των φορέων και των δράσεων διαχείρισης των μεταναστευτικών και προσφυγικών ροών	Δ/ΝΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΕΝΤΑΞΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ	Ολοκληρώθηκε - Συνεχίζεται
B.1.5.	Δημιουργία και αξιοποίηση υπερτοπικών δικτύσεων		ΝΕΟ ΕΡΓΟ
B 2.	ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΕΣ		
B.2.1.	ΝΕΟΣ ΤΙΤΛΟΣ: Υποστήριξη Ατόμων με Αναπηρίες	Δ/ΝΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ	Σχεδιάστηκε για ΟΧΕ/ΕΣΠΑ
B.2.2.	Δράσεις ευαισθητοποίησης και κινητοποίησης σε θέματα αναπηρίας		Ενσωματώθηκε στο Β.2.1 (Ενέργειες 3,4 και 5)
B.2.3.	Έργα προσβασιμότητας για ΑμεΑ στο δημόσιο χώρο και στα δημοτικά κτίρια	Δ/ΝΣΗ ΟΔΟΠΟΙΑΣ, ΣΧΕΔΙΟΥ ΠΟΛΕΩΣ ΚΑΙ ΔΟΜΗΣΗΣ	Δεν είναι αρμοδιότητα της Διεύθυνσης
B.2.4.	Αξιοποίηση των ΤΠΕ για τα ΑμεΑ	Δ/ΝΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ	Ενσωματώθηκε στο Β.2.1 (Δράσεις 3 και 4)
B.2.5.	Ανάπτυξη νέου καινοτόμου προγράμματος «DISCOVERING HANDS»	Δ/ΝΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ	ΝΕΟ ΕΡΓΟ
B.2.6.	Δράσεις ψυχοκοινωνικής στήριξης και εργασιακής ένταξης ατόμων με αναπηρία	Δ/ΝΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ	ΝΕΟ ΕΡΓΟ

α/α	Τίτλος έργου	Φορέας υλοποίησης	Παρατηρήσεις/ Φάση υλοποίησης
B 3.	ΕΞΑΡΤΗΜΕΝΑ ΑΤΟΜΑ		
B.3.1.	Συνεργασία με φορείς πρόληψης και αντιμετώπισης της εξάρτησης	Δ/ΝΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ	Υλοποιήθηκε Πρόγραμμα με την Περιφέρεια Αττικής
B.3.2.	Κοινωνική Υπηρεσία μιας στάσης για εξαρτημένα άτομα		Συνεχίζεται
B.3.3.	Ξενώνας ενήλικων εξαρτημένων γυναικών	Δ/ΝΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ	Δεν υλοποιήθηκε
B.3.4.	Πρόγραμμα αποτοξίνωσης και κοινωνικής ένταξης εξαρτημένων ατόμων		Δεν υλοποιήθηκε
B.3.5.	Δομές Κοινωνικής Φροντίδας άστεγων χρηστών ναρκωτικών ουσιών		Έχει εγκριθεί από ΠΕΠ ΑΤΤΙΚΗΣ έργο του ΟΚΑΝΑ
B.3.6.	Δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης	Δ/ΝΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ , ΚΕΝΤΡΟ ΑΘΗΝΑ ΥΓΕΙΑ	Ολοκληρώθηκε-Συνεχίζεται
B 4.	ΕΜΦΥΛΕΣ ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ		
B.4.1.	Υλοποίηση Ευρωπαϊκής Χάρτας για την ισότητα των φύλων στην Τοπική Αυτοδιοίκηση	Δ/ΝΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ	Σχεδιάστηκε για ΟΧΕ-ΕΣΠΑ
B.4.2.	Συνέχιση ξενώνα φιλοξενίας γυναικών θυμάτων βίας		Ολοκληρώθηκε-Συνεχίζεται

α/α	Τίτλος έργου	Φορέας υλοποίησης	Παρατηρήσεις / Φάση υλοποίησης
Γ 2.	ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΙΑΤΡΕΙΑ		
Γ.2.1.	Πολυδύναμα Κέντρα ολοκληρωμένης υποστήριξης ευπαθών ομάδων – one stop shop (Δημοτικά Ιατρεία)	Δ/ΝΣΗ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΙΑΤΡΕΙΩΝ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ	Ολοκληρώθηκε – Συνεχίζεται (ΟΧΕ-ΕΣΠΑ) Ανακαίνιση υποδομών από ΟΧΕ/ΕΣΠΑ
Γ.2.2.	Δημιουργία Μονάδων πρόληψης, προαγωγής και αγωγής υγείας στα Δημοτικά Ιατρεία		Συμπεριλήφθηκε στο Γ.2.1
Γ.2.3.	Δημιουργία Μονάδων Μητέρας – Παιδιού στα Δημοτικά Ιατρεία		Δεν υλοποιήθηκε
Γ.2.4.	Νοσηλεία στο σπίτι		Δεν υλοποιήθηκε
Γ.2.5.	Προγράμματα πρωτογενούς πρόληψης και προληπτικών εξετάσεων των κατοίκων της Αθήνας		Συμπεριλήφθηκε στο Γ.2.1
Γ.2.6.	Δράσεις για την καταπολέμηση του HIV		NEO ΕΡΓΟ
Γ 3.	ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ		
Γ.3.1.	Αναβάθμιση και επέκταση του προγράμματος «Βοήθεια στο σπίτι»	Δ/ΝΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ	Συνεχίζεται

α/α	Τίτλος έργου	Φορέας υλοποίησης	Παρατηρήσεις/ Φάση υλοποίησης
Γ 4.	ΤΡΙΤΗ ΗΛΙΚΙΑ - ΛΕΣΧΕΣ ΦΙΛΙΑΣ		
Γ.4.1.	Αναβάθμιση και επέκταση των Λεσχών Φιλίας	Δ/ΝΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ	Ολοκληρώθηκε – Συνεχίζεται Ανακαίνιση υποδομών από ΟΧΕ/ΕΣΠΑ
Δ	ΟΡΙΖΟΝΤΙΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ		
Δ.1.	Δημιουργία Ενιαίου Συστήματος Υποδοχής και διάγνωσης Αναγκών ΝΟΙΑΖΟΜΑΙ	Δ/ΝΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ Δ/ΝΣΗ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΙΑΤΡΕΙΩΝ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ	Ολοκληρώθηκε - Συνεχίζεται
Δ.2.	Αποτύπωση αναγκών-έρευνα σε επίπεδο γειτονιάς		Ολοκληρώθηκε
Δ.3.	Προφίλ Υγείας και Σχέδιο Υγείας του Δήμου της Αθήνας		Υλοποιείται από το Γραφείο Υγιών Πόλεων, τμήμα Διεθνών Σχέσεων
Δ.4.	Ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού των κοινωνικών υπηρεσιών		Ολοκληρώθηκε - Συνεχίζεται
Δ.5.	Χαρτογράφηση δομών παροχής κοινωνικών υπηρεσιών ΕΞΥΠΗΡΕΤΩ		Ολοκληρώθηκε - Συνεχίζεται
Δ.6.	Χαρτογράφηση της αστεγίας-κριτήρια χωροθέτησης δομών		Ολοκληρώθηκε - Συνεχίζεται
Δ.7.	Αποτύπωση και αξιοποίηση άτυπων δικτύων αλληλεγγύης		Ολοκληρώθηκε
Δ.8.	Αναδιάρθρωση και Αποκέντρωση Κοινωνικών Υπηρεσιών		ΝΕΟ ΕΡΓΟ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V-ΑΦΙΣΣΕΣ

29-30.04 ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ Αλληλεγγύη και Υγεία ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

ΔΩΡΕΑΝ ΣΠΙΡΟΜΕΤΡΗΣΕΙΣ ΣΤΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΙΑΤΡΕΙΑ

Αν είστε άνω των 40 ετών:

- Καπνιστές
- Επιχειρηματίες για γυναίκες
- Με διαβήτη
- Με αρτηριακή πίεση
- Με χρόνια βροχίτιδα

Γίνονται δωρεάν αναφορές και ειδική κάρτα

Τετάρτη 29 Απριλίου, 9:00-14:00
 Δημοτικό Ιατρείο Κελετών, Τηλεφώνο: 210 20 30 587
 Δημοτικό Ιατρείο Παλαιού Φαλήρα, Τηλεφώνο: 210 20 30 587
 Δημοτικό Ιατρείο Παλαιόφανα, Τηλεφώνο: 210 20 30 587

Πέμπτη 30 Απριλίου, 9:00-14:00
 Δημοτικό Ιατρείο Κηφισίας, Τηλεφώνο: 210 20 30 587
 Δημοτικό Ιατρείο Μίση Κλαυδίου, Τηλεφώνο: 210 20 30 587
 Δημοτικό Ιατρείο Καλλιθέας, Τηλεφώνο: 210 20 30 587

Τηλεφωνικά: 210 20 30 587, 210 20 30 588

> 1595 Πλην προγράμματος 2. Πρωτοβάθμια

Με την υποστήριξη της εταιρείας: **NOVARTIS**

ΔΗΜΟΤΙΚΟΙ ΞΕΝΩΝΕΣ ΦΙΛΟΞΕΝΙΑΣ ΓΙΑ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΘΥΜΑΤΑ ΒΙΑΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ Αλληλεγγύη και Υγεία ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

Ημερίδα του Δήμου Αθηναίων

26.11

ΕΣ ΑΝΕΜΗΡΟΥ ΟΔΟΥΣ 50, ΑΘΗΝΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΒΙΑΣ ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΔΗΜΟΥ ΑΘΗΝΑΙΩΝ ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ «ΑΝΤΩΝΗΣ ΤΡΙΤΣΗΣ»
 Ακαδημίας 50, Αθήνα, Ωρες: 9:00-15:00

ΤΗΛΕΦΩΝΕΣ: Τ: 210 52 10 64/5
 e-mail: spu@cityofathens.gr

> 1595 Πλην προγράμματος 2. Πρωτοβάθμια

1-5.12 ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ Αλληλεγγύη και Υγεία ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

ΕΒΔΟΜΑΔΑ **paptest**

1-5 Δεκεμβρίου 2014

ΔΩΡΕΑΝ ΓΙΑ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΑΝΩ ΤΩΝ 25 ΕΤΩΝ ΣΤΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΙΑΤΡΕΙΑ (ΚΑΤΟΠΙΝ ΠΑΝΤΕΒΟΥ)
11:00 π.μ.-17:00 μ.μ.

1α ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΙΑΤΡΕΙΟ - 18Α Λεωσ. 18, Αθήνα
 Τ: 210 36 26 587

2α ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΙΑΤΡΕΙΟ - Πρωτογέρων 3, Παλαιός Φαλήρας
 Τ: 210 70 11 266

3α ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΙΑΤΡΕΙΟ - Πρωτογέρων 12 & Αγ. Σπυρίδων, Κηφισίας
 Τ: 210 51 21 921

Γίνονται δωρεάν αναφορές και ειδική κάρτα

> 1595 Πλην προγράμματος 2. Πρωτοβάθμια

ΣΤΗΡΙΖΟΥΜΕ ΤΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ Αλληλεγγύη και Υγεία ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

Ημερίδα του Δήμου Αθηναίων

11.12

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΔΗΜΟΥ ΑΘΗΝΑΙΩΝ ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ «ΑΝΤΩΝΗΣ ΤΡΙΤΣΗΣ»
 Ακαδημίας 50, Αθήνα, ώρες: 8:30-14:30

Η είσοδος για άτομα με μειωμένη κινητικότητα από την οδό Σαλωναίως

ΤΗΛΕΦΩΝΕΣ: Τ: 210 52 10 705-6
www.cityofathens.gr
 e-mail: anapa@cityofathens.gr

> 1595 Πλην προγράμματος 2. Πρωτοβάθμια

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΕΤΤΑ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑ ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

ΜΥΘΟΙ ΚΑΙ ΑΛΗΘΕΙΕΣ ΓΙΑ ΤΑ ΑΝΤΙΒΙΟΤΙΚΑ ΚΑΙ ΤΑ ΕΜΒΟΛΙΑ

Ενημερωτική εκδήλωση του Δήμου Αθηναίων

15.12

ΟΜΙΛΗΤΡΙΑ: Νικολέττα Τσιανταροπούλου
Καθηγήτρια Παθολογίας, Ανοσολογίας και
Επιδημιολογίας, Γενικό Νοσοκομείο ΑΣΚΑ

ΣΥΝΟΜΙΛΗΤΡΙΑ: Σοφία Σαββίδου
Κοινωνική Γραμμάτισσα, Υπηρεσία Πρωτοβάθμιας Φροντίδας

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΔΗΜΟΥ ΑΘΗΝΑΙΩΝ
ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ 50, ΑΘΗΝΑ Τετάρτη 17.30

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ: Τ. 210 52 10 610
e-mail: info@cityofathens.gr

> 1595
Πλην γραφ. κοινωνικής & υγείας

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΧΕΣΤΩΝ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΧΕΣΤΩΝ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΧΕΣΤΩΝ

[ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ]

ΕΥΚΛΟΣ ΜΗΝΙΑΙΩΝ ΔΙΑΛΕΞΕΩΝ

ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ: Πώς εργαζόμαστε στην καθημερινότητα με ανθρώπους σε φτώχεια;

ΟΜΙΛΗΤΡΙΑ: Δήμητρα Τελώνη
Επιστημονική συνεργάτρια ΤΕΙ Αθήνας

ΤΕΤΑΡΤΗ 4.2.2015

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ: Europe Direct
Ακαδημίας 50, Αθήνα

ΩΡΑ: 16.00-18.00

Ο Κώστας Μηνιαίων διακρίθηκε ως συνεργάτης με το Τμήμα Κοινωνικής Πολιτικής (Πάντειο Πανεπιστήμιο) και το Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας (ΤΕΙ Αθήνας)

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ: Τ. 210 52 10 610
e-mail: info@cityofathens.gr

ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

> 1595
Πλην γραφ. κοινωνικής & υγείας

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΧΕΣΤΩΝ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΧΕΣΤΩΝ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΧΕΣΤΩΝ

[ΜΑΡΤΙΟΣ]

ΕΥΚΛΟΣ ΜΗΝΙΑΙΩΝ ΔΙΑΛΕΞΕΩΝ

ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΑΣΤΕΓΟΥΣ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ

ΟΜΙΛΗΤΕΣ:
Δέσποινα Παπαδοπούλου
Αν. Καθ. Παιδείας Πανεπιστημίου
Νίκος Κουραχάνης
Υπαρ. Διδάσκων Παιδ. Πολιτισμικής

ΤΕΤΑΡΤΗ 4.3.2015

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ: Europe Direct
Ακαδημίας 50, Αθήνα

ΩΡΑ: 16.00-18.00

Ο Κώστας Μηνιαίων διακρίθηκε ως συνεργάτης με το Τμήμα Κοινωνικής Πολιτικής (Πάντειο Πανεπιστήμιο) και το Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας (ΤΕΙ Αθήνας)

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ: Τ. 210 52 10 610
e-mail: info@cityofathens.gr

ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

> 1595
Πλην γραφ. κοινωνικής & υγείας

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΧΕΣΤΩΝ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΧΕΣΤΩΝ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΧΕΣΤΩΝ

[27 ΜΑΡΤΙΟΥ]

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΗΜΕΡΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΗΜΕΡΙΑΔΑ

ΟΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΙ ΥΠΕΡΑΣΠΙΖΟΜΕΝΟΙ ΤΗΝ ΑΞΙΟΠΡΕΠΕΙΑ ΤΩΝ ΕΥΑΛΩΤΩΝ ΟΜΑΔΩΝ ΣΤΙΣ ΤΟΠΙΚΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΕΣ

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 27.3.2015

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΔΗΜΟΥ ΑΘΗΝΑΙΩΝ
Αίθουσα Αντώνης Τρίτσης
Ακαδημίας 50, Αθήνα

ΩΡΑ: 9.00-15.30

Η Ημερίδα οργανώνεται ως συνεργασία με την Συνέλευση Κοινωνικών Παιδαγωγών Ελλάδας και το ΤΕΙ Αθήνας

Διατείτ. έγγραφο στο <http://kike.gr>

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΧΕΣΤΩΝ**

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΧΕΣΤΩΝ**

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΧΕΣΤΩΝ**

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΧΕΣΤΩΝ**

[ΑΠΡΙΛΙΟΣ]

ΚΥΚΛΟΣ ΜΗΝΙΑΙΩΝ ΔΙΑΛΕΞΕΩΝ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΕΥΣΗ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑ
ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ
«ΣΥΝΕΧΟΥΣ ΤΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ»
ΓΙΑ ΤΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΣΟΒΑΡΑ
ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ**

Οι απόψεις των κοινωνικών λειτουργών
και των χρηστών των υπηρεσιών»

ΟΜΙΛΗΤΡΙΑ: Μαρία Δούκα
Υποψήφια Διδάκτωρ Πανεπιστημίου York (Αγγλία)
Κοινωνική Λειτουργός, Κοινωνική Ανθρωπολόγος
Καθηγήτρια Εργαστηρίου Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας,
Τ.Ε.Ι. Αθήνας

ΤΡΙΤΗ 21.4.2015

Πνευματικό Κέντρο Δήμου Αθηναίων
(Αιθούσα Αντώνης Τρίτσης)

ΩΡΑ: 16.00-18.00

Ο Κώστας Μπακογιάννης Διαθέτει οργανωμένα σε συνεργασία με το Τμήμα Κοινωνικής Πολιτικής (Πάντειο Πανεπιστήμιο) και το Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας (ΤΕΙ Αθήνας)

ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

> 1595
Πάνη γραφή κοινωνικής & αλληλεγγύης

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

[ΜΑΪΟΣ]

ΚΥΚΛΟΣ ΜΗΝΙΑΙΩΝ ΔΙΑΛΕΞΕΩΝ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΕΥΣΗ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑ
ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΑ ΜΟΝΤΕΛΑ
ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ**

Η ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΟΥ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΙΑΤΡΕΙΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ: Γεωργία Πετράκη
Αναπλ. Καθηγήτρια στο Πάντειο Πανεπιστήμιο

ΟΜΙΛΗΤΡΙΑ: Χρύσα Κουσουλέντη
Κοινωνική Λειτουργός

ΤΕΤΑΡΤΗ 27-05-15

ΑΙΘΟΥΣΑ: Europe Direct
Ακαδημίας 50, Αθήνα

ΩΡΑ: 16.00-18.00

Ο Κώστας Μπακογιάννης Διαθέτει οργανωμένα σε συνεργασία με το Τμήμα Κοινωνικής Πολιτικής (Πάντειο Πανεπιστήμιο) και το Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας (ΤΕΙ Αθήνας)

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ: Τ: 210 52 10 610
e-mail: info@cityofathens.gr

ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

> 1595
Πάνη γραφή κοινωνικής & αλληλεγγύης

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
EUROPE DIRECT
City of Athens

ΣΚΕΨΟΥ, ΜΑΘΕ,
ΒΙΩΣΕ, ΑΛΛΑΞΕ!

ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

Σκέψου αλλιώς!

ΜΑΡΤΙΟΣ 2015
Μηνιαίο θεματικό πρόγραμμα δραστηριοτήτων με την αλληλεγγύη

Δράσεις

1. Θεματικές ομιλίες, από άτομα με αναπηρία, σε 14 σχολεία του Δήμου Αθηναίων
2. Εκδηλώσεις για τον Άνισορό - Σάββατο 21 Μαρτίου 2015, Ώρα: 17.30
Επίσκεψη σε Μουσείο Διαφορετικών αναπηριών που λειτουργούν παράλληλα στον χώρο και ως επικοινωνιακό με τους άλλους, Αρχαίοι και Νέοι Τρόποι - Πνευματικό Κέντρο Δήμου Αθηναίων (Ακαδημίας 50, Αθήνα)
3. Ημερίδα 23 Μαρτίου 2015, Ώρα: 17.00
Παρουσίαση των εργασιών του προγράμματος Σκέψου αλλιώς και της έκδοσης του βιβλίου «Σκέψου αλλιώς» (Εκδόσεις Γενική Επιθεώρηση Νοσημάτων (Μουσείο Α. Κολωνάκη)
4. Δράση στους δρόμους Προσφοράση καλαθιών και αναπηρικών αναπηρίας - 28 Μαρτίου 2015, Ώρα: 12.00 - 14.00
Πλατεία Συνταγματάρχη

Θεματικό υλικό: Σκέψου αλλιώς Σ.Κ.Ε.Π. - Σχολιασμός Κοινωνικής Πολιτικής και Πράξη για Νέους

Σ.Κ.Ε.Π.

ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

> 1595
Πάνη γραφή κοινωνικής & αλληλεγγύης

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΤΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΠΟΡΤΡΑΙΤΟ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ

ΕΚΕ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

Ημερίδα
17.2.2015

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΔΗΜΟΥ ΑΘΗΝΑΙΩΝ ΔΗΜΟΦΕΑΤΡΟ ΙΑΝΤΙΝΗΣ ΤΡΙΤΗΣ - Ακαδημίας 50, Αθήνα
Ώρα: 9.00-16.30

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ: Τ: 210 52 10 610 / 612
e-mail: info@cityofathens.gr

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

> 1595
Πάνη γραφή κοινωνικής & αλληλεγγύης

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
EUROPE DIRECT
City of Athens

Η ΙΣΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ ΑΦΟΡΑ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΑΝΔΡΕΣ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΕΤΥΗ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑ ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

Ημερίδα του Δήμου Αθηναίων

10.03

Τε συνεργασία με το Εθνικό Συμβούλιο Ελλήνων με σφραγή τον εορτασμό της Ημέρας της Γυναίκας 8 Μάρτιο

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΔΗΜΟΥ ΑΘΗΝΑΙΩΝ
ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ «ΑΝΤΩΝΗΣ ΤΡΙΤΣΙΣ»
Ακαδημίας 50, Αθήνα, Ώρες: 10.00-13.00

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ: Τ. 210 42 10 415 / e-mail: equal@cityofathens.gr

> 1595
Πάνω γραμμή κοινωνικής & θύρα

ΔΩΡΕΑΝ ΕΞΕΤΑΣΗ ΜΑΣΤΟΥ ΚΑΙ ΜΑΣΤΟΓΡΑΦΙΑ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΕΤΥΗ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑ ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

16-18.03
ΕΒΔΟΜΑΔΑ ΜΑΣΤΟΥ

16-18 Μαρτίου 2015

Δωρεάν εξέταση μαστού «Καλλιόπης» 1ο Δημοτικό Ιατρείο, Σόλωνος 78
09:00 π.μ. - 14:00 μ.μ.

Το πρόγραμμα και οι μεταβιβαζόμενες ώρες 10:00-14:00 στον Εθνικό Σύμβουλο Μαστολογίας, Τ. 210 4 70 296, 290-99 75 112

Διοργανώνει ο Δήμος Αθηναίων σε συνεργασία με την Ελληνική Εταιρεία Μαστολογίας με σφραγή τον εορτασμό της Ημέρας της Γυναίκας 8 Μάρτιο

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΔΗΜΟΥ ΑΘΗΝΑΙΩΝ
ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ «ΑΝΤΩΝΗΣ ΤΡΙΤΣΙΣ»
Ακαδημίας 50, Αθήνα, Ώρες: 10.00-13.00

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ: Τ. 210 42 10 415 / e-mail: equal@cityofathens.gr

> 1595
Πάνω γραμμή κοινωνικής & θύρα

ΣΤΟΧΕΥΟΝΤΑΣ ΣΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΤΗ ΣΤΕΓΗ & ΣΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΕΤΥΗ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑ ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

Το πρόγραμμα μετέχει στην ανάπτυξη των πολιτών στην κοινωνική και επαγγελματική τους δραστηριότητα στις Τοπικές Αυτοδιοικήσεις

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΔΗΜΟΥ ΑΘΗΝΑΙΩΝ
ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ «ΑΝΤΩΝΗΣ ΤΡΙΤΣΙΣ»
Ακαδημίας 50, Αθήνα, Ώρες: 9.00-15.00

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ: Τ. 210 36 26 608-587 / www.cityofathens.gr

> 1595
Πάνω γραμμή κοινωνικής & θύρα

ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΠΡΟΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΕΤΥΗ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑ ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

στο Δήμο Αθηναίων

16.12.15 ΗΜΕΡΙΔΑ

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΔΗΜΟΥ ΑΘΗΝΑΙΩΝ
ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ «ΑΝΤΩΝΗΣ ΤΡΙΤΣΙΣ»
Ακαδημίας 50, Αθήνα, Ώρες: 9.00-15.00

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ: Τ. 210 36 26 608-587 / www.cityofathens.gr

> 1595
Πάνω γραμμή κοινωνικής & θύρα

Η Κοινωνική Αλληλεγγύη έχει πρόσωπο...

Το έργο του Δήμου Αθηναίων στην Υγεία, την Πρόνοια, την Ισότητα

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑ ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

Αρ. Πρωτοκόλλου 14 Αθήνα 19.10.2016
 α) αλληλεγγυη@cityofathens.gr
 β) Δήμος Αθηναίων Κοινωνική Αλληλεγγύη & Υγεία
 www.cityofathens.gr

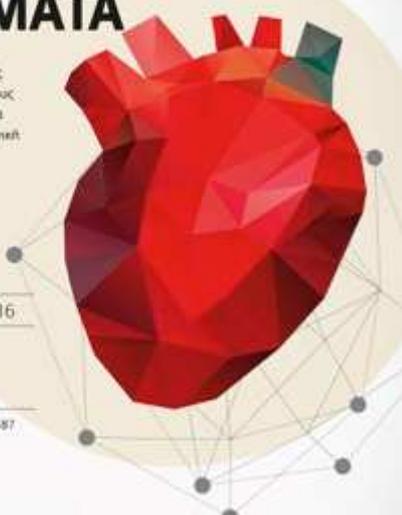
> 1595 **> 15422**
Παράρτημα Κοινωνική & Υγεία Παράρτημα Πρόνοια & Υγεία

www.cityofathens.gr

29.02 - 04.03
 ΕΒΔΟΜΑΔΑ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ ΓΙΑ
ΚΑΡΔΙΟΑΓΓΕΙΑΚΑ ΝΟΣΗΜΑΤΑ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑ ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

Προληπτικές καρδιολογικές εξετάσεις για ανασφάλιστους και απόρους σε συνεργασία με την Ελληνική Καρδιολογική Εταιρεία

29 Φεβρ - 4 Μαρ. 2016

ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΙΑΤΡΙΕΟ ΑΘΗΝΑΣ
 Τόλμανος 78
 09.00-12.00 π.μ.

Παραβού στο τηλ. 210 3626587

ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΣ

> 1595
Παράρτημα Κοινωνική & Υγεία

8 ΜΑΡΤΙΟΥ «ΗΜΕΡΑ ΑΦΙΕΡΩΜΕΝΗ ΣΤΙΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ»

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑ ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

Εκδήλωση του Δήμου Αθηναίων

8 ΜΑΡΤΙΟΥ 2016
 ΣΑΒΒΑΤΟΜΑΧΗΝΟΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ

Ανοικτή Δομή Φιλότητας Προσφύγων, Ελαϊάνας
 Αγίου Πολυκαρπού 87, Αθήνα, Πρω. 12 μ.

ΠΗΡΟΦΟΡΕΣ
 Τ. 210 52 10 94 04
 e-mail: κοιν.αλληλεγγυη@cityofathens.gr

> 1595
Παράρτημα Κοινωνική & Υγεία

ΠΟΛΙΤΕΣ ΜΕ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΧΡΗΣΗΣ ΟΥΣΙΩΝ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑ ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

Ημερίδα του Δήμου Αθηναίων

13.04.2016

- ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ
- ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ
- ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΥΓΕΙΑΣ

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΔΗΜΟΥ ΑΘΗΝΑΙΩΝ
 Αμφιθέατρο «Αντώνης Τρίτσης»
 Ακαδημίας 50, Αθήνα
 Πρω: 9:00-15:00

ΠΗΡΟΦΟΡΕΣ: Τ. 210-5210646
 e-mail: κοιν.ποληβι@cityofathens.gr

ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΣ

> 1595
Παράρτημα Κοινωνική & Υγεία

28.01

ΚΕΝΤΡΑ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ

- Υποδοχή - Ενημέρωση - Υποστήριξη των πολιτών
- Συνεργασία με Υπηρεσίες και Δομές
- Παροχή Υπηρεσιών που αποσκοπούν στη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου και διασφαλίζουν την κοινωνική ένταξη των ωφελουμένων

4η ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ
Λένιορων και Αλεξονδρείας 55, Κολωνός
Σάββατο 28 Ιανουαρίου 2017
9.30 έως 14.30

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ & ΠΑΡΗΤΕΡΟΙ:
210-5157555, 210-5157882

> 1595
Παραρτηματικό κέντρο

Μηνιαίοι κύκλοι συζητήσεων 2017... «από καρδιάς»

στις Λέσχες Φιλίας του Δήμου Αθηναίων

Στόχοι προγράμματος

- Πληροφόρηση
- Ενίσχυση δεξιοτήτων επικοινωνίας
- Ενίσχυση δυναμικής της ομάδας
- Συναισθηματική συμπεριφορά των μελών

Ανάπτυξη γνώσεων στους τομείς

- Έκτακτος αγάσης
- Οικογενειακό ρόλο
- Μεταβατικές περιόδους στη ζωή

Πληροφορίες:
Τ: 210-5210631
210-5210640
www.lifescircles.gr
or: 11914.01404@athens.gr

Επικοινωνήστε με τον υπεύθυνο του προγράμματος ή με τον υπεύθυνο της Λέσχης Φιλίας στην περιοχή σας.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ
Deree

> 1595
Παραρτηματικό κέντρο

ΓΥΝΑΙΚΕΣ & ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Γυναίκες ηθοποιοί διαβάζουν κείμενα γυναικών συγγραφέων

Σοφία Σελιλή / Μέλινα Αδάμη / Δανάρα Λαοία Βίγγου / Άλκη Ζέη «Με μιλάει φώμαρη κοίραρα δόν»
«Αλεξάνδρα Σακελλαροπούλου: Ρέτα Τελωνιάδη «ΕΛΣΗΝ, Ή Ο ΚΑΝΕΝΑΣ»

Συμπεριλαμβάνεται η Κοινωνία του Οργανισμού Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας του Δήμου Αθηναίων (ΟΠΑΝΔΑ)

7 Μαρτίου 2017, 18.30

8 ΜΑΡΤΗ
Παγκόσμια Ημέρα Γυναίκας

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΔΗΜΟΥ ΑΘΗΝΑΙΩΝ «ΜΕΛΙΝΑ»
Πανεπιστημίου 66, Ομαχία (Παλαιά Κορυνησία)

αθίνα 934

ΓΥΝΑΙΚΕΣ & ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

MAIDen

Θεατρική παράσταση του Γιώργου Νικολαΐδη με την Ζωή Ξανθοπούλου

Σκηνοθεσία: Ζωή Ξανθοπούλου
Συμμετεχούσα: επιμέλεια κείμενων: Μαρίτσα Τσίγανη

Παρασκευή 24 .11. 2017, 18.00

Προσκληθείσες συμμετέχουν στο πρόγραμμα της Καρ Ζέη και το μουσικό σύνολο Συνοχή με τον Μάκη με τον αγνώστου προέγερ της Παροχίας της Κορυνησίας

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΔΗΜΟΥ ΑΘΗΝΑΙΩΝ «ΜΕΛΙΝΑ»
Πανεπιστημίου 66, Ομαχία (Παλαιά Κορυνησία)

αθίνα 934

**دروس مجانية
يوناني، معلومات تكنولوجية حاسوب
(كمبيوتر)، ارشادات للعمل**

**المهاجرين والاجئين البالغين
الاندماج الاجتماعي
الدخول في سوق العمل**

طلبنا ت:
مركز اندماج المهاجرين
شارع ميزونوس 45
(Maizonos 45)
يوميا من يوم الاثنين حتى
الجمعة من الساعة 9 صباحا
حتى 1 مساء
بداية الدورة الاولى للدروس:
يناير (كانون الثاني) 2019
kantrokoivotas@athens.gr

**Free Greek, computer
courses and professional
counselling**

**Adult migrants and refugees
Social Inclusion
Access to job market**

**Applications:
Migrants Integration Center
Maizonos 45,
Weekdays from 9 to 1**

**First course cycle starts
January 2019**
kantrokoivotas@athens.gr

**آموزش رایگان زبان یونانی
فناوری اطلاعات (تکنالوجی معلوماتی -
کامپیوتر) & مشاوره شغلی**

**مهاجرين و پناهندگان بزرگسال
ادغام در اجتماع
دسترسى به بازار کار**

تبت نا چ:
مركز ادغام مهاجرين
خیابان ميزونوس - پلاک 45
Maizonos 45
هرروزه از ساعت 9 صبح تا 1
بداژ ظهر
شروع دوره اول کلاسها:
ماه ژانویه ۲۰۱۹
kantrokoivotas@athens.gr

**Cours gratuits de Grec,
d'informatique et orientation
professionnelle**

**Immigrés et réfugiés adultes
Inclusion sociale
Accès au marché du travail**

**Demandes:
Centre d'inclusion des
Immigrés
Maizonos 45,
Lundi - Vendredi de 9h à 1h**

**Le premier cycle de
cours commence
Janvier 2019**
kantrokoivotas@athens.gr

